

Bulletin advokacie

5. ročník kongresu Právní prostor • K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce • K diskusi o subjektu trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti • K uchování provozních a lokalizačních údajů v ČR ve světle rozhodnutí Soudního dvora EU • 3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2014 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

11.
ročník

Jsem **právník. právník roku**

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Grektorská komora ČR
- Ústejští zástupci ČR
- Ústejští podnikatelské právníky ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yvo může získat v jednotlivých kate-
goriích soutěže i vítězové soutěže. Podrobné informace o soutěži
a o členech soutěže najdete na stránkách soutěže a ve všech
právnických periodikách.

Nominační formuláře
na www.pravnikroku.cz
od 30. 5. 2015 do 31. 10. 2015.

Ceny sv. Yvo budou předány na slavnostním gala-
večeru se společným programem v lednu
2016. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sde-
lajte objednávku do 10/2015.

Stálé kategorie:

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Občevní právo
- Právo informačních technologií
- Právo duševního vlastnictví
- Správní právo
- Lidská práva a právo ústavní

Stálé kategorie se zvláštními kritérii:

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právníká síle slávy (za výjimečný výkon v oblasti českého práva)

Právník roku 2015 na scéně...

Podrobné informace najdete na str. 19.

**800 LET
MAGNY
CHARTY
LIBERTATUM**
Čtěte na str. 7-8.

Komentáře Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI

Právě vychází

Ústava České republiky

Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky

Komentář

Pavel Rychetský, Tomáš Langášek, Tomáš Herc, Petr Mlsna a kolektiv

Komentář je sepsán nejpovolanějšími odborníky, na čele s dlouholetým předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským, kteří se ústavním právem dlouhodobě zabývají a mají s ním praktické zkušenosti.

Rozsáhlé dílo přehledně shrnuje dosavadní interpretační postupy při aplikaci Ústavy, je bohatě doplněn judikaturou mapující všechny podstatné kauzy. Součástí této významné publikace je také komentář k ústavnímu zákonu o bezpečnosti ČR.

Vzhledem k významu, který Ústava v právním pořádku zaujímá, by tento komentář neměl chybět v žádné odborné knihovně.

Celý komentář k dispozici také v systému ASPI

Objednávejte na
www.wolterskluwer.cz/obchod

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného

zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby

zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 244 404 555 nebo
na 606 404 953. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 5. 2015 v nákladu
16 250 výtisků.

Obálka: Impax spol. s r. o.

Ilustrační foto: Shutterstock.com

Tisk: Impax, spol. s r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Vladimír Papež: **Krátké ohlédnutí za advokátní legislativou** 3

Aktuality

Intervence ČAK v soudních sporech Michal Žižlavský 4

Upozornění na problémy kolem vzdělávání koncipientů Radim Miketa 5

Magna charta libertatum (Zamyšlení u příležitosti 800. výročí

Velké listiny svobod) Stanislav Balík 7

5. ročník kongresu Právní prostor Ivana Cihlářová 10

Pozvánka na XXIII. Karlovarské právnícké dny 16

Vyhlášen 11. ročník celostátní soutěže Právník roku 2015 19

Aktuálně v právu Hana Rýdlová 20

z právní teorie a praxe

Články

K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního
nástupce Jiří Jelínek 21

K diskusi o subjektu trestného činu legalizace výnosů
z trestné činnosti Eduard Bruna 25

Koupě obchodního závodu – k některým předpokladům
uplatnění práv z vadného plnění Zdeněk Husták, Karel Marek 28

Notář a jeho postavení v řízení ve věcech obchodního rejstříku
Petr Hampel 32

K uchování provozních a lokalizačních údajů v České republice
ve světle rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie Jiří Novák ml. 36

Z judikatury

Náklady řízení při vymáhání bagatelní pohledávky
(formulářová žaloba) 42

Uložení pořádkové pokuty v řízení podle § 85b tr. ř. 44

Neplatnost usnesení valné hromady, šikanózní jednání 46

Náhrada za průtahy řízení, stížnosti poškozeného 48

Z judikatury Soudního dvora EU 52

Z odborné literatury

Eva Barešová, Iveta Bláhová, Pavel Doubek, Bohumil Janeček,
Lumír Nedvídek, Helena Šandová: **Katastrální zákon. Komentář**
(Jan Dvořák) 54

Daniel Novák: **Zákon o ochraně osobních údajů a předpisy související.**
Komentář (Jiří Kolman) 55

Karel Svoboda, Šárka Tlášková, David Vláčil, Jiří Levý,
Miroslav Hromada a kol.: **Zákon o zvláštních řízeních soudních.**
Komentář (Jindřich Psutka) 56

Miloš Olik, Martin Maisner, Radek Pokorný, Petr Málek,
Martin Janoušek: **Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu**
rozhodčích nálezů. Komentář (Petr Liška) 57

Matěj Myška: **Veřejné licence** (Jiří Kolman) 58

Red.: **A Lawyer's Guide to Detecting and Preventing**

Money Laundering (Eva Indruchová) 60

Bulletin slovenskej advokácie přináší... 62

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Komunistický zvyk je druhá přirozenost 63

Z české advokacie

Děni v regionech: Advokáti ve středních Čechách Roman Premus 64

Z kárné praxe Jan Syka 66

Z jednání představenstva ČAK icha 67

Labský pohár ČAK 2015 – celostátní turnaj advokacie
v badmintonu Michal Vejlupek 68

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2014

Vojtěch Mihalík..... 69

Pozvánka na 26. ročník tradičního běžeckého závodu

„O parohy arcivévodý Ferdinanda“ 74

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty

ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 75

Pozvánka na celostátní tenisový turnaj v Mariánských Lázních 76

Pozvánka na 9. ročník golfového turnaje advokátů „ADVO-CUP“ 77

Dve podujatia na šachovniciach v Bratislave Lucia Strečanská,

Katarína Marečková..... 77

Advokáti u prvorepublikových pracovních soudů Ladislav Vojáček 80

Nakonec

Právníkovy zápisky Petr Hajn 82

Kresba Lubomíra Lichého 83

Víte, že... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84

Zusammenfassung/Summary 85

Table of Contents 86

ZIZLAVSKÝ

Insolvenční správci se zvláštním povolením

Testy insolvence

» příležitost ke spolupráci «

www.zizlavsky.cz

michal@zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložene, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Krátké ohlédnutí za advokátní legislativou

Mám-li hodnotit výsledky práce v oblasti legislativy za dosavadní funkční období, jsem poněkud na rozpacích. Pokud jde o legislativní plán práce České advokátní komory na léta 2014 až 2017, lze konstatovat, že se jej daří plnit. Ať jde o novelu zákona o advokacii a navazující stavovské předpisy, nebo o novelu advokátního tarifu. Zcela nově je připraven zkušební řád a pracuje se na přípravě dalších předpisů.

Co se týká novely zákona o advokacii, která je spíše technické povahy, je v ní pamatováno rovněž na zkvalitnění výchovného procesu advokátních koncipientů a na precizaci některých institutů kárného řízení.

V návrhu novely advokátního tarifu se zohledňuje především míra inflace zvýšením některých sazeb mimosmluvní odměny za období od poslední právní úpravy, která se touto problematikou zabývala, tj. za období od roku 2006.

Naši snahou je dále zmírnit v návrhu některé negativní dopady vyhlášky č. 120/2014 Sb. v oblasti tzv. bagatelních sporů.

Komora má připravenou samostatnou úpravu týkající se poskytování právních služeb právní pomoci sociálně slabším občanům, která usnadňuje rovný přístup k vymožení práva.

Nový zkušební řád reflektuje změnu poměrů v této oblasti a především reaguje na enormní nárůst zkoušených koncipientů. Zavádí nově test právních znalostí, zužuje zkoušky do dvou dnů a zároveň umožňuje jejich větší flexibilitu, pokud jde o jejich termíny. Připouštím, že se tento předpis stal terčem kritiky některých advokátů. Já osobně považuji tuto úpravu za optimální, neboť jde o obdobný model, který se osvědčil na Slovensku.

Dalo by se říci, že je za námi velký kus práce. Potíže jsou však s prosazováním těchto právních předpisů. Vzpomínám si, že již tři bývalí ministři spravedlnosti slíbili, že se jejich prosazením budou zabývat. Bohužel zůstalo jen u snah. Novela zákona o advokacii ani není zařazena do legislativního plánu vlády pro rok 2016. S ostatními materiály se na Ministerstvu spravedlnosti také nic neděje. Víím, že to ministři spravedlnosti v České republice nemají lehké. Procházím-li vstupní chodbou ministerstva, stačím napočítat, že se ve funkci ministra od sametové revoluce vystřídalo celkem 15 osob, a to zde nejsou zobrazeni dva místopředsedové vlády, kteří ministra zastupovali. Životnost ministra spravedlnosti v Čechách je tedy průměrně 16 měsíců. A to jim to „kazí“ JUDr. Novák, který jako jediný „přežil“ celé funkční období.

Za takovou dobu se nedá prosadit příliš mnoho koncepčních materiálů. Na druhé straně je nutné si uvědomit, že advokacie je nejsilnější právní profesí a je jedním z garantů existence právního státu. Účastní se jak normotvorby, tak především aplikace práva. Je proto nezbytné naslouchat námětům a vnitřním potřebám jednotlivých advokátů i advokacie jako stavu.

V době, kdy píšete tyto řádky, očekáváme již dvakrát odsunutí přijetí u nového ministra. Chci věřit, že se najdou osvěceni politici, kteří si uvědomí, jak potřebné je naslouchat hlasu advokacie.

JUDr. VLADIMÍR PAPEŽ,
místopředseda ČAK

Intervence ČAK v soudních sporech

VE DNECH 13. A 14. DUBNA 2015 SE KONALA SEDMNÁCTÁ SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. PŘEDSTAVENSTVO SE ZABÝVALO MIMO JINÉ I OTÁZKOU ZAVEDENÍ PRAVIDEL PRO VSTUP ČAK DO ŘÍZENÍ, KDE SE ŘEŠÍ OTÁZKY PODSTATNÉ PRO VÝKON ADVOKACIE.

ČLEN PŘEDSTAVENSTVA
JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ K TOMU
UVÁDÍ:

Jednání představenstva se zúčastnil JUDr. Marek Nespala, předseda výboru ČAK pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů (dále též jen „VOPOZA“). VOPOZA se ve smyslu usnesení představenstva ČAK o poradních orgánech věnuje shromažďování žádostí o stanoviska, dotazům a námětům advokátů k odborným otázkám, a to zejména tehdy, je-li postupem orgánů veřejné moci ohrožen svobodný výkon advokacie.

Bylo dohodnuto, že předseda VOPOZA bude zván na zasedání představenstva, půjde-li o případy, které doporučí k další aktivitě ČAK (intervence ČAK, zveřejnění případu apod.).

Mezinárodní a legislativní odbor dostal za úkol připravit návrh metodických pravidel pro intervence ČAK. Zohlední přitom doporučení Rady evropských advokátních komor (dále jen „CCBE“) ohledně kritérií pro intervenci CCBE do soudních sporů. Podle něj má CCBE zasahovat do soudních řízení jen za splnění přesně stanovených podmínek. V podstatě jde o to, že musí jít o spory nebo řízení, ve kterých se řeší otázky, které ovlivňují základní hodnoty advokátní profese.

Přesná pravidla pro intervence umožní zefektivnit využití výstupů VOPOZA pro účinnější ochranu svobodného výkonu advokacie. Myslím si, že je to krok správným směrem. Osobně vidím rezervy v tom, jak představenstvo ČAK využívá výstupů nejen VOPOZA, ale vůbec poradních orgánů, kterými jsou i další výbory a odborné sekce. Poradní orgány někdy zpracovávají otázky významné pro celou advokacii a je škoda toho nevyužít. Jsou-li výstupy směřovány k zásadním otázkám a dalším krokům ČAK, doporučuji předsedům poradních orgánů požádat o osobní projednání věci na představenstvu. Ne vždy lze materiálům dobře porozumět jen na základě písemných podkladů. Výstupy poradních orgánů nejsou pro představenstvo závazné. Právě jejich osobní prezentace ale může přispět k tomu, že se s nimi členové představenstva ztotožní, přijmou je za své a budou podle nich jednat.

inzerce

Master of Laws – LL.M

International faculty

Flexible schedule for working professionals

Degree awarded directly from the University of Bolton, U.K.

University
of New York
in Prague

Educating Tomorrow's Leaders
www.unyp.cz

Upozornění koncipientům a školitelům: Agresivní chování a obchodování koncipientů s místy na seminářích nebude ze strany ČAK tolerováno

V SOUVISLOSTI S NADCHÁZEJÍCÍ ÚPRAVOU CELKOVÉ KONCEPCE VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ, VSTUPUJÍCÍ V PLATNOST OD 1. 7. 2015, A V SOUVISLOSTI S PŘECHODNÝM USTANOVENÍM NASTALA PANIKA V ŘADÁCH ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ, ŽE NEZVLÁDNOU ABSOLVOVAT STANOVENÉ MNOŽSTVÍ SEMINÁŘŮ DO 30. 6. 2015.

Přestože Česká advokátní komora připravila školení a semináře v dostatečném množství, v poslední době se na semináře dostavuje obrovské množství advokátních koncipientů, kteří nejsou na seminář přihlášení, a v řadě případů se agresivně domáhají své účasti. O používání vulgárních nadávek vůči zaměstnankyním odboru výchovy a vzdělávání ČAK ani nemluvě. ČAK zaregistrovala i obchodování s uvolněním místa na semináři, což je absolutně neakceptovatelné. Zmiňovat to, že uvedené je následkem průběžného neabsolvování seminářů koncipienty v minulém období, je až nadbytečné...

VEDENÍ ČAK DŮRAZNĚ UPOZORŇUJE, ŽE VÝŠE POPSANÉ CHOVÁNÍ JE V ROZPORU S PRAVIDLY PROFESIONÁLNÍ ETIKY A ROZHODNĚ NEBUDE TOLEROVÁNO!

Advokátní koncipienti se často neorientují v aktuální úpravě stavovského předpisu upravujícího výchovu a vzdělávání advokátních koncipientů, resp. vůbec ji neznají, a **propadají panice zcela neopodstatněně.**

Zveřejňujeme tedy na úvodní stránce webu ČAK v banneru „Od 1. 7. 2015 vzdělávání koncipientů nově“ aktuální praktický manuál pro advokátní koncipienty a apelujeme na to, aby se účastnili seminářů skutečně jen v rozsahu vyžadovaném stavovským předpisem.

Jelikož se agrese a nevhodné chování advokátních koncipientů stupňuje s blížícím se termínem přechodu na novou koncepci výchovy a vzdělávání, považuje vedení ČAK za nutné upozornit, že i advokátní koncipient je povinen chovat se v souladu s čl. 4 Pravidel profesionální etiky, tedy **je všeobecně povinen poctivým čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.**

Chová-li se advokátní koncipient již ve fázi přípravy na výkon advokacie nepřiměřeně, nevhodně a neslušně, měl by zvážit svou další profesní budoucnost, když výkon advokacie je nepochybně spojen s mnohem více vyhocenými a napjatými situacemi, než je účast na seminářích.

Advokátní koncipienti svoji průběžnou neúčast na seminářích často zdůvodňují tím, že jim jejich školitelé neumožňovali chodit na školení, že musejí přece hlavně pracovat pro advokáta a ne se vzdělávat, k účasti na seminářích si musejí brát dovolenou atd.

Advokát, u něhož je koncipient v pracovním poměru, **je povinen** koncipientovi umožnit vzdělávání, které pro ně pořádá ČAK. Smyslem praxe advokátního koncipienta je příprava odborná a zejména profesní, směřující ke složení advokátních zkoušek a k výkonu činnosti advokáta. Advokát zaměstnávající advokátního koncipienta by si měl uvědomit úlohu a odpovědnost spojenou s činností školitele.

Dlouhodobé zkušenosti získané při advokátních zkouškách vedou orgány ČAK ke stále častějším diskusím na téma posílení kontroly plnění povinností školitelů a zvýšení odpovědnosti školitele za odbornou a profesní připravenost advokátního koncipienta u advokátních zkoušek. Při změně předpisu upravujícího výchovu a vzdělávání advokátních koncipientů se vycházelo ze smyslu a účelu koncipientské praxe, kterou by primárně mělo být připravit advokátního koncipienta k vstupu do advokacie s uvědoměním si stavovských a etických pravidel, provázejících profesní život advokáta.

✿ JUDr. RADIM MIKETA,
předseda výboru pro výchovu a vzdělávání ČAK

Nevíte, zda jste si
vybrali správně?

Zvolte si banku,
která nepotřebuje
obhajobu.

Kromě dlouhodobě atraktivní nabídky
bankovních produktů a služeb pro vaše
podnikání, ale i soukromé finance, pro vás
máme vždy něco navíc.

**Kompetenční centrum pro svobodná
povolání, telefon 955 960 401–402
www.unicreditbank.cz**

Jednou jste dole, jednou nahoře.
S námi zvládnete obojí.

Vítejte v
 UniCredit Bank

Magna charta libertatum

(Zamyšlení u příležitosti 800. výročí Velké listiny svobod)

ONOHO 15. ČERVNA, KDY PŘED OSMI STY LETY V SEDMNÁCTÉM ROCE SVÉ VLÁDY JAN, Z BOŽÍ MILOSTI KRÁL ANGLICKÝ, VÉVODA NORMANSKÝ A AKVITÁNSKÝ, HRABĚ Z ANJOU, PODEPISOVAL NA LOUCE, JEŽ SE NAZÝVÁ RUNNYMEDE, MEZI WINDSOREM A STANES LISTINU, KTEROU MU PŘEDLOŽILI REBELUJÍCÍ ANGLIČTÍ BARONI, NETUŠIL JISTĚ, ŽE TATO VELKÁ LISTINA SVOBOD BUDE V BUDOUČNU OZNAČENA ZA I. CHARTU ANGLICKÉ ÚSTAVY A ŽE SE STANE VŠEOBECNĚ UZNÁVANÝM SYMBOLEM DEMOKRACIE.

800. výročí Velké listiny svobod, ať již je letos klade-me na den 15. června, kdy došlo k podpisu, či na den 19. června, kdy bylo její konečné znění opatřeno královskou pečeti, je nepřehlédnutelnou výzvou nejen k oficiálním oslavám, ale též k různým dalším připomenutím a zamyšlením.

Pojednání o Velké listině svobod pak může být primárně zaměřeno na historický výklad o okolnostech jejího vydání na jedné, a na ryze juristický výklad jejího obsahu na druhé straně, skončit však pouze u těchto dvou hraničních variant by znamenalo ochudit se o úvahy nad tím, do jaké míry byla a je *Magna charta libertatum* mnohostranně „vlivným“ dokumentem.

Jedním z těch, kteří tuto otázku nastolili, byl francouzský spisovatel a historik André Maurois, jenž trefně poznamenal:

„Význam Velké listiny se jednou přečeňoval a jindy podceňoval. Především je však třeba si uvědomit, že je to listina sepsaná v roce 1215, tedy v době, kdy na moderní pojetí svobod ještě nebylo ani pomysleno. Pokud král ve třináctém století udělí některému místnímu pánovi výsadu, že si může vydržovat vlastní soudní dvůr, nebo nějakému městu, že si může samo volit úředníky, jsou to výsady, kterým se tehdejší řeč říká ‚svobody‘. Magna charta potvrzuje v hlavních bodech, že král má respektovat získaná práva... Magna charta sice není moderním dokumentem, jak se někteří jednotlivci snažili dokázat, ale přesto znamená konec anglo-normanského období nekontrolované monarchie...“

Lze říci, že o Velké listině svobod toho pak zákonitě bylo mnoho napsáno, přičemž mnohé z napsaného bylo znovu a znovu opakováno či naopak upadlo podle okolností v zapomnění. Zadání napsat za takové situace o Velké listině svobod časopisecký článek staví autora do pozice, v níž mu v podstatě nezbyvá než sestavit jakousi výběrovou mozaiku, složenou z informací, úvah, hypotéz a zamyšlení, jejímž hlavním cílem pak má být vzbudit zájem o jubilující historický pramen.

Magna charta libertatum bývá tradičně spojována s institutem práva branného odporu (*ius resistendi et contardicendi*), které je v jejím čl. 61 upraveno následovně:

„Poté, když pro Boha a k nápravě našeho království a pro lepší zahlazení sporu, vzniknuvšího mezi námi a našimi barony, jsme povolili toto všechno shora řečené, chtějíce, aby toho používali v neporušené a pevně jistotě, navždy dáváme a postupujeme jim níže popsanou záruku: Totiž, aby baroni zvolili dvacet pět baronů z království, které si budou přát, (a) kteří nechť mají povinnost všemi svými silami zachovávat, udržovat a dát zachovávat mír a svobody, které jsme jim postoupili a touto nynější naší listinou jsme potvrdili, tak totiž, aby - jestliže my nebo náš soudce nebo naši rychtáři nebo někdo z našich služebníků, v něčem proti někomu pochybíme, nebo překročíme nějaký z článků míru či záruky, a poklesek bude oznámen čtyřem baronům z dříve řečených dvaceti pěti, - oni čtyři baroni přistoupili k nám nebo k našemu soudci, jestliže budeme mimo království, oznamující nám poklesek: Požádají, abychom onen poklesek dali bez prodlení napravit. A jestliže poklesek nenapravíme, nebo jestliže budeme mimo království, náš soudce (poklesek) nenapraví během čtyřiceti dní, počítaných od doby, kdy bude oznámen nám nebo našemu soudci, jestliže bude mimo království, dříve řečení baroni nechť přednesou onu záležitost zbývajícím z dvaceti pěti baronů a oněch dvacet pět baronů s obcí celé země nás bude tísniti a obtěžovati všemi způsoby, kterými budou moci, totiž zabíráním hradů, pozemků, statků a jinými způsoby, kterými budou moci, dokud (po-

1 Srov. Maurois, André: *Dějiny Anglie* doplněné o novější období Michelem Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 96-97.

2 Srov. Balík, Stanislav (1928-2015) - Balík, Stanislav ml. (1956): *Texty ke studiu světových právních dějin*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2014, str. 92.

klesek) nebude napraven podle jejich rozhodnutí, ...aniž by byla (přítom) dotčena osoba naše a naší královny a našich dětí ...“²

Zákonitě se nabízí otázka, kterou rád kladu studentům, totiž zda poprava Karla I. za anglické revoluce byla z pohledu Velké listiny svobod legální.

Dříve, než nejen pro ně na danou otázku odpovím, připomenou stručně, co Velké listině svobod předcházelo, a jaké byly její další osudy.

Lze souhlasit s názorem, že „*baroni neviděli v přijaté listině nový zákon, pouze chtěli, aby král ctil jejich staré výsady.*“³ Tyto výsady byly obsaženy mimo jiné v Listině svobod z r. 1100, kterou vydal král Jindřich I. při své korunovaci, v Chartě Jindřicha I. obyvatelům Londýna či v Clarendonské konstituci Jindřicha II. z r. 1164.⁴

Králi Janu Bezzemkovi citované ustanovení čl. 61 Velké listiny svobod evidentně vadilo. „*Jeho vztek byl tak veliký, že se válel po zemi a hryzal kousky dřeva. „Dali mi pětadvacet nadkrálů,“ řval. Pak se uchýlil ke své proradné a pružné diplomacii a obrátil se na papeže Inocence III, se kterým se již smířil, aby se nechal zprostit přísahy dodržovat proklatou listinu.*“⁵

Papež sice vyobcoval občany Londýna z církve, ti však exkomunikaci ignorovali. I když Inocenc III. slavnostním listem *Etsi carissimus* Velkou listinu svobod zavrhl, anglické duchovenstvo naopak v r. 1253 pohrozilo vyobcováním těm, kdo zejména nebudou *Magnam chartam libertatum* zachovávat. Tyto spory pokračovaly ještě počátkem 14. století, kdy papež Klement V. Velkou listinu svobod znovu zavrhl slavnostním listem *Regalis devotionis* z r. 1305.⁶

Rada pětadvaceti baronů bývá pokládána za předchůdkyň Dolní sněmovny,⁷ před parlamentem pak ve vztahu k Velké listině svobod „*do patnáctého století musí každý král během své vlády několikrát přísahat, že bude dodržovat její znění. Za Tudorovců upadne listina v zapomnění, ale pak se znovu vynoří jako protiváha božskému právu za vlády Jakuba I.*“⁸

Následovala Prosbá o právo (*Petition of right*), označovaná jako II. charta anglické ústavy. Ta byla přijata parlamentem a předložena právě Karlovi I. v r. 1628. Z textu je zřejmé, že jejím hlavním autorovi, Edwardu Cokeovi, byl text Velké listiny svobod hlavním východiskem.⁹

Přejdeme nyní k položené otázce.

Zdroj, z něhož budu pro odlehčení citovat, není dobovým historickým pramenem, ani odbornou historickou literaturou. Jedná se o román Alexandra Dumase staršího *Tři mušketýři po dvaceti letech*, vydaný poprvé v r. 1845.

V některých částech je zde vcelku autenticky popisován průběh procesu s Karlem I. Na otázku, co chce říci na svoji obhajobu, král Karel prý mimo jiné řekl:

„*Odpovím vám teprve tehdy, až mi dokážete, že máte právo mě vyslýchat. Odpovídat vám by znamenalo uznat vás za své soudce a já vás uznávám toliko za své katy.*“¹⁰

Magna charta libertatum, byla originálně napsána latinsky, až v 16. století byla přeložena do angličtiny. Tím se stala do jisté míry přístupnější, a tak stojí za diskuzi literární

Athosův výkřik, reagující na slova žalobce, že žaloba je vznesena ve jménu anglického národa:

„*Lžeš!*“ vykřikl tento hlas, „*devět desetin anglického lidu se hrozí toho, co říkáš.*“¹¹

Uzavírám, že ze zorného úhlu Velké listiny svobod poprava Karla I. legální nebyla a že těm, kteří jej odsoudili k trestu smrti, to muselo být známo.

Dříve, než byl Karlem II. v r. 1679 vydán zákon o rozkazech k předvádění zatčených (*Habeas Corpus Act*),¹² označovaný za III. chartu anglické ústavy, skončila revoluce a syn popraveného krále, Karel II., usedl na anglický trůn.

Jak známo, zákon o beztrestnosti a zapomenutí (*Act of Indemnity and Oblivion*), který následoval po Bredské deklaraci, znamenal amnestii, s výjimkou otcovrahů. „*Cromwellovo tělo a těla několika dalších mužů byla vykopána, pověšena a pak pohřbena u paty šibenice.*“¹³ O tom, kde byl Oliver Cromwell původně pohřben, vypovídá jen nápis ve Westminsterské katedrále.

Z názoru, že poprava Karla I. byla v rozporu Velkou listinou svobod, tak vycházel i citovaný zákon o beztrestnosti a zapomenutí...

Co dodat?

André Maurois vyslovil i další přiléhavou sentenci na adresu Velké listiny svobod:

„*Význam Velké listiny svobod je spíš v tom, co otevírá, než v tom, co ve skutečnosti je.*“¹⁴

V každém případě stojí její text za pozornost nejen z toho důvodu, že *Magna charta libertatum* má letos 800. výročí.¹⁵

♣ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK, advokát, právní historik a emeritní soudce Ústavního soudu

3 Srov. Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 96.

4 Podrobněji srov. Balík, Stanislav a kolektiv: Texty ke studiu obecných dějin státu a práva II., 2. svazek, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1986, str. 263-264, 267-269, 271-276.

5 Srov. Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 98.

6 Srov. Tureček, Josef a kolektiv: Výbor z textů ke studiu obecných dějin státu a práva, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1956, str. 239.

7 Srov. i Kviřenc, Jan: Evropa do roku 1914. Historie v dokumentech, Dialog, knižní velkoobchod a nakladatelství, Praha 2007, str. 84.

8 Srov. Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 97.

9 V odst. III. Prosbý o právo se tak např. uvádí: „A ježto také statutem, zvaným „Velká listina svobod Anglie“ se vyhlašuje a stanoví...“ (srov. Balík, Stanislav – Balík, Stanislav ml.: Texty ke studiu světových právních dějin, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2014, str. 96).

10 Srov. Dumas, Alexandre: Tři mušketýři po dvaceti letech, díl druhý, František Novák Praha 1948, str. 191. Obdobně srov. i Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 271.

11 Srov. Dumas, Alexandre: Tři mušketýři po dvaceti letech, díl druhý, František Novák Praha 1948, str. 190.

12 Srov. Balík, Stanislav (1928-2015) – Balík, Stanislav ml. (1956): Texty ke studiu světových právních dějin, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2014, str. 170-172.

13 Srov. Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 284.

14 Srov. Maurois, André: Dějiny Anglie doplněné o novější období Michele Mohrtem, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 96-97.

15 Tuto esej věnuji památce svého tatínka, právního historika, prof. JUDr. Stanislava Balíka, CSc., který se výročí Velké listiny svobod již bohužel nedožil. Dochované rukopisné poznámky k textu Magnae chartae libertatum v jeho exempláři shora citovaného Výboru z textů nenechají zapomenout na to, jak pečlivě se připravoval na seminární výuku o této památce a jak erudovaného učitele jsem spolu s jeho dalšími žáky ztratil.

Německé kuchyně se stoletou tradicí spolehlivosti a luxusu!

Neradi se omezujete a proto jsou tady kuchyně Bauformat od předního evropského výrobce. Nabízíme vám doslova nekonečný výběr: stovky výchozích modulů, stovky dezénů, odstínů a povrchů, tisíce variací vašich splněných přání.

Šampión ve své třídě

Ať se na kuchyně Bauformat podíváte z kterékoli strany, vždycky uvidíte jen nejmodernější světový design, aktuální a futuristické technologie ve výbavě a perfektní německou kvalitu zpracování. Společně s výhodami Oresi je to skutečný šampión ve své třídě. V této kuchyni nejste jen paní domu, jste zároveň pánem svého světa.

5. ročník kongresu Právní prostor

Ve dnech 21. a 22. dubna 2015 se jako již tradičně v hotelu Jezerka na Seči konal pátý, „půljubilejnější“ ročník kongresu Právní prostor, který tentokrát zkoumal „(Ne)možné podoby práva“. A že je co zkoumat a že některé podoby českého práva jsou opravdu „nemožné“, se přesvědčilo několik stovek přítomných právníků všech možných profesí, od advokátů, přes právníky z veřejné správy a významných firem, až po soudce.

Pořadatelem akce byl právní systém Codexis společnosti Atlas Consultig; mezi mediálními partnery konference byl i Bulletin advokacie. Moderátorem byl stejně jako vloni Mgr. Michal Vávra, brněnský a vídeňský advokát, ale také nadšený šachista (stačí nalistovat dozadu na slovenský příspěvek „Dve podujatia na šachovniciach v Bratislave“ na str. 77-79).

Na konferenci bohužel pro pracovní zaneprázdnění nedorazil ministr spravedlnosti Robert Pelikán, který měl na závěr prvního dne konference pohovořit o legislativních záměrech Ministerstva spravedlnosti; a pro náhlé onemocnění nepřišel ani (ještě ráno pořadatel slibovaný) jeho náměstek pro úsek justiční a legislativní Michal Franěk, který měl vystoupit místo něho.

Konferenci zahájil obsáhlý **dopolední blok o trestním právu.**

Jako první vystoupil předseda pražského městského soudu JUDr. Libor Vávra s příspěvkem **K čemu slouží tři stupně a čtyři články v trestním právu.** Jak pamětníci vědí, unikátní český systém soudnictví, jehož tři stupně (první, odvolací a kasační) je realizován čtyřmi články soudní soustavy (okresní a krajské soudy, dva soudy vrchní a Nejvyšší soud), vznikl při rozpadu československé federace pod tlakem dvou významných osobností, Otakara Motejla, tehdejšího předsedy federálního Nejvyššího soudu, a Antonína Mokrého staršího, předsedy Nejvyššího soudu českého, z nichž každý trval na zachování „svého“ soudu.

Zbytečně komplikovaný systém, kdy krajské soudy fungují jednak jako soudy odvolací, a jednak jako soudy prvního stupně pro nejzávažnější trestné činy (jedná se o pouhé jedno procento trestních věcí, zbylých 99 % řeší v prvním stupni okresní soudy), **navrhl Vávra řešit nikoliv zrušením vrchních soudů, ale překvapivě zrušením soudů okresních,** tak, aby se z krajských soudů staly soudy prvního stupně, které by ovšem mohly v některých místech zachovat bývalé okresní soudy jako své pobočky.

Tento na první pohled absurdní návrh, který i podle Vávrových slov byl původně „kavárenským žertem“, by podle jeho názoru v praxi mohl přispět ke zrychlení a sjednocení výkonu trestní spravedlnosti. Třetina ze 76 českých okresních soudů má totiž maximálně dvanáct soudců, což prakticky vylučuje použití řady institutů, které zjednodušují a zkracují trestní řízení, a naopak v některých případech (typicky povolování odposlechů), umožňuje jejich zneužití (kdy si stačí počkat, až bude mít víkendovou službu netrestní, tedy nekvalifikovaný soudce).

Na Vávru navázal nejvyšší státní zástupce **JUDr. Pavel Zeman** rozбором **návrhu zákona o nejvyšším státním zastupitelství.** Ten podle jeho slov vychází z mezinárodních dokumentů i rozsudku Nejvyššího správního soudu 1 As 51/2012, který charakterizoval ústavní i zákonné zakotvení státního zastupitelství i postavení státního zástupců.

Návrh zákona předpokládá **zrušení vrchních státních zastupitelství,** jejichž působnost by převzala krajská státní za-

stupitelství a nejvyšší státní zastupitelství, a vznik **speciálního státního zastupitelství s celorepublikovou příslušností**, který by obligatorně dozoroval majetkové a hospodářské trestné činy se škodou nad 300 milionů korun, dále případy korupce, trestné činy ve spojitosti s veřejnými zakázkami a insolvenčními řízeními a případy podílnictví a legalizaci příjmů se všemi těmito činy spojené. Fakultativně, při závažných, skutkově či právně složitých případech, by tento nový orgán mohl dozorovat i majetkové kauzy s nižší škodou, a dále trestné činy proti republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci. **Nad tímto „speciálem“ by neměl být vykonáván dohled, což Zeman označil z ústavněprávního hlediska za problematické.**

Podle návrhu zákona by **funkční období vedoucích státních zástupců bylo sedmileté, v případě nejvyššího státního zástupce neopakovatelné.** Jejich odvolání by bylo možné jen prostřednictvím kárného řízení. Pětileté výběrové komise by tvořili dva zástupci navrhovatele (nadřízeného vedoucího státního zástupce), jeden zástupce nejvyššího státního zastupitelství a dva zástupci Ministerstva spravedlnosti. Podmínkou pro přeložení státního zástupce ke krajskému státnímu zastupitelství by byla nejméně pětiletá právní praxe, k nejvyššímu státnímu zastupitelství a ke speciálnímu státnímu zastupitelství pak nejméně osmiletá. Bylo by zavedeno pravidelné hodnocení každého státního zástupce po prvním roce výkonu funkce a poté jednou za tři roky.

Kdy ale nový zákon skutečně bude, Zeman neví. „*Prozatím je nový zákon o státním zastupitelství snem, který se stále vrací, občas se zdá být noční můrou a rozhodně se nesní všem stejně,*“ uvedl v závěru svého vystoupení.

Základní zásady trestního řízení ve světle rekonstrukce trestního řádu rozebral ve svém vystoupení advokát, člen katedry trestního práva PF UK, předseda komise pro trestní právo LRV a v této souvislosti především člen komise pro nový trestní řád **doc. JUDr. Bc. Tomáš Grívna, Ph.D.** Jak poznamenal úvodem, základní zásady, na nichž by měl být budován nový trestní řád, vycházejí z věcných záměrů zákona z let 2004 a 2008 a letos v lednu je vzala na vědomí vláda. Po debatě mezi členy komise bylo rozhodnuto, že většina zásad, kromě těch, které jsou ústavně zakotveny, bude v novém trestním řádě výslovně uvedena (presumpce nevin, zásady in dubio pro reo či ne bis in idem).

Za dvě stěžejní změny označil Grívna jednak **zavedení zásady formálního důkazního břemene místo materiálního**, což by mělo vést k mnohem větší aktivitě státních zástupců, na druhou stranu by měla být **posílena zásada oportunité**, ovšem vyvážená **zavedením soukromé žaloby u vybraných trestných činů** (typicky u pomluy).

Možnostmi a limity trestní politiky v oblasti vězeňství se zabývala exministrně spravedlnosti, významná odbornice na trestní právo a nyní členka ústavněprávního výboru sněmovny za hnutí ANO **prof. JUDr. Helena Válková, CSc.** Ta poukázala na to, že **na počet vězňů nemá vliv jen míra kriminality v zemi, ale řada dalších faktorů: v prvé řadě legislativa** (nový trestní zákoník, který zpřísnil tresty za krádeže, neplacení výživného či maření výkonu rozhodnutí byl jedním z nejdůležitějších faktorů přeplněnosti českých věznic v letech 2011 a 2012), **změna rozhodovací praxe po proškolení soudců, zrychlení trestního řízení, amnestie či skutečná délka výkonu trestu.** Řada faktorů působila jen dočasně, takže v budoucnu by se měl počet vězňů v českých

věznicích podle Válkové stabilizovat na úrovni roku 2012, tedy asi na čísle 18 900. Hlavním úkolem do budoucna je proto **penologický výzkum a důraz na výchovné působení na vězně.**

Dopolední trestněprávní blok uzavřel předseda Nejvyššího soudu **prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.**, který v návaznosti na docenta Grívnu poměrně podrobně rozebral **rekonstrukci trestního řádu.** Jak ale úvodem zdůraznil, prioritní otázkou je reforma soudnictví, a teprve pak, „na míru“ justi-

Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal.

ci, by měl být vytvořen nový trestní řád, což ilustroval tím, že zvažované zavedení institutu předprocesního soudce naráží na personální situaci na okresních soudech, jak o tom mluvil ve svém příspěvku doktor Vávra.

Ze zásadních chystaných změn Šámal uvedl především **posílení významu hlavního líčení a kontradiktorní povahy procesu**, přičemž soud by měl povinnost doplnit dokazování jen ve prospěch obhajoby nebo poškozeného, **výraznější roli státního zástupce**, který by se měl stát pánem přípravného řízení a před soudem nést odpovědnost za dostatek procesně použitelných důkazů potřebných k rozhodnutí o vině, či **zavedení institutu uznání viny obviněným.** Strany by také měly mít **možnost prohlásit některé skutečnosti za nesporné.** Zjednodušit by se mělo vyhlásování rozhodnutí v hlavním líčení i jeho písemné vyhotovení.

C. H. BECK DOPORUČUJE

V. Makarius

Rozhodčí smlouvy v mezinárodním obchodě

Prevence, plánování a řízení sporů v mezinárodním obchodě

Brožované, 416 stran
cena 590 Kč, obj. číslo PP108

Objednávejte na www.beck.cz

inzerce

Oproti „monotematickému“ dopolední byl odpolední program konference velmi pestrý, kdy **každý příspěvek byl z jiného „práva“**, s výjimkou úvodního **pracovněprávního minibloku a dvou příspěvků z práva rodinného**.

První odpolední příspěvek tajemníka katedry pracovního práva Právnické fakulty UK **JUDr. Jakuba Morávka, Ph.D.**, se zabýval **whistleblowingem**, což je podle Morávka cizí, a tedy lépe znějící slovo pro udávání, při kterém „udavač“ - zaměstnanec, ale i malý či střední podnikatel, upozorňuje na nelegitimní, neetické nebo nezákonné praktiky velkých firem proti veřejnému zájmu.

Já bych se však chtěla podrobněji zabývat následující velmi zajímavou přednáškou renomované „pracovněprávní“ advokátky **JUDr. Nataši Randlové** na téma **Přechod práv a povinností při změně dodavatele**, která v něm upozornila na vážný, v Česku zatím téměř nereflaktovaný **problém, který by ale podle jejích slov v budoucnu mohl firmám prakticky zablokovat možnost změnit dodavatele**. Poukázala přitom úvodem na dvě významná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie. V prvním rozhodnutí **C-340/01 ve věci Abler vs. Sodexho** Soudní dvůr EU potvrdil, že na společnost Sodexho, která vyhrála výběrové řízení nemocnice na poskytování cateringových služeb, přešla povinnost zaměstnávat zaměstnance společnosti Sanrest, která cateringové služby poskytovala před tím, i když nedošlo k převzetí podniku, ani neexistoval žádný smluvní vztah mezi oběma společnostmi. Ve druhém rozhodnutí **C-242/09 (Albron Catering)** Soudní dvůr EU rozhodl, že k novému dodavateli, na něhož byla činnost smluvně převedena, přecházejí dosavadní zaměstnanci, byť to byli zaměstnanci mateřské společnosti, k dceřině společnosti pouze dočasně přidělení.

Randlová zdůraznila, že **Česko má neúplnou právní úpravu, když zákoník práce přechod zaměstnanců při změně dodavatele nijak neupravuje. Je tedy nutné se řídit rozhodnutími Soudního dvora EU**. Popsala také příklad z praxe, kdy česká dceřiná společnost zabezpečovala pro belgickou dceřinou společnost služby prostřednictvím anglického dodavatele. Poté, co česká dceřiná společnost chtěla služby začít zabezpečovat sama, zjistila, že podle anglického práva na ni přešla povinnost zaměstnávat devadesát anglických

IT inženýrů. Těm byla za podmínek českého práva nabídnuta práce v ČR, kterou odmítli, ukončení jejich pracovních poměrů podle anglického práva ale bylo drahé.

Zcela vybočující z „normálních“ konferenčních příspěvků, ale pro autora zcela typické, bylo následující vystoupení vedoucího odboru Právní služby společnosti ČEPS, a. s., absolventa práv a fakulty sociálních věd **JUDr. PhDr. Vratislava Košťála**, jehož přednášky plné metafor jsou proslulé. I letos nezklamal a svoji přednášku, nazvanou **Jak plastikami zákonů zaklínat zlo aneb mimikry konání v politice**, začal úvahou o okcidentálním a orientálním pojetí dobra a zla.

Aktuálními problémy právní úpravy cestovního ruchu, především evropskou legislativou i upozorněním na nedořešené problémy (podpojištění cestovních kancelářů, podmínky a výše odškodnění při ztrátě radosti z dovolené) se zabýval vědecký pracovník Ústavu právních dějin Právnické fakulty UK, **JUDr. PhDr. René Petráš, Ph.D.**

Následující **malý blok rodinného práva** zahájila děkanka olomoucké právnické fakulty **prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc.**, příspěvkem nazvaným sice **Rozvody a odklony**, jak ale úvodem zdůraznila, slovem „odklony“ míní možnosti jiného než soudního vyřešení vzájemných vztahů manželů, nikoliv „úklid“ společného jmění jedním z manželů. Významná teoretička rodinného práva i praktikující advokátka probrala především **dopad nedávné změny procesního práva od účinnosti zákona o zvláštních řízeních soudních**.

Ocenila především pozitivní psychologický dopad jednoduché změny, podle níž se účastníci rozvodového řízení již neoznačují jako žalobce a žalovaný, dále fakt, že manželé mohou podat společný návrh na rozvod, i to, že při rozvodu po dohodě již neexistuje právo odvolání. Praktické je i prodloužení lhůty na zpětvzetí příjmení po rozvodu z jednoho na šest měsíců. Závěrem se Hrušáková zamyslela i nad možnostmi jiného než soudního ukončení manželství. Podle jejího názoru ale jak ukončení manželství notáři, tak administrativní rozvod nepřipadá vzhledem k tomu, že se jedná o statusovou záležitost osob, v úvahu.

Na profesorku Hrušákovou navázala **doc. JUDr. Michaela Zuklínová-Hendrychová, CSc.**, z katedry občanského práva Právnické fakulty UK vystoupením obsáhle nazvaném **Rozvod a majetková práva manželů (vše, co má majetkový aspekt a souvisí s rozvodem)**. Poukázala na fakt, že zatímco stále více dvojic žije mimo manželství, české právo na rozdíl od jiných zemí na tuto skutečnost vůbec nereaguje, a vyzvala k řešení. **Jako zásadní nedostatek české úpravy rozvodu také kritizovala fakt, že vypořádání SJM, bydlení i výživného se řeší odděleně, i když pro to není žádný důvod** a v ostatních zemích se tyto věci řeší zásadně dohromady. Poukázala také na fakt, že **součástí SJM u nás nejsou peníze na smluvním důchodovém pojištění**, čímž se ze společného jmění mohou vyvézt i velké finanční částky ve prospěch jednoho z manželů.

Za rodinněprávní „bloček“ byla vhodně zařazena přednáška mediátorky **PhDr. Lenky Holé, Ph.D.**, z katedry politikologie a společenských věd Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, která se věnovala **Praktickým aspektům mediace v ČR**. Z její přednášky bych uvedla především závěrečné přehledné shrnutí toho, co v ČR v oblasti mediace chybí. **Chybí především využívání mediace ze strany soudů,**

způsoben i tím, že **chybí kritéria výběru případů vhodných pro mediaci**, dále standardy kvality mediace, **podpora a propagace mediace ze strany státu** i výzkum mediace a její aplikace v podmínkách ČR a EU. Podle Holé, která je ovšem mediátorkou-neadvokátkou, chybí v Česku rovněž podpůrná instituce s funkcí koordinační, metodickou, konzultační a vzdělávací a také silné profesní sdružení mediátorů.

Jakoby z dopoledního trestněprávního bloku se „zatoula“ příspěvek **prof. Ing. Vladimíra Smejkal, Ph.D., LL.M.**, vysokoškolského pedagoga a soudního znalce v oboru, nazvaný **Kybernetická kriminalita – fenomén dneška**. Jak Smejkal shrnul, kybernetickou kriminalitou se rozumí jednak ta trestná činnost, kde je **počítač nástrojem trestné činnosti** („klasické“ trestné činy jako je podvod, porušování autorských práv, neoprávněné nakládání s osobními údaji a šíření informací, např. pornografie), jednak ty, kde je **počítač předmětem trestné činnosti** (útoky na funkčnost počítačových systémů a snaha dostat se k obsahu). Pachatelé kybernetické kriminality mohou být cizí státy, teroristé, organizovaný zločin či vlastní zaměstnanci.

Za nejvážnější problémy označil Smejkal **problém jurisdikce** (podle jeho názoru je nutný vznik mezinárodního soudu pro kyberkriminalitu), problémem je ale samotné odhalování a dokazování samotné trestné činnosti. V praxi je podle něho prakticky nemožné se vypořádat s tzv. útoky DoS/DDoS (laicky řečeno „shození“ něčích webových stránek jejich zahlcením), 3D tiskem, použitým například k nedovolenému ozbrojování či porušení duševního vlastnictví, či útoky na technologické řídicí systémy. Rizika přitom podle Smejkal do budoucna dále vzrostou.

Advokát Petr Meduna.

Posledním vystoupením prvního dne konference byla přednáška ironicky nazvaná „Sjednocující“ **judikatura Nejvyššího soudu v praxi**, jejíž autor, advokát **JUDr. Petr Meduna**, jako dlouholetý zkušený praktik popsal několik případů, ve kterých Nejvyšší soud překvapivě změnil názor a nezhostil se své zákonné úlohy sjednocovat judikaturu. Kritizoval také nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 581/14, který, mimo ji-

né, definoval vlastnictví veřejného prostranství jako „holé vlastnictví“ bez jakýchkoliv práv pro vlastníka.

Druhý den konference zahájilo vystoupení advokáta **JUDr. Roberta Nerudy, Ph.D.**, nazvané **Soukromé vymáhání soutěžního práva (nejen náhrada škody způsobená kartelem)**. Srovnal v něm českou a evropskou úpravu soukromého vymáhání škody způsobené kartelem, i dosud téměř nulovou přípravu implementace směrnice 2014/104/EU, o určitých pravidlech, upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a EU o hospodářské

Fiala/Drápal a kol.

Občanský zákoník IV

Dědické právo ■ Komentář, § 1475–1720

- Komentář přináší zevrubný výklad úpravy dědického práva v novém občanském zákoníku.
- Podrobně vloženy jsou nové dědické instituty, jako např. dědická smlouva, odkaz, náhradnictví a další.
- Výklad zohledňuje i novou úpravu řízení o pozůstalosti v zákoně o zvláštních řízeních soudních.

2015, vázané, 650 stran
cena 2 510 Kč, obj. číslo EVK17

Havel/Štenglová/Dědič/Jindřich a kol.

Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Komentář

- Komentář vysvětluje novou právní regulaci na pozadí nového hmotného a procesního práva, přičemž přihlíží k otázkám zapojení notářů do rejstříkového procesu.
- Pozornost je věnována nejen obchodnímu rejstříku, ale také těm ostatním (nadační rejstřík, spolkový rejstřík apod.)
- Dílčí jednotlivosti jsou propojovány s hmotným občanským právem, ale i s podzákonnými předpisy.

2015, vázané, 416 stran
cena 990 Kč, obj. číslo EKZ159

P. Zima

Právo stavby

- První publikace k novému, resp. znovuzavedenému právnímu institutu.
- Představuje problematiku v rámci úpravy podle nového občanského zákoníku, ale také v širších souvislostech souvisejících právních úprav.
- Přináší analýzu zahraniční judikatury, která může napomoci s výkladovými nejasnostmi nového právního institutu.

2015, vázané, 248 stran
cena 490 Kč, obj. číslo PP116

Vystoupení profesorky Hany Markové sledují (zleva) moderátor Michal Vávra, Petr Tégl, Filip Melzer a Petr Čech.

soutěži, která by přitom měla být implementována do prosince 2016. Upozornil také na situaci v USA, kde čl. 7 Shermanova zákona zakotvuje právo osoby poškozené kartelem na trojnásobek utrpěných škod a na náklady sporu, což je, kromě dalších skutečností, jako je možnost skupinových žalob či poroty složené z právních laiků, důvodem, proč je v USA až 90 % těchto sporů řešeno soukromoprávně.

Po Nerudově vystoupení následoval **blok soukromého práva**, který by ale spíše patřil den před tím do bloku práva rodinného, neboť se hned **dva příspěvky zabývaly společným jměním manželů**.

Odborný asistent na katedře soukromého práva a civilního procesu Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci **JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.**, se věnoval **Obligacním vztahům mezi manželským majetkovým společenstvím a jedním z manželů**. Přesněji řečeno, poukázal na problémy, ke kterým v Česku dochází, když se možnost obligace mezi manželi na jedním z manželů nepřipouští, a navrhl i řešení v případě, že by byla obligace přípustná.

Zajímavé byly především Melzerovy otázky kladené na příkladech „ze života“: jak řešit situaci, kdy jeden z manželů zdědí milion, poskytne jej na opravu společného domu s tím, že za rok peníze dostane zpátky? Může manžel prodat předmět ve výhradním vlastnictví do SJM? A co v případě, že jeden z manželů zničí veškerý společný majetek; mají věřitelé druhého manžela právo na ochranu?

Melzerův kolega z katedry **JUDr. Petr Tégl, Ph.D.**, se ve svém příspěvku věnoval dvěma tématům: problému **modifikace rozsahu SJM „nemodifikačními“ smlouvami a střetům pravidel o ochraně dotčeného manžela a pravidel ochrany třetích osob**. Jak konstatoval úvodem, připravuje k vydání komentář k SJM a o devadesáti procentech problémů se podle něho neví a neřeší se.

K prvnímu tématu shrnul, že základní zákonnou možností dobrovolné modifikace rozsahu SJM dávají modifikační smlouvy podle § 716 občanského zákoníku, to je ale postup formálně náročný, zdlouhavý a s transakčními náklady. Přímé, neformální přesuny majetku jsou ale dnes přípustné jen při přesunu výhradního majetku jednoho manžela do vý-

hradního majetku manžela druhého (typicky darováním), přímé přesuny z majetku výhradního do společného a obráceně se nepřipouštějí. V praxi se to obchází buď fakticky, tím, že vlastní věc je zpracována do věci společné, či naopak, nebo komplikovaným postupem, kdy například manžel převede výhradní majetek na prostředníka, který to dále zcizí způsobem zakládajícím společné jmění obou manželů.

V druhé části přednášky Tégl poukázal na případy, kdy v občanském zákoníku dochází ke kolizi pravidel o ochraně dotčeného manžela a ochrany třetích osob. Je to především **kolize mezi § 714 odst. 2**, podle něhož se jeden z manželů může dovolat relativní neplatnosti právního jednání ohledně SJM, které nepředstavuje běžnou záležitost, a **§ 984**, chránící dobrou víru nabyvatele. Ta se dostává i do kolize s **§ 747 odst. 2**, podle něhož je možné prodat bydlení, sloužící k rodinnému bydlení, byť je ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů, jen se souhlasem druhého manžela.

Blok občanského práva uzavřel odborný asistent na katedře obchodního práva Právnické fakulty UK a konzultant v advokátní kanceláři **JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.**, velmi zajímavou přednáškou nazvanou **Mýty a pověry ve výkladu a aplikaci nového civilního práva – dnešní klid před zítřejší bouří**. Čech se podle svých slov ujal role „katastrofika“, aby upozornil na některé v tichu tikající problémy.

První z nich je **problém funkčního období člena představenstva a dozorčí rady**, kdy podle některých výkladů z. o. k. je první z nich pětileté a druhé dokonce na dobu neurčitou. Jak ale Čech upozornil, **Nejvyšší soud zastává názor, že funkční období člena představenstva je jen jeden rok a člena dozorčí rady tři roky**.

Dále Čech poukázal na skutečnost, že **velmi rozšířená praxe, podle níž se společenská smlouva mění hlasováním per rolam pouze s úředně ověřenými podpisy, je nesprávná** a v konfliktu i s unijními předpisy, neboť o každé změně společenské smlouvy **by měl být vyhotoven notářský zápis**. Jak dodal, tento názor zastává i senát 29 Nejvyššího soudu.

Na závěr Čech upozornil, že **zástupce právnické osoby A, který je za tuto právnickou osobu členem představenstva jiné právnické osoby B, nemůže být zaměstnancem právnické**

osoby A, přičemž tento názor zastávají členové příslušných senátů 21 a 29 Nejvyššího soudu. Ti tento názor obhajují argumentem, že člen představenstva ručí bez omezení za škodu způsobenou porušením péče řádného hospodáře, což není možné po pouhém zaměstnanci spravedlivě požadovat.

Jako poslední před přestávkou pak vystoupila **prof. JUDr. Hana Marková, CSc.**, z katedry finančního práva Právnické fakulty UK, která přehledně shrnula **Daňové novinky 2015 pro všechny**.

Místopředseda
Nejvyššího soudu
Roman Fiala.

Celou konferenci pak uzavřel blok věnovaný **aktuálním otázkám justice**, který zahájil místopředseda Nejvyššího soudu **JUDr. Roman Fiala**. I když byl jeho příspěvek v programu konference nazván **Rekodifikace procesního práva**, věnoval se ve svém vystoupení jiným otázkám, především problematice odměňování, když úvodem pouze obecně konstatoval, že jsou chvíle pro změny a nové vize, ale že

se obává, že se s tou správnou chvílí můžeme.

Jak Fiala řekl, ve všech debatách kolem odměňování – ať již jde o soudcovské platy, advokátní nebo notářský tarif – postrádá hlasy příslušníků jiných profesí. Podle jeho slov **je třeba korektně nastavit pravidla odměňování pro všechny, neboť pokud k tomu nedojde, bude vždy ta právníká profese, o jejíž finance v tu chvíli půjde, v očích veřejnosti dehonestována**. Navíc, jak zdůraznil, mluvili se o penězích, končí konstruktivní debata o všech justičních otázkách.

Fiala dále zmínil **zvyšující se útoky na justici v poslední roce**, především návrh na omezení soudcovského mandátu na deset let, či nebezpečí, že soudce bude trestán za svůj právní názor.

Na pozdější dotaz Bulletinu advokacie, jak bude rekodifikace civilního práva procesního nadále pokračovat, místopředseda Nejvyššího soudu uvedl, že se na schůzce s ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem dohodli, že se práce komise rozvolní, než se ujasní priority ministerstva, ale že komise nekončí a nadále bude plnit roli stálé komise pro civilní proces, která se bude zabývat i dílčími procesními novelami.

Následovalo vystoupení předsedy Nejvyššího správního soudu **JUDr. Josef Baxy**, který podobně jako vloni pohovořil na téma **Nejvyšší rady soudnictví**, kdy zopakoval nutnost zavedení tohoto orgánu, který by zaručoval koncepční kontinuitu, pro řešení problémů české justice.

Vznik Nejvyšší rady soudnictví podpořila ve svém vystoupení nazvaném **Soudcovská unie – priority a úkoly** i prezidentka Soudcovské unie **Mgr. Daniela Zemanová**, soudkyně Nejvyššího správního soudu, jejíž příspěvek konferenci uzavřel.

❖ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
❖ Foto VLADIMÍRA PŘIKRYLOVÁ

Pavel Vrcha
Nabytí nemovitosti (zapsané v katastru nemovitosti) od nevládníka

Příručka se zabývá nabytím nemovitosti od nevládníka tzv. dobrověrným nabyvatelem podle nového i předchozího občanského zákoníku. Uvádí vývoj judikatury v předmětné oblasti s uvedením argumentů a přehled relevantních judikátů Ústavního soudu i Nejvyššího soudu ČR.

208 stran, brožovaná vazba, 290 Kč

Jiří Spáčil, Dušan Hrabánek a kol.
Sousedská práva podle nového občanského zákoníku

Příručka pojednává o vztazích, které vznikají mezi vlastníky sousedních budov a pozemků. Popisuje často vznikající problémy a uvádí zákonné způsoby ochrany sousedských práv včetně všech možných druhů žalob podle nového občanského zákoníku a ustálenou soudní judikaturu.

296 stran, brožovaná vazba, 460 Kč

A. Winterová, A. Macková a kol.
Civilní právo procesní Část první: řízení nalézací 8. nezměněné vydání

Učebnice obsahuje výklady řízení sporného i nesporného (zvláštních řízení) a výklady alternativního řešení sporů v ČR. Reaguje na rekodifikaci soukromého práva, která přinesla i novelizace civilního procesu. První část obsahuje nalézací řízení. Osmé vydání je reprintem vydání sedmého.

624 stran, pevná vazba, 888 Kč

Jiří Jelínek, Jiří Říha, Zdeněk Sovák
Rozhodnutí ve věcech trestních se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů 3. aktualizované vydání

Publikace poskytuje podrobný výklad o druzích, náležitostech a právní moci jednotlivých rozhodnutí ve věcech trestních podle nového trestního zákoníku. Přináší také velké množství vzorů pro advokáty i soudce.

576 stran, pevná vazba, 690 Kč

Navštivte naše knihkupectví Leges v budově Právnické fakulty UP v Olomouci. Najdete zde širokou nabídku právníkové literatury včetně ÚZ, učebnic i komentářů. Těšíme se na vás!

Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 61, Praha 2
tel.: 222 356 400, e-mail: chci@knihyleges.cz, www.knihyleges.cz
Knihkupectví Olomouc, Právnická fakulta UP, tř. 17. listopadu 8, Olomouc, tel.: 585 637 803, e-mail: olomouc@knihyleges.cz

DÁMY A PÁNOVÉ, KOLEGYNĚ A KOLEGOVÉ – BUDU STRUČNÝ.

XXIII. konference Karlovarské právnické dny

3. – 4. června 2015
Hotel Thermal, Karlovy Vary

Účastnický poplatek: cena bez DPH 8 500 Kč, včetně DPH 10 385 Kč

Další informace a registrační formulář naleznete na www.kjt.cz.

PROGRAM KONFERENCE

STŘEDA 3. 6. 2015

- **Zahájení XXIII. konference**
JUDr. Vladimír Zoufalý, advokát, Praha, viceprezident KJT
- **Smluvní pokuta v nové úpravě soukromého práva**
JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., předseda senátu NS
- **Zajištění společného jmění manželů**
JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., Institut práva a ekonomie, PF UP Olomouc
- **K pojetí dispozitivního práva v o. z.**
prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr., Ústav státu a práva AV ČR
- **Některé zásadní souvislosti nové úpravy soukromého práva s postihem hospodářské a majetkové kriminality**
JUDr. František Púry, předseda senátu NS
- **Vybrané problémy spojené se zajišťováním důkazů v místech výkonu advokacie**
JUDr. Lenka Bradáčová, vrchní státní zástupkyně v Praze
- **Aplikace základních zásad zákona o veřejných zakázkách a zadávací směrnice v soudní praxi**
JUDr. David Raus, Ph.D., předseda senátu KS v Brně
- **Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek**
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., předseda NS
- **Šikanózní postup při zadávání a realizaci veřejných zakázek**
JUDr. Jiří Hes, senior právník ČEZ, a. s.
- **Problematika soutěžení advokátů o veřejné zakázky**
JUDr. Antonín Mokry, advokát, Praha, místopředseda České advokátní komory, viceprezident CCBE
- **Existuje skutková limitace odpovědnosti státu za nezákonná rozhodnutí?**
prof. Dr. F. Westphalen, advokát, Kolín nad Rýnem, prezident KJT
- **Reorganizovat nebo restrukturalizovat?**
JUDr. Michal Žižlavský, advokát, Praha
- **Promítnutí principu „a pari pasu“ v insolvenčních řízeních**
JUDr. Zdeněk Krčmář, předseda senátu NS

19:00 – 23:00 Slavnostní recepce

Vyhlášení a předávání cen společnosti Karlovarské právníké dny.

ČTVRTEK 4. 6. 2015

- **Monistický systém akciové společnosti ČR**
prof. JUDr. Jan Dědič, advokát, Praha
- **Ukončení účasti ve společnosti s ručením omezeným**
JUDr. Petr Šuk, předseda senátu NS
- **Ukončení výkonu funkce člena orgánu obchodní korporace**
doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK, Praha, emeritní soudkyně NS
- **Nároky akcionářů při ukončení účasti v akciové společnosti**
prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc., PF Univerzity Komenského, Bratislava
- **Požadavky dle rakouského práva na obchodní smlouvy (služby apod.) poskytované mateřskou zahraniční společností dceřině společností, aniž by šlo o zákonem předvídanou smlouvu o převodu zisku**
Dr. Michael Pucher, LL.M., Wirtschaftsuniversität Wien
- **Možnosti a limity věcného dokazování před soudy**
prof. Dr. Reinhard Greger, Institut für Konflikt und Verhandlungsforschung, Ebermannstadt
- **Náhrada škody v soutěžním právu podle nové Směrnice o soukromých žalobách 2014/104/EU**
Dr. Thomas Thiede, advokát, Wien
- **Problematika dodavatelských vztahů k obchodním řetězcům**
doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D., PF Univerzita PJŠ, Košice
- **Ochrana slabší strany (i z hlediska veřejných zakázek)**
prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., PF MU, Brno
- **Bezbřehá ochrana spotřebitele**
doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc., Ústav státu a práva, Bratislava
JUDr. Ing. Andrea Borguľová, ředitelka odboru právních služeb Slovenské pojišťovny, a. s., Bratislava

Závěrečný příspěvek + volná diskuse

V průběhu konference, dle časových možností, vystoupí ministr spravedlnosti JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA

pro nejlepší právníký časopis v České a Slovenské republice v období 2014/2015

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOCENÍ (1-10)
1 Acta Iuridica Olomouciensis	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
2 Ad notam	Notářská komora ČR	ČR	
3 ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR	
4 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
5 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
6 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátská komora	SR	
7 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
8 International and Comparative Law Review Mezinárodní a srovnávací právní revue	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
9 Jurisprudence	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
10 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR	
11 Kriminalistika	MV ČR, odbor tisku a public relation	ČR	
12 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	EUROKODÉX	SR	
13 Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR	
14 Obchodněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
15 Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR	
16 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
17 Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
18 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
19 Právní obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR	
20 Právo a rodina	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
21 Rekodifikace & Praxe	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
22 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
23 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR	
24 Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR	
25 Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
26 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR	
27 Státní zastupitelství	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
28 Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR	
29 Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
30 Trestní právo	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
31 Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR	
32 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	

Hodnotí se celková úroveň zejména z hlediska odborné úrovně publikovaných příspěvků, jejich aktuálnost a informační přínos. Rozmezí 1 – 10 (10 nejvíce, 1 nejméně), **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.**

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2014/2015

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2014 – 2015 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul:

profese:

*Adresa:

tel./e-mail:

* Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možno vyzoomět o případné výhře.

Anketní lístek vyplňte do 3. 6. 2015 do 15.00 hod. on-line na www.kjt.cz nebo zašlete do 15. 5. 2015 na adresu Karlovarské právníké dny, 110 00 Praha 1, Národní 10. Anketní lístky došlé do 15. 5. 2015 budou slosovány o věčné ceny (jejich doplňovaný seznam je uveden na www.kjt.cz). Statut Prestižní ceny, Pocty judikátu i anketní lístek jsou k dispozici na www.kjt.cz. Prestižní ceny budou uděleny spolu s Autorskou cenou na slavnostní recepci konané dne 3. 6. 2015 v rámci konference v Karlových Varech.

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ uvádějí 11. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Jsem právník. právník roku

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány
na www.pravnikroku.cz
od 30. 5. 2015 do 31. 10. 2015.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právnickovi roku 2015 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním gala večeři se společenským programem v lednu 2016. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2015.

Stálé kategorie:

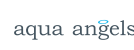
- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Právo informačních technologií
- Právo duševního vlastnictví
- Správní právo
- Lidská práva a právo ústavní

Stálé kategorie se zvláštními kritérii:

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos českému právu)

Mercedes-Benz

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Zákon o oceňování majetku

Vláda schválila dne 15. dubna 2015 věcný záměr zákona o oceňování majetku, který řeší především oceňování majetku pro stanovení základu daně.

Zákon o veřejných zakázkách k připomínkám

Ministerstvo pro místní rozvoj zaslalo dne 23. dubna 2015 do meziresortního připomínkového řízení návrh zákona o veřejných zakázkách. Začala tím běžet dvacetidenní lhůta pro uplatnění připomínek. Vláda by měla zákon, který navrhuje ministerstvo přejmenovat na zákon o zadávacích řízeních, schvalovat v červnu. Platit musí nejpozději od 18. dubna 2016.

Rozšíření katalogu nezabavitelných věcí

Seznam věcí, které exekutor nesmí dlužníkovi doma zabavit, se patrně rozšíří a zpřesní. Omezí se rovněž úhrady dluhů nuceným prodejem nemovitostí. Úpravy občanského soudního řádu, které to předpokládají, schválila dne 29. dubna 2015 sněmovna. Některé pasáže kritizuje Exekutorská komora, podle níž změny sníží úspěšnost exekucí a prodlouží je.

Trestnost přípravy praní špinavých peněz

Sněmovna pravděpodobně schválí vládní předlohu, podle níž by u praní špinavých peněz a u podílnictví byla trestná i příprava těchto trestných činů. Novela trestního zákoníku, kterou projednala dne 29. dubna 2015 sněmovna ve druhém čtení, rovněž výslovně zakazuje podporu teroristických skupin a rozšiřuje trestný čin nepřímého úplatkářství.

Sněmovna o pravomocech ombudsmana

Sněmovna ukončila první kolo schvalování vládní novely, která by měla rozšířit pravomoci ombudsmana. Důvodem odkladů byl požadavek, aby byla jednání přítomna veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová. Sněmovna rozhodla pouze o tom, že předlohu kromě jejího ústavněprávního výboru projedná výbor petiční.

Pravomoci zpravodajských služeb se patrně rozšíří

Sněmovní bezpečnostní výbor podpořil dne 22. dubna 2015 vládní novelu, kterou se prolomí daňové tajemství, zpravodajci budou moci žádat informace od telekomunikačních operátorů a zruší se omezení u údajů chráněných bankovním tajemstvím.

Europoslanci schválili zavedení tísňového systému eCall pro auta

Evropský parlament schválil dne 28. dubna 2015 zavedení systému nouzového volání pro automobily. Ve všech nových vozech by

měl být systém eCall, napojující vozidla na linku tísňového volání 112, umístěn od konce března roku 2018, což umožní efektivněji zachraňovat životy lidí při nehodách a povede ke snížení nákladů.

Z judikatury

Ústavní soud k vracení odškodnění za vězení

Ústavní soud se zastal muže, jež dostal jako odškodnění za pobyt ve věznění v době totality 360 000 korun, ale podle pozdějšího rozsudku měl peníze vrátit. Případem se musí znovu zabývat Nejvyšší soud. Stěžovatel v ústavní stížnosti tvrdil, že mu v důsledku posledního verdiktu hrozí ekonomická likvidace. Část peněz, které od státu dostal, totiž mezitím poslal na charitu. V podobné situaci jsou i další lidé, tento nálezný by jim mohl prospět. Změna v celkovém přístupu k odškodňování by neměla jít k jejich tíži. Vyvolávalo by to podle ústavních soudců nové křivdy.

Slovenský ústavní soud zrušil archivaci údajů o telefonátech

Slovenský ústavní soud označil dne 29. dubna 2015 za protiústavní ustanovení několika zákonů, která přikazovala telekomunikačním firmám archivovat takzvané provozní a lokalizační údaje a zároveň umožňovala vybraným institucím získat přístup k těmto informacím. Slovenští vyšetřovatelé a soudy přišli tak o možnost získat přístup k údajům o uskutečněných telefonických hovorech a o internetové komunikaci. Podobně v minulosti rozhodl i Ústavní soud ČR.

Ze světa práva

Dohodu o platech podepsali všichni soudci nejvyšších soudů

K 23. dubnu 2015 podepsali dohodu o narovnání platů za léta 2012 až 2014 všichni soudci Nejvyššího soudu i Nejvyššího správního soudu. Právě verdikt Nejvyššího soudu o nesprávně vypočítaných soudcovských mzdách byl prvotním podnětem ke kompromisní dohodě, jež má státu ušetřit až čtyři miliardy korun.

Ombudsmanka navrhuje pět legislativních změn

Veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová navrhla dne 22. dubna 2015 vládě pět zásadních změn, z nichž považuje za nejdůležitější přijetí opatrovníckého zákona a stanovení podmínek sociální detence, což se týká lidí s omezenou svéprávností. Dále chce, aby byl jasně stanoven výpočet obvyklého nájemného.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Mnohem více z legislativy, judikatury a celého světa práva pro vás denně přinášíme na www.bulletin-advokacie.cz.

K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce

prof. JUDr. JIŘÍ JELÍNEK, CSc.

Úvodem

Trestní odpovědnost právnických osob dostihla Českou republiku relativně nedávno – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „topo“), nabyl účinnosti teprve dnem 1. ledna 2012, tedy zhruba před třemi lety.

I když počty odsouzených právnických osob od nabytí účinnosti zákona o trestní odpovědnosti právnických osob dosahují jen promile odsouzených osob fyzických, lze důvodně očekávat, že v policejních i justičních statistikách se bude právnická osoba v budoucnu vyskytovat častěji než dosud, ať již jako osoba podezřelá, obviněná nebo i odsouzená. Tento předpoklad vychází z relativně široce pojeté koncepce trestní odpovědnosti právnických osob, relativně širokého rozsahu kriminalizace jednání právnických osob a především z relativně rozšířeného zneužívání právnických osob k páčání trestné činnosti zejména v oblasti hospodářské nebo majetkové kriminality.

Úvahy o účelnosti a správnosti konkrétní přijaté právní úpravy a o prvních zkušenostech z aplikační praxe mne vedou k závěrům o nutnosti *de lege ferenda* novelizovat některá nejasná, neurčitá, vnitřně rozporná či dokonce nesprávná ustanovení zákona č. 418/2011 Sb.

Pokud by byla vyhlášena soutěž nad nejméně jasným a srozumitelným ustanovením tohoto zákona, horkým favoritem by se určitě stalo ustanovení § 10 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, podle něhož trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.

Pokud trestní odpovědnost přechází na více právních nástupců, při ukládání trestu se zohlední rozsah převáděných výnosů a činností podle § 10 odst. 2 topo. Toto omezení má bránit paušálnímu trestání právních nástupců právnické osoby a zcela opodstatněně zmírňuje rozsah jejich krimi-

nalizace. Citované ustanovení nepovažuji za sporné či nesprávné, a proto se ve svém příspěvku zabývám výhradně ustanovením § 10 odst. 1 topo.

Problémy platné právní úpravy

Jedna jediná obecná věta ustanovení § 10 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob („*Trestní odpovědnost právního nástupce právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce*“) vyvolává řadu otázek, ale nenabízí mnoho odpovědi. A pokud odpovědi nabízí, často jde o odpovědi obsahově protikladné.

Smysl citovaného ustanovení je zřejmý – zabránit, aby se provinilá právnická osoba vyhnula důsledkům trestní odpovědnosti tím, že se nějakým způsobem transformuje (sloučí, splyne, rozštěpí, odstěpí, převede jmění na právního nástupce, změní svoji organizační strukturu etc.).

Zásada přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na všechny právní nástupce je novou zásadou trestního práva hmotného,¹ která mění dosavadní ryze osobní základní trestněprávní vztah mezi orgánem činným v trestním řízení a pachatelem trestného činu, který vzniká na základě protiprávního úkonu, tj. spáchání trestného činu. Až dosud trestní právo neznalo trestněprávní odpovědnost právního nástupce pachatele trestného činu. Po smrti pachatele trestného činu – fyzické osoby dochází k zániku trestněprávního vztahu a zanikají práva a povinnosti plynoucí z trestněprávního vztahu. Tento princip zákon o trestní odpovědnosti právnických osob ovšem mění, protože podle § 10 cit. zákona trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.

Jak jsem uvedl výše, ustanovení § 10 odst. 1 topo přináší několik otázek:

- a) Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob spojuje přechod trestní odpovědnosti s právním nástupnictvím, neuvádí však, zda jde o univerzální právní nástupnictví či singulární právní nástupnictví, neuvádí, zda právních nástupců může být i více.

¹ Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část, 4. vydání, Leges, Praha 2014, str. 41-42.

- b) Z textu zákona není jasné, zda dochází při nástupnictví právnické osoby k zániku právnické osoby, která spáchala trestný čin.
- c) Zákon dále neuvádí, jaký je vztah přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce se stavem trestního řízení proti právnické osobě.
- d) Zákon také neuvádí, zda k přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce dochází objektivně nebo zda je zde nějaké „zavinění“ právnické osoby, na kterou trestní odpovědnost přešla.
- e) V zákoně nezodpovězenou otázkou je také otázka, zda trestní odpovědnost právnické osoby by mohla přejít z právnické osoby na osobu fyzickou.

K jednotlivým otázkám je možné uvést:

Ad a)

Šámal, odvolává se na důvodovou zprávu k vládnímu návrhu osnovy zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, uvádí, že inspirace pro českou právní úpravu byla čerpána z rakouské právní úpravy, ve které ustanovení § 10 rakouského Spolkového zákona o odpovědnosti sdružení za trestné činy z roku 2005 (Verbandsverantwortlichkeitsgesetz) upravuje tuto otázku tím způsobem, že účinky spojené s trestní odpovědností právnické osoby nastávají vůči jejímu právnímu nástupci bez dalšího k okamžiku vzniku právního nástupnictví. Proto po vzoru této úpravy bylo převzato ustanovení o právním nástupnictví právnické osoby a současně bylo přihlédnuto k tomu, že změna právnické osoby je vázána na specifické procesní postupy občanského nebo obchodního práva.²

Podíváme-li se ale na ustanovení § 10 zmiňované rakouské právní úpravy, zjistíme, že ta je mnohem propracovanější než česká právní úprava. **Výslovně totiž stanoví, že trestní odpovědnost právnické osoby přechází pouze na její univerzálního nástupce, přičemž za univerzálního nástupce se považuje i nástupce singulární, pokud se stane vlastníkem podstatné části podniku, anebo na něj přechází podstatná část činnosti jeho předchůdce.**

Rakouská úprava tedy výslovně řeší otázku, zda se k přechodu trestní odpovědnosti vyžaduje univerzální nástupnictví, anebo singulární nástupnictví, anebo oboje a za jakých podmínek.

Právním nástupcem právnické osoby je ten, kdo v souladu s právem nabývá práva a povinnosti, které jiný pozbyl.

Trestní odpovědnost *předně přechází na všechny právní nástupce* právnické osoby. Jestliže právnická osoba, která je bezprostředním právním nástupcem právnické osoby, opět zanikne nebo se přemění s dalším právním nástupcem, je i tato další osoba právním nástupcem trestně odpovědné právnické osoby a přechází na ni trestní odpovědnost. Případná trestní odpovědnost nastupujících právnických osob v další a další řadě by ovšem musela být posuzována z hlediska závažnosti uplatnění příčinného vztahu podle zásady gradace příčinné souvislosti.

Zda a kdy dojde k přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby v tom kterém případě, bude ovšem záviset na tom, zda dojde k právnímu nástupnictví té které právnické osoby. A protože právnických osob podléhajících trestní odpovědnosti je dlouhá řada a mohou se právní formou i velmi lišit,³ může být v konkrétním případě obtížné určit, kdy a na koho přešla případná trestní odpovědnost právnické osoby. Jiným způsobem dochází k právnímu nástupnictví u obchodních společností, jiným způsobem u církví a náboženských společností a opět jiným způsobem u politických stran či hnutí, abych uvedl alespoň nějaké příklady z velké množiny právnických osob, u kterých přichází v úvahu trestní odpovědnost.

Jako interpretační problém se jeví otázka, zda vzhledem k široké formulaci, kterou zákonodárce použil v ustanovení § 10 odst. 1, dochází k přechodu trestní odpovědnosti i tehdy, jestliže jde o právní nástupnictví i jen k jednotlivým majetkovým hodnotám. To by prakticky znamenalo, že každý, kdo nabyl od trestně odpovědné osoby jakékoliv právo nebo povinnost, bez ohledu na to, zda tato právnická osoba dále existuje či neexistuje, by se stal nástupcem trestní odpovědnosti. Postih některých případů singulárního právního nástupnictví by ovšem neměl smysl.

Je například otázkou, zda toto ustanovení míří i na situace, kdy sice právnická osoba, proti které se vede trestní řízení, formálně nezanikne ani se nepřemění, nicméně v důsledku jejich právních úkonů dojde k tomu, že z ní zbude jen „prázdna schránka“, které by sice mohl být uložen trest, ten by však neměl již žádný význam ani z hlediska individuální, ani z hlediska generální prevence a byl by v řadě případů zároveň nevykonatelný. Domníváme se, uvádějí autoři jednoho z komentářů k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob, že vztáhnout úpravu § 10 i na takovéto singulární právní nástupnictví není na místě, neboť by se jednalo o velice široké vymezení přechodu trestní odpovědnosti, které by například připouštělo přechod trestní odpovědnosti právnické osoby na všechny její obchodní partnery, což je výklad zcela neudržitelný.⁴

Historickým výkladem, který vysvětluje smysl použitého zákonného ustanovení z okolností, za kterých právní úprava vznikla, tj. konkrétně z toho, že zákonodárce v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob se výslovně odvolává na rakouskou právní úpravu jako na svůj inspirační zdroj, **převažuje názor, že ustanovení § 10 odst. 1 míří svým obsahem jen na případy tzv. univerzálního nástupnictví, tedy na případy, kdy právní nástupce vstupuje do všech práv a povinností nebo jejich souboru.**⁵

2 Šámal, P.: K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na její právního nástupce. In Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 171. Shodně Forejt, P., Habarta, P., Trešlová, L.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s komentářem, Linde, Praha 2012, str. 101.

3 Osobní působnost zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je stanovena relativně široce. Podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob (§ 6 odst. 1 topo) nejsou trestně odpovědné:

a) Česká republika,
b) územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

4 Forejt, P., Habarta, P., Trešlová, L.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s komentářem, Linde, Praha 2012, str. 103.

5 Jelínek, J., Herczeg, J.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Komentář s judikaturou, 2. vydání, Leges, Praha 2013, str. 91-92. Forejt, P. et al.: Op. cit. str. 103. Šámal, P. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 253 a násl.

Je ovšem nedostatkem přijaté právní úpravy, že výslovně nerozlišuje, zda v případě § 10 odst. 1 topo jde o univerzální nástupnictví, či nikoliv, a že se tato důležitá otázka musí řešit výkladem. Tato otázka měla být jasně vyjádřena v zákoně, aby nemusela být předmětem nejednotných výkladů. Orgán činný v trestním řízení při praktické aplikaci uvedeného ustanovení musí řešit otázku, kdo je právním nástupcem určité právnické osoby jako otázku předběžnou (§ 9 tr. řádu), přičemž se může jednat o složitou otázku z oblasti civilního práva, která se může jinak řešit několik měsíců před civilním soudem. Již z tohoto důvodu se domnívám, že ustanovení § 10 odst. 1 topo má dosud především účinek preventivní a že k jeho aplikaci dojde jen výjimečně.

Pokud ale již v praxi k aplikaci ustanovení § 10 odst. 1 topo došlo, není taková aplikace bez pochybností, zda se správně postupovalo, jak o tom svědčí konkrétní příklad z praxe:

V materiálu Nejvyššího státního zastupitelství sp. zn. 7 NZN 604/2014 (Zvláštní zpráva o poznatcích z aplikace zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim) z prosince 2014 se uvádí: „V jedné trestní věci ... je trestně stíhán právní nástupce právnické osoby na základě smlouvy o prodeji podniku a zároveň je stíhána i právnická osoba, která podnik prodala. Při zahájení trestního stíhání přitom bylo vycházeno z názoru vyjádřeného k této otázce v komentáři k topo autorů JUDr. Šámal a spol., když názor uvedený v komentáři JUDr. Fenyka a spol. je zcela protichůdný (nelze stíhat právnickou osobu, která podnik koupila).“

V jednom z dosud vydaných čtyř komentářů k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob se totiž uvádí: „Jak již uvedeno shora, pokud dochází jen k dispozici s objektem, tzn. s majetkem, ať už s podnikem, jeho částí, nebo s jednotlivou pohledávkou, nejde podle autorů o právní nástupnictví ve smyslu zákona. Z tohoto důvodu nepřechází trestní odpovědnost právnických osob v případě prodeje podniku nebo jeho části na základě § 447 odst. 1 obch. zák.⁶ Totéž se týká i tzv. *asset dealu*, kdy je majetek obchodní společnosti převeden na kupujícího na základě několika smluv, přičemž podnik je rozdělen na jednotlivé jeho složky (mj. nemovitý majetek, movité věci, nehmotný majetek atd.), které jsou na kupujícího převedeny na základě několika samostatných smluv.“⁷

V jiném komentáři se k této otázce uvádí: „Dalším případem přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce je převod podniku nebo jeho části nebo jiné věci hromadné (srov. § 5 obch. zák.),⁸ kdy právní nástupce vstupuje do všech práv a povinností s tím souvisejících nebo jejich souboru (viz § 59 odst. 5 a § 476 a násl. obch. zák.).⁹ Podobně je tomu při tzv. *asset dealu*, v rámci něhož je jmění obchodní společnosti převedeno na nabývací právnickou osobu na základě několika smluv. Při tomto postupu je podnik rozdělen na jednotlivé jeho složky (např. nemovitý majetek, movité věci, nehmotný majetek atd.), které jsou na kupujícího převedeny na základě několika samostatných smluv. Také v těchto případech jde o právní nástupnictví ve smyslu § 10 odst. 1 tak, jak se obvykle chápe v teorii i judikatuře, neboť právní nástupce zde ve smyslu § 477 a násl. obch. zák.¹⁰ zásadně vstupuje vůči třetím osobám do právního postavení svého právního předchůdce (auktora). Také v tomto přípa-

dě nezaniká právnická osoba, neboť prodej podniku jako objektu právního vztahu nemá vliv na existenci právnické osoby.“¹¹

Pro praktikujícího advokáta se tak sice otevírá široké pole působnosti a možností kreativní obhajoby, ale z hlediska právní jistoty (jde přeci o základy trestní odpovědnosti) to je stav krajně nežádoucí. Zákonitě pak vyvstává otázka, zda vágní a neurčité znění § 10 odst. 1 topo je v souladu se skutečným záměrem zákonodárce a zda odpovídá moderní trestní politice právního a demokratického státu.

Jen jako letmou zmínku můžeme uvést, že státní zástupce vycházel z názoru, že podmínky trestní odpovědnosti jsou dány, aniž ovšem se vypořádal s názory opačnými.

De lege ferenda by tedy bylo naléhavě žádoucí výslovně v zákoně uvést, o jakou formu právního nástupnictví v ustanovení § 10 odst. 1 topo se jedná, alespoň podle vzoru rakouské právní úpravy, pokud by si již zákonodárce netroufl na vlastní dikci příslušného ustanovení, upravující přechod trestní odpovědnosti na právního nástupce.

Ad b)

Zákon nevyžaduje, aby právnická osoba v souvislosti s přechodem trestní odpovědnosti zanikla. Pokud by to zákonodárce zamýšlel, nepochybně by to přímo v textu zákona vyjádřil. Jinak řečeno, pokud by při přeměně právnické osoby nedošlo k zániku původní právnické osoby, potom trestně odpovědná zůstane vedle právního nástupce nadále i původní právnická osoba.

Byť to nakonec v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob není uvedeno, odpovídá to charakteru trestní odpovědnosti právnických osob, neboť by bylo zcela nelogické, aby jen v důsledku právního nástupnictví jiné právnické osoby, ke kterému došlo po spáchání trestného činu, již trestně neodpovídala nezaniklá právnická osoba, již se přičetlo podle § 8 odst. 1, 2 topo jeho spáchání. Obdobně by bylo nelogické, aby přesto, že k právnímu nástupnictví došlo, trestněprávně odpovídala jen původní právnická osoba, zejména v takovém případě, kdy v důsledku např. převodu podniku nebo jeho podstatných částí... zůstala v původní právnické osobě jen tzv. prázdná slupka. **Nezaniklá právnická osoba trestně odpovídá na základě přičtené trestní odpovědnosti podle § 8 odst. 1, 2 topo, neboť v jejím případě se o žádný přechod trestní odpovědnosti nejedná, zatímco právní nástupce takové právnické osoby odpovídá na základě § 10 odst. 1 topo,** přičemž, jak vyplývá z těchto ustanovení, jejich trestní odpovědnost obtožijí vedle sebe (srov. i § 9 odst. 1, 2 topo), uvádí výstižně Šámal.¹²

6 Podle právní úpravy soukromého práva platné do 31. 12. 2013.

7 Fenyk, J., Smejkal, L.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář, Wolters Kluwer, Praha 2012, str. 49.

8 Podle právní úpravy soukromého práva platné do 31. 12. 2013.

9 Podle právní úpravy soukromého práva platné do 31. 12. 2013.

10 Podle právní úpravy soukromého práva platné do 31. 12. 2013.

11 Šámal, P. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, str. 257. V poznámce pod čarou pak autoři nesouhlasí s právním názorem uvedeným v komentáři shora.

12 Šámal, P.: K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na její právní nástupce. In Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 173.

S uvedeným názorem vycházejícím z účelu trestní odpovědnosti a sankcionování právnických osob souhlasím. Z hlediska právní jistoty by ovšem bylo žádoucí *de lege ferenda* přímo v zákoně uvést, že trestně odpovědná je vedle právního nástupce i původní právní osoba.

Ad c)

K přechodu trestní odpovědnosti podle § 10 odst. 1 topo dochází ze zákona, a to *kdykoliv, a bez ohledu na stav trestního řízení proti právní osobě*, tedy ještě i bez toho, že by bylo zahájeno trestní stíhání právní osoby. K zániku právní osoby může dojít jak před zahájením úkonů trestního řízení, tak i v průběhu trestního řízení, přičemž po zahájení trestního stíhání by mělo být postupováno podle § 32 topo.¹³ Proto například může nastat situace, že právní osoba se dopustí některého trestného činu uvedeného v § 7 topo a ještě před zahájením úkonů trestního stíhání zanikne nebo se přemění a podle § 10 odst. 1 topo dojde k přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce. Následně budou zahájeny úkony trestního řízení v souvislosti s trestným činem.

V takovém případě mohou být současně trestně odpovědní např. bývalí členové statutárního orgánu již zaniklé právní osoby společně s právní osobou, která je právním nástupcem zaniklé právní osoby, u níž obvinění působili, anebo v případě přeměněné právní osoby, která nezanikla, mohou být trestně odpovědní nejen s původní, ale i s právní osobou, která je jejím právním nástupcem. A mohou být i trestně stíháni s takovými právními osobami ve společném řízení podle § 31 topo.¹⁴

Ad d)

Další problém trestněprávního nástupnictví právní osoby záleží v tom, že *k přechodu trestní odpovědnosti dochází*

13 Podle § 32 odst. 1 topo právní osoba, proti které bylo zahájeno trestní stíhání, je povinna neprodleně písemně oznámit státnímu zástupci a v řízení před soudem předsedovi senátu, že budou prováděny úkony směřující k jejímu zrušení, zániku nebo k přeměně, a to před provedením těchto úkonů, jinak jsou tyto úkony neplatné.

Právní osoba, proti které bylo zahájeno trestní stíhání, nemůže být do doby jeho pravomocného skončení zrušena a nemůže dojít k její přeměně, ani k jejímu zániku, s výjimkou případu, kdy by důsledky byly nepřiměřené povaze spáchaného trestného činu; v takovém případě trestní odpovědnost právní osoby, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání, přechází na právního nástupce této osoby. Byla-li právní osoba založena na dobu určitou nebo k dosažení určitého účelu, a v době od zahájení jejího trestního stíhání uplynula doba, na níž byla založena, nebo se naplnil účel, pro který byla založena, hledí se na ní od tohoto okamžiku, jako by byla založena na dobu neurčitou.

O tom, zda právní osoba může být zrušena a zda smí dojít k její přeměně, popřípadě k jejímu zániku, rozhodne na návrh této právní osoby nebo jiné oprávněné osoby v přípravném řízení soudce a v řízení před soudem předseda senátu (§ 32 odst. 2, 3 topo).

14 Šámal, P. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 252. Shodně Šámal, P., Čentěš, J.: Právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob v České republice. In: Trestná politika státu a zodpovědnost právnických osob, Univerzita Komenského, Bratislava 2013, str. 154.

15 Jelínek, J.: Trestní odpovědnost právnických osob, Linde, Praha 2007, str. 225.

16 Šámal, P.: K přechodu trestní odpovědnosti právní osoby na její právního nástupce. In Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 179. Šámal, P., Čentěš, J.: Právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob v České republice. In: Trestná politika státu a zodpovědnost právnických osob, Univerzita Komenského, Bratislava 2013, str. 155.

zí objektivně, tj. bez toho, zda právní osoba jako právního nástupce věděla nebo mohla vědět, že původní právní osoba se dopustila trestného činu. Tím se nepochybně zjednodušuje důkazní řízení.

Jde o další odlišnost od původního, zamítnutého návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob z roku 2004. I v tomto návrhu se řešila otázka právního nástupnictví právní osoby, jednalo se o ustanovení § 7 návrhu zákona z roku 2004. Přechod trestní odpovědnosti na právního nástupce vyžadoval na straně právního nástupce právní osoby „zavinění“. Tento požadavek návrhu zákona byl vyjádřen formulací, že *„trestní odpovědnost právní osoby přechází na jejího právního nástupce jen tehdy, když právního nástupce nejpozději v okamžiku vzniku právního nástupnictví věděl nebo vzhledem k okolnostem a ke svým poměrům mohl vědět, že se právní osoba před vznikem právního nástupnictví dopustila trestného činu“* – § 7 odst. 1 zákona z roku 2004.¹⁵ Nepochybně se jednalo o juristicky čistější, promyšlenější řešení než právní úprava přijatá v roce 2011, které je možné připsat k dobru jen okolnost, že zjednodušuje důkazní řízení.

Domnívám se, že de lege ferenda by bylo žádoucí vrátit se v nějaké podobě k otázce možného „zavinění“ právního nástupce právní osoby. Současná právní úprava s objektivním přechodem trestní odpovědnosti nástupce právní osoby totiž může být odrazující pro potenciálního kupce, který z obavy před nebezpečím trestního stíhání (například při hrozícím insolvenčním řízení proti právní osobě nebo v jiném případě) od možného právního nástupnictví odstoupí.

Ad e)

Právním nástupcem právní osoby může být nejen osoba právní, ale pochopitelně i osoba fyzická. V této spojitosti pak vyvstává další, zákonem výslovně neřešená otázka, zda *trestní odpovědnost podle § 10 odst. 1 topo může přejít i na fyzickou osobu jako na právního nástupce*.

Ustanovení o přechodu trestní odpovědnosti právní osoby na právního nástupce je uvedena v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob. Tento zákon podle výslovného ustanovení § 1 odst. 1 topo upravuje podmínky trestní odpovědnosti právnických osob. Tedy nikoliv osob fyzických. Podmínky trestní odpovědnosti osob fyzických upravuje trestní zákoník. Proto se **domnívám, že trestní odpovědnost podle § 10 odst. 1 topo může přejít zase jenom na osobu právní, nikoliv na osobu fyzickou, neboť odpovědnost fyzických osob se řídí výlučně trestním zákoníkem.** Jistě by nebylo od věci, kdyby budoucí právní úprava § 10 topo výslovně stanovila, že přechod trestní odpovědnosti z právní osoby na fyzickou osobu je vyloučen.

Skutečnost, že trestní odpovědnost právní osoby nepřejde na fyzickou osobu, však vždy neznamená, že by musela tato trestní odpovědnost zaniknout. Pokud by totiž jmění, které fyzická osoba nabyla od trestně odpovědné právní osoby, z této fyzické osoby (fyzická osoba by tu byla „prostředníkem“) přešlo dále na jinou osobu právní, přejde na ni i trestní odpovědnost právní osoby.¹⁶ Může tedy vzniknout řetěz právního nástupnictví fyzic-

kých a právnických osob, přičemž existence fyzické osoby v tomto řetězu by byla bez významu.

Otázkou možnosti přechodu trestní odpovědnosti podle § 10 topo z právnické osoby na fyzickou se v literatuře zabýval i Burda, který takovou možnost odmítá v podstatě z důvodů uvedených již výše. Autor však klade otázku, zda není možné účelové právní nástupnictví fyzické osoby namísto právnické osoby, aby se právnická osoba mohla vyhnout trestní odpovědnosti. Autor takovou možnost připouští a uvádí, že pokud součástí právního nástupnictví byly i příjmy z trestné činnosti, potom při splnění dalších zákonných podmínek přichází v úvahu takový převod/přechod posoudit jako trestný čin podílnictví nebo trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti. Jinak řečeno, **samotné právní nástupnictví fyzické osoby do právních vztahů právnické osoby nemůže způsobit přechod trestní odpovědnosti z právnické osoby na fyzickou osobu, ale čin, kterým takové právní nástupnictví fyzická osoba vykoná, může sám o sobě naplňovat znaky trestného činu fyzické osoby** (například společníci obchodní společnosti ze strachu před trestním stíháním obchodní společnosti a v úmyslu se trestnímu stíhání vyhnout zruší společnost a jejím právním nástupcem se stane jeden ze společníků).¹⁷

Závěrem

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, přinesl od 1. 1. 2012 právnickým osobám dosud neznámou odpovědnost, a to odpovědnost trestní. Jak se ukazuje, již krátce po nabytí účinnosti relativně nového zákona dozrál čas k úvahám směřujícím ke zdokonalení platné právní úpravy. Již před časem jsem se na stránkách Bulletinu advokacie vyjádřil k vládním návrhům na novelizaci ustanovení § 7 topo o rozsahu kriminalizace jednání právnických osob.¹⁸ Lze si jen přát, aby zákonodárce vyslyšel hlasy odborné veřejnosti a pokusil se podstatnou revizí odstranit relativně četné nedostatky, které uvedený zákon vykazuje. Rozhodně k nim náleží ustanovení § 10 odst. 1 topo o přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce.

✦ Autor je vedoucím katedry trestního práva
Právnické fakulty UK v Praze.

- 17 Burda, E.: Právne nástupníctví trestnej zodpovednosti právnických osob. In: Trestná politika štátu a zodpovednosť právnických osôb, Univerzita Komenského, Bratislava 2013, str. 155.
- 18 Jelínek, J. K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob, Bulletin advokacie č. 9/2014, str. 20-26.

K diskusi o subjektu trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti

doc. JUDr. EDUARD BRUNA, PhD.

Úvodem

Trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (tr. zák.), představuje (úmyslnou formu) praní špinavých peněz, které se podle citovaného ustanovení trestního zákoníku dopustí ten, kdo zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo zneumožněno zjištění původu věci získané trestným činem nebo jako odměna za něj (první skutková podstata), nebo jinému spáchání takového činu umožní (druhá skutková podstata). V souladu s textem zákona může být předmětem legalizace i věc, která byla za věc získanou trestným činem opatřena [§ 216 odst. 1 písm. b) tr. zák.].

Podle úvodního slova „kdo“ je jasné, že jde o tzv. obecný subjekt, což znamená, že **pachatelem může být v daném případě v zásadě a prakticky kdokoli**. Za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti může být odpovědná i **právnická osoba** [§ 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále „topo“)].

Tento trestný čin teorie řadí do rámce tzv. trestné součinnosti, zpravidla do skupiny společně s trestnými činy podílnictví (§ 214 a 215 tr. zák.) a nadřzování (§ 366 tr. zák.).¹

U trestných činů podílnictví a nadřzování je souběh se základními (hlavními) trestnými činy, které těmto trestným činům předcházejí, z povahy věci vyloučen. Podílnictví i nadřzování jsou praní špinavých peněz velmi obdobné, a to jak z hlediska charakteristiky jednání, tak z hlediska státem chráněných zájmů (objektů trestných činů). Praní špinavých peněz podle § 216 tr. zák., obdobně jako úmyslné podílnictví (§ 214 tr. zák.), často spočívá v ukrývání nebo převádění věci. Stejně jako u nadřzování (§ 366 tr. zák.) se za primární objekt trestného činu dá označit zájem zákonodárce na odhalování a potrestání základní (hlavní) trestné činnosti.² Pro všechny tři trestné činy je přitom charakteristické, že jejich spáchání ztěžuje odhalení a vypátrání základního trestného činu. Z povahy věci jde o trestné činy, které na již spáchanou trestnou činnost navazují. Předcházející trestný čin pro tyto navazující

- 1 Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část, 4. vydání, Leges, Praha 2014, str. 304.
- 2 Srov. Pelc, V.: Odpovědnost právnických osob za trestný čin praní peněz. In: Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 215.

trestné činy představuje nutnou podmínku k naplnění jejich skutkové podstaty.

Nemůže tedy v zásadě dojít k tomu, aby pachatel uvedených trestných činů byl zároveň pachatelem trestných činů přecházejících (základních). Každá výjimka z pravidla (ze zásady) musí být podle mého názoru řádně odůvodněna, jinak ztrácí své opodstatnění.

Pro mě jako praktikujícího obhájce a vysokoškolského pedagoga bylo proto překvapující zjištění, že nedávno vydaná vysokoškolská učebnice trestního práva, která vyšla v nakladatelství Wolter Kluwer, nevěnuje tomuto problému nepochybně žádoucí pozornost. A navíc bez jakékoliv argumentace, nebo i jen upozornění na odlišné názory, umožňuje paušální postihování pachatele za základní trestný čin v souběhu s trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti, a to v případě všech jeho skutkových podstat.³

Takový autoritativní přístup k problematice, která je bez pochyby sporná, považuji za nesprávný, opět ne ojediněle, neboť nauka zásadním způsobem ovlivňuje dlouhodobé směřování praxe, zejména pak judikatury, která, jak se zdá, prozatím směřuje k možnosti postihnout pachatele základního trestného činu i za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti.⁴ Proto se ke sporné otázce vyjadřuji v několika následujících poznámkách.

Souběžná trestní odpovědnost za praní špinavých peněz a základní trestný čin, ano či ne?

Názory na otázku, zda je vhodné za praní špinavých peněz postihovat i pachatele základního trestného činu, ze kterého nelegální výnosy pocházejí, se od zavedení skutkové podstaty postihující praní špinavých peněz značně různí.⁵

Jeden z mála pádných argumentů v české nauce, svědčící pro závěr, že je možné postihovat pachatele základního

trestného činu s trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti v souběhu, přinesl v literatuře již dávno Nett, podle kterého by se v dané problematice mělo uplatnit pravidlo o nutnosti postihnout pachatele trestného činu podle všech v úvahu přicházejících ustanovení.⁶ Dalším relevantním argumentem ve prospěch trestní odpovědnosti i za praní špinavých peněz, který má však pouze legislativně-technickou povahu, je formulační změna, která se udála zakotvením nového trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti do § 252a dřívějšího trestního kodexu⁷ (jednání pachatele již od té doby není vymezeno tak, že trestný čin spáchá pouze ten, kdo „jinému umožní“ praní špinavých peněz). Tento argument, který spadá do oblasti historického výkladu, však sám o sobě podle mého názoru nestačí, a je nutné, aby ke stejnému závěru vedly i jiné metody výkladu (např. jazykový, logický či systematický). Navíc původní ustanovení § 251a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění účinném do 30. 6. 2002, bylo velmi nedokonalé a jeho změna byla žádoucí.⁸

Pokud jde o vymezení trestně odpovědného subjektu, převzal trestní zákoník z roku 2009 do svého § 216 formulaci obsaženou již dříve v ustanovení § 252a zákona č. 140/1961 Sb. Obdobně by se dalo argumentovat pro nemožnost postihu pachatele základního trestného činu za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zák., a to tzv. mlčením zákona. Pokud by totiž zákonodárce zamýšlel postihnout i tyto situace, nic mu nebránilo to výslovně v zákoně vyjádřit, jak se děje v některých zahraničních právních úpravách (např. ve Slovinsku nebo Španělsku).⁹

V současnosti se můžeme setkat dokonce se třemi různými interpretacemi subjektu trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, nikoliv pouze s jedním názorem, jak by snad vyplývalo z kritizovaného textu.

Někteří autoři zastávají názor, že u obou skutkových podstat trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, tj. jak u praní špinavých peněz, tak u kvalifikované formy účastenství na této činnosti, **je možné trestat i osobu, která spáchala trestný čin základní, ze kterého nelegální výnosy pocházejí.** V souvislosti s tím uvádějí, že v praxi bude postih tzv. kvalifikovaného účastenství (druhá skutková podstata trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti) pouze výjimečný.¹⁰ Přitom literatura již dříve poukázala¹¹ na skutečnost, že někteří autoři jsou ve své argumentaci zjevně nekonzistentní, když možnost postihu podle první skutkové podstaty trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dovozují výkladem a contrario vzhledem k formulaci druhé skutkové podstaty tohoto trestného činu a vzápětí dodávají, že pachatel základního trestného činu může být trestně odpovědný i podle druhé skutkové podstaty, čímž důkaz opak naprosto znehodnocují.¹²

Jiní autoři¹³ se domnívají, že **postih trestní odpovědnosti zároveň za základní trestný čin a praní špinavých peněz je možné dovozovat jen u první skutkové podstaty trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti.** U druhé, která představuje tzv. kvalifikované účastenství, to prý možné není, což plyne ze slov „jinému umožní“. V této souvislosti se však sluší uvést, že slovo „jinému“ zde není vázáno k základnímu trestnému činu, jako např. v případě podílnictví

3 Krupička, J. In: Šámal, P. a kol.: Trestní právo hmotné, 7. vydání, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 714.

4 Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 7. 2008, sp. zn. 11 Tdo 652/2008, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 7 Tdo 108/2013.

5 Proti postihu viz Tolar, J., Dolenský, A.: Trestní zákon, předpisy související (poznámkové vydání), Linde Praha, Praha 1992, str. 234, nebo Novotný, F. a kol.: Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář), EUROUNION, s. r. o., Praha 1998, str. 297. Opačné stanovisko viz Nett, A.: Praní špinavých peněz, Masarykova univerzita, Brno 1993, str. 27.

6 Nett, A.: Praní špinavých peněz, Masarykova univerzita, Brno 1993, str. 27.

7 Novotný, F. a kol.: Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář), EUROUNION, s. r. o., Praha 2002, str. 375.

8 K tomu podrobně Pelc, V.: Subjekt trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. In: Kriminalistika č. 2/2013, str. 117-118.

9 K tomu podrobně Pelc, V.: Subjekt trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. In: Kriminalistika č. 2/2013, str. 117-118.

10 Vantuch, P.: Trestní zákoník s komentářem, 1. vydání, Anag, Praha 2011, str. 780-781. Krupička, J. In: Šámal, P. a kol.: Trestní právo hmotné, 7. vydání, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 714.

11 Viz Pelc, V.: Subjekt trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. In: Kriminalistika č. 2/2013, str. 117; Pelc, V.: Odpovědnost právnických osob za trestný čin praní peněz. In: Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 208.

12 Srov. Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník II. § 140-421. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 2156 a 2159.

13 Kuchta, J. a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část, C. H. Beck, Praha 2009, str. 183. K předešlé právní úpravě obsažené v § 252a zákona č. 140/1961 Sb. viz Novotný, O., Vokoun, R. a kol.: Trestní právo hmotné – II. Zvláštní část, ASPI, Praha 2007, str. 148-149.

(srov. § 214 odst. 1 tr. zák.), ale k trestnému činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle první skutkové podstaty.¹⁴

Poslední skupina autorů hájí názor, že pachatelem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 nemůže být pachatel základního trestného činu, z něhož ony nelegální výnosy pocházejí. Základními argumenty, které budou podrobněji rozebrány níže, jsou rozpor s principy zákazu nucení k sebeobviňování (nemo tenetur se ipsum accusare) a zákazu dvojího přičítání (ne bis in idem). Poukazuje se také na povahu trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 tr. zák.) a jeho podobnost s trestnými činy podílnictví (§ 214 tr. zák.) a nadřování (§ 366 tr. zák.).¹⁵

Podrobněji k jednotlivým argumentům

Poté, co byla zpochybněna dosavadní argumentace zastánců možnosti souběhu, měli bychom se věnovat i podrobnějšímu rozboru argumentů nasvědčujících opačnému závěru. Největší pozornost této problematice věnoval dosud ve své práci Pelc, který kromě podrobného mezinárodního srovnání a zpochybnění dosavadní argumentace uvádí mnohé důvody svědčící pro závěr, že postih tzv. samoprání (self-money laundering) možný není.¹⁶ Podle něj je **postih pachatele základního trestného činu i za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti v rozporu se zásadou nemo tenetur se ipsum accusare**, která vyjadřuje pravidlo, že nikdo není povinen obviňovat sám sebe.

Ačkoli tato zásada je procesního původu a jako zákaz nucení k sebeobviňování v rámci trestního řízení má zřetelný ústavněprávní význam (proto je často objektem zájmu českého Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva), má i svůj hmotněprávní rozměr, což dokládá publikované rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1974, které řešilo zatajení příjmu docíleného trestným činem ve vztahu k možnému zkrácení daně, a právě z důvodu porušení principu zákazu nucení k sebeobviňování tento souběh v daném případě připuštěn nebyl.¹⁷

Když Nejvyšší soud v roce 2008¹⁸ shledal možnost souběžné trestní odpovědnosti za základní trestný čin a trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti, dospěl k závěru, že v tomto stavu nelze spatřovat nucení k sebeobviňování, jelikož ustanovení § 216 tr. zák.¹⁹ v sobě neobsahuje povinnost doznat se ke spáchání předchozí trestné činnosti. Uvedená argumentace však evidentně nesedí, když i v případě posuzovaném v roce 1974 (posouzení ve vztahu k trestní odpovědnosti za zkrácení daně) Nejvyšší soud připustil, že nucení k sebeobviňování může mít i nepřímou podobu. V právním řádu se přitom běžně vyskytují povinnosti, které jsou implicitní a je nutné je z právních norem dovozovat výkladem.²⁰

Dalším pádným argumentem, jenž zapovídá možnost postihu tzv. samoprání, je princip ne bis in idem. Stejně jako předešlý princip má i zákaz dvojího přičítání svůj hmotněprávní rozměr, ačkoli se zpravidla rozebírá ve vztahu k procesním otázkám. Uvedenému závěru je nutno přisvědčit, neboť taková navazující činnost je spolu se základním trestným činem tzv. spolutrestána. Smyslem jednání pachatele základního trestného činu, které spočívá v následném praní špinavých peněz, je zejména snaha o zametení stop po vlastní (již skon-

čené) trestné činnosti a zajištění si výnosu z ní.²¹ Trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti je právě proto řazen mezi trestnou činnost, kterou se z jiné trestné činnosti kořistí.

Posledním zásadním argumentem pro zákaz souběžného postihu je pak samotná povaha praní špinavých peněz, jež představuje navazující (následnou) trestnou činnost. Trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti má tedy akcesorní povahu a svou trestnost odvozuje od trestného činu základního. Tomu napovídá i znění trestního zákoníku, který stejně jako u podílnictví (§ 214) a nadřování (§ 366) explicitně uvádí, že „spáchá-li takový čin ve vztahu k věci ..., která pochází z trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán tímto trestem mírnějším“.

Zákonodárce tak explicitně vylučuje, aby byl za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti udělen přísnější trest než v případě základního trestného činu (srov. § 216 odst. 1 al. 3 tr. zák.), a potvrzuje tím akcesorní povahu jednání spočívajícího v praní špinavých peněz. Tvrzení o tom, že praní špinavých peněz může být v konkrétním případě závažnější ve srovnání s trestnou činností, ze které nelegální výnosy pocházejí, tak nemá v trestním zákoníku oporu. Jak jsem již uvedl výše, zřejmě je i podobnost trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zák. s trestným činem podílnictví podle § 214 tr. zák. a trestným činem nadřování podle § 366 tr. zák.

Na konec je možné ještě zmínit, že **situace je u rozebraného problému obdobná, jako v případě pachatele, který spáchá trestný čin krádeže podle § 205 tr. zák. a následně ukradenou věc prodá třetí osobě, kterou uvede v omyl, neboť předstírá, že věc byla získána legálně.** V tomto případě doktrína shodně vylučuje možnost souběhu trestného činu krádeže (§ 205 tr. zák.) s trestným činem podvodu (§ 209 tr. zák.). Argument, že takovým jednáním není způsobena škoda a znakem trestného činu podvodu podle § 209 tr. zák. je způsobení škody, nelze v případě praní špinavých peněz použít, neboť znakem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zák. není způsobení škody. Další argumenty používané v popsaném případě jsou však použitelné i v otázce postihu tzv. samoprání. Platí tedy, že obohacení z původní trestné činnosti nelze pachateli při-

14 Pelc, V.: Odpovědnost právnických osob za trestný čin praní peněz. In: Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 206-207.

15 Pelc, V.: Subjekt trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. In: Kriminalistika č. 2/2013, str. 117-122.

16 Pelc, V.: Subjekt trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. In: Kriminalistika č. 2/2013, str. 117-122.

17 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 1974, sp. zn. 3 To 2/74, publikované pod č. 53/1974 Sb. rozh. tr.

18 Viz citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. července 2008, sp. zn. 11 Tdo 652/2008.

19 Tehdy se jednalo o § 252a zákona č. 140/1961 Sb.

20 Jedním z posledních případů v oblasti trestního práva je např. ustanovení § 8 odst. 2 písm. b) topo, jež vymezuje podmínky přičitatelnosti jednání zaměstnanců právnické osoby této právnické osobě. Uvedené ustanovení obsahuje povinnost právnických osob přijmout preventivní opatření a zavést systém k předcházení trestní odpovědnosti, jehož přírozenou součástí jsou např. školení různých skupin zaměstnanců.

21 Pelc, V.: Odpovědnost právnických osob za trestný čin praní peněz. In: Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 209.

čítat (prospěch je přirozenou součástí prání špinavých peněz a v případě trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zák. může představovat okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby) a další (navazující) jednání, byť relativně samostatné, je třeba považovat za součást původního trestného jednání.²²

Několik poznámek k obhajobě a činnosti obhájce

Vzhledem k dosavadnímu směřování judikatury, která umožňuje, aby pachatel základního trestného činu byl trestně odpovědný i za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 tr. zák.), bude v konkrétních případech úkolem obhájce, aby poukázal nejen na všechny skutkové okolnosti směřující ve prospěch obviněného (§ 41 odst. 1 tr. řádu), ale také aby uváděl veškeré právní argumenty, které svědčí ve prospěch obviněného. Tento problém, který se primárně týká otázky viny, neodmyslitelně souvisí i s problematikou trestu, neboť každá mnohost trestných činů je doprovázena zvláštním způsobem trestání. Při dvou nebo více trestných činech se totiž ukládá úhrnný nebo souhrnný trest (srov. § 43 tr. zák.). **Obhájce by proto měl při obhajobě uvést všechny výše uvedené argumenty, které podle mého názoru vylučují možný souběh základního trestného činu a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zák.**

Orgány činné v trestním řízení [zejména soud v odůvodnění rozsudku, (srov. § 125, odst. 1 tr. ř.)] pak budou nuceny, aby se s uvedenými argumenty, vylučujícími tento souběh,

přesvědčivým způsobem vypořádaly. Tato povinnost vyplývá z obecného zákazu libovůle orgánů veřejné moci. Pro účely soudního rozhodování je pak konkretizována v nutnosti rýdně odůvodňovat soudní rozhodnutí. Uvedené povinnosti odpovídá právo každého na přesvědčivé odůvodnění rozsudku. Takový přístup bude plně odpovídat obhajobě ve prospěch obviněného, neboť obhájce by měl podle mého názoru uvádět nejen všechny skutečnosti a okolnosti, jež obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují, ale stejným způsobem přistupovat i k interpretaci právní úpravy a přesvědčování orgánů činných v trestním řízení.

Autorům učebnice, ve které je bez jakéhokoli odůvodnění publikován kritizovaný názor,²³ lze jen doporučit, aby alespoň studentům dopřáli možnost seznámit se i s jiným stanoviskem, než se uvádí v učebnici, o otázce, která není v teorii ani praxi jednotně pojímána.

Z výše uvedeného je jisté zřejmé, že však nejde jen o studenty, ale především o úvahu, která by mohla mít význam pro další zaměření soudní praxe.

✦ Autor je advokátem v Praze a docentem trestního práva, působí na Vysoké škole finanční a správní v Praze.

22 Podrobněji k otázce souběhu krádeže a podvodu srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 4 To 7/2013.

23 Krupička, J. In: Šámal, P. a kol.: Trestní právo hmotné, 7. vydání, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 714.

Koupě obchodního závodu – k některým předpokladům uplatnění práv z vadného plnění

Mgr. ZDENĚK HUSTÁK prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

Rekodifikace přinesla řadu změn větších či menších, rovněž v případě koupě obchodního závodu¹ (dříve podniku) došlo k přepracování této materie. Koupě závodu je zpra-

vidla záležitostí komplexní, neboť závod představuje složitý organizovaný systém mající celou řadu složek² s různými kvalitativními a kvantitativními vlastnostmi. V tomto kontextu je velmi významná problematika vadného plnění a způsobu uplatňování příslušných nároků. Záměrem tohoto článku je poukázat na některé otázky uplatňování nároků z vadného plnění.

1 Institut obchodního závodu vymezuje občanský zákoník v § 502 jako organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování činnosti – i.e. jako určitou organizovanou příležitost k výtěžku.

2 Vymezení obchodního závodu vychází ze tří složek – z hmotné složky, budovy (obchodní a výrobní prostory), stroje, materiál, zboží apod., osobní složky (obchodní vedení, zaměstnanci a jejich struktura a kvalifikace, jejich věkové složení apod.) a nehmotné složky, kupř. firma, obchodní tajemství, práva z duševního vlastnictví (př. ochranná známka, průmyslový vzor), know-how, umístění podniku, prodejnost zboží/služeb, zákazníci, goodwill, pohledávky, povolení k činnosti provozované závodem apod. Přičemž není třeba, aby závod obsahoval všechny výše uvedené položky proto, aby byl považován za závod. Srov. Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 654). Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 1775.

Úvodem

Historicky zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“), upravoval smlouvu o koupi podniku podrobně v rámci speciálního smluvního typu. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), nepřebíral tento koncept, když ve zvláštním pododdílu zařazeném v rámci ustanovení o koupi upravuje několik specifických otázek týkajících se koupi závodu výslovně, v ostatním se uplatní obecná právní úprava koupě. Věcně však speciální ustanovení týkající se závodu úzce navazují na právní úpravu obsaženou dříve v obchodním zákoníku, a je tak možné navázat na judikaturu a výklady k dřívější právní úpravě.³ Rovněž obecná úprava práv z vadného plnění u kupní smlouvy vychází z obchodního zákoníku.

Vzhledem k různorodé povaze obchodních závodů lze říci, že v praxi neexistuje zcela standardizovaná smlouva o koupi závodu, neboť každý takový prodej je zcela jedinečný. Při přípravě a vyjednávání je tak vždy nutné postupovat velmi kvalifikovaně a příslušné kvalitativní a kvantitativní parametry obchodního závodu náležitě specifikovat. Vzhledem k relativně vyšší složitosti posouzení, zda byl předmět kupní smlouvy prodávajícím dodán řádně, dané komplexní povahou obchodního závodu, je potřebné věnovat zvýšenou péči při kontraktaci též podmínkám zjišťování vad a způsobu jejich uplatnění.

Občanský zákoník dnes ve vztahu ke koupi závodu a nárokům z vadného plnění zmiňuje v § 2179 dispozitivně toliko, že v zápisu o předání závodu strany uvedou výčet všeho, co závod zahrnuje a co se kupujícímu předává, jakož i všeho, co chybí, ač to podle smlouvy nebo účetních záznamů závod spoluvytváří. Prodávající v zápisu také kupujícího upozorní na vady předmětu prodeje, o kterých ví, nebo o kterých vědět měl a mohl. V ostatním se tak plně uplatní obecný režim práv z vadného plnění (§ 1914 a násl.) a dále zvláštní úprava následků vadného plnění při koupi movité věci (§ 2099 a násl.), případně též právní úprava koupi nemovité věci (§ 2929).⁴

Zjištění vady

Věc je vadná, nemá-li vlastnosti stanovené v § 2095 a 2096, za vadu se považuje i plnění jiné věci, vady v dokladech nutných pro užívání věci, dodání jiného zboží či jiného počtu, pokud není vhodná pro účel patrný ze smlouvy nebo pro účel obvyklý. **V případě závodu půjde o vlastnosti specifikované v kupní smlouvě návazně na § 2175, vztahené k unikátní povaze závodu a záměru kupujícího závod dále provozovat určitým způsobem. Hledisko obvyklého účelu jako měřítko vadnosti, resp. bezvadnosti, v případě koupě závodu tedy nelze použít bez další specifikace v rámci kupní smlouvy. Měřítkem by zde měly být parametry závodu sjednané prodávajícím a kupujícím ve smlouvě anebo účel koupě patrný ze smlouvy – zpravidla výdělečné provozování závodu určitým způsobem.⁵ Jiné záměry a účely kupujícího, které pro prodávajícího nebyly a nemohly být nikterak zřejmé, jsou pro účely odpovědnosti za vady irelevantní.⁶**

Příčemž aplikace konceptu „obvyklého účelu“ pro specifikaci vady, běžná u movitých věcí, je u obchodního závodu možná jen velmi obtížně.⁷

Klíčovým aspektem, který determinuje možnost uplatnění práva z vadného plnění, je vlastní identifikace vady kupujícím, resp. okamžik, kdy k identifikaci ze strany kupujícího dojde. Obecně prodávající odpovídá za vadu, kterou má zboží v okamžiku, kdy přechází nebezpečí škody na zboží na kupujícího, i když se vada projeví až po této době. Prodávající odpovídá též za jakoukoli vadu, jež vznikne po této době, je-li způsobena porušením jeho povinností.⁸

Při převzetí a prohlídce věci se vyhotoví zápis o předání věci. Nejpozději při vyhotovení zápisu o předání závodu má prodávající povinnost kupujícího upozornit na vady předmětu prodeje, o kterých ví nebo o kterých vědět měl a mohl, např. na nedobytnost některých pohledávek či na pohledávky vzniklé před prodejem závodu, které nesouvisí s jeho běžnou činností, stejně tak na dluhy náležející k závodu. Absence takového upozornění způsobuje, že dluh na kupujícího nepřechází, pokud jej nemohl rozumně předpokládat. Kupující nemá práva z vadného plnění, jedná-li se o vadu, kterou musel s vynaložením obvyklé pozornosti poznat již při uzavření smlouvy (zjevná vada). To však neplatí, ujistil-li ho prodávající výslovně o bezvadnosti věci v kupní smlouvě nebo zastřel-li vadu listivě.⁹

Dostatečná péče či obvyklá pozornost zde představuje rozsah ověření, provozních zkoušek atp., které jsou obvykle vykonávány v příslušném hospodářském odvětví pro

3 Srov. důvodová zpráva k občanskému zákonu, která uvádí, že „V souvislosti s koupí se navrhuje zařadit i zvláštní ustanovení týkající se koupě a prodeje obchodního závodu, protože není důvod konstruovat v tom směru zvláštní (samostatný) smluvní typ v obchodním zákoníku. I prodej obchodního závodu je variantou koupě a do občanského zákoníku stačí zapracovat odchylky od obecné úpravy nebo její doplnění o speciální ustanovení. Respektuje se přitom, že současná praxe je na zvláštní ustanovení tohoto druhu zvyklá, a proto se navrhuje zachovat zvláštnosti této koupě, jak je upravuje platný obchodní zákoník, přičemž se proti jeho úpravě redukuje rozsah těchto ustanovení o to, co vyplývá již z obecné úpravy.“

4 V ostatním se na práva z vadného plnění při koupi nemovité věci aplikují přiměřeně ustanovení o koupi věci movité (§ 2131).

5 Často je rámcový záměr kupujícího nastíněn v preambuli smlouvy či plyne ze specifikace konkrétních parametrů podniku vztahených k možnosti provozovat určitou činnost, realizovat výrobu v určitém rozsahu a kvalitativním standardu, potřebě bezprostředních investic do rozvoje či údržby technologie tak, aby byla schopna výkonu kupujícím očekávaného atp.

6 Tichý, L.: Komentář k § 2095 Občanského zákoníku, ASPI. Wolters Kluwer, 2013.

7 V podobném případě prodeje rozhodujícího obchodního podílu konstatoval Nejvyšší soud v rozsudku 29 Cdo 5452/2008 závěr, že obchodní podíl nemá obvyklý účel. „[N]ení pochyb o tom, že obchodní podíl jako předmět převodu rozhodně nelze ztotožňovat se zbožím. Tento závěr lze učinit především z toho, že zatímco u zboží lze, jak vyplývá z ustanovení § 420 odst. 2 obč. zák. vycházet při posuzování případných vad z toho, že zboží musí mít jakost a provedení, jež se hodí pro účel stanovený ve smlouvě, nebo není-li tento účel ve smlouvě stanoven, pro účel, k němuž se takové zboží zpravidla užívá, u obchodního podílu z účelu užití vzhledem k jeho individuální povaze zásadně vycházet nelze. Nepochybně však je možné, aby si strany smlouvy o převodu obchodního podílu dohodly, jaké vlastnosti musí obchodní podíl, resp. zprostředkovaně podnik společností, o jejíž obchodní podíl jde, mít. Pokud jde o takové dohodnuté (vymíněné) vlastnosti obchodního podílu (k němu příslušejícího podniku), lze, podle přesvědčení Nejvyššího soudu, právní úpravu odpovědnosti za vady zboží použít.“

8 Přechod nebezpečí a nabytí vlastnického práva nemusí nutně nastat k jednomu časovému okamžiku.

9 Toto ustanovení o zjevných vadách se týká nejen závodu, ale koupě věci obecně (§ 2103).

posouzení vlastností určitých věcí.¹⁰ Obvykle tento požadavek nezahrnuje provádění specifických testů či mimořádných vyhodnocení – tento zvýšený standard povinností na straně kupujícího je ovšem možné si specificky sjednat. I zde se uplatní korektiv dobrých mravů, když specifické testování či ověření znalcem nebo auditorem nutně implikuje zvýšené náklady a nároky na stranu kupující. Vzhledem k dispozitivní povaze této úpravy však stranám není bráněno v tom, aby si sjednaly specifický standard pro ověřování vad – všech nebo jen některých, ve formě znaleckého posudku, auditu či jiného kvalifikovaného způsobu ověření.

Lhůty pro oznámení vady

Kupující je obecnou právní úpravou veden k tomu, aby vynaložil dostatečnou péči a vady zjišťoval co nejdříve tak, aby došlo k omezení doby nejistoty o existenci vad a otázce odpovědnosti za vady na straně prodávajícího. Návazně je kupující povinen bez zbytečného odkladu prodávajícího na vadu upozornit (notifikační povinnost). Pro splnění povinnosti oznámit vadu zákon rozlišuje lhůtu subjektivní, kdy má kupující povinnost vadu oznámit prodávajícímu bez zbytečného odkladu poté, co ji kupující mohl při dostatečné péči zjistit, a jednak lhůtu objektivní, a to dva roky od odevzdání věci.

Specifikace, kdy přesně nastává okamžik, v němž kupující mohl, při dostatečné péči, vadu zjistit, může být vzhledem ke komplexní povaze obchodního závodu, rozsahu aktiv a dluhů, obsáhlosti a strukturovanosti personálních a dalších složek závodu, otázkou poměrně složitou. **Občanský zákoník subjektivní lhůtu pro oznámení vady upřesňuje tak, že u zjevné vady počíná v okamžiku, kdy ji mohl kupující při včasné prohlídce a dostatečné péči zjistit, u vad skrytých**

od okamžiku, kdy vadu mohl zjistit při dostatečné péči. Výrazně náročnější může být určení toho okamžiku u vad, které se projevují až při provozu závodu, včetně vad zjištěných při kontraktaci s obchodními partnery, inventarizaci, revizi účetnictví, auditu nebo dalších činnostech realizovaných v souvislosti s provozem obchodního závodu, což může nastat i po delší době od převzetí podniku, např. několik měsíců. V mnoha případech může zjištění či ověření existence vady vyžadovat expertní či znalecké posouzení, popřípadě i právní analýzu, neboť nelze obecně předpokládat, že by kupující sám měl vždy dostatečný rozsah potřebných odborných znalostí.

Účel stanovení časového limitu pro oznámení vady kupujícím prodávajícímu lze rozumět jako stanovení objektivizujícího mechanismu, jehož smyslem je ochránit prodávajícího v případech, kdy by pozdní upozornění na vadné plnění ze strany kupujícího mohlo vést k zvyšování potenciální škody mající původ v předmětné vadě. Díkce zákona, užívající pojmy „čas“, resp. „bez zbytečného odkladu“ indikuje určité zvýhodnění zájmům prodávajícího, když má jít o relativně krátkou dobu. Vždy je však nezbytné délku této lhůty vykládat v kontextu konkrétního posuzovaného případu.¹¹ Zejména by tato lhůta měla být přiměřená, tzn. dostatečně dlouhá tak, aby objektivně poskytla kupujícímu adekvátní časový prostor pro posouzení všech indicií a věcných aspektů předmětné vady, možnost získat a ověřit podklady nezbytné pro řádné oznámení vady, zvláště jsou-li pro notifikaci vady ve smlouvě stanoveny zvláštní podmínky, kupř. specifická technická dokumentace či znalecké ověření existence vady a její povahy či dopadu na další provozování podniku kupujícím. Pojem bez zbytečného odkladu je nutně vykládat tak, že se jedná o dobu potřebnou k provedení všech kroků nezbytných pro formulaci a adekvátní doložení příslušného nároku kupujícího stran vady, kterou hodlá vytknout, včetně doby potřebné pro schvalovací procedury v rámci interní organizační struktury kupujícího. I tato subjektivní lhůta by měla adekvátním způsobem balancovat zájmy obou stran, a zejména v případě větších nároků na dokumentování vady kupujícím pro účely jejího řádného oznámení by neměla být vykládána restriktivně v neprospěch kupujícího. Včasnost oznámení by neměla být zneužívána prodávajícím k odmítnutí vady neboť hlavní smysl subjektivní lhůty je ochránit prodávajícího v případě, že by pozdním oznámením mohlo dojít k zhoršení vady, respektive k zvýšení nároku kupujícího. Toto potvrzuje též stanovení objektivní lhůty k uplatnění vad zákonem na dva roky od odevzdání věci.

Vzhledem k tomu, že se jedná o úpravu dispozitivní, mohou si strany v kupní smlouvě sjednat lhůtu odlišně. V případě koupě závodu je specifická smluvní úprava zcela na místě tak, aby byly adekvátně zohledněny zájmy obou stran, resp. náročnost zjištění vady. Pro různé typy vad je možné sjednat též různé dlouhé doby, kde korektivem pro smluvní úpravu bude zásada dobrých mravů a sjednání lhůt v dobré víře.¹²

Objektivní lhůta uvedená v § 2112 vymezuje maximální časový úsek od okamžiku přechodu nebezpečí škody

10 Srov. rozsudek Nejvyššího soudu 32 Odo 1387/2005, který uvádí, že „[Z]a zjevné vady je možno považovat jen takové vady, jejichž existence je kupujícímu, popř. objednateli, zřejmá na pohled, popř. takové vady, které lze zjistit běžně prováděnými zkouškami. Za zjevné vady proto nelze považovat ty vady, jejichž existenci by musel kupující nebo objednatel zjišťovat prohlídkou spojenou s destrukcí zboží nebo díla, popř. vady, které se typicky mohou v plné míře projevit až při užívání zboží nebo předmětu díla.“ Tj. v případě obchodního závodu vady, které se objeví při jeho provozu.

11 Srov. Tichý, L., Pipková, P., J. Balarin, J.: Kupní smlouva v novém občanském zákoníku, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 178.

12 Srov. Nález Ústavního soudu 112/01 k § 446 obchodního zákoníku „Ustanovení § 446 obchodního zákoníku významným způsobem zasahuje do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek a upřednostňuje před ním dobrou víru a jistotu účastníků obchodněprávních vztahů. Lze je proto aplikovat pouze za přísného respektování ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, neboť představuje zákonnou mez jednoho z nejdůležitějších základních práv, a je tedy při jeho aplikaci nezbytné striktně vyloučit jakékoli jeho zneužití k jiným účelům, než pro které byl stanoven. Z tohoto důvodu je obzvláště nutné velmi přísně posuzovat otázku dobré víry nabyvatele, zvláště v případech, kdy dochází k aplikaci ustanovení obchodního zákoníku na základě dohody smluvních stran podle jeho § 262. Již samotná existence takové dohody může v určitých jednotlivých případech vyvolávat pochybnosti o jejím účelu a důvodech jejího uzavření. Taková dohoda nikdy nesmí sloužit k jakémusi „jištění“ kupujícího pro případ, že by prodávající nebyl oprávněn vlastnické právo k předmětné věci převést, neboť již tato skutečnost sama o sobě by vylučovala existenci dobré víry na straně kupujícího, a tím i aplikaci § 446 obchodního zákoníku. Proto je vždy nutné, aby v situacích, kdy existují o dobré víře kupujícího sebemenší pochybnosti, kupující prokázal, že využil všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně oprávněn převést vlastnictví k předmětné věci, a že tedy byl v této souvislosti skutečně v dobré víře. [...]“.

na věci, kdy kupující může uplatňovat nároky z vadného plnění. Představuje tak mechanismus chránící prodávajícího před uplatňováním nároků kupujícím po uplynutí nepřiměřeně dlouhé doby od převzetí předmětu koupě. Po jejím uplynutí je vliv prodávajícího na parametry předmětu koupě již velmi vzdálený. Je-li však vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době předání závodu věděl nebo musel vědět, potom jej tato lhůta nechrání. Na druhou stranu pro kupujícího představuje tato limitace významné omezení jeho práv. **Opět lze vzhledem k dispozitivní povaze zákonné úpravy i tuto objektivní lhůtu stanovit smlouvou odlišně, a to i pro různé druhy vad, při respektování korektivu dobrých mravů.**

Způsob oznámení vady

Pro vlastní oznámení vady kupujícím zákon nestanoví bližší požadavky, obecně si tak lze představit jakýkoliv úkon adresovaný a dle § 570 došlý prodávajícímu, z nějž bude zjevně plynout vůle kupujícího notifikovat vadu. Obsah oznámení zákon blíže nespecifikuje, půjde o specifikaci pochybení prodávajícího ohledně kvality a kvantity plnění, absentujících, neúplných či nesprávných dokladů k závodu, včetně účetní dokumentace. Je možné, aby smlouva stanovila specifické náležitosti a způsob notifikace. Smlouva může též vázat oznámení vady k současnému uplatnění nároku z vadného plnění kupujícím, zpravidla slevy z kupní ceny. Sjednání konkrétního způsobu notifikace a specifikace dokumentace nezbytné k oznámení by mělo zohlednit povahu předmětné vady. Jistě však nemá být stanoveno způsobem významně ztěžujícím oznámení vady.

Občanský zákoník posiluje práva kupujícího a opouští koncepcí prekluze práv z vadného plnění uplatňovanou obchodním zákoníkem.¹³ Opožděná notifikace vad vůči prodávajícímu nevede k zániku práva kupujícího ze zákona, soud k němu *ex officio* nebude přihlížet. Soud práva z vadného plnění kupujícímu v takovém případě nepřizná pouze, vznesle-li v tom směru prodávající námitku. Prodávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět.

Uplatnění nároků z vadného plnění

U vadného plnění a porušení smlouvy o koupi závodu podstatným způsobem může kupující zvolit, zda využije svého práva

- a) požadovat odstranění vad dodáním náhradních věcí namísto věcí vadných, dodání chybějícího zboží a odstranění právních vad,
- b) požadovat odstranění vad opravou věcí tvořících závod, jestliže vady jsou opravitelné,
- c) požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo
- d) odstoupit od smlouvy.

Kupující je povinen sdělit prodávajícímu, jaké právo si zvolil, při oznámení vady nebo bez zbytečného odkladu poté. Základním předpokladem pro uplatnění nároku

z vadného plnění je realizace notifikační povinnosti kupujícím – v souladu se zákonnými a smluvními podmínkami. Výběr práva je nutné realizovat zároveň s oznámením vady anebo bez zbytečného odkladu po oznámení. Obdobně jako u samotného oznámení vady se jedná o lhůtu, jejíž délka je vždy nezbytně vykládat v souvislosti s konkrétními okolnostmi posuzovaného případu, zejména se zohledněním komplikovanosti posouzení dopadů vadného plnění na funkčnost a další hospodářskou využitelnost předmětu plnění, což v případě obchodního závodu může být velmi komplikovaný proces. Vyhodnocení si může vyžádat podrobnější prověřování s ohledem na často velmi významný ekonomický dopad na kupujícího,¹⁴ což v praxi implikuje nezbytnost delšího času pro takové ověření a posouzení, neboť je často nutné, aby kupující do tohoto procesu zapojil různé poradce (právní, účetní a daňové, technické, atd.). Provedenou volbu práva z vadného plnění nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.

V případě, že kupující řádně notifikuje vady, ovšem neuplatní včas příslušné právo z vadného plnění, postupuje se jako u nepodstatného porušení smlouvy. Kupř. pokud smlouva předpokládá uplatnění konkrétního nároku kupujícím zároveň s oznámením vady prodávajícímu, přičemž kupující do notifikace výběr nároku z vadného plnění nezahrne. Zde má kupující právo pouze na odstranění vady, anebo na přiměřenou slevu z kupní ceny.

Neodstraní-li prodávající vady v přiměřeně lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo může od smlouvy odstoupit. Vzhledem k povaze věci je při prodeji obchodního závodu v této situaci nejčastěji aplikovaným nárokem uplatnění slevy z kupní ceny. Dokud kupující neuplatní právo na slevu z kupní ceny nebo neodstoupí od smlouvy, může prodávající dodat to, co chybí, nebo odstranit právní vadu. Jiné vady může odstranit podle své volby opravou věci nebo dodáním nové věci, volba však nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené náklady. Neodstraní-li prodávající vadu věci včas nebo vadu věci odmítne odstranit, může kupující požadovat slevu z kupní ceny, anebo může od smlouvy odstoupit. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.

V praxi se často vyskytují případy, kdy kupující řádně oznámí vady a současně nezaplatí část kupní ceny. Tímto jednáním se snaží vyvolat tlak na prodávajícího k odstranění vad. V takovém případě se jistě jedná o postup podle zákona, ovšem s tím omezením, že neprovedená platba odpovídá případné slevě z ceny a není zjevně nepřiměřená povaze vady. Do doby odstranění vad není totiž kupující povinen platit část kupní ceny, jež by odpovídala jeho nároku na slevu, jestliže by vady nebyly odstraněny.

Kupující nemůže odstoupit ani od smlouvy, ani požadovat dodání nové věci, nemůže-li věc vrátit v tom stavu, v jakém ji obdržel. To neplatí, pokud:

¹³ Výjimkou je právo na odstoupení od smlouvy, kde opožděná notifikace způsobuje prekluzi (§ 2111).

¹⁴ Analogicky viz Tichý, L., Pipková, P., Balarin, J.: Kupní smlouva v novém občanském zákoníku, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 178.

- a) došlo ke změně stavu v důsledku prohlídky za účelem zjištění vady věci,
- b) použil kupující věc ještě před objevením vady,
- c) nezpůsobil kupující nemožnost vrácení věci v nezměněném stavu jednáním anebo opomenutím, nebo
- d) prodal kupující věc ještě před objevením vady, spotřeboval-li ji, anebo pozměnil-li věc při obvyklém použití; stalo-li se tak jen zčásti, vrátí kupující prodávajícímu, co ještě vrátit může, a dá prodávajícímu náhradu do výše, v níž měl z použití věci prospěch.

Závěrem

V případě koupě závodu je předmět plnění vždy zcela jedinečný, vyznačující se specifickými kvalitativními a kvantitativními vlastnostmi. Přitom vadné plnění může mít v případě obchodního závodu, jakožto složitého orga-

nizovaného celku, poměrně komplexní povahu, která vyžaduje právní analýzu nebo zevrubnější ověření např. znalcem či jiným expertem. Unikátnost předmětu plnění též implikuje, že pro posouzení, zda bylo plněno bez vad či nikoliv, nelze bez dalšího vyjít z obecného konceptu obvyklého účelu předmětu plnění – vždy je nezbytné zohlednit konkrétní okolnosti případu a účel plynoucí ze smlouvy. K těmto specifikům obchodního závodu jako předmětu koupě je proto nezbytné přistupovat velmi kvalifikovaně a nepovrchně jak v rámci samotné kontraktace, tak i při řešení případných sporů.

- ✦ Prvý autor je advokátem v Praze a vysokoškolským pedagogem, druhý autor je rozhodcem Rozhodčího soudu při HK a AK ČR a pedagogem Akademie Sting, vysoká škola, Brno.

Notář a jeho postavení v řízení ve věcech obchodního rejstříku

JUDr. PETR HAMPEL, Ph.D.

Notáři by již více než rok měli (žel tomu tak stále není) provádět zápisy do databáze veřejného rejstříku (tak to totiž předpokládá § 108 zák. č. 304/2014 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, dále též jen „z. v. r.“), jsou-li o to požádáni oprávněnou osobou (zakladatel či již zapsaná právnická osoba), a to prostřednictvím svého aktivního vstupu do této databáze. Lze jen doufat, že se tak stane co nejdříve, neboť to pro české, zejména podnikatelské prostředí bude znamenat významnou praktickou změnu.

Stesky na to, že rejstříkové soudy jsou pomalé (ačkoli sám celkem logicky tento názor nesdílím), totiž stále trvají. Často tak bude v budoucnu docházet k tomu, že v rámci zápisů jednotlivých změn zápisu ve veřejném rejstříku konkrétních osob se budou střídát soud a notář. V obou případech půjde – podle mého názoru – o rozhodnutí orgá-

nu veřejné moci (notář v tomto případě vystupuje z pozice orgánu veřejné moci, neboť ze zákona provádí zápis do veřejného rejstříku) tedy státu (státního orgánu), byť soud v takovém případě rozhoduje tzv. zápisem ve věci a notář fakticky jeho provedením. Rozdíl je v tomto případě pouze v tom, že notář může provádět výhradně jen zápisy, kdežto soud může rozhodnout též tak, že návrh odmítne či zamítne.

Na rozhodovací činnost notáře reflektující žádosti oprávněné osoby pak bude bezprostředně navazovat jeho povinná elektronická komunikace s rejstříkovým soudem, u něhož je příslušný subjekt zapsán, či bude zapsán. Notář musí rejstříkovému soudu a jeho sbírce listin zaslat v elektronické podobě všechny podkladové listiny, které měl k dispozici k provedení zápisu (§ 113 odst. 1 a § 114 z. v. r.).¹ Pouze ty listiny, které nelze převést do elektronické podoby (což je samo o sobě technická věc, nicméně bude velmi zajímavé sledovat technický rozpor mezi např. požadavkem soudu na zaslání listin a tvrzením notáře, že jemu se převod do elektronické podoby zdařil, ovšem soudu nikoli) musí notář zaslat soudu v podobě listinné. Je velkou neznámou, jak se vyvine praxe, zda vůbec a případně který ze soudů bude třeba vyžadovat též listinnou podobu (letitá praxe vedení soudního spisu v listinné podobě a práce rozhodujících osob v tomto smyslu bude muset být zásadně změněna). Osobně jsem toho názoru, že povinnost zasílat listiny notáři – kromě případů nemožnosti převedení listiny do elektronické podoby, což

¹ Musí provádět tzv. datovou konverzi, k tomu blíže srovnej Hampel, P., Walder, I.: Zákon o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob. Komentář, Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 326.

bude věc také mimořádná), z žádného ustanovení dotčené právní úpravy nevyplývá.

Vzhledem k náročnosti elektronické komunikace se soudem z pohledu ochrany odesílaných dat, jakož i nezbytnosti s nimi dále pracovat ze strany soudu, musí být notář vybaven bezpečnostními nástroji zabezpečujícími jeho elektronický přístup do databáze stejně jako rejstříkový soud. Nejde tu o stejné programové vybavení, ale jen o stejnou intenzitu ochrany. V tom mezi nimi nemůže (či lépe nesmí) být rozdíl. Notář má v tomto smyslu povahu úřadu a není podstatné a též nikdo neovlivní (v tomto duchu je odpovědnost zcela na notářích), zda zápis provádí a se soudem komunikuje fakticky on, či někdo, komu umožní on sám přístup do své databáze. Rozhodující je z tohoto úhlu pohledu jednoznačná odpovědnost notáře za správnost provedení zápisu prostřednictvím jeho přístupové linky do veřejného rejstříku. Totéž pak platí o zasilání listin. Notář musí respektovat, že veřejný rejstřík se stal součástí vytvořeného systému základních registrů spolu s evidencí fyzických osob (ty jsou vedeny v matrice, kterou spravuje Ministerstvo vnitra), majetku (ten spravuje ČUZK), jakož i specifických práv a povinností. Taktéž je nezbytné, aby výstup z této komunikace, tedy provedený zápis a v elektronické podobě zaslání listiny, byly zobrazeny ve veřejné databázi (nelze nezmínit, že existuje též část neveřejná, do které bude muset mít též notář přístup, v níž uváděné údaje se veřejně nezobrazují, např. rodné číslo, zvláštním případem budou též zneprístupněné údaje, jak to předpokládá § 25 odst. 2 z. v. r.) veřejného rejstříku. Pokud notář totiž svou povinnost nesplní a listiny soudu nezašle, ponese za tuto svou nečinnost odpovědnost, která může mít v konečném důsledku až podobu pořádkové pokuty.

Může notář provádět všechny zápisy do veřejného rejstříku?

Byť přímo z. v. r. takto nehovoří, **budou notáři moci provádět všechny druhy zápisů, tedy tzv. prvozápisy, změny i výmazy nejen jednotlivých zapsaných skutečností, ale též zapsaných právnických osob coby subjektů práva**, tedy fakticky vznik i zánik jejich právní osobnosti (kromě případů zápisů deklaratorních v souvislosti se vznikem právní osobnosti, tato pravomoc by totiž postrádala smysl). Podmínka je stanovena jediná, notář musí sepsat podkladový notářský zápis obsahující zákonem stanovené náležitosti, jak je dále definuje § 70a zák. č. 358/1992 Sb. notářský řád (dále též jen „not. řád“).

Tento výklad plně odpovídá také přijaté (a zatím též odbornou veřejností akceptované) doktríně převedení co největšího množství zápisů na notáře a potvrzuje jej také znění § 111 z. v. r., který výslovně svěřuje notářům pravomoc provádět zápisy přeshraničních přeměn, zápis evropské společnosti, resp. evropské družstevní společnosti, jakož i přemístění jejich sídla do jiné členské země EU. Jde tu tedy o provádění zápisů do obchodního rejstříku, kteroužto pravomoc zakládá faktické provedení sepisu některého ze tří osvědčení notářem, jak je vymezuje právě § 111 z. v. r.

Další podmínky pro provedení zápisu notářem

Základní podmínkou provedení zápisu do veřejného rejstříku notářem je existence notářského zápisu pro zápis do veřejného rejstříku. Tento zvláštní typ notářských zápisů (obsahově totiž o samostatný notářský zápis – z níže uváděných důvodů – nejde) byl do not. řádu zařazen jeho novelou provedenou zák. č. 303/2013 Sb., konkrétně § 70 a § 70a. Z obsahu § 70 plyne, že notářský zápis, který má být podkladem pro zápis práv a skutečností zapisovaných do veřejného rejstříku, změnu tohoto zápisu, nebo jeho výmaz, musí obsahovat vyjádření notáře o předpokladech zápisu. Tyto předpoklady pak specifikuje přímo § 70a. Nejde tu tedy fakticky o obsah konkrétního rozhodnutí určité osoby či osob v podobě konkrétního právního jednání, nýbrž o definici ryze formálních náležitostí notářského zápisu.

Notář tedy musí učinit nejdříve sám vyjádření o tom, že zde jsou (nebo nejsou) předpoklady pro sepsání notářského zápisu. Tento závěr učiní na základě požadavku sděleného oprávněnou osobou na sepsání příslušného notářského zápisu (o osobě oprávněné k podání žádosti jsem se podrobně vyjádřil v Ad Notam č. 6/2014, s. 4-7) a na základě jí předložených listin, resp. listin, které je schopen sám aktivně zajistit za použití dálkového přístupu.

První formální náležitostí takového notářského zápisu je konstatování přezkoumání souladu právního jednání s právními předpisy a dalšími dokumenty (společenskou smlouvou, stanovami, usnesením valné hromady apod.). Notář tedy bude muset nejprve posoudit obsah právního jednání (to, co oprávněná osoba bude vlastně požadovat a dokládat potřebnými dokumenty, půjde např. o požadavek změny statutu svěrenského fondu v souvislosti se změnou osob obmyšlených, půjde opravdu mnohdy o otázky výkladové velmi složité a notář bude první – zpravidla v takových případech v kooperaci s advokáty –, který je bude muset řešit, a možná jeho řešení vyústí ve formalizované rozhodnutí vtělené do provedení zápisu, které se ovšem v budoucnu může projevovat jako mylné, musí však být interpretačně obhajitelné).

Výsledek své odborné úvahové činnosti pak zachytí v samotném zápise, v němž bude mít také reflexi příslušná právní úprava na „rozhodovaný či posuzovaný“ případ dopadající. Notář ji tak bude muset nejen znát (tedy zcela určitě hmotné právo z nejrůznějších oblastí, zejména práva korporátního, ale též např. cenných papírů, obecně práva soukromého), ale též ji vyložit. Písemné zachycení tohoto přezkumu nebude problematické. Postačí totiž uvedení věty o tom, že takové posouzení provedeno bylo a jaké jsou jeho závěry (mělo by být uvedeno v závěru zápisu). Nejjednodušší je zcela určitě vyhotovení určitého vzoru, do kterého bude notář vkládat pouze konkrétní údaje podle specifik daného případu. Samozřejmě, že půjde o povinnou náležitost takového notářského zápisu, bez níž nepůjde o listinu, kterou by jinak byla.

Je otázka, zda v takovém případě půjde vůbec o listinu veřejnou? Mám za to, že nikoli, neboť prohlášení notáře je její nedílnou součástí. Jinak řečeno, absence přezkumu souladu s dotčenou právní úpravou, resp. konkrétními soukromoprávními dokumenty (společenskou smlouvou apod.) z listiny, která by jinak byla notářským zápisem, učiní pouhou

listinu, která nebude použitelná pro další účely ve smyslu provedení zápisu do obchodního rejstříku. Jde tu primárně o odpovědnost notáře za soulad s dotčenou právní úpravou. On ji na sebe konkrétním prohlášením bere a právě tento aspekt právní úprava měla zejména na zřeteli. Aby tedy šlo formálně o „notářský zápis“ podle § 70a not. řádu, musí být prohlášení uvedeného typu v listině uvedeno.

Druhou formální náležitostí zpracovaného notářského zápisu je konstatování, že požadované právní jednání splňuje náležitosti stanovené právním předpisem (např. přijaté rozhodnutí o založení akciové společnosti ve formě přijetí stanov splňuje náležitosti stanovené § 250 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, dále též jen „z. o. k.“ – jde o ustanovení kogentní). Tuto náležitost ovšem nelze vztahovat obligatorně ke všem typům notářských zápisů. Ne všechny typy notářských zápisů totiž mají podklad přímo v textu dotčeného právního předpisu (je jím stanoven jeho faktický obsah, tedy co „nejméně“ musí obsahovat). Pokud tomu tak není, pak tato podmínka odpadá a notářský zápis obsahuje pouze konstatování, že byly splněny formalities, pokud je pro konkrétní právní jednání právní předpis stanoví (např., že přijatá změna společenské smlouvy o založení společnosti s ručením omezeným zasahuje do práv všech společníků – § 172 odst. 2 z. o. k. –, přičemž jde o úpravu kogentní, a byla přijata hlasy všech společníků). Soukromoprávní normativní akty právnické osoby (např. společenská smlouva o založení společnosti s ručením omezeným připouští rozhodování valné hromady o změně společenské smlouvy podle § 147 odst. 1, druhá věta, z. o. k.) již nejsou pro posuzujícího notáře rozhodné. Posouzení jejich souladu s navrhovaným zápisem konkrétního právního jednání § 70a not. řádu totiž nevyžaduje.

Poslední (třetí) možnou (nikoli však povinnou za všech okolností) formální náležitostí tohoto „notářského zápisu“ je prohlášení notáře o tom, že formalities byly naplněny. Toto prohlášení může (osobně se kloním k závěru, že by mělo), ale nemusí být doplněno konstatováním, že tyto formalities byly notáři doloženy. Pokud notář doložení konstatuje, měl by uvést též zdroje, tedy označit konkrétní listiny, kterými splnění formalit bylo doloženo (např. výpis z evidence cenných papírů, ze seznamu společníků, identifikace akcií označením jejich registračního čísla apod., mnohdy půjde o velmi obsáhlé seznamy). Prohlášení o doložení formalit není obligatorní náležitostí notářského zápisu. Spíše je ovšem ve prospěch notáře, pokud je součástí zápisu učiní. Z praktických důvodů se kloním k jeho provádění minimálně v takové podobě, že se prohlášení učiní součástí spisu.

Ve vztahu k dosud uvedenému lze uzavřít, že obsahem notářského zápisu tak, jak jej předpokládá (užívá slovní spojení „notářský zápis“) § 70a not. řádu však není žádné konkrétní (právní) jednání, či rozhodnutí, jehož přijetí (průběh) notář osvědčil. V tomto smyslu se z hlediska čistě obsahového o notářský zápis vůbec nejedná. § 70a not. řádu sám definuje pouze speciální náležitosti notářského zápisu standardně vyhotovovaného podle § 80a not. řádu a v tomto smyslu jde o zápis jeden, nikoli dva. § 80a not. řádu určuje pravidla k jeho vlastnímu sepisu. Právní úprava je v tomto smyslu zmatečná. Posouzení souladu právního jednání s právními předpisy a soukromoprávními normativními

akty by měl totiž notář posuzovat nejen podle § 70a, ale též podle § 80a odst. 1 not. řádu.

Určitou – v pravdě jen formální – rozdílnost představuje v případě úpravy provedené v § 80a odst. 1 not. řádu vyjádření notáře ke skutečnostem v něm vymezeným, kdežto § 70a not. řádu vyžaduje konkrétní jednotlivá posouzení požadovaná v návrhu či rozhodnutí a konkrétní závěry. Tato vyjádření ve smyslu § 70a not. řádu však bude notář explicitně činit pouze v případě, že bude provádět též zápis do veřejného rejstříku. Půjde proto o jeden (podkladový) notářský zápis, jak jej standardně vyhotovovali notáři ve smyslu § 80a not. řádu (ten byl a je standardně podkladem pro provedení zápisu do veřejného rejstříku), který bude obsahovat speciální náležitosti stanovené navíc § 70a not. řádu. Vedle toho bude obsahovat též požadavky ryze výčtové uvedené v § 80b not. řádu. V tomto smyslu ovšem spojka „nebo“ v § 108 písm. a) z. v. r. nepůsobí příliš logicky. Podle mého názoru by takový odkaz v uvedeném ustanovení vůbec být neměl. Nicméně opačný výklad (že by zde stály dva notářské zápisy, jeden podle § 70, § 70a a druhý podle § 80a not. řádu) by byl prakticky nepoužitelný, neboť notářský zápis podle § 70 a § 70a not. řádu žádné konkrétní náležitosti faktického rozhodnutí (např. obsah přijatého rozhodnutí orgánu právnické osoby) nestanoví. Jeho samostatná existence (vyhotovení) by tak postrádala smyslu. Nelze proto uzavřít jinak, než že se tak fakticky zpřísnily formální náležitosti pro samotné rozhodnutí orgánu právnické osoby, které osvědčuje notář ve smyslu § 80a not. řádu. Důvody pro zpřísnění pak spátrují v tom, že notář bude provádět podle něj také zápis do veřejného rejstříku.

Notář a soudní poplatky

Samostatný problém stále představuje pro notáře, resp. zápisy jimi prováděné, plnění poplatkové povinnosti. Soudní (notářský) poplatek totiž být uhrazen musí. Vycházejí z výše uvedeného výkladu § 70, § 70a, § 80a not. řádu nelze uzavřít jinak, než že zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, není v aktuálním znění aplikovatelný v případech, kdy notáři budou provádět zápis do veřejného rejstříku, byť je notář zařazen podle § 2 písm. f) tohoto zákona mezi poplatná místa.

Odměna notáře v souvislosti s prováděním zápisů do veřejného rejstříku

Jde-li o odměnu notáře, vyhl. č. 196/2001 Sb., ve znění novely provedené vyhl. č. 432/2013 Sb., určuje tarifní hodnoty odměn notářů za osvědčení průběhu valné hromady (členské schůze), rozhodnutí orgánu právnické osoby, resp. jediného společníka, právního jednání o založení nebo zrušení právnické osoby s likvidací a samostatně pak tarifní hodnotu úkonů souvisejících s přeměnami právnických osob (§ 5 vyhl. č. 196/2001 Sb.). Výše odměny je pak stanovena z této tarifní hodnoty (tedy např. výše základního kapitálu v případě jeho zvýšení) podle pravidel obsažených v položce A sazebníku odměn, který je přílohou zmíněné vyhlášky. Tato odměna notáře je samostatným nárokem.

V případě, že žadatel o sepsání notářského zápisu bude žádat současně provedení samotného zápisu (půjde samozřejmě o oprávněnou osobu) do veřejného rejstříku, stanoví sazebník zmíněné vyhlášky další poplatek podle položky R ve výši 1 000 Kč, a dále pak v položce S konečně odměnu notáře za zápis do veřejného rejstříku a úhrn úkonů spojených se zápisem ve výši 300 Kč. V souhrnu se pak jedná vlastně o tři položky, tedy standardní odměnu, náklady související s provedením vlastního zápisu oceněné částkou 1 000 Kč a konečně 300 Kč paušální náhrada nákladů ze zápisem souvisejících. Odměnu musí oprávněná osoba hradit v každém případě.

Zbývá posoudit či spíše porovnat či srovnat náklady na provedení zápisu do veřejného rejstříku notářem na jedné straně, a soudem na straně druhé. Je ještě nevyřešena otázka soudního poplatku, který rovněž v zákonem stanovených případech uhrazen být musí. V kontextu se závěrem, že notáři mohou provádět zápisy do veřejného rejstříku prakticky všech právnických osob, je nepochybné, že **bude nezbytné upravit způsob úhrady soudního poplatku tak, aby to nezasáhlo do základního cíle doktrinní změny provádění zápisu do veřejného rejstříku, kterou je přenesení této činnosti v podstatné míře na notáře.** Jsou to zjevné náklady, které k volbě způsobu provedení zápisu budou oprávněné osoby motivovat.

Praktický dopad zápisů prováděných notáři

V praxi mohou nastat (a je tomu skutečně tak, tedy jde o častý jev) situace, v nichž nebude možné uskutečnit všechna možná jednání tak, aby se z časového hlediska stihla do rozhodnutí orgánu existující právnické osoby. Dokonce pro zápis do veřejného rejstříku je v některých případech nezbytné, aby k uskutečnění určitých rozhodnutí či dějů bylo konkrétní rozhodnutí orgánu právnické osoby nejdříve přijato, a teprve v závislosti na něm může docházet k dalším skutečnostem, které přijaté rozhodnutí naplní (např. při zvýšení základního kapitálu teprve až po rozhodnutí může dojít k úpisu akcií u a. s., resp. k převzetí další vkladové povinnosti u s. r. o.).

Pokud taková situace nastane, může notář provést zápis do veřejného rejstříku jen za podmínky, že tento následný děj (např. listinu – potvrzení o zaplacení apod.) sám osvědčí formou notářského zápisu o osvědčení vydávaného ve smyslu § 80h not. řádu. Takové osvědčení ovšem notář vydává pouze tehdy, pokud je osvědčovaný děj či listina (např. listina o úpisu akcií, či doklad z banky o zaplacení konkrétní finanční částky na zvýšení základního kapitálu) nezbytná jako podklad k provedení zápisu do veřejného rejstříku. Notáři musí být taková listina či listiny předloženy, jinak může provedení osvědčení odmítnout. V notářském zápise o osvědčení notář tedy uvede, jaké požadavky pro zápis byly splněny a na základě jakých jemu předložených písemností osvědčení činí.

V praxi to znamená, že k faktickému provedení zápisu do veřejného rejstříku může notář v těchto případech přistoupit až tehdy, bude-li mít sepsán jak podkladový notářský zápis, tak notářský zápis o osvědčení (na rozhodnutí navazující). Otázkou pouze zůstává, zda v tomto případě nejde o přílišnou formalizaci celého procesu zápisu do veřejného rejstříku notářem.

Samostatnou problematiku, s níž se v praxi setkávám, pak představuje **formulování předmětu činnosti v notářském zápisu o založení společnosti.** Komplikace totiž mohou nastat tehdy, pokud není formulace předmětu činnosti dopředu jasná. To se nestává v případě živnostenských oprávnění, jejichž vydávání je již vžitě. Problém tkví v rozhodnutích vydávaných v rámci správního řízení o vydání speciálního povolení. Např. při získávání povolení příslušného krajského úřadu k provozování nestátního zdravotnického zařízení je nezbytné, aby součástí notářského zápisu byla shodná formulace jako ve vydaném povolení krajským úřadem (není možné, aby např. rozhodnutí krajského úřadu bylo vydáno na „stomatologii“ a v notářském zápisu byla užitá formulace „provozování zubní kliniky“ či „zubní lékařství“). V takovém případě lze problém řešit vyhotovením tzv. opravné doložky, v níž notář „písařské pochybení“ odstraní.

✦ Autor je advokátem v Ostravě.

inzerce

“Nejjednodušší správa spisu, kterou jsem kdy používal.“

- Dokumenty z e-mailu i datové schránky pohromadě
- Automatické verzování a integrace s Microsoft Word
- Hlídaní úkolů a důležitých termínů
- Chytré vykazování a reporting
- Bankovní úroveň zabezpečení dokumentů

VRATISLAV URBÁŠEK
URBÁŠEK & PARTNERS

K uchovávání provozních a lokalizačních údajů v České republice ve světle rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie

JUDr. JIŘÍ NOVÁK ml.

Soudní dvůr Evropské unie před rokem rozhodl, že směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/24/ES, o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb

elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí (směrnice o uchovávání údajů), je neplatná.¹ Za dobu, která uplynula od rozhodnutí Soudního dvora, bylo možné v jednotlivých členských státech EU sledovat mnoho rozličných reakcí na toto důležité rozhodnutí, které se dotýká většiny obyvatel Evropské unie, tedy obyvatele České republiky nevyjímaje.

Údaje, které měly být předmětem uchovávání podle směrnice č. 2006/24/ES, jsou tzv. provozní údaje a lokalizační údaje a související údaje nezbytné k identifikaci účastníka nebo uživatele.² Známe je, že tyto údaje se týkají telefonních spojení a SMS. Provozními a lokalizačními údaji jsou také například údaje o připojení k internetu, internetové telefonii a internetové elektronické poště. Součástí těchto údajů jsou e-mailové adresy odesílatele a příjemce, ale také IP adresa zdrojového a cílového zařízení.³ Jinak řečeno, pomocí provozních údajů lze zjistit, například, obsah konkrétní internetové stránky, kterou daný uživatel navštívil, a kolik času strávil jejím prohlížením. V současné době „chytrých“ mobilních telefonů se při kombinaci lokalizace v ordinaci lékaře s následným vyhledáním informace o nemoci na internetu stávají „bezobsahové“ provozní a lokalizační údaje plně obsažnými. Bez ohledu na „chytrost“ mobilního telefonu lze díky lokalizačním údajům velmi přesně sledovat pohyb osoby, která má takový telefon při sobě. Odhadem lze tímto způsobem jen v České republice sledovat pohyb 14 milionů telefonů⁴ až šest měsíců zpětně.

O neplatnosti směrnice o uchovávání údajů Soudní dvůr rozhodl ve spojeném řízení o žádostech o rozhodnutí před-

běžných otázek ve sporu Digital Rights Ireland Ltd proti Irsku (a dalším; č. C-293/12) a ve sporu vlády spolkové země Korutansko a 11 130 navrhovatelů před Ústavním soudem Rakouska (č. C-594/12).

Důvody, které Soudní dvůr vedly k rozhodnutí o neplatnosti směrnice o uchovávání údajů, Soudní dvůr rozvedl, když posuzoval soulad směrnice zejména s právy zaručenými v čl. 7, 8 a 11 Listiny základních práv Evropské unie, tj. právem na respektování soukromého a rodinného života, právem na ochranu osobních údajů a právem na svobodu projevu a informací.

Za prvé, Soudní dvůr nejprve posuzoval, zda jsou čl. 7, 8 a 11 Listiny relevantní ve vztahu ke směrnici. Zdůraznil, že účelem směrnice bylo podle jejího odůvodnění harmonizovat předpisy členských států týkající se povinnosti poskytovatelů služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí uchovávat provozní a lokalizační údaje s cílem zajistit dostupnost těchto údajů pro účely *vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, jak jsou vymezeny každým členským státem v jeho vnitrostátních právních předpisech* (bod 21 odůvodnění směrnice).

Podle Soudního dvora lze z těchto údajů *vyvodit velmi přesné závěry o soukromém životě osob, jejichž údaje byly uchovány, tedy o každodenních zvyklostech, o místech, kde trvale či přechodně pobývají, o denních či jiných přesunech, o jejich aktivitách, společenských vztazích těchto osob a o společenských kruzích, se kterými se stýkají* (bod 27 rozhodnutí). **Soudní dvůr dospěl k závěru (bod 28 rozhodnutí), že směrnice může mít dopad na výkon svobody projevu zaručené čl. 11 Listiny základních práv EU**, protože není vyloučeno, že by uchovávání dotčených údajů mohlo mít dopad na využívání komunikačních prostředků občany, a to i přesto, že směrnice neumožňuje uchovávat obsah sdělení. Směrnice podle Soudu dopadala také na **práva zaručená v čl. 7 a čl. 8 Listiny**, protože se údaje dotýkají soukromého života, a protože uchovávání údajů představuje zpracování osobních údajů, a musí tedy splňovat požadavky na ochranu údajů, které z tohoto článku plynou.

Za druhé, Soudní dvůr dále posuzoval směrnici z hlediska existence zásahu do práv zakotvených v člancích 7 a 8 Listiny základních práv EU. Soudní dvůr dospěl k závěru, že k zásahu do těchto práv směrnicí skutečně dochází, neboť **směrnice se odchyľuje od režimu ochrany práva na respektování soukromého života, který byl zaveden směrnicemi č. 95/46 a č. 2002/58, a tyto směrnice stanovily důvěrný charakter sdělení a provozních údajů, jakož i povinnost vymazat nebo anonymizovat tyto údaje, nejsou-li již potřebné.**

¹ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 8. 4. 2014 ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12.

² Podle čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice č. 2006/24/ES.

³ Vyhláška č. 357/2012 Sb., o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů.

⁴ Český statistický úřad: Informační společnost v číslech – 2015 (<https://www.czso.cz/csu/czso/informacni-spolecnost-v-cislech-2015>).

Povinnost poskytovatelů elektronických komunikací a provozovatelů komunikačních sítí, která spočívá v uchování údajů o soukromém životě osob a jejich komunikace po určitou dobu, představuje sama o sobě zásah do práv zaručených čl. 7 Listiny. Zásah do tohoto práva je však dále prohlubován i přístupem příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům. Směrnice upravuje také zpracovávání osobních údajů, a proto představuje také zásah do základního práva dle čl. 8 Listiny základních práv EU. Podle Soudního dvora se navíc zásah do základních práv jeví jako velmi rozsáhlý a zvláště závažný. K uchování údajů a jejich následnému využití dochází bez informování účastníků, což v nich může vyvolávat dojem, že jejich soukromí je pod neustálým dohledem.

Za třetí, v návaznosti na své předchozí zjištění Soudní dvůr posuzoval, **zda zásah do práv zaručených články 7 a 8 Listiny je odůvodněný**. To proto, že každé omezení výkonu práv a svobod zakotvených v Listině musí být stanoveno zákonem, respektovat jejich podstatu a při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení těchto práv a svobod zavedena pouze tehdy, jsou-li nezbytná a odpovídají-li skutečně cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého (bod 38 rozhodnutí). Hmotněprávním cílem směrnice je přispět k boji proti závažné trestné činnosti, neboť směrnice má zajistit dostupnost údajů pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů. Obecným zájmem Unie pak je boj proti mezinárodnímu terorismu i boj proti závažné trestné činnosti s cílem zajistit veřejnou bezpečnost. **Uchování údajů podle směrnice tomuto obecnému zájmu odpovídá.**

Z tohoto důvodu bylo nezbytné, aby se Soudní dvůr zabýval také **přiměřeností zásahu** do práva na respektování soukromého života a ochranu osobních údajů. Podle Soudního dvora je nutné zkoumat, zda akty unijních orgánů přistupovaly k uskutečnění svých legitimních cílů pouze způsobem, který je přiměřený a nezbytný k jejich dosažení. S ohledem na závažnost, kterým směrnice zasahuje do základních práv občanů Unie, má Soudní dvůr za to, že přezkum směrnice musí být přísný. **Soudní dvůr směrnici vytkl, že nestanoví jasná a přesná pravidla, aby osoby, jejichž údaje byly uchovány, byly dostatečně chráněny proti riziku zneužití a neoprávněnému přístupu k údajům a jejich protiprávnímu využívání.** Podle Soudu totiž je potřeba takové ochrany o to významnější, kdy osobní údaje jsou zpracovávány automaticky a existuje značné riziko neoprávněného přístupu k těmto údajům (bod 55 rozhodnutí).

Ve vztahu k tomu, zda je zásah do práv, který představuje směrnice, omezen na nezbytné minimum, Soudní dvůr zdůraznil, že se týká všech prostředků elektronické komunikace, jejichž používání je velmi rozšířené a vztahuje se na všechny účastníky a registrované uživatele, což představuje zásah do základních práv téměř celé evropské populace. Jak již bylo řečeno, směrnice se týká globálně všech osob, a to i těch, u kterých neexistuje žádný důvod se domnívat, že by jejich chování souviselo se závažnou trestnou činností. Navíc, podle Soudního dvora (bod 58 rozhodnutí) směrnice **nestanoví žádnou výjimku, takže se vztahuje i na osoby, jejichž**

komunikace jsou podle pravidel vnitrostátního práva předmětem profesního tajemství.

Směrnice pak nestanovila žádné objektivní kritérium umožňující vymezení přístupu k údajům pouze pro dostatečně závažné účely, které by takový přístup odůvodnily. Namísto toho směrnice v obecné rovině odkazovala na závažné trestné činy vymezené členskými státy ve vnitrostátních předpisech. Soudní dvůr směrnici také vytkl, že neobsahuje hmotněprávní ani procesní podmínky pro přístup k uchovaným údajům a jejich následné využití tak, aby bylo striktně omezeno na předcházení a odhalování přesně vymezených závažných trestných činů. Podobně je to s nedostatkem vymezení kritéria umožňujícího omezit počet osob, které mají oprávnění k přístupu a využití uchovaných údajů, na nezbytné minimum. Podle Soudního dvora však směrnice přístup vnitrostátních orgánů k uchovaným údajům nepodmiňuje předchozí kontrolou ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu tak, aby tento přístup a využití byly omezeny pouze na nezbytně nutné účely. Nakonec Soudní dvůr směrnici vytkl i to, že stanoví dobu, po kterou mají být údaje uchovávány, v rozmezí 6 měsíců až 24 měsíců, aniž by byla upřesněna objektivní kritéria pro stanovení konkrétní doby uchování údajů.

Soudní dvůr tedy zkonstatoval, že *směrnice nestanoví jasná a přesná pravidla pro rozsah zásahu do základních práv zakotvených v člincích 7 a 8 Listiny. Přitom směrnice představuje velmi rozsáhlý a zvláště závažný zásah do těchto základních práv v unijním právním řádu, aniž je takový zásah přesně vymezen ustanoveními umožňujícími zaručit, že je skutečně omezen na nezbytné minimum* (bod 65 rozhodnutí).

V závěru ještě Soudní dvůr směrnici vytkl, že nestanoví dostatečné záruky proti riziku zneužití, ani proti neoprávněnému přístupu k údajům, nezaručuje technická a organizační opatření k uplatnění mimořádně vysoké úrovně ochrany a bezpečnosti, a nezaručuje nevratnou likvidaci údajů po skončení doby jejich uchování a neukládá povinnost uchovávat dotčené údaje na území Unie.

Ze shora uvedených důvodů proto Soudní dvůr dospěl k závěru, že z důvodu překročení zásady proporcionality u čl. 7, 8 a čl. 52 odst. 1 Listiny je směrnice č. 2006/24/ES neplatná. Z tohoto důvodu již Soudní dvůr nepovažoval za potřebné zkoumat platnost směrnice z hlediska čl. 11 Listiny.

Způsob, kterým Soudní dvůr rozhodl o směrnici, znamená, že se na ni hledí, jako by nikdy nebyla. To však neplatí o vnitrostátních právních předpisech, které byly dříve přijaty na podkladě směrnice. Tyto předpisy zůstávají nadále platné, pokud nebudou změněny nebo zrušeny způsobem, který předpokládá řádný vnitrostátní (legislativní, soudní) proces. Přesto jednotlivé členské státy reagovaly na rozhodnutí Soudního dvora různě.⁵ Česká republika, stejně jako více členských států EU, na rozhodnutí Soudního dvora změnou právních předpisů nezareagovala. To však neznamená, že vnitrostátní právní předpisy, které byly přijaty na základě Směrnice, jsou v souladu s názorem Soudního dvora.

⁵ Např. viz http://ceskapozice.lidovky.cz/kdo-bude-uchovavat-telekomunikacni-udaje-obcanu-ftr-/tema.aspx?c=A141107_180635_pozice-tema_lube.

Směrnice Evropské komise č. 2006/24/EC je právním základem ukládání (uchovávání) provozních a lokalizačních údajů a přístupu k nim v českém právním řádu. **Proces uchovávání údajů byl implementován v zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.** Zákon o elektronických komunikacích v ustanovení § 97 odst. 3 ukládá provozovatelům veřejných komunikačních sítí a veřejně dostupných služeb elektronických komunikací povinnost uchovávat po dobu šesti měsíců provozní a lokalizační údaje, které jsou vytvářeny nebo zpracovávány při zajišťování činnosti těchto provozovatelů. Současně zákon ve stejném ustanovení ukládá provozovatelům povinnost poskytnout provozní a lokalizační údaje na vyžádání pěti subjektům: orgánům činným v trestním řízení (tj. všem subjektům, které mohou být za takový orgán považovány), Policii ČR při (vyjmenovaných) činnostech podle zákona o Policii ČR, Bezpečnostní informační službě, Vojenskému zpravodajství a České národní bance. **Zákon o elektronických komunikacích tedy upravuje způsob uchovávání provozních a lokalizačních údajů a vymezuje okruh subjektů, které k nim mohou mít přístup při splnění dalších podmínek. Právě tyto podmínky, za kterých uvedené subjekty mohou získat přístup k uchovaným údajům, upravují další zákony, konkrétně zákon č. 141/1963 Sb., trestní řád, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, a zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu.**

Zřejmě nejpodrobnější úpravu podmínek získání provozních a lokalizačních údajů obsahuje **trestní řád**, konkrétně jeho ustanovení § 88a, a to pro účely poskytnutí údajů orgánům činným v trestním řízení. Stojí za povšimnutí, že k tomu, aby mohly být údaje o telekomunikačním provozu použity jako důkaz v trestním řízení, zákon omezuje okruh trestných činů, u kterých lze údaje vyžadovat. Druhým omezujícím prvkem je, že „sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo“.

V případě, že je trestní řízení vedeno pro trestný čin vyjmenovaný v ustanovení § 88a odst. 1 trestního řádu a současně je splněna i druhá omezující podmínka, pak příslušný provozovatel telekomunikačních služeb vydá uchované údaje orgánu činnému v trestním řízení, když jejich vydání nařídí soudce (předseda senátu). Příkaz k vydání údajů musí být vydán písemně, musí být odůvodněn a mimo jiné v něm musí být uvedena totožnost konkrétního uživatele, týká-li se jej žádost a je-li jeho totožnost známa. Trestní řád pak v ustanovení § 88a odst. 2 až odst. 4 trestního řádu upravuje způsob informování uživatele o tom, že provozní a lokalizační údaje o něm byly zjišťovány orgány činnými v trestním řízení, byť z dosavadní praxe je zřejmé, že tato informační povinnost v praxi není příliš naplňována.⁶

Poněkud stručnější úpravu podmínek vedoucích k získání provozních a lokalizačních údajů obsahují zákony

ilustrační foto

upravující činnost zpravodajských služeb, tj. Bezpečnostní informační služby a Vojenského zpravodajství. Získávání provozních a lokalizačních údajů lze podřadit pod tzv. zpravodajskou techniku [§ 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 154/1994 Sb. i zákona č. 289/2005 Sb.], jejíž použití podléhá povolení předsedy senátu vrchního soudu příslušného podle sídla zpravodajské služby, tj. Vrchního soudu v Praze v případě obou těchto zpravodajských služeb. Povolení k užití zpravodajské techniky vydá soudce na základě písemné žádosti, která má, kromě jiných náležitostí, obsahovat také odůvodnění. Omezením použití zpravodajské techniky je, že by „odhalování nebo dokumentování činností, pro něž má být použita, bylo jiným způsobem neúčinné nebo podstatně ztíženo nebo v daném případě nemožné“ a že „nesmí zasahovat do práv a svobod občanů nad nezbytně nutnou mírou“.

Podle zákona o dohledu v oblasti kapitálového trhu [§ 8 odst. 1 písm. d)] je Česká národní banka oprávněna vyžadovat provozní a lokalizační údaje po předchozím písemném povolení předsedy senátu vrchního soudu a pouze v případě, pokud lze důvodně předpokládat, že tyto údaje mohou přispět k objasnění správního deliktu na úseku podnikání nebo obchodování na kapitálovém trhu a jeho pachatele, nelze-li tohoto účelu dosáhnout jinak nebo jen s vynaložením neúměrného úsilí.

Zřejmě nejméně striktní požadavky klade zákon na oprávnění Policie ČR vyžadovat provozní a lokalizační údaje „pro účely zahájeného pátrání po konkrétní hledané nebo pohřešované osobě, zjištění totožnosti osoby neznámé totožnosti nebo totožnosti nalezené mrtvoly, předcházení nebo odhalování konkrétních hrozeb v oblasti terorismu nebo prověřování chráněné osoby“. Pro tyto účely zákon o policii (§ 66 odst. 3) přiznává policii oprávnění požadovat po provozova-

⁶ Stanovisko Unie obhájců ČR č. 8/2014 k užití odposlechů podle § 88 trestního řádu a kontrole zákonnosti příkazu k odposlechu; <http://www.uocr.cz/stanovisko-unie-obhajcu-cr-c-82014-k-uziti-a-kontroli-zakonnosti-odposlechu/>.

teli veřejné komunikační sítě nebo veřejně dostupné služby elektronických komunikací dálkový a nepřetržitý přístup k provozním a lokalizačním údajům. Zákon v tomto ohledu nevyžaduje jakýkoliv povolovací režim a jediným omezením pro přístup policie k údajům vyžadovaným pro shora uvedené účely je toliko povinnost uchovávat identifikační údaje o útvaru policie nebo o policistovi, který o poskytnutí údajů žádal, a o účelu, pro který tak učinil. Správce a zpracovatel takové evidence je však povinen zachovávat mlčenlivost o obsahu evidence, byť údaje v ní uvedené mají být uchovány po dobu pěti let.

Jak si tedy stojí česká právní úprava uchovávání provozních a lokalizačních údajů v porovnání s důvody, pro které Soudní dvůr prohlásil směrnici o uchovávání údajů za neplatnou?

Platná právní úprava uchovávání provozních a lokalizačních údajů v České republice byla přijata v důsledku implementace směrnice číslo 2006/24/ES. S ohledem na tuto skutečnost nelze pochybovat o tom, že též česká právní úprava při uchovávání uvedených údajů zasahuje do práv zaručených Listinou základních práv EU v čl. 7, 8 a 11.

Posoudit však bude nutné to, zda zásah do těchto práv, který česká právní úprava umožňuje, je odůvodněný a zda je tento zásah přiměřený, tj. zda je v souladu se zásadou proporcionality.

Odůvodněnost zásahu do základních práv

Jak již bylo vysvětleno shora s odkazem na odůvodnění rozhodnutí Soudního dvora, každé omezení výkonu práv a svobod zakotvených v Listině musí být stanoveno zákonem, musí respektovat podstatu práv a při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení práv zavedena pouze tehdy, jsou-li nezbytná a odpovídají-li skutečně cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého [čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv EU].

Ze směrnice o uchovávání údajů vyplývá, že cílem obecného zájmu, který sleduje, je zajistit dostupnost provozních a lokalizačních údajů pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, jak jsou vymezeny každým členským státem ve vnitrostátních právních předpisech. Podle Soudního dvora zájem, který sleduje směrnice, odpovídá obecnému zájmu Unie. Lze tedy konstatovat, že pokud by účelem vnitrostátní právní úpravy bylo zajistit provozní a lokalizační údaje pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, pak by byl zásah do základních lidských práv, který z těchto vnitrostátních právních předpisů vyplývá, odůvodněný.

A. Soudní dvůr vytkl evropským zákonodárcům, že přímo do směrnice nezpracovali definici toho, pro jakou závažnou trestnou činnost mohou být příslušné údaje uchovávány, a že tuto definici ponechali na úvaze vnitrostátních předpisů.

Uchovávání provozních a lokalizačních údajů, ve své aktuální podobě, český zákonodárce přijal v podobě zákona č. 273/2012 Sb. a v reakci na plenární nálezy sp. zn. Pl. ÚS 24/10 a sp. zn. Pl. ÚS 42/11, kterými Ústavní soud ČR zrušil ustanovení § 97 odst. 3 a odst. 4 zákona o elektro-

nických komunikacích a ustanovení § 88a trestního řádu. Svoji představu o „závažné trestné činnosti“, která opravňuje orgány činné v trestním řízení k přístupu k uchovaným provozním a lokalizačním údajům, zákonodárce definoval tak, že se má jednat o **úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejmeně tři roky**. Oprávnění přístupu k uchovaným údajům rozšířil také o **úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, a následující trestné činy:**

trestný čin	sazba trestu odnětí svobody
porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku)	až 2 léta
podvodu (§ 209 trestního zákoníku)	až 2 léta
neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230 trestního zákoníku)	až 1 rok
opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231 trestního zákoníku)	až 1 rok
nebezpečného vyhrožování (§ 353 trestního zákoníku)	až 1 rok
nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku)	až 1 rok
šíření poplašné zprávy (§ 357 trestního zákoníku)	až 2 léta
podněcování k trestnému činu (§ 364 trestního zákoníku)	až 2 léta
schvalování trestného činu (§ 365 trestního zákoníku)	až 1 rok

Definici „závažné trestné činnosti“ zákonodárce (podle důvodové zprávy) opřel o trestní sazbu u nedbalostních trestných činů, pro které lze vzít obviněného do vazby. Zda takto stanovený okruh trestných činů, k jejichž vyšetřování může být využito provozních a lokalizačních údajů, skutečně dosahuje dostatečné závažnosti, je zřejmě otázkou detailnější diskuse. V českém právním řádu není výslovně obsažena definice závažné trestné činnosti, nicméně s ohledem na pojmy používané trestním zákoníkem lze dovodit, jaké trestné činy mohou být považovány za dostatečně závažné, aby splňovaly definici užitou ve směrnici o uchovávání údajů.

Trestní zákoník rozděluje trestné činy do tří základních kategorií z pohledu jejich závažnosti, a to na přečiny, zločiny a zvláště závažné zločiny. Jak již sám název napovídá, zvláště závažné zločiny nepochybně budou spadat do kategorie závažné trestné činnosti, kterou měla na mysli předmětná směrnice. Lze se domnívat, že do této kategorie by mohly spadat i zločiny, ale již nikoliv přečiny jako trestné činy nejmeně závažné. Možných přístupů k této definici je však více a je zřejmé, že zákonodárce v tomto ohledu zvolil definici spíše extenzivní.

V ustanovení § 88a trestního zákoníku zákonodárce vy-

jmenovává další trestné činy, pro které je orgánům činným v trestním řízení umožněno získat provozní a lokalizační údaje. Pomiňme trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje mezinárodní smlouva. **Zařazení těchto ostatních trestných činů, za jejichž spáchání lze uložit zcela minimální trest odnětí svobody, zákonodárce odůvodňuje potřebou ulehčit jejich vyšetřování. To, zcela zjevně, není důvod, který Soudní dvůr měl na mysli, když akceptoval vyšetřování závažných trestných činů jako dostatečný důvod k zásahu do práva dle čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU a zásah do ústavně zaručených práv lze takto odůvodnit jen stěží.**

B. Podle ustanovení § 97 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích jsou provozní a lokalizační údaje dostupné ve dle orgánů činných v trestním řízení také Bezpečnostní informační službě, Vojskému zpravodajství, ČNB a Policii ČR.

Účely, pro které jsou tyto orgány oprávněny k přístupu k údajům, jsou v případě Policie ČR vymezeny přímo v ustanovení § 97 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích, jak bylo zmíněno shora, přístup k údajům ze strany ČNB je vymezen účelem odhalování správního deliktu na úseku podnikání nebo obchodování na kapitálovém trhu a jeho pachatele a přístup k údajům ze strany zpravodajských služeb je zřejmě vymezen toliko jejich obecnou kompetencí, neboť zákony, kterými se uvedené dvě zpravodajské služby řídí, konkrétní účel, pro který mohou získat přístup k provozním a lokalizačním údajům, nevymezují nijak detailněji než pro „odhalování nebo dokumentování činností, pro něž má být použita“.

Autor tohoto příspěvku se neodvažuje hodnotit, zda účely, pro které zpravodajské služby a Česká národní banka mohou získat provozní a lokalizační údaje, jsou odůvodnitelné k zásahu do práv, která jsou tímto porušena. Například boj s terorismem může zcela nepochybně být takovým legitimním důvodem. V nedávné době na půdě Evropského parlamentu zazněla diskuse k tomu, zda jsou v souvislosti s odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu kvůli otázkám národní bezpečnosti jednotlivé členské státy vázány právem EU či nikoliv. Jakkoliv je nutné se nad touto argumentací zamyslet, nelze odhlédnout od toho, že jednotlivé členské státy nejsou vázány pouze právem EU, ale také například Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (a samozřejmě také svými vnitrostátními ústavními normami), a princip odůvodněnosti zásahu do těchto práv platí obecně.

Nakonec je zde účel, pro který může provozní a lokalizační údaje získat také Policie ČR, nicméně tyto účely jsou zcela odlišné od účelů, ke kterým se vyjadřoval Soudní dvůr a které vyplývají ze směrnice. Nelze odhlédnout od toho, že je právem členských států postupovat suverénně při přijímání svých vnitrostátních právních předpisů, pokud tak nečiní v rozporu s unijním (či mezinárodním) právem a samozřejmě při respektu k základním právům a svobodám. **Posouzení toho, zda účel, pro který zbylé čtyři subjekty mohou získat přístup k provozním a lokalizačním údajům, je odůvodněným zásahem například do práva na soukromí, jde nad rámec tohoto příspěvku, neboť se k nim Soudní dvůr nevyjadřoval.**

Soulad s principem proporcionality

Při posuzování toho, zda směrnice o uchování údajů dovoluje zásah do práva dle čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU v souladu se zásadou proporcionality, dospěl Soudní dvůr k výtkám, které lze v mnoha případech vztáhnout též na českou právní úpravu.

Soudní dvůr má za to, že zásah do základních práv, který představovala směrnice, není přiměřený, protože se dotýká veškerých osob bez ohledu na to, zda se vůbec mohou, byť nepřímou, nacházet v situaci, která může vést k trestnímu stíhání, respektive k účelu, pro který jsou provozní a lokalizační data uchovávána. Tato výtka, včetně té, že uchování dat není omezeno ani ve vztahu ke konkrétnímu časovému období nebo zeměpisné oblasti, je platná i pro uchování údajů podle právních předpisů platných v ČR. Ty alespoň umožňují uchovávat provozní a lokalizační údaje nejdéle po dobu šesti měsíců, tedy po nejkratší lhůtu, kterou upravovala směrnice.

Soudní dvůr konstatoval, že je potřeba, aby byla stanovena jasná a přesná pravidla, aby osoby, jejichž údaje byly uchovány, *měly dostatečné záruky umožňující účinně chránit jejich osobní údaje proti riziku zneužití a proti veškerému neoprávněnému přístupu k údajům a jejich protiprávnímu využívání.* Zákon o elektronických komunikacích v ustanovení § 88 a § 88a stanoví provozovatelům povinnost (mimo jiné) technicko-organizačními prostředky zamezit neoprávněnému přístupu k uchovaným údajům a v ustanovení § 97 odst. 3 posl. věta povinnost uchované údaje zlikvidovat po uplynutí šestiměsíční lhůty. Dozor nad plněním těchto povinností vykonává Úřad pro ochranu osobních údajů.

Soudní dvůr také vytkl směrnici to, že sama neomezovala přístup vnitrostátních orgánů k údajům a k jejich využití pouze na odůvodněné případy, které by odpovídaly ve směrnici (vágně) definovanému účelu, a že nezavedla procesní kontrolu přístupu k údajům pouze na důvodné případy. Je zřejmé, že shora uvedené české zpravodajské služby mohou přistupovat k uchovaným provozním a lokalizačním údajům pouze s předchozím souhlasem soudu, a v tomto ohledu tedy přístup těchto orgánů je předmětem předchozí kontroly nezávislým orgánem. Hmotněprávní podmínka přístupu umožňuje, aby tato zpravodajská technika byla použita pouze v případech, kdy by odhalování a dokumentování činností bylo jiným způsobem neúčinné nebo podstatně ztížené nebo případně nemožné, a současně toto použití nesmí zasahovat do práv a svobod občanů nad nezbytně nutnou míru.

Podobně i Česká národní banka může získat přístup k uchovaným provozním a lokalizačním údajům pouze se svolením soudu, lze-li důvodně předpokládat, že přístup k údajům může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení příslušného správního deliktu a jeho pachatele a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo jen s vynaložením neúměrného úsilí. Nakonec, též orgány činné v trestním řízení jsou oprávněny získat provozní a lokalizační údaje pouze s předchozím souhlasem soudu (je-li to potřeba pro vyšetřování vyjmenovaných trestných činů),

nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo.

Byť oprávnění Policie ČR k přístupu k uchovaným údajům upravuje český právní řád pro jiné účely, než na které pamatovala směrnice a ke kterým se vyjadřoval Soudní dvůr, je zřejmé, že přístup policie k uchovaným provozním a lokalizačním údajům je (pro daný účel) zcela neomezený a není předmětem posouzení ze strany soudu ani jiného nezávislého orgánu. Přístup Policie ČR k údajům je zcela automatický a bez jakékoliv předchozí kontroly důvodnosti.

Některé důvody, pro které Soudní dvůr dospěl k závěru o neplatnosti směrnice o uchování údajů, lze tedy nepochybně aplikovat i na českou právní úpravu. V České republice jsou provozní a lokalizační údaje uchovávány paušálně, tj. všechny bez ohledu na okruh osob, kterých se týkají, a v souhrnu bez ohledu na jejich možné využití. Otázkou samozřejmě je, jaké jiné pravidlo lze vytvořit než takto obecné.

Označení úmyslných trestných činů s horní hranicí sazby trestu odnětí svobody ve výši tří let jako „závažných trestných činů“ vyvolává pochybnosti, zda přístup orgánů činných v trestním řízení k provozním a lokalizačním údajům dostatečně odůvodňuje zásah do práva na soukromí a případně dalších ústavně zaručených práv. U těch z trestných činů, které byly do ustanovení § 88a zařazeny pro ulehčení vyšetřování, je taková pochybnost na místě zcela důvodně.

Přístup Policie ČR k provozním a lokalizačním údajům bez jakékoliv předchozí kontroly důvodnosti přístupu v konkrétní věci je v rozporu se závěry Soudního dvora ve zde aplikovaném rozhodnutí. Otázkou dalšího posouzení je však také to, zda účel, pro který je Policie ČR oprávněna údaje získat, lze považovat za dostatečně závažný k zásahu do ústavně zaručených práv dotčených osob. Podobně kritice je nutno podrobit také vymezení účelů, které opravňují Českou národní banku a zpravodajské služby k přístupu k uchovaným údajům.

Soulad právní úpravy uchování provozních a lokalizačních údajů s ústavně zaručenými právy již dříve posuzoval také Ústavní soud ČR, zejména ve svých dvou plenárních nálezech k dřívějším zněním ustanovení § 97 odst. 3 a odst. 4 zákona o elektronických komunikacích⁷ a ustanovení § 88a trestního řádu.⁸ Na zrušení těchto ustanovení již český zákonodárce reagoval přijetím nové právní úpravy popsané shora, která, jak je zřejmé, v lekteřkých ohledech nespĺňuje požadavky Soudního dvora. Ústavně-právního přezkumu, alespoň jak je z veřejně dostupných zdrojů známo, však doposud nebyla podrobena oprávnění Bezpečnostní informační služby, Vojenského zpravodajství, České národní banky a Policie ČR k přístupu k provozním a lokalizačním údajům.

V době sepsu tohoto textu ze strany představitelů EU zaznívá, že se neočekává vydání nové evropské úpravy uchování provozních a lokalizačních údajů. Nadále však lze spoléhat na právní názor Soudního dvora EU. Na jeho názor by měla reagovat i Česká republika. Nelze totiž opomenout, že národní soudy členských států EU jsou vázány názorem Soudního dvora EU,^{9, 10} a lze tak očekávat, že jej budou respektovat. Názor Soudního dvora v této věci by měl být použit, kdykoliv to dovolí podobnost věci posuzova-

né vnitrostátním soudem. Jinak řečeno, **české soudy by měly při posuzování souladu uchování provozních a lokalizačních údajů a přístupu k nim s ústavním pořádkem respektovat názor Soudního dvora EU projevovaný v rozsudku ze dne 8. 4. 2014 ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12.**

✦ Autor článku je advokátem a společníkem advokátní kanceláře působící v Praze a Přerově. Je členem sekce ČAK pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy a zastupuje Českou advokátní komoru v komisi CCBE pro IT právo.

- 7 Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, ze dne 22. 3. 2011, publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 94/2011 Sb.
- 8 Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 42/11, ze dne 20. 12. 2011, publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 43/2012 Sb.
- 9 Bobek, M., Komárek, J., Passer, J. M., Gillis, M.: Předběžná otázka v komunitárním právu, Linde Praha, a. s., 2005, str. 340 až 382.
- 10 Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 26. 2. 2013 ve věci C-617/10, Åklagaren proti Hans Åkerberg Fransson, bod 17 až 23.

inzerce

TREVOS

Společnost TREVOS, a.s. tímto přichází s nabídkou spolupráce při postupu proti insolvenční šikaně.

STOP INSOLVENČNÍ ŠIKANĚ

- Jste účastníky insolvenčního řízení neoprávněně?
- Stali jste se obětí konkurenčního boje, zneužívajícího insolvenční zákon?
- Nese Vaše dobrá pověst stigma zápisu v insolvenčním rejstříku?

Spojme síly a braňme se společně!

insolvenca@trevos.cz

Významný český výrobce svítidel

Náklady řízení při vymáhání bagatelní pohledávky (formulářová žaloba)

Klíčovým kritériem pro přiznání nákladů řízení při vymáhání bagatelních pohledávek je jejich účelnost. Je třeba přihlídnout ke všem relevantním skutečnostem, zejména k rozsahu procesní aktivity, skutkové a právní náročnosti celého sporu i k přiměřenosti vynaložených nákladů.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. III. ÚS 2985/2014

Odůvodnění:

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní soud obdržel dne 10. září 2014 návrh ve smyslu ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), kterým se stěžovatelka domáhala zrušení výše uvedeného rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), jímž mělo být dle jejího tvrzení porušeno její základní právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Z obsahu napadeného rozhodnutí a ze spisu obecného soudu, který si Ústavní soud vyžádal pro účely posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti, vyplývá, že rozsudkem pro zmeškání Okresního soudu v České Lípě (dále jen „okresní soud“) ze dne 3. dubna 2013, č. j. 39 EC 1988/2011-25, byla stěžovatelce uložena povinnost zaplatit částku 1 016 Kč s příslušenstvím a náhradu nákladů řízení v celkové výši 5 799,72 Kč, a to vše do tří dnů od právní moci rozsudku, za jízdu v hromadné dopravě bez platného jízdního dokladu. Tento rozsudek byl posléze na základě § 153b odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“) zrušen z důvodu včasné a řádné omluvy stěžovatelky a okresní soud nařídil ve věci další jednání. Stěžovatelka poté požadovanou pohledávku zaplatila, protože bylo usnesením okresního soudu ze dne 11. února 2014, č. j. 39 EC 1988/2011-60, řízení zastaveno v části týkající se zaplacení částky 1 016 Kč, přičemž stěžovatelce byla uložena povinnost zaplatit žalující straně náhradu nákladů řízení ve výši 8 950,24 Kč. K závěru o povinnosti stěžovatelky uhradit náhradu nákladů řízení dospěl okresní soud na základě ustanovení § 146 odst. 2 občanského soudního řádu, neboť k uhrazení požadované částky došlo až po podání žaloby a žaloba tak byla podána důvodně. V souvislosti s určením výše náhrady nákladů řízení pak okresní soud postupoval podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Proti tomuto výroku o náhradě nákladů řízení podala stěžovatelka odvolání ke krajskému soudu, který se však plně ztotožnil s vypočtením částky i s argumentací soudu okresního a od-

volání stěžovatelky zamítl. Stěžovatelka dle krajského soudu neuhradila částku bezodkladně, nýbrž řízení zbytečně protažovala, čímž náklady žalující strany vzrostly. Tvrzení, že by rozhodnutí okresního soudu bylo v rozporu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, krajský soud odmítl s odkazem na odlišné skutkové okolnosti. Explicitně přitom odmítl, že by žalující stranou podaný návrh bylo možné charakterizovat jako tzv. formulářovou žalobu, neboť obsahuje konkrétní žalobní tvrzení.

II. Argumentace stěžovatelky a vyjádření dalších účastníků řízení

3. Stěžovatelka napadla výše uvedené rozhodnutí krajského soudu, neboť má za to, že bylo vydáno v rozporu s jejími ústavními právy vymezenými v ustálené judikatuře Ústavního soudu. Předně v něm stěžovatelka spatřuje porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť obecné soudy nezohlednily specifické okolnosti případu, a při posuzování výše náhrady nákladů řízení postupovaly dle jejího názoru čistě formalisticky. Soudy se dle stěžovatelky vůbec nezajímaly o skutečnost, že žalující strana pouze účelově protažovala řízení ve snaze docílit přiznání co možná nejvyšší náhrady nákladů řízení. Náklady protistraně přiznané nelze posoudit jako účelně vynaložené, neboť se jednalo o formulářový typ žaloby, který z povahy věci představuje méně náročný právní úkon než podání „originální“ civilní žaloby. Konečně obecné soudy také nevzaly v úvahu, že se jedná o bagatelní spor, a postupovaly tak v rozporu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu. Za důležité považuje stěžovatelka rovněž to, že k zaplacení částky nebyla před podáním žaloby vyzvána, ona sama se chtěla soudnímu řízení vyhnout a byla ochotna částku uhradit, protože žalující stranu opakovaně vyzývala k mimosoudnímu vyřešení věci. Navíc je toho názoru, že žalující straně žádný nárok nevznikl, neboť nebylo prokázáno, že by v dopravním prostředku byla „pokutována“ právě stěžovatelka. Z uvedených důvodů proto stěžovatelka navrhla, aby Ústavní soud napadené rozhodnutí zrušil.

4. Ústavní soud si vyžádal vyjádření okresního a krajského soudu, přičemž oba obecné soudy v podstatě odkázaly na svá odůvodnění v jejich rozhodnutí.

5. K těmto vyjádřením pak na základě práva repliky stěžovatelka dodala, že obě vyjádření se nezabývají námitkami obsaženými v ústavní stížnosti a pouze bez dalšího odkazují na svá rozhodnutí. Z těchto důvodů proto odkázala na skutečnosti uvedené v ústavní stížnosti.

III. Formální předpoklady projednání návrhu

6. Ještě dříve, než mohl Ústavní soud přistoupit k věcnému projednání ústavní stížnosti, musel posoudit splnění podmínek řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario), neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

IV. Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

7. Ústavní soud dospěl po zvážení všech výše uvedených skutečností k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

8. Posuzování ústavní konformity vyřešení otázky náhrady nákladů řízení úspěšného účastníka řízení zastoupeného advokátem představuje častý předmět činnosti Ústavního soudu. Ústavní soud tak v řadě svých rozhodnutí, na něž je možno plně odkázat, formuloval základní ústavněprávní limity pro činnost obecných soudů (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3923/11, nebo ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. II. ÚS 3011/11, všechny dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Pro posuzovaný případ je třeba za jeden z nejdůležitějších závěrů považovat mnohokrát proklamovanou povinnost obecného soudu brát na zřetel všechny pro rozhodnutí o nákladech řízení relevantní okolnosti. Pokud by obecný soud nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu, které mohly mít vliv na výši účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohledávky, porušil by svým postupem právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny, a to tím spíše, pokud takové okolnosti neúspěšná strana namítala (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. II. ÚS 3011/11). Relevantní okolnosti však nelze toliko slovně zohlednit, nýbrž je třeba je rovněž vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně.

9. Právě této povinnosti krajský soud v napadeném rozhodnutí nedostál. Jeho závěru, že žalující stranou podaný návrh nelze hodnotit jako tzv. formulářovou žalobu, neboť obsahuje konkrétní žalobní tvrzení, nemůže Ústavní soud přisvědčit ani při maximální zdrženlivosti stran prosazování svého vlastního hodnocení dílčích skutečností posuzovaného řízení. Jak vyplývá ze spisového materiálu, lze z obsahu původního návrhu považovat, vedle osobních údajů stěžovatelky, za konkrétní žalobní tvrzení pouze uvedení linky hromadné dopravy, kterou stěžovatelka měla cestovat bez platného dokladu, datum, kdy se tak mělo stát, variabilní symbol tzv. hlášenky revizora a kopii této listiny. Všechny ostatní údaje a tvrzení lze považovat za obecně uplatnitelná ve všech obdobných sporech, kterých žalující strana musí jako provozovatel hromadné dopravy v krajském městě vést dlouhou řadu. Tak je v judikatuře Ústavního soudu chápána formulářová žaloba (srov. např. bod 28 nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3923/11).

Uvedený skutkový závěr krajského soudu lze proto považovat za tzv. extrémně rozporný s provedenými důkazy, neboť jej při žádné rozumné interpretaci nelze považovat za správný. Toto hodnocení je přitom v zásadě jediným konkrétním tvrzením, o něž krajský soud opírá svůj závěr o účelnosti nákladů vynaložených žalující stranou za právní zastoupení. Zbytek odůvodnění představuje toliko argumentace obecnými právními principy, dle nichž „žalující má právo domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta“. Taková tvrzení nelze nijak zpochybnit, nejsou však bez dalšího dle Ústavního soudu jakkoliv relevantní pro posouzení účelnosti účastníkem vynaložených nákladů řízení. Kritérium účelnosti je přitom pro přiznání náhrady nákladů řízení zcela klíčové, přičemž Ústavní soud ve výše zmíněné ustálené judikatuře opakuje názor, že soudní vymáhání bagatel-

ních pohledávek není možné brát jako v podstatě bezprácný způsob generování nepřiměřeného zisku, ať už společnostmi zabývajícími se skupováním pohledávek, či právních zástupců napojených na společnosti, které se vymáháním bagatelních pohledávek zabývají v podstatě denně.

10. V posuzovaném případě byly náklady řízení žalující strany vyčísleny částkou 8 950,24 Kč, tedy částkou více než osmkrát vyšší než původní pohledávka, kterou tvoří finanční kompenzace za tzv. jízdu načerno. Už zmíněný poměr obou částek vyvolává určité pochybnosti o přiměřenosti přiznání takto vyčíslené náhrady nákladů řízení. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že krajský soud nevěnoval posouzení účelnosti předmětných nákladů dostatečnou pozornost (kromě již uvedené administrativní náročnosti řízení volba advokáta se sídlem v Praze), pročez Ústavní soud považuje za nutné napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc krajskému soudu k novému, důkladnému posouzení. Z ústavněprávního hlediska lze totiž zcela přisvědčit závěru, že stěžovatelka je v předmětném řízení bezpochyby stranou neúspěšnou a její přechozí procesní postup nesvědčí o jí tvrzené snaze vyhnout se soudnímu řízení „za každou cenu“. Krajský soud bude muset posoudit, jakou částku lze jako náhradu nákladů řízení žalující straně spravedlivě přiznat, s ohledem na rozsah procesní aktivity, ale i na skutkovou a právní náročnost celého sporu, z hlediska posouzení jak účelnosti, tak ale i přiměřenosti vynaložených nákladů, okolnosti doručení omluvenky (pobyt v porodnici), vydání později zrušeného rozsudku pro zmeškání a s ním spojeného plnění (viz sub 2), stejně jako na ústavní pravidlo respektování právního názoru Ústavního soudu ve smyslu čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky.

11. S ohledem na výše uvedené důvody nezbylo Ústavnímu soudu než konstatovat, že napadeným rozhodnutím krajského soudu bylo porušeno stěžovatelčino základní ústavně zaručené právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, a proto podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a napadené rozhodnutí podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil. Takto rozhodl bez ústního jednání, neboť měl za to, že od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

✦ Právní věta redakce.

TRESTNÍ PŘEDPISY K 1. 6. 2015

novelizované zákony:

- trestní zákoník a trestní řád
- soudnictví ve věcech mládeže
- výkon zajištění majetku a věcí
- trestní odpovědnost právnických osob
- celkem 27 aktuálních právních předpisů

více na www.sagit.cz záložka **Témata**

Uložení pořádkové pokuty v řízení podle § 85b tr. ř.

I. Jednou z obligatorních podmínek odpovědnosti fyzické, ale i právnické osoby za pořádkový delikt v trestním řízení podle § 66 odst. 1 tr. ř. je, aby příkaz, který taková osoba zavineně neuposlechla nebo výzva, které bez dostatečné omluvy nevyhověla, jí byly dány v souladu s trestním řádem.

II. V § 85b odst. 3 tr. ř. je upravena specifická věcná příslušnost konkrétního soudce v přípravném řízení a předsedy senátu v řízení před soudem (*a nikoliv soudu*), takže v případě uvedeném v odst. 2, větě první § 85b tr. ř. lze souhlas zástupce České advokátní komory nahradit na návrh právě toho soudce nebo předsedy senátu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil, rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, u něhož títo působí, a jsou oprávněni podle § 83 odst. 1 a § 83a odst. 1 nařídít domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor.

Usnesení Vrchního soudu v Praze z 22. 12. 2014, sp. zn. 6 To 72/2014

Vrchní soud v Praze projednal v trestní věci vedené proti obviněnému R. L., nar. 24. 5. 1972, a spol., stížnost České advokátní komory, se sídlem Národní třída 16, Praha 1, proti usnesení Městského soudu v Praze z 5. 11. 2014, č. j. Nt 621/2014-42 a rozhodl takto:

Z podnětu podané stížnosti se napadené usnesení podle § 149 odst. 1 tr. ř. zrušuje.

Odůvodnění:

I.

Usnesením předsedkyně senátu Městského soudu v Praze z 5. 11. 2014, č. j. Nt 621/2014-42, bylo v trestní věci vedené proti obviněnému R. L. a spol. v řízení o návrhu soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 9 podle § 85b odst. 3 tr. ř. na nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory se seznámením se policejního orgánu s obsahem listin, nacházejících se v prostorách, v nichž advokát Mgr. T. K. vykonává advokacii, rozhodnuto tak, že

„Podle § 66 odst. 1 tr. řádu se České advokátní komoře se sídlem Praha 1, Národní tř. 16 ukládá pořádková pokuta ve výši 50 000 Kč“.

V písemném odůvodnění rozhodnutí soud prvního stupně vysvětlil uložení pořádkové pokuty České advokátní komoře jako procesní straně opakovaným nevyhověním výzvě soudu k vydání věci k posouzení, zda je na místě vydání rozhodnutím, kterým se nahrazuje souhlas zástupce České advokátní komory podle § 85b odst. 3 tr. ř., aby se orgány činné v trestním řízení mohly seznámit s obsahem zajištěných listin.

K právní argumentaci České advokátní komory, odmítající v písemném vyjádření z 22. 10. 2014, a poté ve veřejném zasedání konaném 5. 11. 2014 vydání věci, která spočívala v názoru, že návrh byl podán neoprávněným subjektem, konkrétně jiným soudcem Obvodního soudu pro Prahu 9, než soudcem, který nařídil domovní prohlídku, opírající se o Komentář k trestnímu řádu a o rozhodnutí ve stejné věci Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, sp. zn. 55 Nt 404/2014,

a další, předsedkyně senátu konstatovala, že není vázána komentářem k trestnímu řádu, projednávaná problematika není řešena závaznou judikaturou a podle jejího názoru pro rozhodnutí, kdo je oprávněn podat předmětný návrh, je jediným podkladem ustanovení § 12 odst. 1 tr. ř., které stanoví, že orgánem činným v trestním řízení je soud, a nikoliv soudce.

II.

Proti tomuto usnesení podala v zákonné lhůtě stanovené v § 143 odst. 1 tr. ř. stížnost Česká advokátní komora, která opřela svůj opravný prostředek o stanovisko, že pořádková pokuta jí byla uložena v rozporu se zákonem, neboť odporuje ústavnímu pořádku České republiky a mezinárodním smlouvám (*jmenovitě Mezinárodnímu paktu o lidských právech*), kterými je Česká republika vázána, přičemž hlavní příčinu nezákonnosti spatřuje v porušení práva na spravedlivý proces, což opřela o připojený text nálezu Ústavního soudu České republiky v obdobné věci, sp. zn. I. ÚS 1126/2009, ze 7. 4. 2011.

V jednotlivostech Česká advokátní komora, která se jinak odvolala na obsah rozhodnutí citovaných ve vyjádření k výzvě, poukázala na to, že žádost o nahrazení souhlasu jejího zástupce rozhodnutím soudu byla podána jiným soudcem, než který povolil provedení domovní prohlídky, a proto soud k tomuto návrhu neměl přihlížet, v důsledku čehož záměr soudu prvního stupně návrh věcně přezkoumat posoudila jako nezákonný, a tudíž uposlechnutí výzvy soudu Českou advokátní komorou, která zde podle § 40 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, vystupuje jako orgán vykonávající veřejnou správu, by prohloubil nezákonnost celého postupu, s tím, že odmítnutí pokynu, kterým je porušován zákon, nemůže vést k uložení pořádkové pokuty.

Závěrem Česká advokátní komora navrhla, aby stížnostní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil.

III.

Vrchní soud v Praze z podnětu stížnosti České advokátní komory přezkoumal věcnou správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení předcházející napadenému usnesení a dospěl poté k následujícím závěrům.

a) Úvodem vrchní soud ve vší stručnosti konstatuje, že v postupu soudu prvního stupně, předcházejícímu vyhlášení napadeného usnesení ve veřejném zasedání, nezjistil žádné vady procesní povahy, na něž by byl nucen reagovat zrušením napadeného usnesení.

b) Oproti tomu se soud prvního stupně při rozhodování o uložení pořádkové pokuty České advokátní komoře nevyvaroval zcela chybných právních úvah, a v návaznosti na ně si rovněž nevytvořil potřebný důkazní základ pro případně věcně správné a spravedlivé sankční rozhodnutí.

Jakkoliv se vrchní soud v zásadních směrech ztotožňuje s přiléhavou argumentací uplatněnou Českou advokátní komorou v odůvodnění opravného prostředku a především v podání z 20. 10. 2014 stran specifické příslušnosti soudce podle § 85b odst. 3 tr. ř. k podání návrhu o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory se seznámením se policejního orgánu provádějícího domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, s listinami zajištěnými při těchto úkonech, vycházející opodstatněně především z Komentáře k trestnímu řádu (*Šámal, P. a kol.*

Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1156 a násl.), považuje za potřebné s přihlédnutím k právním vývodům soudu prvního stupně vycházejícím ze znění § 12 odst. 1 tr. ř., ale i specifickým posuzovaného případu zdůraznit následující rozhodné skutečnosti.

Soud prvního stupně si zjevně neuvědomil, že zařazením obecných soudů mezi orgány činné v trestním řízení podle § 12 odst. 1 tr. ř. byla ve skutečnosti „pouze“ deklarována pravomoc soustavy soudů v trestním řízení, tj. soudnictví v trestních věcech (viz § 13 tr. ř.) vycházející z její právní úpravy v Ústavním pořádku České republiky (viz čl. 90 věta druhá Ústavy České republiky a čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), přičemž pravidla soudní příslušnosti v trestním řízení jsou obsažena v jiných zákonných ustanoveních trestního řádu, tj. především věcné (větně funkční) v § 16 – 17, 252, 265c, 266 odst. 1, § 281 ad. a místní v § 18 ad., ale kupř. i příslušnosti soudu k úkonům v přípravném řízení v § 26 s tím, že v něm vždy rozhoduje soudce (viz § 2 odst. 9, věta druhá tr. ř.).

Podle § 85b odst. 3 tr. ř., v němž je rovněž podle právního názoru vrchního soudu upravena specifická věcná příslušnost konkrétního soudce v přípravném řízení a předsedy senátu v řízení před soudem, a nikoliv soudu, lze v případě uvedeném v odst. 2, větě první souhlas zástupce České advokátní komory nahradit na návrh orgánu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil, rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, u něhož působí předseda senátu nebo soudce, který je oprávněn podle § 83 odst. 1 a § 83a odst. 1 nařídít domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor.

Správnost závěru stěžovatelky nachází zásadní oporu ve znalosti soudce, respektive předsedy senátu, konkrétních skutečností souvisejících s předchozím nařízením domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor potřebné při podání vpředu specifikovaného návrhu, v důsledku které je nutno vykládat obsah sousloví „orgánu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil“, zvláště pokud výkon jednotlivých úkonů trestního řízení je podle § 2 odst. 9 tr. ř. svěřen senátu nebo samosoudci; předsedovi senátu nebo samosoudci tam, kde to zákon výslovně stanoví, a v přípravném v prvním stupni soudci. Nadto vrchní soud v této souvislosti na podporu předchozího právního názoru připomíná, že podle § 85b odst. 6, věta druhá tr. ř. soudce nejbližší nadřízeného soudu nepřihlédne k návrhu nejen, byl-li návrh podán opožděně, ale byl-li podán někým, kdo k návrhu není oprávněn, a jen stěží si lze představit, že zde zákonodárce měl na mysli návrh podaný jiným soudem než tím, jehož soudce nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor.

Na druhé straně právě v posuzovaném případě s ohledem na chybný právní názor soudkyně soudu prvního stupně, a v tomto směru její nečinnost v důkazním řízení při rozhodování o pořádkové pokutě, považuje vrchní soud i při vědomí toho, že se nebude podílet na rozhodování o návrhu soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 9, jestliže proti případnému usnesení soudce nejbližší nadřízeného soudu podle § 85b odst. 7 ad. tr. ř. není stížnost přípustná (viz § 141 odst. 2 věta druhá tr. ř.), za vhodné upozornit, že za výjimečných okolností, v důsledku kterých by bylo vyloučeno, aby soudce nebo předseda senátu, který nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor, podal návrh na nahrazení souhlasu zástupce České

advokátní komory se seznámením se policejního orgánu s obsahem listin, nacházejících se v prostorách, v nichž advokát vykonává advokacii v patnáctidenní propadné lhůtě vymezené v § 85b odst. 5 tr. ř. (kupř. nepřítomnost na pracovišti v rozhodném období v souvislosti s onemocněním, dovolenou apod.), **přichází v úvahu podání tohoto návrhu jiným soudcem nebo předsedou senátu téhož soudu, samozřejmě v souladu s pravidly rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení a soudce**, obsaženými v rozvrhu práce [viz § 41 a násl. zák. č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích); § 2 a násl. vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy].

Vrchní soud v Praze v tomto směru pro potřeby rozhodnutí o důvodnosti stížnosti České advokátní komory doplnil dokažování předně trestními spisy Obvodního soudu pro Prahu 9, sp. zn. 20 Nt 147/2014 a sp. zn. 20 Nt 150/2014, ze kterých zjistil, že domovní prohlídku a prohlídku jiných prostor nařídila 15. 7. 2014 soudkyně JUDr. K. R., přičemž podle trestního spisu Městského soudu v Praze, sp. zn. Nt 621/2014, ve shodě se stížnostními námitkami přezkoumávaný návrh z 8. 8. 2014 podala z podnětu návrhu státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze z 6. 8. 2014 jiná soudkyně téhož soudu Mgr. D. D. Dále z podkladů vyžádaných v řízení o stížnosti od Obvodního soudu pro Prahu 9 však bylo zjištěno, že v průběhu celé zákonné propadné lhůty vymezené v § 85b odst. 5 tr. ř. čerpala, a to až do 22. 8. 2014, soudkyně JUDr. K. R. dovolenou, a soudkyně Mgr. D. D. podala návrh v období od 4. do 8. 8. 2014 v souladu s přílohou Rozvrhu práce pro Obvodní soud pro Prahu 9 – tj. rozpisem přidělování věcí přípravného řízení v týdenním časovém intervalu.

c) Ze znění § 66 odst. 1 tr. ř. plyne, že zákonnou podmínkou odpovědnosti fyzické, ale i právnické osoby za pořádkový delikt v trestním řízení je její úmyslné zavinění, neboť její závadové jednání spočívá v rušení řízení přes předchozí napomenutí nebo v urážlivém chování k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu nebo v neuposlechnutí příkazu nebo nevyhovění výzvě bez dostatečné omluvy, které jí byly dány v souladu s trestním řádem, a teprve poté může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestána pořádkovou pokutou do 50 000 Kč. Proto také Česká advokátní komora přinejmenším subjektivně nepochybila, pokud opakovaně odmítla vyhovět výzvě soudkyně Městského soudu v Praze podle § 85b odst. 7 tr. ř. k předložení listin specifikovaných v návrhu soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 9, neboť kupříkladu i vzhledem k chybné argumentaci soudkyně Městského soudu v Praze z veřejného zasedání konaného 29. 10. 2014, opírající se o aplikaci § 12 odst. 1 tr. ř., oprávněně vnímala její výzvu jako odporující trestnímu řádu, konkrétně § 85b odst. 3 tr. ř., přičemž právě souladnost výzvy s trestním řádem je jednou z obligatorních podmínek případného rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty podle § 66 odst. 1 tr. ř.

Ze všech vpředu uvedených důvodů rozhodl Vrchní soud v Praze toliko o zrušení napadeného usnesení podle § 149 odst. 1 tr. ř., neboť v přezkoumávané věci již další rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty za dosavadní nevyhovění výzvě soudu Českou advokátní komorou nepřichází v úvahu.

✦ Rozhodnutí zaslal a právní větou opatřil JUDr. PAVEL ZELENKA, soudce Vrchního soudu v Praze.

Neplatnost usnesení valné hromady, šikanózní jednání

Na šikanóznost postupu akcionáře nelze usuzovat pouze z počtu dotazů a žádostí o vysvětlení. Je třeba posoudit, zda akcionáři jde o získání informací, či směřuje svým jednáním k jiným, zákonem nepředpokládaným cílům. Takový výkon práva je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku a nepožívá právní ochrany.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3824/2012

Odůvodnění:

Ve výroku označeným usnesením Vrchní soud v Olomouci k odvolání navrhovatele potvrdil usnesení ze dne 25. srpna 2011, č. j. 29 Cm 142/2010-99, kterým Krajský soud v Ostrově zamítl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s. (dále jen „společnost“), konané dne 30. června 2010 (dále jen „valná hromada“), kterými valná hromada schválila řádnou účetní závěrku společnosti za rok 2009, konsolidovanou účetní závěrku společnosti za rok 2009 a návrh na úhradu ztráty společnosti za rok 2009.

Soudy vyšly z toho, že:

1. Společnost vykázala za rok 2009 ztrátu.

2. Dne 30. června 2010 proběhla valná hromada společnosti, na jejímž programu bylo mimo jiné rozhodnutí o schválení řádné účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky za rok 2009 a o návrhu na úhradu ztráty společnosti za rok 2009.

3. Zástupce navrhovatele na valné hromadě požádal o vysvětlení zprávy představenstva o podnikatelské činnosti a přednesl velké množství dotazů, jejichž prostřednictvím se domáhal zevrubného popisu vzájemných vztahů společnosti s majoritním akcionářem, vyplývajících z několika smluv, které mezi sebou tyto subjekty uzavřely.

4. K dotazům navrhovatele podal předseda představenstva obecné vysvětlení. Podrobnější zodpovězení žádostí navrhovatele o vysvětlení představenstvo odmítlo s odůvodněním, že požadované informace jsou předmětem obchodního tajemství společnosti, s čímž se ztotožnila též dozorčí rada.

5. Obě účetní závěrky byly auditorem ověřeny bez výhrad.

6. Valná hromada schválila řádnou účetní závěrku společnosti za rok 2009, konsolidovanou účetní závěrku za rok 2009 a rozhodla o úhradě ztráty za rok 2009 převodem na účet neuhrazené ztráty minulých let.

První z navrhovatelem tvrzených důvodů neplatnosti napadených usnesení měl spočívat v neplatnosti smluv uzavřených mezi společností a majoritním akcionářem (k jejichž obsahu směřovaly navrhovatelovy dotazy), která se následně promítla do nesprávného sestavení účetní závěrky, potažmo i nesprávného výroku auditora. K tomu soud prvního stupně uzavřel, že tento důvod neplatnosti usnesení valné hromady není dán. Auditor ověřil obě účetní závěrky bez výhrad, při-

čemž bezchybnost jeho výroku (v napadané části dotýkající se správnosti cen sjednaných mezi společností a majoritním akcionářem) potvrdily též závěry vyjádřené v odborném stanovisku znalce.

K druhému z tvrzených důvodů neplatnosti napadených usnesení – spočívajícím v neposkytnutí informací – soud prvního stupně uvedl, že projednávání smluv, k nimž směřovaly dotazy navrhovatele, nebylo na programu valné hromady. Žádosti o vysvětlení tudíž dle názoru soudu prvního stupně nebyly potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, a proto odmítnutí jejich zodpovězení nezažilo neplatnost napadených usnesení.

Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně a přitakal též jeho právnímu posouzení věci. Nadto pak odvolací soud uvedl, že položení padesáti dotazů a žádostí o vysvětlení hodnotí jako šikanózní výkon práva akcionáře, kterému nelze poskytnout ochranu.

Proti usnesení odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), namítaje, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňuje dovolací důvody podle § 241a odst. 2 o. s. ř.). Dovolatel proto navrhuje, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Navrhovatel proti – podle jeho názoru nepřezkoumatelnému – rozhodnutí odvolacího soudu obsáhle brojí námitkami, které vycházejí z obou tvrzených důvodů neplatnosti usnesení valné hromady (viz výše), a které lze shrnout následovně:

Podle první ze stěžejních dovolacích námitek se odvolací soud nezabýval vadami účetní závěrky z důvodu nesprávného zaúčtování plnění ze smluv společnosti s majoritním akcionářem.

Druhou námitkou dovolatel zpochybňuje závěr přejatý odvolacím soudem, podle něhož dovolatelem formulované dotazy a žádosti nemají přímou souvislost se záležitostmi týkajícími se společnosti, jejichž vysvětlení by bylo potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, jakož i závěr odvolacího soudu, že položení více než padesáti dotazů a žádostí o vysvětlení je šikanózním výkonem práva, kterému nelze poskytnout ochranu, máje oba tyto závěry za nesprávné.

Dovolání v této věci může být přípustné jen podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (ve znění účinném do 31. prosince 2012), tedy tak, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Nejvyšší soud předesílá, že na zásadní právní význam napadeného rozhodnutí nelze usuzovat z námitky jeho nepřezkoumatelnosti, neboť jí dovolatel poukazuje na (údajnou) vadu řízení ve smyslu § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., jež však nezahrnuje otázku zásadního právního významu; jejím prostřednictvím proto přípustnost dovolání založit nelze. Nadto, rozhodnutí odvolacího soudu namítanou vadou ani netrpí (ke kritériím posouzení přezkoumatelnosti rozhodnutí srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, který je veřejnosti

dostupný – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná po 1. lednu 2001 – na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Přípustnost dovolání nezakládá ani první z hmotněprávních námitek dovolatele. Předmětná otázka byla posouzena v souladu s dosavadní judikaturou (srov. závěry formulované v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, sp. zn. 29 Odo 162/2001, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročník 2002, pod číslem 201), když soudy obou stupňů vyšly z toho, že byly-li auditorem v auditorské zprávě účetní závěrky ověřeny bez výhrad, je možné napadat platnost usnesení o jejich schválení pouze za předpokladu, že zpráva auditora o jejich ověření byla nesprávná, nepravdivá či neúplná.

Dovolání je přesto přípustné, neboť soudy obou stupňů vyložily § 180 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu. Přípustnost dovolání zakládá též řešení otázky, zda je možné výkon práva na vysvětlení podle § 180 odst. 1 obch. zák. považovat za šikanózní jen proto, že akcionář podal vyšší počet žádostí o vysvětlení.

Dovolání je i důvodné.

Podle § 180 odst. 1 obch. zák. má každý akcionář právo požadovat a dostat na valné hromadě vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, které jsou předmětem jednání valné hromady. Neposkytnutí informací podle § 180 odst. 1 obch. zák., související s předmětem projednávaným valnou hromadou, může představovat porušení tohoto zákonného ustanovení, odůvodňující vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, a to za podmínky, že toto porušení mělo závažné právní následky (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2008, sp. zn. 29 Odo 1516/2006).

Nejvyšší soud již v minulosti uzavřel, že požaduje-li akcionář v souvislosti se schválením účetní závěrky, aby mu bylo podáno vysvětlení, které směřuje k získání informací o tom, jak vznikla ztráta společnosti vyplývající ze schvalované účetní závěrky, má na poskytnutí takové informace právo, neboť jde o informaci související se schvalováním účetní závěrky (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001); tento závěr se uplatní tím spíše v případě, jde-li o informace týkající se významných smluv mezi společností a jejím většinovým akcionářem.

Jestliže soudy nižších stupňů bez dalšího uzavřely, že „projednávání smluv, k nimž směřovaly dotazy navrhovatele, nebylo na programu valné hromady“, aniž posuzovaly, zda žádosti dovolatele o vysvětlení směřovaly k získání informací o tom, jak vznikla ztráta společnosti plynoucí z projednávané účetní závěrky, je jejich právní posouzení neúplné, a tudíž i nesprávné.

Správný pak není ani závěr odvolacího soudu, podle něhož položení víc než padesáti dotazů a žádostí o vysvětlení přímo na valné hromadě je bez dalšího šikanózním výkonem práva.

V obecné rovině platí, že výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, nepožívá právní ochrany. K tomu, že tohoto rozměru může dosahovat též

chování akcionáře v souvislosti s kladením dotazů, resp. samo kladení dotazů, srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2001, sp. zn. 29 Odo 71/2001, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2001, pod číslem 138.

Za šikanózní, tj. v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku (§ 265 obch. zák.) jsou, lze považovat takový výkon práva na vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, upraveného v § 180 odst. 1 obch. zák., kdy akcionář žádostmi o vysvětlení ve skutečnosti nesměřuje k získání informací nezbytných pro hlasování o navržených usneseních, nýbrž k jiným, zákonem nepředpokládaným cílům (např. obstrukci jednání valné hromady, „zvýšení“ ceny za prodej jím vlastněných akcií apod.). Na šikanóznost výkonu tohoto práva akcionáře však zásadně nelze usuzovat pouze z vyššího počtu žádostí o vysvětlení. Nezbytné je současně posoudit obsah a formu žádostí akcionáře, a to i v jejich vzájemné souvislosti, význam, jaký podání vysvětlení má pro posouzení předmětu jednání valné hromady, jakož i význam samotného předmětu jednání valné hromady pro společnost a její akcionáře (test proporcionality), popř. i další v úvahu přicházející skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že akcionář jedná šikanózně.

Jelikož právní posouzení věci co do řešení otázky výkladu § 180 odst. 1 obch. zák., na kterém napadené rozhodnutí spočívá, resp. otázky, zda je možné šikanózní výkon práva dovozovat pouze z počtu žádostí akcionáře o vysvětlení, není správné, Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2 část věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Právní názor Nejvyššího soudu je pro odvolací soud, jakož i pro soud prvního stupně závazný (§ 243d odst. 1 věta první o. s. ř. a § 226 odst. 1 o. s. ř.). V novém rozhodnutí soud prvního stupně znovu rozhodne i o nákladech řízení, včetně nákladů řízení dovolacího (§ 243d odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7 článku II. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

✦ Právní věta redakce.

Doporučujeme novinku

Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Komentář

Miloš Olík, Martin Maisner, Radek Pokorný, Petr Málek, Martin Janoušek

Celý komentář k dispozici také v systému ASPI

www.wolterskluwer.cz

Když si musíte být jisti

Náhrada za průtahy řízení, stížnosti poškozeného

Skutečnost, že se účastník nepřiměřeně dlouze vedeného řízení pokusil o odstranění jeho průtahů podáváním stížností na ně, automaticky neznamená, že by mu mělo být přiznáno odškodnění ve vyšším rozsahu než účastníku, který si na průtahy v řízení nestěžoval. V konkrétním případě však může dojít ke zvětšení újmy (frustrace) účastníka řízení, ve kterém dochází k průtahům navzdory tomu, že jsou jeho stížnosti předsedou soudu shledány oprávněnými. Takto zvětšené újmy účastníka řízení by měla odpovídat úvaha soudu o stanovení formy, popřípadě výše zadostiučnění za porušení jeho práva na přiměřenou délku řízení.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, č. j. 30 Cdo 3172/2012

Z odůvodnění:

Městský soud (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 19. března 2010, č. j. 52 C 257/2007-48, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 106 500 Kč (výrok I.), zamítl žalobu do částky 16 050 Kč (náhrada nákladů řízení před Evropským soudem pro lidská práva – výrok II.), do částky 25 840 Kč s příslušenstvím (náhrada nákladů řízení u Ministerstva spravedlnosti – výrok III.) a do částky 875 610 Kč s příslušenstvím (zadostiučnění za nemajetkovou újmu utrpěnou žalobkyní nepřiměřenou délkou řízení vedeného u městského soudu pod sp. zn. 44 C 176/98 – výrok IV.).

Soud prvního stupně dospěl k následujícímu závěru o skutkovém stavu: žalobkyně podala u městského soudu dne 3. července 1998 žalobu, čímž zahájila řízení, které dosud nebylo skončeno a je vedeno pod sp. zn. 44 C 176/98. Celková délka ke dni vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně činí 11 let a 8 měsíců. Žalobkyně dne 16. dubna 2007 uplatnila u žalované nárok na náhradu škody, sestávající z nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení a nákladů za právní zastoupení, a to v celkové částce 1 075 000 Kč. Žalovaná shledala nárok důvodný pouze ohledně náhrady nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem, spočívajícím v nepřiměřené délce řízení, kterému odpovídá odškodnění v částce 51 000 Kč.

Žalobkyně podala rovněž stížnost na postup České republiky v předmetném řízení k Evropskému soudu pro lidská práva, ten jí však sdělil, že již v minulosti prohlásil podobné stížnosti za nepřijatelné, když se objevil nový vnitrostátní prostředek nápravy. Nejistota z výsledku řízení má na život žalobkyně nepříznivý vliv, představuje zátěž jak po stránce psychické, tak finanční a přispěla i k rozpadu manželství žalobkyně. Žalobkyně si na průtahy stěžovala již v průběhu řízení. Podaná žaloba neobsahovala úplně vyličení rozhodujících skutečností, byla však projednatelná, neboť bylo zřejmé, čeho se žalobkyně domáhá. Žalobkyně v průběhu původního řízení podala dvě námítky podjatosti.

Na tomto skutkovém základě dospěl soud prvního stupně k závěru, že v průběhu řízení vedeném u městského soudu pod sp. zn. 44 C 176/98 docházelo k opakovaně neodůvodněné nečinnosti, Česká republika nezajistila dodržení práva žalobkyně na rozhodnutí v přiměřené lhůtě, které vyplývá z čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, publikované ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), i § 13 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“. Samotné konstatování porušení práva soud prvního stupně považoval za nedostačující, a proto žalobkyni přiznal náhradu nemajetkové újmy ve výši 106 500 Kč. Ve zbytku shledal žalobu nedůvodnou.

Krajský soud (dále „odvolací soud“) svým rozsudkem ze dne 13. června 2012, č. j. 44 Co 220/2010-90, potvrdil ve výrocích I., II. a III. rozsudek soudu prvního stupně (výrok I.), rozsudek soudu prvního stupně ve výroku IV. změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni dalších 37 300 Kč s příslušenstvím, jinak jej potvrdil (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku ve výši 27 930 Kč jako náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok III.).

Odvolací soud doplnil dokazování o průběh posuzovaného řízení od vydání odvoláním napadeného rozsudku. Ke dni vydání rozsudku odvolacího soudu trvalo původní řízení bezmála 14 let, tedy 168 měsíců. Na rozdíl od soudu prvního stupně nepovažoval odvolací soud původní řízení za složité z hlediska jeho předmětu. Přihlédl však k podílu žalobkyně na celkové délce posuzovaného řízení, jenž spočíval v nedůvodném podání námítky podjatosti, čímž se řízení prodloužilo o tři měsíce. Přezkum procesních a meritorních rozhodnutí si vyžádal prodloužení délky řízení o dalších patnáct měsíců. Celková délka řízení se tak prodloužila podle odvolacího soudu o „2 x 3 + 12 + 5 = 23 měsíců“. Odvolací soud se nepřidržel závěru soudu prvního stupně o vlivu posuzovaného řízení na rozpad manželství žalobkyně, když uvedl, že „činit spojení mezi základy manželství a soudním řízením v majetkoprávním sporu jednoho z manželů je krajně odvážné a je v podstatě neprokazatelné ... Relativně podružným je pak nikoli to, jakým tvrzením prvoinstanční soud ‚uvěřil‘, ale že oporou svého závěru o ‚vlivu‘ řízení na osobní život žalobkyně učinil její výpověď o tom, jak akorát manžel nechtěl žít se ‚zadluženou ženou‘ ... Čili též jde o závěr, který v podstatném rozsahu nemá oporu v provedeném dokazování.“

Snižovaný význam předmětu řízení pro žalobkyni shledal „daný motivem majetkového zisku na kompenzaci ztrát z neuvážené majetkové správy a dále celkovou právní nedůvěryhodností nároku (... nesdílnost, lavírování, despekt k vzájemnému vyrovnání).“ Při stanovení odškodnění žalobkyně přihlédl odvolací soud k extrémní délce původního řízení i tohoto odškodňovacího řízení a vyšel ze základní částky 10 000 Kč za první rok, 15 000 Kč za druhý rok a 19 000 Kč za každý další rok trvání posuzovaného řízení. Jednání poškozené ani postup orgánů veřejné moci nemě-

ly na výši odškodnění vliv. Za základ výpočtu odškodnění vzal odvolací soud 14 x 12 měsíců – 8 + 20 měsíců (nevyšel z výše uvedených 23 měsíců z důvodu pochybení soudů při odstraňování vad žaloby v původním řízení), tj. celkem 140 měsíců, od kterých další dva měsíce odečetl a výslednou výši odškodnění vyjádřil výpočtem „(140 minus 2 měsíce) / 12 x 19 000 Kč + 1. měsíc x 10 000 Kč + 2. měsíc x 15 000 Kč = 243 500 Kč x 90 % = 194 800 Kč.“ Přihlédl proto k žalobkyni již žalovanou vyplacenému odškodnění ve výši 51 000 Kč a přiznal jí k soudem prvního stupně již přiznané částce 106 500 Kč ještě částku 37 300 Kč.

Žalobkyně (dále také „dovolatelka“) podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, a to do části výroku II. za středníkem, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku co do částky 838 310 Kč s příslušenstvím. Dovolání pokládá za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť napadený rozsudek považuje za de facto měnící. Pro případ uvádí, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam v následujících otázkách.

Dovolatelka nesouhlasí s postupem odvolacího soudu při stanovení zadostiučinění, které považuje za odporující stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. dubna 2011, sp. zn. Cjpn 206/2010, uveřejněného pod č. 58/2011 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Stanovisko“; taktéž dostupné, stejně jako další uváděná rozhodnutí Nejvyššího soudu, na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz), a to jak v použití základní částky, tak i ve způsobu jeho stanovení [odečtení části délky řízení, namísto aplikace kritérií § 31a odst. 3 písm. b) až e) zákona č. 82/1998 Sb. na celkovou délku řízení]. Z rozsudku odvolacího soudu navíc není zřejmé, z jakého důvodu mělo dojít k odečtení délky řízení v trvání 5 měsíců ve vzorci vedoucím odvolací soud k prodávám přičitatelným žalobkyni v délce 23 měsíců. Namítá, že ji takto zohledněné skutečnosti nelze přičíst k tíži. Odvolací soud rovněž pochybil, pokud se odchýlil od skutkových zjištění soudu prvního stupně stran dopadu nepřiměřené délky posuzovaného řízení na rozpad manželství žalobkyně, aniž by v tomto směru zopakoval dokazování a případně vyzval žalobkyni k doplnění důkazních návrhů. Nesouhlasí s bagatelizací významu předmětu řízení pro ni a tím, že odvolací soud meritorně zkoumal předmět posuzovaného řízení a pravděpodobnost úspěchu žalobkyně v něm. Předmětem původního řízení přitom byly prostředky, jež měly sloužit k obživě žalobkyně. Odvolací soud nepřihlédl při stanovení zadostiučinění k délce odškodňovacího řízení, čímž pomínil judikaturu Nejvyššího soudu reprezentovanou např. rozsudkem sp. zn. 30 Cdo 4739/2009. Vyšel-li odvolací soud ze Stanoviskem předpokládaných 15 000 Kč až 20 000 Kč za rok trvání posuzovaného řízení, přiznal žalobkyni odškodnění jen v rozsahu 45 % toho, co by jí přiznal Evropský soud pro lidská práva. V situaci, kdy žalobkyně neměla po většinu část posuzovaného řízení k dispozici kompenzační prostředek nápravy porušení jejího práva na přiměřenou délku řízení v národním právu, mělo jí být přiznáno odškodnění násobně vyšší. Namítá rovněž početní chybu při stanovení výše zadostiučinění, kdy při zachování svého po-

stupu měl odvolací soud dospět k základní částce odškodnění ve výši 227 700 Kč, nikoli 194 800 Kč. Nesouhlasí také s tím, že odvolací soud nepřihlédl ke stížnostem žalobkyně na průtahy v původním řízení. Z těchto důvodů navrhla zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. prosince 2012 (viz čl. II bod 7. zákona č. 404/2012 Sb.).

Přípustnost dovolání nemůže být založena § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť rozsudek odvolacího soudu je v napadeném rozsahu rozhodnutím potvrzujícím, nikoli měnícím.

Dovolání proti potvrzujícímu výroku rozhodnutí ve věci samé může být přípustné pouze podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., a to pokud dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řešili-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Skutečnost, že finanční prostředky, kterých se žalobkyně v původním řízení domáhá, měly sloužit k její obživě, ze skutkových zjištění soudů neplyne. Námítka žalobkyně v daném směru je proto námitkou proti skutkovým zjištěním, představující dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř., k němuž se při zkoumání přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Jiné řešení ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř. nepředstavuje rozsudek odvolacího soudu ve stanovení základní výše odškodnění za jeden rok trvání řízení, neboť zcela odpovídá části VI. Stanoviska.

Nejvyšší soud k tomu dodává, že od doby, kdy sjednotil rozhodovací praxi českých soudů v otázkách výkladu § 13 odst. 1 věta druhá a třetí a § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. zmíněným Stanoviskem, které z hlediska přiměřenosti výše zadostiučinění, jehož se má poškozenému za porušení jeho práva na přiměřenou délku projednání věci dostat, důsledně vychází z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, jsou jakékoli obecné úvahy o poměru zadostiučinění přiznaného v souladu se Stanoviskem a s tím, co by hypoteticky mohl v podobné věci přiznat na zadostiučinění za porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy Evropský soud, liché. Pozornému čtenáři Stanoviska přitom nemohlo ujít, že základní částka 15 000 Kč až 20 000 Kč za první dva a dále za každý následující rok trvání nepřiměřeně dlouho vedeného řízení je nastavena výrazně výše než žalobkyni zmiňovaných 45 % toho, co za porušení předmětného práva přiznal ve věcech proti České republice Evropský soud (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2012, sp. zn. 30 Cdo 384/2012).

Podle další námítky žalobkyně odvolací soud nepřihlédl k délce samotného kompenzačního řízení, ačkoliv jej k tomu v odvolání vyzvala, a stanovil výši základní částky

odškodnění za jeden rok trvání posuzovaného řízení v rozporu se Stanoviskem. Tyto námitky jsou nedůvodné, neboť pro třetí a další roky řízení vycházel odvolací soud ze základní částky 19 000 Kč právě i s ohledem na délku odškodňovacího řízení a základní částka odškodnění za jeden rok trvání posuzovaného řízení byla odvolacím soudem stanovena v souladu s částí VI. Stanoviska. Tyto námitky proto nezakládají zásadní právní význam napadeného rozsudku ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř.

Další námitkou dovolatelka rozporuje s odkazem na Stanovisko postup odvolacího soudu, který z celkové délky řízení odečetl dva měsíce, po něž nadřízený soud v posuzovaném řízení rozhodoval o žalobkyni uplatněné námitce podjatosti. Podobně odvolací soud odečetl z celkové délky řízení dalších 20 měsíců, kdy soudy odstraňovaly vady žaloby, rozhodovaly o opravných prostředcích a docházelo k odročování nařízených jednání.

Ve Stanovisku Nejvyšší soud dovodil, že přiměřené zadostiučinění se poskytuje ve vztahu k celkové délce řízení (dále srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 2010, sp. zn. 30 Cdo 3930/2009) a „[o]důvodnění výše přiznaného zadostiučinění musí obsahovat hodnocení, v němž se vychází ze základní částky stanovené násobkem celkové doby řízení v letech či měsících a částky přiznávané za jednotku času řízení s následným připočtením či odečtením vlivu skutečností vyplývajících z kritérií obsažených v § 31a odst. 3 písm. b) až e) zákona č. 82/1998 Sb.“ (k metodě výpočtu srov. i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. října 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. IV. ÚS 128/11; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na webových stránkách nalus.usoud.cz).

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolací soud nepostupoval podle metody výpočtu výše zadostiučinění stanovené judikaturou Nejvyššího soudu, když ještě před výpočtem základní částky odečetl část délky řízení, namísto toho, aby nejprve dospěl k základní částce, vycházející z celkové délky řízení, a až posléze tuto částku upravil podle kritérií uvedených v § 31a odst. 3 písm. b) až e) zákona č. 82/1998 Sb.

Tato skutečnost sama o sobě by však neměla vliv na správnost interpretace § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. odvolacím soudem, neboť z hlediska výsledného zadostiučinění není rozhodné, zda byl, krok za krokem, dodržen postup výpočtu představený Stanoviskem za předpokladu, že se soud svým postupem neodchýlil od Stanoviska či další judikatury dovolacího soudu po věcné stránce a nedospěl k podstatně jiné výši zadostiučinění. Ostatně, jak konstatoval Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 30. ledna 2013, sp. zn. 30 Cdo 4539/2011, „při posuzování přiměřenosti délky řízení a stanovení případného zadostiučinění v případě porušení práva na projednání věci v přiměřené době, je nutno se vyvarovat mechanické aplikace práva s touhou po dosažení matematicky přesného výsledku. Nelze totiž zapomínat, že jde v těchto případech o posouzení vzniku nemajetkové újmy na straně poškozeného, tedy o posouzení kategorie objektivně jen obtížně zjištělné a zcela jistě nespočítatelné.“

Jiný postup odvolacího soudu v posuzovaném případě nevedl k výrazně jiné výši zadostiučinění než postup podle

Stanoviska, což lze doložit srovnáním obou metod. Odvolací soud vycházel z částky 25 000 Kč za první dva roky dohromady, částky 19 000 Kč za každý další rok délky řízení v trvání 140 měsíců (tedy cca o 16,7 % kratší doby než jeho celková délka ke dni rozhodování odvolacího soudu) a na závěr snížil přiznané zadostiučinění o 10 % pro menší význam řízení pro žalobkyni. Tímto by dospěl, nebýt početní chyby, na kterou žalobkyně správně upozorňuje, k odškodnění v částce 187 800 Kč $[(25\ 000 + 116 / 12 \times 19\ 000) - 10\ %]$. Pokud by vycházel z celkové délky řízení 168 měsíců, tedy nikterak by ji nekrátil, ale následně by snížil základní částku o procenta odpovídající rozdílu v délce řízení (16,7 %) pro složitost věci ve smyslu § 31a odst. 3 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb., kam procesní aktivitu účastníků, nerosrozumitelnost jejich podání a četnost opravných prostředků zařazuje část IV. Stanoviska, dospěl by k zadostiučinění ve výši 185 449 Kč $[(25\ 000 + 144 / 12 \times 19\ 000) - (16,7\ % + 10\ %)]$. Rozdíl ve výsledku mezi oběma postupy je tedy minimální (striktním postupem podle Stanoviska by bylo výsledné zadostiučinění dokonce nepatrně nižší).

Je tedy možné vytknout odvolacímu soudu, že se při postupu stanovení výše zadostiučinění neodržel postupu podle Stanoviska (zejména tím, že procesní složitost případu hodnotil v rámci celkové délky, nikoli kritéria složitosti řízení), nicméně pouze použití jiné metody výpočtu zadostiučinění bez odklonu od judikatury dovolacího soudu po věcné stránce nepředstavuje jiné řešení ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř. To platí i tehdy, pokud odvolací soud nezkrátil celkovou uvažovanou délku řízení o pět měsíců (fakticky jen o dva, neboť v konečném výpočtu již odvolací soud neuvažoval o zkrácení o 23 měsíců, ale jen o 20 měsíců), a to bez uvedení jakéhokoli důvodu, jak správně namítá žalobkyně, neboť i tehdy by nebyl rozdíl mezi oběma postupy ve výsledku nijak výrazný.

Přesto Nejvyšší soud apeluje na odvolací soud, aby se v zájmu jednoty rozhodování v podobných věcech, a tím i zachování právní jistoty poškozených, pro příště zdržel hledání vlastních řešení v situaci, kdy postup soudů při stanovení výše odškodnění nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nepřiměřené délky řízení byl sjednocen Nejvyšším soudem v uvedeném Stanovisku a jeho další judikatuře.

Bude-li se snad odvolací soud chtít z vážných důvodů od Nejvyšším soudem sjednoceného postupu odchýlit, musí svůj postup náležitě odůvodnit a vysvětlit, z jakého důvodu je jeho vlastní (nové) řešení vhodnější než řešení nalezené Nejvyšším soudem. Ignorování judikatury a stanovisek publikovaných ve Sbírce soudní judikatury a stanovisek Nejvyššího soudu může být totiž příčinou nepřiměřené délky řízení a zakládat tak odpovědnost státu za tento nesprávný úřední postup (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 2012, sp. zn. 30 Cdo 1916/2010).

Dovolání je však přípustné pro posouzení otázky významu předmětu řízení pro žalobkyni [§ 31a odst. 3 písm. e) zákona č. 82/1998 Sb.] a chování žalobkyně směřujícího ke zrychlení řízení, neboť v nich se odvolací soud od ustálené judikatury Nejvyššího soudu odchýlil.

Dovolání je důvodné.

Jakkoli soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že se žalob-

kyně pokoušela o odstranění průtahů v posuzovaném řízení podáváním stížností, odvolací soud na ně nijak z hlediska stanovení výše odškodnění nereagoval. Nejvyšší soud přitom ve Stanovisku v části IV. u výkladu kritéria podílu chování účastníka na celkové délce řízení [§ 31a odst. 3 písm. c) zákona č. 82/1998 Sb.] uvádí, že „[ch]ování poškozeného je subjektivním kritériem, které může na celou délku řízení působit jak negativně, tak i pozitivně. Na jednu stranu může poškozený jako účastník řízení přispět k nárůstu jeho délky svou nečinností (např. nereagováním na výzvy soudu) nebo naopak svou aktivitou ryze obstrukčního charakteru (např. opakované činění nejasných podání, navrhování provedení mnoha důkazů, četné změny žalobních návrhů atd.), a to jak úmyslným, tak i nedbalostním jednáním, zde jde pak o ‚průtahy‘ (užívá-li zákon tohoto pojmu i ve vztahu k chování poškozeného) vedoucí k prodloužení řízení ve smyslu § 31a odst. 3 písm. c) zákona jím způsobené. Na druhou stranu může poškozený jakožto účastník řízení vyvíjet činnost alespoň teoreticky směřující ke zkrácení délky řízení – v což lze zahrnout i využití dostupných prostředků způsobilych odstranit průtahy v řízení způsobené nečinností rozhodujícího orgánu.“

V rozsudku ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4761/2009, Nejvyšší soud uvedl, že „odpovědnost za dodržení práva účastníka řízení na projednání věci v přiměřené lhůtě leží především na státu a ten ji nemůže přenášet na účastníky řízení tím, že po nich bude požadovat, aby se v případě hrozící či nastalé nepřiměřené délky řízení domáhali nápravy, a dojde-li k porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě, sankcionovat jej při stanovení výše odškodnění za to, že se nápravy nedomáhal. Při zkoumání toho, zda poškozený využil dostupných prostředků způsobilych odstranit průtahy v řízení, je třeba z uvedeného vycházet a jejich využití přičíst poškozenému k dobru, nikoli mu přičítat k tíži, že je nevyužil.“

Skutečnost, že se účastník nepřiměřeně dlouze vedeného řízení pokusil o odstranění jeho průtahů podáváním stížností na ně, však automaticky neznamená, že by mu mělo být přiznáno odškodnění ve vyšším rozsahu než účastníku, který si na průtahy v řízení nestěžoval. V konkrétním případě však může dojít ke zvětšení újmy (frustrace) účastníka řízení, ve kterém dochází k průtahům navzdory úspěšným stížnostem na ně, tj. navzdory tomu, že jsou předsedou soudu ke stížnosti podané podle § 164 odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, nebo nadřízeným soudem k návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a téhož zákona, shledány oprávněnými. Takto zvětšené újmě účastníka řízení by pak měla odpovídat úvaha soudu o stanovení formy, popřípadě výše zadostiučinění za porušení jeho práva na přiměřenou délku řízení. Taková úvaha v rozsudku odvolacího soudu absentuje, což činí jeho právní posouzení nároku žalobkyně neúplným, a tudíž nesprávným.

K významu předmětu řízení pro poškozeného [§ 31a odst. 3 písm. e) zákona č. 82/1998 Sb.] Nejvyšší soud dovodil, že význam řízení pro poškozeného je velmi důležitým objektivním kritériem, jemuž je třeba věnovat obzvláště velkou pozornost. Je možné určitým zobecňujícím postupem kvalifikovat jako zvýšeně významné jednotlivé skupiny (druhy) případů, a to podle předmětu řízení, čili podle

práva či oprávněného zájmu, jichž se řízení dotýká. Typicky se jedná o trestní řízení (zejména je-li omezena osobní svoboda účastníka), dále řízení, jejichž předmětem je právo na ochranu osobnosti, rodinně-právní vztahy (zde zejména řízení ve věcech péče o nezletilé a věci výživného), řízení ve věcech osobního stavu, pracovněprávní spory či řízení o poskytnutí různých plnění ze strany státu (sociální dávky, dávky důchodového pojištění, dávky zdravotního pojištění, podpora v nezaměstnanosti atd.) – srov. část IV. Stanoviska.

K těmto typovým aspektům však může přistoupit i tvrzení žalobce (poškozeného) umocňující hloubku zásahu či ovlivnění jeho životní situace nepřiměřenou délkou daného řízení a tím pádem i význam předmětu řízení pro něho. V takovém případě je ale třeba, aby žalobce toto své tvrzení prokázal, neboť jím poukazuje na skutečnost, která se vymyká obecnému (paušálnímu) vnímání důležitosti jednotlivých „typů“ řízení či typových okolností na straně účastníka; tvrdí totiž něco, co nebývá obvyklým následkem nepřiměřené délky řízení, a je tedy třeba, aby existence tvrzeného následku, jakož i příčinná souvislost mezi tímto následkem a porušením práva na přiměřenou délku řízení (kauzální nexus) byly postaveny najisto. Jedná se například o tvrzení, že dlouhotrvající řízení vedlo k rodinným neshodám, případně rozpadu manželství (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2010, sp. zn. 30 Cdo 2800/2009).

V posuzované věci žalobkyně tvrdila, že nepřiměřená délka posuzovaného řízení přispěla k rozpadu jejího manželství. Soud prvního stupně měl dané tvrzení za prokázané, odvolací soud nikoli, aniž by však před změnou skutkových zjištění zopakoval důkazy provedené k jeho prokázání před soudem prvního stupně.

I když ve smyslu § 213 odst. 1 o. s. ř. a ustálené judikatury soudů není odvolací soud vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně, neznamená to, že od skutkových zjištění, která soud prvního stupně čerpal z výpovědí účastníků řízení a svědků, listinných důkazů, popř. jiných důkazů, se může odvolací soud bez dalšího odchýlit. Pokud má pochybnosti o věrohodnosti výpovědí účastníků a svědků, na nichž soud prvního stupně založil své skutkové zjištění, musí tyto důkazy opakovat a popř. i doplnit (§ 213 odst. 2 o. s. ř.), a opatřit si tak podklady pro vlastní posouzení jejich věrohodnosti. Postup odvolacího soudu, kdy se odchýlil od skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, aniž však dokazování sám zopakoval, není v souladu se zásadami spravedlivého procesu, neboť tímto odňal dotčenému účastníkovi reálnou možnost jednat před soudem, spočívající v oprávnění právně a skutkově argumentovat, v důsledku čehož došlo k porušení jeho základního práva zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Chtěl-li se odvolací soud odchýlit od skutkového zjištění, které učinil soud prvního stupně na základě v řízení provedeného důkazu výsledkem žalobkyně, bylo nutno, aby tento důkaz sám opakovat a zjednal si tak rovnocenný podklad pro případné odlišné zhodnocení tohoto důkazu (náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 14. září 2007, sp. zn. I. ÚS 273/06; srov. též rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 1966, sp. zn. 6 Cz 19/66, uveřejněný pod č. 64 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stano-

visek, roč. 1966, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2000, sp. zn. 20 Cdo 1546/99, uveřejněný pod č. 11 v časopise Soudní judikatura, roč. 2001, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. června 2003, sp. zn. 21 Cdo 372/2003).

Pokud takto odvolací soud nepostupoval a nezopakoval dokazování k prokázání tvrzení žalobkyně o vlivu nepřiměřené délky posuzovaného řízení na rozpad jejího manželství, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

K tomu je třeba dodat, že nebude-li mít odvolací soud po zopakování důkazu výslechem žalobkyně její uvedené tvrzení za prokázané, je povinen s tím postupem podle § 118a odst. 3 o. s. ř. žalobkyni seznámit a vyzvat ji k označení dalších důkazů k prokázání jejího tvrzení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. června 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněný pod č. 115/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nesprávné jsou též úvahy odvolacího soudu o perspektivě úspěchu žalobkyně v posuzovaném řízení, neboť výsledek posuzovaného řízení, ve kterém mělo dojít k porušení práva žalobkyně na projednání věci v přiměřené lhůtě, není pro posouzení, zda k porušení tohoto práva skutečně došlo, včetně úvahy o významu předmětu řízení pro poškozeného, a tedy i pro stanovení případného zadostiučinění, zásadně rozhodný (uvedené bylo konstatováno v početné judikatuře Nejvyššího soudu – viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2010, sp. zn. 30 Cdo 4739/2009, a dále rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2011, sp. zn. 25 Cdo 4439/2008, a také v rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva – srov.

rozsudek senátu první sekce ESLP ze dne 10. listopadu 2004, ve věci Apicella proti Itálii, stížnost č. 64890/01, odst. 26). Výjimku by představovala jen situace, kdy by byla žaloba zjevně (na první pohled) bezdůvodná, například v případě uplatnění promlčeného nároku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 2012, sp. zn. 30 Cdo 3370/2011), což ze skutkových zjištění odvolacího soudu neplyne.

Konečně je třeba uvést, že nejde-li o shora vyjmenované případy domněnky vyššího významu předmětu řízení pro poškozeného, je význam předmětu řízení pro něj standardní, což nevede k posílení ani potlačení úvahy o porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, ani případnému zvýšení či snížení základního odškodnění za ně (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 765/2010).

Vzhledem k výše uvedeným vadám řízení a tomu, že odvolací soud posoudil nárok žalobkyně nesprávně, jak je výše vysvětleno, přistoupil Nejvyšší soud podle § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. ke zrušení rozsudku odvolacího soudu v napadeném rozsahu, jakož i v navazujícím výroku o náhradě nákladů řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Odvolací soud je v dalším řízení vázán právními názory dovolacího soudu vyslovenými v tomto rozhodnutí (§ 243d odst. 1 část věty první za středníkem ve spojení s § 226 odst. 1 o. s. ř.). Zejména se při novém rozhodování o nároku žalobkyně na přiměřené zadostiučinění přidrží postupu stanoveného v části VI. Stanoviska, jak je výše vysvětleno.

♣ Právní věta redakce.

Z judikatury Soudního dvora EU

Obezita může představovat „zdravotní postižení“ ve smyslu směrnice o rovném zacházení v zaměstnání.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. prosince 2014 ve věci C-354/13 Fag og Arbejde (FOA), jednající jménem Karstena Kaltofta, v. Kommunernes Landsforening (KL), jednající jménem Billund Kommune

Soudní dvůr Evropské unie rozhodl 18. prosince 2014 ve věci C-354/13, zkráceně označované jako **Kaltoft versus Dánsko**,¹ o **předběžné otázce dánského soudu v Koldingu, zda unijní právo autonomně zakazuje diskriminaci na základě obezity.**

Karsten Kaltoft pracoval po dobu patnácti let pro dánskou obec Billund jako pečovatelský pracovník o děti předškolního věku. V rámci této činnosti byl pověřen péčí o děti ve svém domě. Dne 22. listopadu 2010 obec ukončila jeho pracovní smlouvu. I když bylo propuštění odůvodněno klesajícím počtem dětí, o něž má být pečováno, obec neuvodila důvody, proč byl propuštěn právě K. Kaltoft. Po celou dobu trvání pracovní

smlouvy byl K. Kaltoft považován za obézního ve smyslu definice Světové zdravotnické organizace (SZO).²

I když byla obezita K. Kaltofta na jednání o propuštění zmíněna, vedou účastníci řízení spor o to, jak byla tato otázka diskutována. Obec popírá, že obezita byla jedním z důvodů propuštění K. Kaltofta. Vzhledem k tomu, že Fag og Arbejde (FOA), odborový svaz zaměstnanců, který jedná jménem K. Kaltofta, měl za to, že toto propuštění vyplývá z protiprávní diskriminace na základě obezity, podal u dánského soudu žalobu na určení této diskriminace a náhradu škody.

V rámci posouzení tohoto návrhu požádal soud v Koldingu Soudní dvůr EU o objasnění, zda unijní právo autonomně zakazuje diskriminaci na základě obezity. Podpůrně se tázal, zda obezita může představovat zdravotní postižení, a zda tudíž spadá do působnosti výše uvedené směrnice.

I když žádná obecná zásada unijního práva sama o sobě nezakazuje diskriminaci na základě obezity, spadá obezita pod

1 Dostupné na [www: http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=160935&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=53754](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=160935&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=53754).

2 Overweight and obesity are defined as abnormal or excessive fat accumulation that presents a risk to health. A crude population measure of obesity is the body mass index (BMI), a person's weight (in kilograms) divided by the square of his or her height (in metres). A person with a BMI of 30 or more is generally considered obese. A person with a BMI equal to or more than 25 is considered overweight. Overweight and obesity are major risk factors for a number of chronic diseases, including diabetes, cardiovascular diseases and cancer. Once considered a problem only in high income countries, overweight and obesity are now dramatically on the rise in low- and middle-income countries, particularly in urban settings. Dostupné na [www: http://www.who.int/topics/obesity/en/](http://www.who.int/topics/obesity/en/).

pojem „zdravotní postižení“, pokud za určitých podmínek brání plnému a účinnému zapojení dotčené osoby do profesního života na rovnoprávném základě s ostatními pracovníky. Pro účely upřesnění zásady rovného zacházení stanoví unijní směrnice obecný rámec pro boj proti diskriminaci v zaměstnání a povolání. Podle této směrnice je v oblasti zaměstnání zakázána diskriminace na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

Soudní dvůr v rozsudku nejprve uvedl, že obecná zásada zákazu diskriminace je základním právem, které je nedílnou součástí obecných zásad unijního práva. Tato zásada tedy zavazuje členské státy, pokud vnitrostátní situace spadá do působnosti unijního práva. Soudní dvůr v této souvislosti připomněl, že žádné ustanovení smluv a sekundárního unijního práva v oblasti zaměstnání a povolání neobsahuje zákaz diskriminace na základě obezity jako takové. Konkrétně směrnice o rovném zacházení v zaměstnání neuvádí obezitu jako důvod diskriminace a není na místě rozšířit působnost této směrnice nad rámec diskriminace na základě taxativně uvedených důvodů. Mimoto Listina základních práv Evropské unie není určena k použití na takovou situaci.

Soudní dvůr v projednávané věci konstatoval, že spis neobsahuje žádný poznatek, na základě něhož by bylo možné mít za to, že propuštění údajně založené na obezitě jako takové spadá do působnosti unijního práva.

Soudní dvůr dospěl tudíž k závěru, že unijní právo nezakotvuje v oblasti zaměstnání a povolání obecnou zásadu zákazu diskriminace na základě obezity jako takové.

Pokud jde o otázku, zda obezita může představovat „zdravotní postižení“ ve smyslu směrnice, Soudní dvůr připomněl, že jejím cílem je stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací v oblasti zaměstnání a povolání na základě jednoho z důvodů uvedených ve směrnici, mezi kterými je i zdravotní postižení. Pojem „zdravotní postižení“ ve smyslu směrnice musí být chápán tak, že znamená omezení vyplývající především z dlouhodobých fyzických, duševních nebo psychických postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit plnému a účinnému zapojení dotčené osoby do profesního života na rovnoprávném základě s ostatními pracovníky. Soudní dvůr zdůraznil, že tento pojem musí být chápán tak, že zahrnuje nejen nemožnost vykonávat profesní činnost, ale i omezení výkonu takové činnosti.

Účelem směrnice je totiž uplatňovat rovné zacházení a jejím cílem je především umožnit osobám se zdravotním postižením přístup k zaměstnání nebo jeho výkon. Navíc, pokud by měl původ zdravotního postižení vliv na uplatňování směrnice, odporovalo by to cíli sledovanému touto směrnicí. Soudní dvůr kromě toho uvedl, že definice pojmu „zdravotní postižení“ předchází určení a posouzení vhodných opatření k zajištění přiměřeného uspořádání, která jsou zaměstnavatelé podle směrnice povinni přijmout v závislosti na potřebách každé konkrétní situace, aby zdravotně postižené osobě umožnili přístup k zaměstnání, jeho výkon nebo postup v zaměstnání (pokud tato opatření neznamenají pro zaměstnavatele neúměrné břemeno). Samotná okolnost, že taková opatření k zajištění přiměřeného uspořádání nebyla ve vztahu ke K. Kaltoftovi přijata, nepostačuje tedy k závěru, že nemůže být osobou se zdravotním postižením ve smyslu směrnice.

Z těchto důvodů dospěl Soudní dvůr k závěru, že pokud za daných okolností způsobuje obezita zaměstnance omezení vyplývající především z fyzických, duševních nebo psychických postižení, která v interakci s různými překážkami mohou bránit plnému a účinnému zapojení této osoby do profesního života na rovnoprávném základě s ostatními pracovníky, a jestliže je toto omezení dlouhodobé, spadá takový stav pod pojem „zdravotní postižení“ ve smyslu směrnice. Tak je tomu zejména v případě, kdy obezita zaměstnance brání tomuto zapojení z důvodu omezené mobility nebo výskytu onemocnění, které této osobě brání v plnění pracovních úkolů nebo ji omezuje při výkonu povolání.

Je věcí předkládajícího soudu (dánského soudu) určit, zda obezita K. Kaltofta spadá pod definici „zdravotního postižení“.

Reakce a dopady rozhodnutí na vnitrostátní úrovni

Rozhodnutí paradoxně uvítaly obě strany sporu a naděje nyní upírají na rozhodnutí soudu v Koldingu, který se původně s předběžnou otázkou k Soudnímu dvoru obrátil. Očekává se, že soud žalobu zamítne s tím, že pan Kaltoft nebyl z práce vyhozen z důvodu jeho obezity. Reakce obce jsou pozitivní. Uvítali názor, že obezita sama o sobě postižení nepřestavuje, pouze v některých případech mohou její následky vést ke stavu, který je možné považovat za postižení. Reakce vlády jsou neutrální a nevypadá to zatím v současné chvíli na žádné chystané legislativní změny. V této souvislosti je nutné poukázat na názor, který zastávala dánská vláda. Ta totiž tvrdila, že by se obézním zaměstnancům nemělo dostávat zvláštní ochrany, protože v převážné většině případů se jedná o obezitu, která je způsobena nezdravým životním stylem zaměstnanců, jež se tedy svým chováním na zdravotním stavu sami podílejí. Soudní dvůr ale tento názor odmítl a upozornil, že je pojem „zdravotní postižení“ ve smyslu směrnice nutné chápat jako objektivní okolnost, a není tedy důležité, zdali si ji zaměstnanec přivodil svým jednáním sám.

Bude zřejmě velmi zajímavé sledovat vývoj v této oblasti. V případě, že se bude diskriminace z důvodu zdravotního postižení spočívajícího v obezitě domáhat propuštěný zaměstnanec, bude jeho pozice ve sporu i přes obrácené důkazní břemeno zřejmě poměrně slabá. Pokud totiž bude obézní zaměstnanec po mnoho let standardně zapojen do pracovního procesu, nebudou soudy zřejmě příliš ochotné uvěřit, že obezita zaměstnance představuje omezení v jeho možnosti rovnocenně se zapojit do pracovního života a v důsledku toho mohl být diskriminován.

Na pozoru by se však měli mít zaměstnavatelé při přijímání nových zaměstnanců. Odmítnutý obézní kandidát, zejména pokud je dlouhodobě nezaměstnaný, bude před soudem v podstatně lepší pozici a zaměstnavatel bude muset předložit soudu přesvědčivé argumenty toho, že přijatý štihlejší kandidát byl v zaměstnavatelem požadovaných parametrech pro danou pozici skutečně kvalitnější.

Můžeme zatím vnímat tento judikát spíše jako kuriozitu, ale je třeba si uvědomit, že do budoucna lze s ohledem na rozmáhající se potíže s obezitou v evropské populaci očekávat, že toto rozhodnutí nabude na důležitosti.

✦ Mgr. KAMILA HÁJČKOVÁ, odbor mezinárodních vztahů ČAK

**Eva Barešová, Iveta Bláhová,
Pavel Doubek, Bohumil
Janeček, Lumír Nedvídek,
Helena Sandová:**

Katastrální zákon. Komentář

Wolters Kluwer, a. s., Praha 2015,
472 stran, 995 Kč.

Před krátkou dobou uvedlo nakladatelství Wolters Kluwer na knižní trh netrpělivě očekávaný komentář ke katastrálnímu zákonu.

Komentář ústrojně navazuje na předchozí četná díla nakladatelství publikovaná v edici „Rekodifikace“ a znamená další krok k plánovanému naplnění celé rekodifikační řady. Jde o záslužný nakladatelský počín, z kterého se může těšit široká a nejen odborná veřejnost.

Samo složení autorského kolektivu zaujme. Tvoří ho pracovníci Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, jejichž profesní zaměření není jen právní, nýbrž i technické. Propojení právních a technických informací jen dosvědčuje, že katastr poskytuje jak informace právní povahy, tj. zejména informace o vlastnických a jiných věcných právech k nemovitostem, tak poskytuje i informace technické, geodetické. Katastr nemovitostí zjednává dokonalý přehled o právních poměrech k nemovitostem a posiluje bezpečnost při nakládání s nimi a současně shromažďuje údaje potřebné pro účely zdanění vlastníků, případně uživatelů (to ostatně byl původní účel katastru). Katastr je jediným veřejným seznamem, který obsahuje ucelené údaje o právních poměrech k nemovitostem.

Pro katastr nemovitostí, stejně jako pro všechny veřejné seznamy, platí zásada formální i materiální publicity. Autoři tuto zásadu poctivě vysvětlují, včetně právních důsledků a významu, a neváhají se k ní v průběhu výkladu vracet. Autoři, kteří jsou i pedagogicky velmi zkušenými, zvolili pro výklad srozumitelnou a přesvědčivou formu, která je čtenáři velmi přístupná. Vysoká odborná úroveň výkladu je samozřejmostí.

Systematika výkladu je standardní: po textu zákona a výňatku z důvodové zprávy následuje pečlivý a podrobný

výklad doprovázený odkazy na aktuální literaturu a velmi často i na judikaturu, a to jak recentní Nejvyššího soudu, tak i na judikaturu předválečnou (Vážný) – srov. např. str. 364. Výklad tak získává na zajímavosti a přesvědčivosti.

Většina čtenářů si až při studiu tohoto komentáře uvědomí, jak dalekosáhlé změny v oblasti evidence věcných práv občanský zákoník a katastrální zákon přinesly.

Nelze v krátké recenzi reagovat na celý obsah komentáře, rád však upozorním alespoň na některé dílčí otázky.

Autoři seznamují čtenáře s již prvními zkušenostmi s aplikací nového katastrálního zákona, který nabyt účinnosti s občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. Z tohoto pohledu zaujme výklad o předmětu evidence katastru od 1. 1. 2014, která do sebe promítla i nové pojetí nemovité věci v občanském zákoníku, stejně jako opětovně zavedenou zásadu *superficies solo cedit*.

Za mimořádně významnou změnu lze považovat zápis stavby, která se stala součástí pozemku a která přestala být samostatným předmětem evidování v katastru. Pro širokou veřejnost může být uklidňující, že v souvislosti s obnovením superfiціальní zásady zůstaly v katastru zachovány veškeré údaje o stavbách, které se staly součástí pozemku, a rovněž údaje o stavbách, které budou vznikat jako součást pozemku a v budoucnu budou rovněž v katastru vedeny. Půjde však o údaje, které budou vztaženy k pozemku, nikoliv ke stavbě, která nebude samostatným předmětem

evidování v katastru, pokud bude součástí pozemku.

Komentář podává vyčerpávající výčet práv, která se zapisují vkladem (§ 11), přičemž se pečlivě rozlišuje, zda vklad do katastru má konstitutivní charakter, či pouze evidenční účinky.

Některého z čtenářů může překvapit, že vkladem se zapisuje i promlčení práva – srov. § 618 občanského zákoníku. Připouští se, aby právo, které dosud nezaniklo, ale bylo promlčeno, bylo z katastru vymazáno. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku k tomu uvádí, že jde-li o právo, jehož vznik je vázán na zápis do veřejného rejstříku, výmazem z veřejného rejstříku zanikne. Jde-li o právo, jehož zápis do veřejného rejstříku nemá konstitutivní účinky, pozbuje výmazem materiální publicity a účinky veřejné viny.

Na str. 105 komentáře je zastáván názor, že trvalou stavbu na cizím pozemku lze postavit jen na základě práva stavby, zatímco dočasnou stavbu, která není nikdy součástí pozemku, lze postavit nejen na základě práva stavby, ale i na základě věcného břemene a nájmu či jiných institutů. Podaný výklad se liší od dosavadní komentářové literatury, která připouští existenci trvalé stavby na cizím pozemku i na základě jiných právních institutů. Rozhodující role případně v této otázce právní praxi. Ta jistě ocení užitečný a praktický výklad podaný v souvislosti se superlegalizací-apostilací, v jehož rámci je uveden i výčet států, které přistoupily k Úmluvě o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin, stejně jako výčet dvoustranných smluv o právní pomoci včetně odkazu na aktuální portál Ministerstva spravedlnosti (str. 189).

Rozšíření okruhu zapisovaných poznámek k nemovitosti (str. 226) utvrdí čtenáře v přesvědčení, že katastr vyčerpávajícím způsobem zobrazuje právní stav zapsané nemovitosti.

Pasáž o duplicitním zápisu vlastnictví na str. 209 a násl. prezentuje aktuální způsob řešení nežádoucího, avšak nepřilíš ojedinělého stavu.

Pečlivý čtenář zaznamená i posun významu zápisu formou záznamu, který na rozdíl od předchozího právního stavu je podle § 6 zákona vyčleněn jen pro zápis práv odvozených od vlastnického práva (str. 206).

S ohledem na rozsah přezkumu vkladových listin veřejnost bude nepochybně zvažovat, zda zvolit pro právní jednání veřejnou či soukromou listinu (str. 176).

Nemovitosti vedené v územní působnosti více katastrálních úřadů vyvolají často diskuse o tom, zda předmětem vkladového řízení je vklad na základě neoddělitelného právního jednání, či zda se jedná o právní jednání oddělitelné (str. 155). Komentář podává dobrý návod, jak v takovém případě postupovat.

Uzavírám, že recenzované dílo se stane nepochybně nezbytnou součástí knihovního fondu každého aktivního člena právnické obce.

✦ prof. JUDr. JAN DVOŘÁK, CSc.,
vedoucí katedry občanského práva Právnické
fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Daniel Novák:

Zákon o ochraně osobních údajů a předpisy související. Komentář

Wolters Kluwer, Praha 2014,
504 stran, 1320 Kč.

Ve smršti vydávaných komentářů k novému občanskému zákoníku, které jsou jistě potřebné, by byla velká škoda přehlédnout velice komplexní kome-

ntované vydání k právní problematice ochrany osobních údajů. V případě české právní reality lze jistě bez nadsázky a oprávněně konstatovat, že nedávno vydaná monografie právního experta s dlouholetou zkušeností z práce asistenta na Ústavním soudě Daniela Nováka lze považovat za nejkompaktnější právní analýzu ochrany osobních údajů.

Kniha se zabývá k právnímu stavu k 31. 12. 2014 jak samotným specializovaným zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, tak, jak již název monografie napovídá, dílo analyzuje i ostatní související legislativu dotýkající se problematiky osobních údajů, jakou je např. trestní řád, zákon o elektronických komunikacích či zákon o svobodném přístupu k informacím. Nedílnou součástí komentáře je komplexní analýza mezinárodního a unijního práva či etických kodexů (vycházejících např. ze čl. 27 směrnice 95/46 ES souvisejících s prodejem, jako např. přímý marketing, dálkový prodej či e-mailová obchodní komunikace).

Jako správný komentář se ani tento neobejde bez související aplikační praxe, která se odráží ponejvíce v judikatuře. S ohledem na široký záběr pramenů upravujících ochranu osobních údajů není s podivem, že k této agendě se rozkošatěla bohatá judikatura různých soudů (tj. hlavně unijních, ESLP, národních), které by měly být aplikační praxi reflektovány. Autor proto svou argumentaci zevrubně podporuje obsahlou judikaturou a příklady aplikační praxe americké a většiny zemí Evropské unie. Dalším hráčem, který formuje interpretaci dané legislativy, je v případě českého právního řádu Úřad pro ochranu osobních údajů, jehož činnost je rovněž v komentáři analyzována.

Vydané dílo lze číst de facto dvojnásobem. Buďto jako monografii, tj. „číst od začátku do konce“, nebo lze, díky bohatému a pečlivě zpracovanému rejstříku, v díle vyhledávat ad hoc pro čtenáře relevantní témata. Oproti běžným komentářům vydávaným k různým zákonům, tento se vymyká skutečně hlubokým přesahem jak do minulosti, kdy reflektuje evropskou a americkou zkušenost sahající do devatenáctého století, tak zároveň v kni-

ze reflektuje i různé právně-teoretické koncepty, na kterých je ochrana osobních údajů postavena. Tato ochrana se například v pojetí kontinentálního a amerického pojetí liší.

Jak Daniel Novák definuje ochranu soukromí, která je eminentní součástí ochrany osobních údajů a která je rozdílně vnímána v USA a v Evropě? Autor monografie pojem soukromí v informačním smyslu strukturuje na negativní a pozitivní složku. Negativní komponenta dle autora směřuje k zamezení státu nebo nestátnímu aktéru v přístupu k údajům o jednotlivci. V tomto smyslu lze o ochraně soukromí, resp. osobních údajů uvažovat kategorií práv první generace. Naopak pozitivní složka ochrany soukromí, resp. ochrany osobních údajů, má nositeli tohoto práva zajistit znalost, jaké údaje jsou o něm evidovány, a případně možnost jejich opravy. V širším pojetí zahrnuje právo na přístup k dalším „neosobním“ údajům o skutečnostech, které jsou způsobilé dosáhnout průmětu do jeho právního postavení, nebo dokonce pouhé faktické situace. Na základě citované judikatury pak autor dospívá k názoru, že toto pozitivní pojetí je typické pro evropský přístup ochrany osobních údajů (soukromí).

Oproti doposud vydané literatuře zabývající se ochranou osobních údajů (např. Václav Bartík, Eva Janečková: Ochrana osobních údajů v aplikační praxi. Vybrané otázky. Praktická právní příručka) tato monografie v sobě bravurně kombinuje teoretický základ s aplikační praxí. Samotný text je rozdělen do několika základních kapitol.

První úvodní kapitola v sobě zahrnuje historicko-teoretický základ. Na tento úvod pak již navazují kapitoly komentující jednotlivé zákony, přičemž tyto kapitoly se tradičně dělí do podkapitol, odrážejících paragrafovanou strukturu analyzovaných zákonů. Nedílnou součástí je pak seznam zkratk, seznam citovaných předpisů a použité literatury, dále seznam užitečných odkazů a již výše zmíněný praktický rejstřík. V přílohách jsou pak k dispozici citace vybraných paragrafů a výňatky z dalších souvisejících zákonů. Pro čtenáře na první pohled za poněkud až obskurně působící přílohy lze

považovat přílohy zobrazující průkaz kontrolujícího Úřadu pro ochranu osobních údajů a Organizační schéma Úřadu pro ochranu osobních údajů. Důvodem nejspíše byla autorova pečlivost a snaha o co největší informační komplexnost. Naštěstí se autor vyvaroval častého nešvaru jiných komentářů, kdy jsou, bez jakéhokoliv opodstatnění, součástí publikace přílohy citující celé zákony.

S ohledem na skutečnost, že se jedná o komentář, tak je škoda, že z této „komentářové podstaty“ kniha rezignuje na pohled do budoucnosti v podobě analýzy de lege ferenda. Díky zakomponování zákonodárných úvah a návrhů by monografie získala větší imunitu proti zastarání ve světě permanentních legislativních změn. Žel, toto není ambice většiny komentovaných vydání k jakýmkoliv zákonům či zákoníkům. Již pouhý výčet legislativních návrhů či komentářů různých neziskových organizací, politických stran či zájmových skupin by byl inspirativní a je škoda, že nejsou v českých komentářích využívány. Již na základě indikace, kdo co navrhuje, by to mohlo čtenáři pomoci vytušit budoucí legislativní vývoj či postoj aplikační praxe. S tím pak souvisí obecná nechuť právních expertů zohledňovat ve svých analýzách stanoviska nevládních organizací, která mohou být pro čtenáře inspirující a ilustrovat praktickou stránku daného právního ustanovení. V případě problematiky osobních údajů by jistě byla zajímavá analýza současných otázek, které doposud nejsou legislativně ošetřeny, jako např. otázka tzv. otevřených dat (open data), která byla mimo jiné součástí volebních programů některých politických stran v posledních komunálních volbách a volbách do Evropského parlamentu.

✦ Mgr. et Mgr. JIŘÍ KOLMAN, vědecký tajemník Centra výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. a doktorand na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně

**Karel Svoboda, Šárka Tlášková,
David Vláčil, Jiří Levý, Miroslav
Hromada a kol.:**

Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář

C. H. Beck, Praha 2015,
1054 stran, 1490 Kč.

Jsou tomu již tři roky, kdy vstoupila v platnost trojice předpisů tvořících základní kostru rekodifikace soukromého práva. Lze jistě bez většího zaváhání tvrdit, že od okamžiku publikace ve Sbirce zákonů se občanský zákoník, zákon o obchodních korporacích, ale i zákon o mezinárodním právu soukromém staly hlavním předmětem pozornosti převážné části tuzemské právní praxe i nauky, která neuvadá ani více než rok po nabytí jejich účinnosti.

Přijetí těchto předpisů však představuje jen nejmarkantnější projev celého procesu rekodifikace. Jejím průvodním jevem bylo zrušení několika desítek samostatných zákonů a novelizace téměř dvou set dalších. Komplementární vztah soukromého práva hmotného a procesního dával již dlouho dopředu tušit, že rozsah chystaných změn hmotného práva vyvolá potřebu masivních změn i v úpravě práva procesního. Nejistota panovala ohledně jejich podoby a systematického začlenění do právního řádu. Zavržena byla postupně myšlenka přijetí zcela nového občanského soudního řádu (zejména s ohledem

na nedostatek času) i uvažovaná rozsáhlá novelizace toho stávajícího. Ze všech variant zvítězilo nakonec rozdělení úpravy civilního procesu do dvou samostatných předpisů. Řízení sporné zůstalo v občanském soudním řádu a nový zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, převzal řízení nesporná a jiná zvláštní řízení. Tím byla rozřešena i jedna ze základních koncepčních otázek civilního procesního práva (byť zdá se možná jen dočasně), tedy, zda má být vtěleno do jednoho kodexu a doplněno toliko dílčími předpisy, či zda má sestávat z více předpisů kodexového typu.

Uvedené změny pochopitelně značným způsobem zasáhly právní praxi. Nutno říci, že výrazněji nadšenému přijetí z její strany bránila od počátku dosti krátká lhůta, která uběhla mezi platností a účinností zákona o zvláštních řízeních soudních, stejně tak, jako tomu bylo u řady jiných předpisů změněných či přijatých v souvislosti s rekodifikačním procesem. Čas na seznámení se s novou úpravou tak byl jen velmi omezený. Současně zcela absentovala příslušná odborná literatura, která by právní praxi nabídla výkladové vodítko v případě nejistoty. První knižní publikace zaměřené na problematiku zvláštních řízení soudních se objevují až s téměř ročním zpožděním.

Publikace, která je předmětem tohoto lektorského seznámení, představuje jeden z prvních a současně nejvýznamnějších počínů těchto snah. Již samotné zařazení do tradiční edice beckovských šedivých komentářů dává tušit, že se čtenáři dostává do rukou komplexní zpracování celého předpisu. Komentář je rozvržen do více než tisíce tiskových stran, v porovnání s ostatními dosud vydanými publikacemi jde tedy o dílo jednoznačně nejobsáhlejší. Na jeho vytvoření se podílel poměrně úzký tým deseti spoluautorů. Předností díla je jistě pestrost autorského kolektivu, který je složený jak z praktiků, tak právních teoretiků působících na právnických fakultách v Olomouci, Plzni a Praze. Podstatnou část kolektivu tvoří soudci odvolacích i prvoinstančních soudů, zastoupeni jsou i autoři ze sféry notářství či advokacie. Jednoznačným pozitivem je skutečnost, že řada autorů (K. Svoboda, P. Smolík, J. Levý, M. Hromada)

se autorsky podílela na komentáři k občanskému soudnímu řádu, který byl vydán v téže edici na sklonku roku 2013 (blíže k tomu recenze v Bulletinu advokacie č. 1–2/2014) a ve kterém již byly zapracovány změny provedené novelizací č. 293/2013 Sb., reflektující rekonstrukci soukromého práva. Vzájemný vztah občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních se řídí poměrem speciality a subsidiarity (jak plyne z § 1 odst. 2 z. ř. s.), je tedy žádoucí oba vykládat souladně. Autorské propojení komentářů k oběma předpisům umožňuje dosáhnout značné provázanosti obou publikací, a tím i dosažení konzistentního celku, který by měl přinášet komplexní a nerozpornou interpretaci obou předpisů.

Samotný komentář je rozvržen vyváženým způsobem. Zvýšená pozornost je věnována především těm typům řízení, které doznaly v porovnání s předchozí úpravou zásadních změn, a pochopitelně i řízením zakotveným zcela nově. Třetina rozsahu komentáře je tak zaměřena na řízení o pozůstalosti (§ 98 až 288 z. ř. s.). Zásadní změny v hmotněprávní úpravě dědického práva (i její nárůst) vedly k nutnosti přijmout zcela nová procesní řešení. V porovnání s předchozí úpravou dědického řízení v občanském soudním řádu je možné hovořit o nové procesní úpravě. Autoři dotčených partií přitom hledají ne vždy zcela jednoznačnou návaznost práva procesního na právo hmotné.

Za velmi dobrý příklad mohou posloužit v odborných diskusích hojně probírané otázky spjaté s nabytím dědictví následným dědicem. Taková situace může nastat zejména jako důsledek svěřenského nástupnictví, náhradnictví či závětní podmínky. Zákon o zvláštních řízeních soudních procesně tuto problematiku řeší v § 194 z. ř. s. s tím, že se v takových případech má postupovat přiměřeně podle ustanovení předchozích pasáží. Z textu zákona však není zcela zřejmé, zda má být zahájeno nové řízení, či zda má být pokračováno v řízení předchozím. Autoři se kloní k druhému z podaných řešení. To je následně vede k úvahám o tom, zda je následný dědic účastníkem již „prvního“ řízení, nebo až řízení „následného“. Po zdůraznění argumentů svědčících pro obě možná řešení se autoři přiklá-

nějí k závěru, že následný dědic není účastníkem prvního řízení se všemi důsledky (není vyzovován o dědictví, není třeba mu doručovat atp.). Obdobně detailní argumentaci je možné nalézt v rámci výkladu ustanovení o likvidaci pozůstalosti i na jiných místech.

Výrazná pozornost autorů je však upřena nejen na pozůstalostní řízení, ale i na další oblasti. Je patrné, že jistý odstup od nabytí účinnosti občanského zákoníku jim umožnil začlenit do výkladu první praktické poznatky z aplikační praxe. Opět jen příkladmo je možné uvést komentář k řízením o některých otázkách týkajících se fyzických osob. Čtenáře jistě potěší důraz věnovaný obsahovým a formulačním náležitostem rozhodnutí o svéprávnosti (komentář k § 40 z. ř. s.), či průběhu řízení o prohlášení člověka za nezvěstného (komentář k § 53 z. ř. s.).

Se značnou pečlivostí jsou ale kupříkladu zpracována i řízení ve věcech rodinněprávních. Pozornosti právní praxe jistě neujdou závěry dotýkající se rozvodového řízení (např. jednoznačné konstatování, že výslechu účastníků rozvodového řízení není třeba, jednalo se o tzv. nesporný rozvod – str. 739), či detailní značně prakticky pojatý rozbor řízení ve věci péče soudu o nezletilé (str. 922 a násl.). Dostatečného prostoru se dostává i řízením tradičním, jejichž výklad byl v dřívější literatuře často mnohdy značně podhodnocen (např. řízení o umoření listin).

Není v možnostech takto rozsahově velmi omezeného představení díla zmínit vše podstatné, resp. vše, co by zasloužilo i jen o něco bližší pozornost. Je proto třeba spíše shrnout, že publikace *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář* autorského kolektivu Karla Svobody, Šárky Tláškové, Davida Vláčila, Jiřího Levého, Miroslava Hromady a dalších představuje zatím nejobsáhlejší, velmi erudovaně podaný výklad zákona o zvláštních řízeních soudních. Zacílení komentáře na výrazně změněné či zcela nově zařazené typy řízení bude jistě velmi kladně oceněno čtenáři z řad advokátů, soudců i notářů. Zvláště je pak třeba vyzdvihnout prakticky zaměřené pojetí a snahu nevyhýbat se mnohým sporným, dnes hojně diskutovaným otázkám nové úpravy. Kritické pojetí výkladu, předestírání různých

možností interpretace jednotlivých pravidel a přiklánění se k té či oné variantě řešení pravidelně až po zvážení jejich konkrétních aplikačních dopadů dávají čtenáři naději, že posuzované dílo bude autory v následujících vydáních dále rozvíjeno a obohacováno o nové postřehy, které bude přinášet dlouhodobější aplikace komentovaného zákona.

✦ JUDr. JINDŘICH PSUTKA, Ph.D.,
katedra občanského práva
Fakulty právnické ZČU v Plzni

**Miloš Olík, Martin Maisner,
Radek Pokorný, Petr Málek,
Martin Janoušek:**

Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář

Wolters Kluwer, a. s., Praha 2015,
456 stran, 895 Kč.

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, byl přijat již 1. listopadu 1994 (nabyl účinnosti 1. ledna 1995) a od té doby byl sedmkrát novelizován. Počet a charakter provedených změn a doplňků původní zákonné osnovy potvrzuje, že jde o právní úpravu stabilní a pevně ukotvenou v českém právním řádu.

Nakladatelství Wolters Kluwer v roce dvacátého výročí nabytí účinnosti záko-

na předkládá odborné i laické veřejnosti komentář k tomuto zákonu zpracovaný autorským kolektivem složeným z významných advokátů, rozhodců a pedagogů právnických fakult. Autoři v sobě spojují jak rozsáhlé teoretické znalosti jednotlivých právních institutů, tak i bohaté odborné poznatky a zejména praktické zkušenosti z rozhodčích a soudních řízení a činnosti stálého rozhodčího soudu.

Komentovaná zákonná úprava byla na počátku devadesátých let přijímána s cílem přenést projednávání a rozhodování určitých sporů ze soudů, do jejichž pravomoci tyto věci jinak patřily, na rozhodce jako soukromé fyzické osoby. Výsledkem činnosti rozhodců je rozhodčí nález, který má zásadně tytéž účinky jako pravomocný soudní rozsudek, a je tedy především státní mocí vykonatelný. Přenesením rozhodování do rozhodčího řízení se stát vzdal části svých kompetencí tím, že umožnil, aby v určitých právních věcech místo soudu rozhodovali rozhodci jako soukromé osoby, které si strany zvolí, neboť k nim mají důvěru.

Rozhodčí řízení má v českých zemích dlouholetou tradici. Již civilní řád soudní - zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních, upravoval rozhodčí řízení a umožňoval, aby rozhodčí smlouva, již byla věc vyňata ze soudní pravomoci, byla smlouvena v těch věcech, v níž jsou strany způsobilé uzavřít smír. Zákon stanovil i pravidla pro jmenování rozhodců a provádění rozhodčího řízení. Po obsahově podobné úpravě obsažené v rámci zákona č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech (občanský soudní řád), byla následně právní úprava rozhodčího řízení výrazně omezena na spory o majetkové nároky z mezinárodního obchodního styku (zákon č. 98/1963 Sb.). Tento stav přetrvával až do doby přijetí zákona č. 216/1994 Sb., kdy byla obnovena rozšířená koncepce rozhodování sporů rozhodci. Rozhodčí řízení se tak stalo zákonem uznávanou alternativou k soudnímu řešení majetkových sporů.

Relativně dlouhý historický vývoj právní úpravy rozhodčího řízení přesto neodstranil některé výkladové nejasnosti právní regulace. Jak poukazuje Martin Maisner již v komentáři k § 1 (str. 2 až 3), ani u odborné veřejnosti

nepanuje jednota ohledně „problému, od čeho je vlastně rozhodovací pravomoc rozhodců odvozena“. Upozorňuje přitom na existenci čtyř základních teorií rozhodčího řízení - teorie smluvní, jurisdikční, smíšené a autonomní. Autor uvádí zejména slabiny smluvní teorie, záležející v chápání rozhodců jako zástupců stran sui generis, což by jednoznačně odporovalo postavení rozhodců z hlediska jejich nestrannosti a nezávislosti, a přiklání se k teorii smíšené. Význam řešení této otázky je zdůrazněn i bohatou judikaturou zabývající se povahou rozhodčího řízení, a to na úrovni Ústavního soudu České republiky nebo Nejvyššího soudu České republiky.

Vedle zásadních východiskových problémů právní úpravy rozhodčího řízení je komentář zaostřen i na palčivé otázky moderní doby - problematiku ochrany spotřebitele. Komentář zdůrazňuje, že právní úprava nevyklučuje spotřebitelské spory z rozhodčího řízení, ale zvyšuje ochranu spotřebitele v těchto řízeních posílením jeho práv na informace a systémovými opatřeními v průběhu řízení a při soudní ochraně. Posilování práv spotřebitelů je jak výrazem soustředěné politiky Evropské unie v této oblasti, tak i reakcí na některé nežádoucí zkušenosti z minulých let. Je však třeba mít na paměti, že zejména judikaturu týkající se otázek spotřebitele v rámci rozhodčího řízení nelze interpretovat bez výhrad na rozhodčí řízení jako celek.

Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů neobsahuje komplexní úpravu rozhodčího řízení. Z § 30 citovaného zákona plyne, že na řízení před rozhodci se přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li zákon jinak. Volnější použití pravidel civilního procesu v rozhodčím řízení obsahuje nejedno výkladové úskalí. Komentář Radka Pokorného k tomuto paragrafu představuje velmi praktickou pomůcku, vymezující aplikační hranice pro přiměřené použití občanského soudního řádu, opřené i o klíčové judikáty Ústavního soudu České republiky a Nejvyššího soudu České republiky.

Vedle odkazů na příslušné judikáty u jednotlivých komentovaných ustanovení obsahuje publikace i celkové seznamy použité judikatury, zahrnující výčet relevantních rozhodnutí soudů i nálezů

Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky je stálým rozhodčím soudem založeným na základě zákonné úpravy. Rozhodčí soud byl založen již v roce 1949 a v té době působil u Československé obchodní komory. Před tímto stálým rozhodčím soudem je rozhodováno zásadní množství rozhodčích řízení. Publikace proto obsahuje řady a pravidla pro rozhodčí řízení vedená u tohoto rozhodčího soudu.

V bohaté přílohové části jsou otištěny mimo jiné i Úmluva o uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, Evropská úmluva o obchodní arbitráži, UNCITRAL Arbitration Rules 2010 a UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration.

Jestliže si autoři v předmluvě k publikaci stanovili za cíl komentáře jeho „praktické použití advokáty, rozhodci, soudci, podnikovými právníky a dalšími uživateli rozhodčího řízení“, musím po přečtení knihy konstatovat, že tento úkol splnili na výtečnou a vznikla tak velmi praktická pomůcka pro všechny osoby přicházející do styku s rozhodčím řízením.

✦ doc. JUDr. PETR LIŠKA, Ph.D., LL.M.,
katedra obchodního práva Právnické fakulty
Univerzity Karlovy v Praze

Matěj Myška:

Veřejné licence

Právnická fakulta Masarykovy
univerzity, Brno 2014, 248 stran,
ISBN 978-80-210-7538-2.

Je-li je něco skutečnou legislativní a právně-aplikační výzvou, tak je to určitě problematika veřejných licencí. Tento právní fenomén poslední elektronické doby v sobě zahrnuje jak otázku překotného technologického vývoje pod hlavičkou autorského práva, tak dále v sobě kombinuje prvky a otázky soukromého, veřejného, mezinárodního, unijního a národního práva, kolize právních tradic (hlavně angloamerické

s kontinentálním vnímáním autorskoprávní ochrany), komerční zájmy jak začínajících podnikatelů („Billa Gatese v plenkách“), tak se na tomto kolbišti utkávají zájmy nadnárodních korporací.

Konečně je problematika veřejných licencí komplexně analyzována čtivou formou v odborné publikaci *Veřejné licence*. Monografie byla zpracována veřejno-licenčním specialistou Matějem Myškou, který mimo jiné působí jako český reprezentant a expert mezinárodního sdružení Creative Commons, jejímž cílem je šíření a zpřístupňování co největšího množství autorských děl veřejnosti k legálnímu využívání a sdílení.

Autor veřejnou licenci považuje za právní nástroj, který umožňuje autorům původních děl nastavením licenčních podmínek dovolit bližší nespécifikovanému počtu adresátů užívat dílo vymezeným způsobem (tj. z hlediska uživatelů ideálně poskytnout otevřený obsah zveřejněného díla umožňující dílo si ponechat, znovu užít, revidovat, remixovat a redistribuovat).

Tato na první pohled zdánlivě triviální agenda, tj. v ideálním případě poskytování díla zdarma všem k jakýmkoliv aktivitám, se poněkud právně zamotává, uvědomíme-li si, že v případě nastavení určitých pravidel autorem, resp. primárním majitelem díla, dochází k aplikacím poskytnutých děl různými subjekty z celého světa, které jsou podrobeny různým právním režimům a interpretačním zkušenostem. Jinou otázkou je pak možnost celosvětové vymahatelnosti pravidel, resp. licenčních podmínek autorů původních děl, nebo alespoň domáhání se licenčních pravidel na významných teritoriích. Přičemž kritérium geograficko-právní významnosti teritoria je individuální a závisí hlavně na samotném majiteli licence, tudíž je pro právo těžké určit ex ante významnost určitých geografických oblastí a posléze se specializovat jen na ně v rámci nějaké odborné licenční monografie.

Základním cílem této studie je nalézt odpověď na výzkumnou otázku, zda jsou veřejné licence, jako pozitivní intrasystémová odpověď na krizi autorského práva, v kontextu českého právního řádu vhodným právním nástrojem pro realizaci autonomie vůle autora, který chce se svým dílem nakládat v souladu s formálně vyjádřenými ideály otevřeného obsahu (Open Definition).

Studie vychází z omezených tuzemských zdrojů a navazuje na dosavadní stav poznání v české právní vědě i vědách zahraničních. Vzhledem k historickému původu veřejných licencí ve Spojených státech amerických je pak využíváno zejména anglicky psaných pramenů. Se zřetelem k blízkosti tuzemské právní úpravy jsou použity i německé doktrinní zdroje a judikatura.

Se všemi výše popsány výzvami se autor uvedené licenční monografie popsal velice komplexně. A ač by se mohlo na první pohled jevit jako vhodné nahlížet na veřejné licence dle konkrétního licencovaného obsahu, autor trefně zvolil vhodnější systematicko-analytický přístup, kdy jsou zkoumány prvky společně všem veřejným licencím tak, aby byly závěry průřezově aplikovatelné obecně na institut veřejných licencí, nikoliv pouze ad hoc na konkrétní typ licence k jednotlivému druhu obsahu (např. software, data, autorská díla).

Kniha se skládá ze čtyř základních kapitol, které se mimo jiné zabývají problematikou okruhy, jako jsou technologická specifika a výzvy autorského práva či otázky právních úprav veřejných licencí a jejich aplikace národní judikaturou vybraných zemí EU, Izraele a USA. Analýzy související judikatury z celého světa jsou pro čtenáře o to cennější, že problematika veřejných licencí je poměrně nová a tudíž judikatura doposud neměla tolik příležitostí se k některým otázkám vyjádřit. Nota bene, české soudy se přímo veřejnými licencemi nezabývaly a tudíž je autorem z logiky věci analyzováno a komentováno pouze jen pár vybraných soudních kauz, které se dotýkaly veřejných licencí nepřímou. V poslední

části monografie je syntetizována právní úprava veřejných licencí v českém právu a jsou dále autorem předkládány návrhy de lege ferenda. Pro lepší orientaci v tématu jsou součástí knihy i návrhy českého překladu poslední čtvrté verze licence Creative Commons a anglické plné znění v její nejpoužívanější podobě (tj. nekomerční mezinárodní licence).

Identifikované problematické otázky veřejných licencí jsou tak autorem přehledně systematizovány dle životního cyklu veřejné licence, tedy od jejího vzniku, obsahu až po zánik. Specificky je tak pozornost nejprve věnována právní povaze veřejných licencí a kontraktnímu procesu. Po obsahové stránce jsou pak řešeny otázky související s oprávněním nabyvatele licence a restriktivními prvky veřejných licencí, resp. povinnostmi nabyvatele.

Přes komplexnost díla by bylo vhodné v příštím vydání, pokud autor své dílo plánuje aktualizovat a doplnit, rozšířit i o problematiku veřejných licencí na ožehavou otázku licencí v případě vědeckovýzkumných výsledků a získaných dat vzniklých díky podpoře z veřejných rozpočtů, jako jsou např. projekty Technologické agentury ČR či Evropské unie (např. Horizont 2020, strukturální fondy) a které by mohly být dále (ne)komercializovány. Tato vědeckovýzkumná licenční problematika v sobě nese další aspekty a právní otázky, jako jsou např. problematika veřejné podpory, práva na informace, obchodního tajemství či otázek podpory výzkumu z veřejných zdrojů.

Protože publikace byla financována z veřejných prostředků, je volně, i když poněkud komplikovaně dostupná na webových stránkách www.law.muni.cz. Tam je třeba rozkliknout v pravém menu odkaz „Portál vědy a výzkumu“, poté je třeba v horní liště rozkliknout box nazvaný „Open acces“, a když se objeví seznam nazvaný „Publikace online“, je třeba rozkliknout „Monografie“ a poté „Mezinárodní právo veřejné“. Pak už není příliš obtížné recenzovanou knihu mezi dalšími publikacemi najít.

✦ Mgr. et Mgr. JIŘÍ KOLMAN,
vědecký tajemník Centra výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. a doktorand na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně

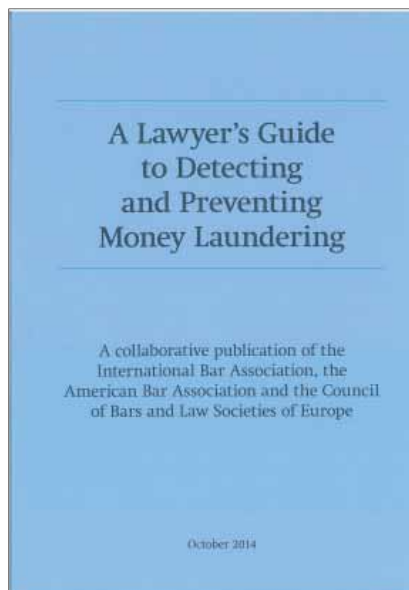
Red.:

A Lawyer's Guide to Detecting and Preventing Money Laundering

IBA, ABA a CCBE, 2014, 64 stran.

Rada evropských advokátních komor (CCBE), Mezinárodní advokátní komora (IBA) a Americká advokátní komora (ABA) společně vypracovaly příručku pro advokáty, věnovanou stále aktuální problematice odhalování a prevence praní špinavých peněz a financování terorismu. **Podrobná příručka o téměř 60 stranách byla vydána v anglickém jazyce a je pro všechny dostupná na webových stránkách CCBE.**¹ Byla slavnostně představena na posledním pravidelném Stálém zasedání CCBE dne 22. února 2015 v Londýně.

Studie je výsledkem dlouhodobé spolupráce všech tří organizací (Česká advokátní komora je členem jak CCBE, tak IBA) právě v oblasti praní špinavých peněz. Myšlenka společné publikace vznikla však teprve koncem roku 2013

a práce započaly začátkem roku 2014. V říjnu 2014 byla příručka dokončena. Příručka je příkladem proaktivního přístupu těchto organizací ve snaze kontinuálně vzdělávat své členy a v tomto případě upozornit na rizika spojená s praním špinavých peněz a zabránit nevědomému zapojení advokátů do procesu praní špinavých peněz. Příručka přináší globální pohled na tuto problematiku a bude jistě užitečným průvodcem pro každého advokáta po celém světě.

Právě tento specifický úhel pohledu doplněný o případové studie činí z této příručky neocenitelný zdroj informací. Povinnosti advokátů ve vztahu k praní špinavých peněz se v jednotlivých jurisdikcích liší, tak např. japonská federace advokátních komor akceptuje identifikaci a kontrolu klientů, nikoliv však již oznamování podezřelých obchodů. Praní špinavých peněz a financování terorismu však představuje neustálou celosvětovou hrozbu, a pro advokátní profesi pak velké riziko zneužití. Advokáti by proto měli být neustále ostražiti a předmětná publikace by měla sloužit jako základní průvodce touto problematikou.

Příručka je rozdělena do šesti následujících kapitol: úvod do problematiky; zdroje povinností advokáta v souvislosti s praním špinavých peněz; hrozby a rizika advokátní profese ve vztahu k praní špinavých peněz; přístup založený na posouzení rizik a ukazatele (varovné signály) praní špinavých peněz; případové studie; slovníček pojmů a další zdroje.

První hlavní kapitola se zaměřuje na **zdroje povinností advokáta v souvislosti s praním špinavých peněz**. Příručka zmiňuje jako hlavní *mezinárodní zdroj* tzv. 40 doporučení Finančního akčního výboru (FATF)² s názvem „Mezinárodní standardy v boji proti praní špinavých peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení“.³ Zmíněná doporučení však nejsou pro advokáty přímo závazná, nýbrž slouží jako souhrn doporučení, a to především pro vnitrostátní zákonodárce.

Pro advokáty v Evropské unii je pak relevantní *evropská legislativa*, a to současná tzv. třetí směrnice proti praní špinavých peněz.⁴ Nutno podotknout, že se však již finalizuje tzv. čtvrtá směrnice a související nařízení,⁵ neboť Rada Evropské unie dne 10. února 2015 již schválila dohodu s Evropským parlamentem ohledně předmětných pravidel pro předcházení praní peněz a financování terorismu.⁶

Zásadní je však promítnutí evropských směrnic do *vnitrostátního práva*. V České republice byl v návaznosti na tzv. třetí směrnici schválen zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Konečně pro advokáty jsou klíčové *stavovské předpisy* – pro české advokáty je pak relevantní jak tzv. etický kodex,⁷ tak především usnesení představenstva ČAK č. 2/2008,⁸ které upravuje nejenom identifikaci a kontrolu klienta, ale i oznamovací povinnost v případě podezřelého obchodu, kterou advokát v souladu s čl. 7 předmětného usnesení činí prostřednictvím kontrolní rady ČAK. Tento krok lze považovat i za tzv. ochranný filtr, pokud jde o ochranu mlčenlivosti ve světle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Mi-chaud vs. Francie*⁹ z roku 2012.

Příručka dále analyzuje **hrozby a rizika zneužití advokátní profese k praní špinavých peněz**. V této části jsou blíže rozvedeny druhy právních služeb, které jsou náchylné ke zneužití pro účely praní špinavých peněz, a dále i způsoby, jakým mohou být advokáti do procesu praní špinavých peněz nevědomě zapojeni. Dle autorů příručky existují tři hlavní důvody, proč jsou advokáti vystaveni zneužití ze strany pachatelů trestné činnosti k praní špinavých

1 Najdete ji na internetové stránce: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/01748_MKT_SGP_Lawyer1_1413961642.pdf.

2 FATF je mezinárodní mezivládní organizace se sídlem v Paříži.

3 Doporučení Finančního akčního výboru jsou k dispozici v českém jazyce na webových stránkách Ministerstva financí ČR: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/mezinarodni-spoluprace-a-institute>.

4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005, o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2005L0060:20110104:CS:PDF>.

5 Návrh směrnice o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu a návrh nařízení o informacích doprovázejících převody finančních prostředků.

6 Viz <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/02/150210-money-laundering-council-endorses-agreement-with-ep/>.

7 Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky.

8 Usnesení představenstva ČAK č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. září 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

9 Text rozsudku je dostupný na webových stránkách: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/fra/pages/search.aspx?i=001-115377#{„item id“:\[„001-115377“\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/fra/pages/search.aspx?i=001-115377#{„item id“:[„001-115377“]}).

peněz: předně zapojení advokáta dodává důvěryhodnost a legitimitu jakékoliv činnosti; za druhé, služby, které advokáti poskytují, jako je např. zakládání společností či koupě nemovitého majetku, jsou metodami, které pachatelé trestné činnosti využívají k praní špinavých peněz nejčastěji; konečně advokáti nakládají s peněžními prostředky klientů v mnoha jurisdikcích, čímž tak advokáti umožňují – byť nevědomě – praní špinavých peněz pouhým uložením peněžních prostředků na klientský účet.

Další kapitola je zaměřena na **přístup založený na posouzení rizik** a ukazatele (varovné signály) praní špinavých peněz. Přístup založený na posouzení rizik je považován za vysoce efektivní a je obecně uznáván. FATF publikovala v roce 2008 pokyny určené přímo pro odbornou právní veřejnost, týkající se přístupu založeném na posouzení rizik, ve kterých rozdělila rizika do tří skupin: rizikové země (např. země s vysokou mírou korupce či bez dostatečné právní úpravy proti praní špinavých peněz); rizikovní klienti (např. politicky exponované osoby, klienti bez adresy či s několika adresami, neziskové organizace, které nejsou registrovány a monitorovány, klienti, kteří mají podnikání založené na nakládání s hotovostí, jako např. kasina apod.) a rizikové služby (převod nemovitostí ve velmi krátké době, klienti, kteří jsou připraveni zaplatit nepřiměřeně vysokou odměnu za právní služby; klient, který oslovil advokáta s žádostí o právní služby,

se kterými advokát nemá zkušenosti či nemá dostatečné odborné znalosti atd.). Každá skupina rizik samozřejmě obsahuje řadu faktorů, které by měly být analyzovány samostatně.

Dále se upozorňuje na tzv. **ukazatele, resp. varovné signály praní špinavých peněz**, které jsou rozděleny do čtyř skupin:

První skupina varovných signálů souvisí s klientem, např. bezdůvodné vyhýbání se kontaktu klientem; klient je obchodní subjekt, který nelze vyhledat na internetu apod.

Druhá skupina souvisí s právními službami poskytovanými advokátem, např. klient požaduje pouhé založení společnosti bez souvisejícího právního poradenství.

Třetí skupina varovných signálů se týká peněžních prostředků klienta, a to v návaznosti na: a) objem prostředků (např. proběhla objemná finanční transakce, která byla vyžádána nově zřízenou společností, a to bez jasného důvodu); b) zdroje finančních prostředků (např. klient využívá několik bankovních účtů či zahraničních účtů bez jasného důvodu či prostředky plynou do/ze země, se kterou nemá klient zřejmé spojení) a c) způsob platby (např. finance poskytnuté od věřitele, který není úvěrovou institucí).

Konečně *čtvrtá skupina* varovných signálů je založena na analýze výběru advokáta klientem, např. klient několikrát změnil své právní zástupce ve velmi krátkém časovém horizontu či existuje zapojení několika advokátů bez jasného důvodu atd.

Velmi praktická je pak část **věnovaná případovým studiím**. Zahrnuje celkem 16 případů, ať již přímo z praxe na základě informací od advokátních komor, či případů vypracovaných v rámci vzdělávacích programů. Případové studie jsou rozděleny do několika skupin, např. koupě nemovitého majetku; pokusy o zneužití klientských účtů (na případu ukončení transakce a převodu peněžních prostředků bez poskytnutí související právní služby); fiktivní spory a další. Každý případ je rozdělen do tří částí, zahrnujících jednak popis případu, varovné signály a doporučení, jak by měl advokát správně postupovat.

Příručka zajisté poslouží jako vhodný pomocník pro advokáty proti jejich zneužití v procesu praní špinavých peněz a usnadnění financování terorismu. Monitoring klientů by měl být prováděn soustavně a na individuální bázi, což je koneckonců v zájmu samotného advokáta. Jak autoři příručky upozorňují, v závěru je odpovědností každého jednotlivého advokáta, aby zajistil, že zná své povinnosti vyplývající z předpisů proti praní špinavých peněz, že je obeznámen s příslušnými etickými pravidly a že proškolil i všechny své spolupracovníky tak, aby byli dostatečně obezřetní před hrozbou praní špinavých peněz.

✦ JUDr. EVA INDRUCHOVÁ,

vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK

Právní služby v Německu

Česky hovořící němečtí advokáti nabízejí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
00420 910 259 869
fax: 0049 851 34327

www.advokatinemecko.cz

info@advokatinemecko.cz

Doporučujeme novinku

Zákon o pozemních komunikacích

Komentář

Michaela Černínová, Karel Černín,
Michal Tichý

 Celý komentář k dispozici také v systému ASPI

www.wolterskluwer.cz

Když si musíte být jisti

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 4/2015

Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD.:

Sprístupnenie informácií o tajnom sledovaní osôb mocenskými zložkami štátu

Cílem příspěvku je poukázat na praktické problémy související s (ne)zpřístupněním informací o tajném sledování osob orgány veřejné moci a poukázat na nedostatky zákona č. 166/2003 Z.z., spočívající v absenci ustanovení, které ukládají povinnost orgánům veřejné moci vyrozumět dotčené osoby po uplynutí určité doby od skončení tajného sledování, že byly takto sledovány, a ustanovení, která by od ukončení tajného sledování limitovala dobu utajování písemností a rozhodnutí příslušného soudce, na jejichž základě bylo sledování osob provedeno.

JUDr. Sabina Hodoňová:

Nemožnosť ukladania trestu vyhostenia podľa trestného zákona

Tématem článku je analýza důvodů, pro které nelze cizinci uložit trest vyhostění ve smyslu zákona č. 300/2005 Z.z., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, které jsou obdobné jako důvody, pro které lze žadateli o udělení azylu udělit azyl podle zákona č. 480/2002 Z.z., o azylu a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně důvodu „ohrožení osobní svobody a života z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení“, důvodu „hrozba mučení, krutého, nelidského nebo ponižujícího zacháze-

ní, nebo trestu“ a důvodu „uložení trestu smrti nebo hrozba jeho uložení“. Článek se podrobněji věnuje i definici rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině a politickému přesvědčení pro účely posuzování splnění podmínek pro uložení trestu vyhostění.

JUDr. Dávid Šišmič:

(Ne)možnosť vylúčenia uchádzača vo verejnom obstarávaní pre nespĺnenie podmienok osobného postavenia subdodávateľom

Článek se zabývá možným vlivem nesplnění podmínek osobního postavení subdodavatele na nabídku uchazeče. Autor v článku reaguje na nedávno přijaté rozhodnutí Úřadu pro veřejné zakázky, které ve veřejných zakázkách nastavilo trend směřující k právnímu závěru, že uchazeč nemůže být zadavatelem z veřejných zakázek vyloučen z důvodu, že jeho subdodavatel přestal splňovat některou z podmínek účasti podle § 26 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách. Autor poukazuje na řadu ustanovení zákona o veřejných zakázkách, ale i evropského práva, které umožňují přiblížit se k závěru, ke kterému dospěl Úřad pro veřejné zakázky. Tím zároveň není vyloučeno, že právní názor autora se v podstatných argumentech shoduje s názorem Úřadu pro veřejné zakázky.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní články:

- Informační povinnost
- Úvaha nad vzájemným vztahem institutu nutné obrany a oprávněného použití zbraně
- První setkání se zapsaným mediátorem v praxi
- Změny prováděné nájemcem na bytě či domě a povinnost k jejich odstranění
- Aktuální otázky věcné příslušnosti správních úřadů v oblasti sociálně-právní ochrany dětí
- Předmět evidence katastru nemovitostí
- Nemajetková újma dle nového občanského zákoníku
- Právo (a)nebo spravedlnost, aneb § 307 trestního řádu

... a recenze na zajímavou publikaci:

- Blanka Vítová, Jakub Dohnal, Jan Kotula: *Náhrada majetkové a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku. Komentář k § 2894 až § 2971* od JUDr. Jiřího Grygara, Ph.D.

Komunistický zvyk je druhá přirozenost

Zvyk je zvyk a těžko proti němu bojovat. Jste-li zvyklí mít v pravé kapse od kalhot klíče a v levé kapesník, jste k tomu odsouzeni na věky. Ale to je maličkost.

Skutečná obtíž jsou zvyky s roční periodicitou. Kdysi to probíhalo podle schématu advent, Vánoce s Ježíškem, Nový rok, Třech králů, Hromnice, Popeleční středa, půst, Velikonoce, Svátek

matek, Svatodušní svátky, pouť, posvícení, Dušičky, a zase advent. Pak se svět zjančil. Obzvláště plodné bylo jančení komunistické. Trvalo u nás asi čtyřicet let.

Nové schéma vypadalo jinak. Fronty na banány, Vánoce s Mrazíkem a Marfušou, Silvestr, Mezinárodní den žen, 1. máj, Den vítězství Rudé armády, rekreace ROH, žňové brigády, VŘSR, a opět fronty na banány. Kdo chce, může si to i dnes zopakovat v televizních retro pořadech, aby nevyšel ze zvyku a ze cviku. Retro dojmá zejména normalizační generaci, což jsou dnes Češi ve věku zhruba mezi padesátkou a sedmdesátkou, kteří neemigrovali ani dříve, a ještě ani teď.

Zvlášt nostalgicky prožívá staré zvyky dělnická inteligence od desítkářů a domovních i uličních důvěrníků až po církevní tajemníky a nositele akademických titulů z VUMLu a jiných vysokých učen. Tito pamětníci lepších časů a kvalitního vzdělání v marxismu-leninismu, kteří se dřív učili (a učili) na veleslavínské Sorbonně nebo bádali v prognostáku, bývají teď profesory politologie, sociologie a religionistiky na soukromých učilištích neoleninismu s akreditací pro malé i velké doktoráty. Rádi se blýsknou i dnes svými vědomostmi, a nezůstává pouze u demurgu a Ijúdušky (Jidáše) Trockého, ale často dojde i na rozsáhlé citáty z Dějin VKS(b), jako třeba „car nám zasilil, i my jemu zasolíme“, nebo na apokryfní Leniniův bonmot „všude plno eserů, já se z toho po“. Pak se divte, že mnozí absolventi, ať RSDr., Ing. nebo JUDr., si oslavu Dne vítězství nedovedou představit bez vojenské přehlídky na Rudém náměstí v Moskvě. Nu, a co by se stalo, kdyby si fanoušci moskevské vojenské přehlídky museli účast zaplatit ze svého? Fandové jezdí povzbuzovat své mančafy taky za své a neplatí se to ani vlajkonošům. Je jenom otázka času, kdy Kreml na naléhání Pražského hradu obnoví i oslavy Velkého října včetně lampiónkového průvodu, v Praze na čele s prezidentem. Ten při tom předvede i svůj hrdinný boj s gravitací. Pak už nebude daleko ani k frontám na banány a pražská lumpenkavárna bude zase mýt výlohy a přikládat v kotelnách uhlím, vytěženým za prolomenými limity.

Také pro mnohé právníky jest komunistický zvyk železnou košili. Představte si, že území Českého státu kdysi náleželo do kul-

turního okruhu evropského kontinentálního práva, založeného na antickém právu římském. Římské právo se studovalo a přebíralo na evropském kontinentu bezmála tisíc let, od glosátorů a postglosátorů v Itálii (mos italicus) a Francii (mos gallicus) až po usus modernus Pandectarum v německy mluvících zemích v 17. až 19. stol. Známý postglosátor Bartolus de Sassoferrato (1313-1357), nejslavnější evropský právník své doby, byl právním poradcem císaře Karla IV. a ohromně mu pomohl nejen v Itálii (přednášel v Perugii), ale i v Čechách při přípravě proslulého zákoníku Majestas Carolina. Ten ovšem na rozdíl od NOZ zůstal jen návrhem. Romantičtější povahy řadily dokonce Bartola mezi české právní vědce, tedy po bok jeho šťastnějšího kolegy prof. Eliáše. A to ani nemluvíme o právu kanonickém, které se rovněž opírá o římské základy. Jus utrumque (obojí právo) musel u nás každý právník znát a titul JUDr., u nás posléze a až dosud udělovaný, neznamená nic jiného, než Juris Utriusque Doctor, tedy doktor obojího práva ve smyslu zemského a kanonického. Co znamená JUDr. dnes, ví jen Chládek, Dvořáková a možná i Pánbůh.

Za komunistů se místo práva kanonického vyučovalo právo sovětské. Slavný nebyl Bartolus, ale Vyšinský. Řekli byste, že „utrumque“ tudíž znamenalo české a sovětské. Ale ono to nebylo ani tak. Vyšinský učil, že právo i stát mají třídní povahu, a tedy zaniknou spolu s třídami. Místo nich zde zůstane jen strana a její tajemníci. Stalo se, a šup, už jste byli v té kotelně, ne-li v gulagu. Stát je lump pro mnohé naše judry dodnes. Tajemník je to správné řešení.

Recepti římského práva nelze nikomu vnucovat. Angličani ji taky odmítli už někdy ve 12. stol. a vypracovali si úctyhodné common law. I to je ale na kontinent bez vážných rizik nepřenosné.

Rusy možnost nějaké recepce nikdy ani nenapadla. Recepte přes Byzanc nebyla ani uskutečnitelná. Jeli si po svém a skončili u Mongolů, Vyšinského, Putina a Němcova. Není co napodobovat, natož slavít.

Ale ať dnes skončíme trochu veseleji! Starého zvyku přechylovat ženská příjmení se nemohu pořádkem zbavit a nejvíc mě mate hybridní usus modernus typu Lenka Teska Arnoštová. Motá se mi do toho Tosca, Tesco, treska a dokonce i troska a jsem z toho perplex. Tesková by jednoduše vyřešila mou prostoduchost. Jakákoliv recepte je zkrátka na pováženu a chce to těch tisíc let, než dozraje, byť i zde jde jen o takovou maličkost.

Po vzoru Pussy Riot si můžeme na závěr s chutí zapět svou dávnou, cyrilometodějskou píseň „Bože, cos ráčil“. „Nechť v naší vlasti zdravý rozum vzplane, dědictví VUMLu zbav zem českou, Pane!“ Punk to sice zrovna není, ale komoušové budou i tak prskat!

Duben 2015

✿ KAREL ČERMÁK

seriál:

Dění v regionech

Advokáti ve středních Čechách

JUDr. ROMAN PREMUS,
regionální představitel ČAK
ve Středočeském regionu

Regionální středisko České advokátní komory pro Středočeský region pomáhá 599 advokátům z okresů Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav,

Nymburk, Praha-východ, Praha-západ a Rakovník, tj. na území bývalého Středočeského kraje jakožto správního obvodu soudů v obvodu Krajského soudu v Praze.

Krajský soud v Praze sídlí v Praze; Praha však do Středočeského kraje nenáleží, takže Středočeský region nemá vlastní přirozené centrum uvnitř svého regionu. Střední Čechy mají své „hlavní město“ v Praze, kterou ze všech stran obklopují, v Praze, která je sama o sobě regionem.

Vzdělávání

S ohledem na vazbu k Praze, kde sídlí Česká advokátní komora, využívají středočeští advokáti a koncipienti, stejně jako jejich kolegové z Prahy, možnosti školení, které organizuje odbor výchovy a vzdělávání České advokátní komory ve Školícím a vzdělávacím centru v paláci Dunaj, v Praze 1, Národní třída 10.

Školení, pořádaná regionálním střediskem České advokátní komory pro Středočeský region, proto mají jen doplňkovou funkci. V loňském roce jsme uspořádali semináře k novému občanskému zákoníku.

Při informování svých kolegů ze Středočeského regionu se snažím používat e-mailové korespondence, neboť není spojena s dodatečnými finančními náklady. Velký počet e-mailů se mi však vrací s tím, že adresa příjemce není správná. **Dovoluji si apelovat na všechny středočeské advokáty, aby si zkontrolovali údaje o sobě v matrice ČAK, např.**

na internetu na webové stránce <http://www.cak.cz>, a doplnili nebo opravili své údaje včetně údajů o e-mailové adrese.

Poskytování informativních právních porad

Okolnost, že Středočeský region nemá své centrum, je zohledněna i v další činnosti regionálního střediska; ve zprostředkování základních informativních právních porad ve smyslu článku 18 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů České republiky.

V řadě regionů je poskytování základních informativních právních porad organizováno v sídle krajského soudu. Tento systém se pro Středočeský region nehodí, a proto zprostředkování těchto porad se provádí tak, že na základě dopisu žadatele o poradě, který splňuje podmínky pro poskytnutí základní informativní právní porady, oslovují advokáta z místa, kde žadatel bydlí, s žádostí, aby ji poskytl. Tato praxe se velmi osvědčila, omezuje se možnost zneužívání této služby těmi, kteří se opakovaně dotazují na řešení téhož problému, a advokát je žadateli blíže.

Společenské a sportovní akce

Sportovní hry v Nymburce jsou považovány svým přesahem spíše za sportovní akci celé České advokátní komory, a proto se zaměřím na naši hlavní společensko-sportovní akci, kterou je:

Velká konopištská aneb O parohy arcivévody Ferdinanda

Ti dříve narození a sportumilovní advokáti si budou možná pamatovat, že dlouhá léta se každoročně na počátku měsíce června běhal v areálu krásného zámeckého parku Státního zámku Konopiště přespolní běh advokacie.

Závod, z přemíry mladistvé energie i z lásky k pohybu v přírodě, založili v roce 1984 tehdejší mladí advoká-

ti a pracovníci advokátní poradny v Benešově. Závod byl nazván VELKÁ KONOPIŠŤSKÁ aneb O PAROHY ARCIVÉVODY FERDINANDA, když každoročně vítěz obdržel putovní cenu – jelení paroží pocházející ze sbírky arcivévodky Ferdinanda d'Este, a žena-vítězka obdržela putovní cenu – sošku „Šátrající spravedlnosti“. Trasa závodu mužů vedla kolem Konopištského rybníka a dále zámeckým parkem, měřila cca 6,6 km a byla sportovně náročná. Ženy běžely jeden okruh kolem Konopištského rybníka a jejich závod měřil cca 2,6 km. Závodily i děti v několika věkových kategoriích s různou délkou trasy závodu.

Acce byla otevřená veřejnosti, takže se jí zúčastňovali nejenom advokáti a pracovníci advokacie, ale i jejich rodinní příslušníci, přátelé a známí. Ze slavných postav závodu lze vzpomenout prvního vítěze JUDr. Vladimíra Zeithamla z Benešova, několikanásobného vítěze JUDr. Jana Riedla z České Lípy, dalšího vítěze JUDr. Zdeňka Vaňátka z Pražského krajského sdružení advokátů, a zejména maratonského běžce JUDr. Zdeňka Nováka z Domažlic, který od okamžiku, kdy začal v Konopišti závodit, vyhrál každý ročník Velké Konopištské, jehož se zúčastnil. Mezi ženami dominovala několik let Mgr. Vladimíra Sedlatá z Nymburka. Závodů se pravidelně zúčastňovali další, dnes velmi známí, advokáti a jejich rodinní příslušníci. Namátkou vzpomenu úspěšné pravidelné účasti JUDr. Balaštika, JUDr. Tichého, JUDr. Matějčicka, JUDr. Skácela, JUDr. Pejchala, JUDr. Kryma, JUDr. Sedlatého, JUDr. Trapla, JUDr. Luhana, JUDr. Janáka.

Po několikaleté odmlce jsme v červnu roku 2006 tento tradiční závod v přespolním běhu advokacie obnovili. Muži běhají trasu v délce cca 5,4 km, tj. dvě kola okolo Konopištského rybníka, ženy běhají jedno kolo okolo Konopištského rybníka v délce cca 2,7 km. Pořádáme i „závod“ nordic walking – jedno kolo okolo rybníka v délce cca 2,7 km pro ty z nás, pro které není běh tou správnou aktivitou. Děti běhají okruh po louce přiměřený jejich věku. Loni jsme zorganizovali již **25. ročník** tohoto běhu, jehož se

O „parohy arciknížete Ferdinanda“ bojují nejen muži, ale s velkým nasazením i děti.

zúčastnilo již 109 běžců. Vítězem závodů mužů se stal Petr Luhan, v závodě žen zvítězila Jarmila Plecítá.

V letošním roce nás čeká **26. ročník**, a proto jménem pořadatelů oslovuji všechny příznivce pohybu v přírodě, tedy advokátky a advokáty, koncipientky a koncipienty, pracovníce a pracovníky advokátních kanceláří, jakož i všechny jejich rodinné příslušníky, známé i přátele, aby si dne 13. 6. 2015 přišli zaběhat do krásného parku zámku Konopiště. (Podrobnou pozvánku najdete na str. 74 – pozn. red.)

Dovoluji si pozvat jak staré pamětníky minulých ročníků, tak i jejich nástupce. V plné míře bude platit známé Coubertinovské heslo: „Není důležité zvítězit, ale zúčastnit se.“ Ti mladí a ambiciózní nechtě soutěží o vítězství, a ti v pokročilejším věku budou soutěžit se svojí leností a přebytečnými kilogramy. Těším se na vás na všechny, kteří se rozhodnete přijmout naše pozvání.

Střední Čechy

regionální představitel

JUDr. Roman Premus
Masarykovo nám. 225
256 01 Benešov
tel.: 317 763 533
e-mail: premus@pravni.cz

zástupci

Mgr. Jaroslav Zeman
Masarykovo nám. 225
256 01 Benešov
tel.: 317 763 536
e-mail: zeman@pravni.cz

Mgr. Ondřej Malovec

Boleslavská 137
288 02 Nymburk
tel.: 325 512 407
e-mail: malovec@sedlaty.cz

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát bývalému klientovi nevydá doklady a navíc část dokladů vydá jiné osobě.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 28. února 2014, sp. zn. K 66/2013

Kárně obviněná P. K., advokátka, se dopustila kárného provinění

tím, že

poté, co v přesně nezjištěný den, a to nejpozději dne 22. 11. 2010, uzavřela s obchodní společností V., s. r. o., smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo poskytování právních služeb této společnosti ve věcech týkajících se řízení vedeného u krajského soudu a exekučního řízení vedeného u okresního soudu, a v souvislosti s tím převzala od obchodní společnosti V., s. r. o., doklady vztahující se k těmto řízením a následně jako právní zástupkyně této společnosti přebírala doklady, které z projednávání těchto věcí vznikly,

a poté, co v přesně nezjištěný den, a to nejpozději dne 30. 8. 2012, obchodní společnost V., s. r. o., s ní ukončila smlouvu o poskytování právních služeb a dopisem svého nového právního zástupce ze dne 3. 9. 2012, doručeným jí dne 11. 10. 2012, ji požádala o vydání všech pro věci významných písemností, této žádosti nejméně do 7. 1. 2013 nevyhověla, přičemž část požadovaných písemností vydala osobě R. V., aniž by k tomu měla od obchodní společnosti V., s. r. o., pokyn a aniž by ji tato společnost zprostila povinnosti mlčenlivosti,

tedy

- nechránila a neprosazovala práva a oprávněné zájmy klienta a neřídila se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednala čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala pravidla profesionální etiky ukládající jí
  - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost při ukončení poskytování právních služeb klientovi na jeho žádost vydat bez zbytečného odkladu všechny pro věc významné písemnosti, které mu klient svěřil, nebo které z projednávání věci vznikly,
  - povinnost o svých výkonech pro klienta vést přiměřené záznamy, jejichž obsah na požádání klientovi poskytne s úplným vysvětlením,

čímž

porušila ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 9 odst. 4 Pravidel profesionální etiky a dále ust. § 21 odst. 1 zákona o advokacii.

Za to se jí podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 20 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře částku 3 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta a náhrada nákladů řízení jsou splatné ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Odůvodnění:

Platebním rozkazem krajského soudu, který nabyt právní moci dne 28. 5. 2010, byla obchodní společnosti V., s. r. o., uložena povinnost zaplatit jiné obchodní společnosti částku 6 554 741 Kč s příslušenstvím.

Usnesením okresního soudu ze dne 20. 7. 2010 byla nařízena exekuce na majetek společnosti V., s. r. o., k vymození výše uvedené částky.

Ze stížnosti stěžovatele S. V., který byl v uvedené době jednatelem společnosti V., s. r. o., ze dne 7. 1. 2013, doručené ČAK dne 23. 1. 2013, vyplývá, že se stěžovatel v přesně nezjištěný den, nejpozději však dne 22. 11. 2010, obrátil na kárně obviněnou se žádostí o podniknutí právních kroků s cílem zrušení soudem uložené povinnosti a zastavení exekučního řízení, jelikož byl názoru, že uvedený platební rozkaz nebyl společnosti řádně doručen, a proto této společnosti povinnost zaplatit uvedenou částku nevznikla. Kárně obviněná zmocnění této společnosti k jejímu zastupování přijala.

V souvislosti s převzetím právního zastoupení společnosti V., s. r. o., kárně obviněná převzala od stěžovatele doklady související s výše uvedeným případem, a podnikla následně právní kroky, zejména podala ke krajskému soudu žalobu na obnovu řízení, žádost o odklad exekuce apod. Kárně obviněná nepopírá, že s projednáváním těchto právních věcí vznikly další doklady, které byly doručovány k jejím rukám, jakožto právní zástupkyně společnosti V., s. r. o.

Stěžovatel nebyl spokojen s kvalitou poskytovaných právních služeb kárně obviněnou, a proto s ní v přesně nezjištěný den, nejpozději však dne 30. 8. 2012, ukončil smlouvu o poskytování právních služeb.

Dne 30. 8. 2012 zmocnila společnost V., s. r. o., advokátní kancelář Kříž a partneři, s. r. o. k zastupování v právních věcech a zároveň udělila plnou moc advokátu prof. Dr.h.c. JUDr. Janu Křížovi, CSc., vykonávajícímu advokacii v této kanceláři.

Dopisem ze dne 3. 9. 2012 oznámil JUDr. Jan Kříž kárně obviněné, že převzal právní zastoupení společnosti V., s. r. o., a současně ji požádal o protokolární předání veškeré spisové dokumentace týkající se této společnosti. V tomto dopise uvedl, že jelikož věc již nesnese odkladu a jedná se o opakovanou výzvu, žádá o bezodkladné sdělení možných termínů, kdy by si v sídle advokátní kanceláře kárně obviněné mohl doklady převzít. Tento dopis kárně obviněná převzala dne 11. 10. 2012.

Kárně obviněná na výzvu nereagovala a spisovou dokumentaci novému právnímu zástupci společnosti V., s. r. o.,

nejméně do 7. 1. 2013 (tedy data sepisu stížnosti) nevydala. Následně pak část této dokumentace předala osobě R. V., aniž by ji však k tomu společnost V., s. r. o., dala pokyn a aniž by ji zprostila povinnosti mlčenlivosti.

Kárně obviněná se ke stížnosti vyjádřila dopisem ze dne 27. 2. 2013, doručeným ČAK dne 28. 2. 2013, ve kterém mimo jiné uvedla, že se stěžovatelem, jakožto jednatelem klienta, komunikovala převážně telefonicky a osobně. Dále uvedla, že spisovou dokumentaci novému právnímu zástupci ihned nepředala z důvodu stěhování své kanceláře do nových prostor, kdy měla spisy v úschově na jiné adrese. Poté, co jí klient vypověděl plnou moc, část dokumentace předala stěžovateli a část slečně S. V.

K dotazům předsedy a členů kárného senátu kárně obviněná uvedla, že je si vědoma svého pochybení a pozdního předání dokumentace nově ustanovenému zástupci, které zdůvodnila obtížemi s nalezením kvůli stěhování. K dalšímu dotazu ovšem uvedla, že se stěhovala v průběhu jara 2012, kdežto výzvu obdržela v srpnu a opakovaně v září. Dále uvedla, že v období srpen – září 2012 byla na dovolené a dokumentaci předala poté, co se vrátila. K dotazu, proč část klientské dokumentace předala dceři jednatele společnosti V., s. r. o., uvedla, že toto byla osoba, přes kterou probíhala komunikace s klientem.

K dotazu, zda si je vědoma, že měla dokumentaci předat

novému právnímu zástupci, uvedla, že si je toho vědoma, a že je to její pochybení.

Na základě všech skutečností zjištěných během kárného řízení je nepochybné, že kárně obviněná, ačkoli si byla vědoma povinností advokáta při ukončení právního zastoupení, klientskou dokumentaci včas a řádně novému právnímu zástupci klienta nepředala, čímž porušila své zákonné a stavovské povinnosti advokátky. Jelikož kárně obviněná ve svém vyjádření sama připustila, že při předávání klientské dokumentace pochybila, má kárný senát i v kontextu dalších přednesených důkazů za prokázáno, že skutky, které jsou kárně obviněné kladeny za vinu, se staly tak, jak jsou popsány v kárné žalobě.

Pokud jde o výši sankce za kárné provinění, jak ji navrhl kárný žalobce (tedy pokuta 20 000 Kč), považoval ji kárný senát vzhledem k závažnosti kárného provinění i vzhledem k osobním a majetkovým poměrům kárně obviněné za zcela přiměřenou.

Z výše uvedených důvodů kárný senát v předmětné věci rozhodl, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE VE DNECH 13. – 14. DUBNA 2015 SEŠLO NA SVÉ 17. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK, KAŇKOVĚ PALÁCI V PRAZE. JAKO PRAVIDELNĚ PROJEDNALI ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ČAK NEJPRVE POZASTAVENÍ VÝKONU ADVOKACIE NĚKTERÝM KOLEGŮM-ADVOKÁTŮM ČI VYŠKRTNUTÍ ZE SEZNAMU ADVOKÁTŮ.

Členové představenstva ČAK vzali na vědomí **informaci k návrhu zákona o evidenci tržeb**. S přihlédnutím k tomu, že v mezidobí došlo ke změně stanoviska a k podstatným změnám původního návrhu, který bude následně projednáván LRV, ukládá se odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK sledovat další legislativní proces a průběžně představenstvo informovat s přihlédnutím především k ochraně advokátní mlčenlivosti.

Místopředseda ČAK pro legislativu JUDr. Vladimír Papež předložil představenstvu **informaci k návrhu variantního věcného záměru zákona o poskytování služeb realitních zprostředkovatelů z dílny Ministerstva pro místní rozvoj**. Dosud se ani jedna z předkládaných variant výkonu advokacie při-

mo nedotýká, nicméně je nezbytně nutné osud tohoto legislativního návrhu pečlivě sledovat.

Představenstvo ČAK jednomyslně schválilo jmenování JUDr. Tomáše Zagara, advokáta se sídlem v Praze, členem sekce ČAK pro veřejné právo a pro legislativní činnost na úseku advokacie.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí informace o jednání LRV a vyslovilo poděkování JUDr. Tomáši Sokolovi, místopředsedovi sekce pro trestní právo ČAK, za spolupráci na přípravě připomínek při novelizaci trestního zákoníku.

Místopředseda ČAK JUDr. Vladimír Papež předložil k projednání materiál k implementaci směrnice 213/48/EU, o právu na přístup k obhájci, ve věci vedení seznamu obhájců se specializací na evropský zatýkácí rozkaz. S ohledem na neurčitost zadání se ukládá odboru vnější a vnitřní legislativy projednat problematiku s Ministerstvem spravedlnosti a opětovně ve věci informovat.

Místopředseda ČAK pro mezinárodní otázky JUDr. Antonín Mokřý seznámil představenstvo s aktuálním stavem na úseku problematiky ochrany osobních údajů, zejména mechanismu „jednotného kontaktního místa“. Představenstvo ČAK dále vzalo na vědomí informace ohledně nejnovějšího vývoje ve věci návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Představenstvo ČAK projednalo **analýzu JUDr. Jiřího Nováka ml. s názvem „K uchovávání provozních a lokalizačních údajů v ČR ve světle rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie“**. JUDr. Novákovi ml. vyslovuje představenstvo poděkování za pečlivé zpracování potřebné analýzy, která je publikována v tomto čísle BA na str. 36-41.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň a tajemník ČAK JUDr. Ladislav Krym předložili **návrh dodatku č. 26 k rámcové pojistné smlouvě č. 2904309313, jímž se při zachování dosavadních výhod zvyšuje výše pojistného plnění z tří na pět milionů Kč**, čímž se česká advokacie přibližuje doporučením CCBE, přičemž pojistné se zvýší z částky 5 205 Kč na 6 700 Kč s tím, že výše pojistného za ručení u sdružení advokátů, v. o. s. a komanditních společností se prakticky měnit nebude. Představenstvo ČAK tento návrh odsouhlasilo, předseda byl pověřen podepsáním dodatku smlouvy a tajemník připraví podrobnou informaci do BA.

Jednání představenstva ČAK se zúčastnil na pozvání JUDr. Marek Nespala, předseda výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů ČAK. Po diskusi a informa-

cích od JUDr. Nespaly bylo rozhodnuto, že **u příležitosti 10. výročí existence výboru bude připravena jako zvláštní vydání BA „Sbírka zásadních stanovisek výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů“** za účelem informování advokátní veřejnosti o nejzávažnějších zásadách do výkonu advokacie. Dále byla dohodnuta pravidelná účast předsedy výboru na jednáních představenstva v případech, kdy výbor doporučí, aby ČAK s ohledem na jeho význam, který přesahuje individuální případ, záležitost např. zveřejnila, podala procesní návrh či intervenovala u příslušných orgánů. K doporučení místopředsedy ČAK JUDr. Mokrého se pro transparentnost této činnosti uložilo mezinárodnímu odboru a odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK připravit na základě doporučení CCBE návrh „metodických pravidel“ případných intervencí.

Podrobný zápis ze 17. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✿ icha

Labský pohár ČAK 2015

- celostátní turnaj advokacie v badmintonu

Regionální zástupci České advokátní komory pro Severočeský region, advokáti JUDr. Zdeněk Grus, JUDr. Lubomír Páník a JUDr. Michal Vejlupek se rozhodli založit se svolením a laskavou podporou Komory novou tradici v podobě celostátního badmintonového turnaje v Ústí nad Labem pod názvem „*Labský pohár ČAK v badmintonu*“.

Dne 27. 3. 2015 se do areálu T-clubu v Ústí nad Labem sjeli zájemci o tento turnaj z řad advokacie z celé republiky. Turnaj se hrál systémem každý s každým, takže turnaj měl spravedlivý průběh a výsledky odpovídaly sportovní úrovni jednotlivých hráčů a hráček. Soutěžilo se v kategoriích dvouhra žen, dvouhra mužů, smíšená čtyřhra a čtyřhra mužů.

Mezi ženami dominovaly domácí favoritky z Ústí nad Labem, když zvítězila **Mgr. Michaela Tichá Madarová** před **Mgr. Miroslavou Jandovou**. Ve dvouhře mužů zvítězil **JUDr. Tomáš Slavík** z Klatov před **JUDr. Pavlem Marečkem** z Ústí nad Labem.

Nejurputnější boje se odehrály ve čtyřhrách, kde se páry vylosovaly ze dvou výkonnostních košů podle výsledků ve dvouhřích. V prestižní smíšené čtyřhře zvítězil pár **Mgr. Michaela Tichá Madarová** z Ústí nad Labem s **Petrem Lyskem** z Klatov před párem **Eva Mrkáčková** z Ústí nad Labem s **Mgr. Martinem Masárem** z Prahy. V mužské čtyřhře zvítězil pár **JUDr. Pavel Mareček** z Ústí nad Labem s **Mgr. Janem Švárou** z Prahy před párem **JUDr. Tomáš Slavík** z Klatov a **Mgr. Josef Kameník** z Ústí nad Labem.

Celý turnaj se vydařil, jak po stránce sportovní, tak společenské. Jednalo se o první ročník a již se těšíme za rok na další, kdy rádi v Ústí nad Labem přivítáme další nové tváře s chutí užít si spolu s kolegy příjemně strávený den.

Na závěr snad jen obligátní „*Sláva vítězům, čest poraženým*“ a za rok v Ústí nad Labem na shledanou.

Děkujeme České advokátní komoře za podporu, T-clubu v Ústí nad Labem za výbornou organizaci a všem za celkovou pohodovou atmosféru.

Všichni se již společně těšíme na nový ročník, pro který chystáme řadu překvapení!

✿ JUDr. MICHAL VEJLUPEK

informace a zajímavosti

3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2014

Silné a slabé stránky volební kampaně v právním řádu České republiky

Mgr. Vojtěch Mihalík

Úvod do problematiky

Závěrem svého studia na Právnické fakultě Masarykovy univerzity jsem sepsal práci s názvem „Právní problematika volební kampaně“. Výběr uvedeného tématu byl spíše momentálním nápadem než promyšleným kalkulem, přesto mě téma zaujalo v té míře, že jsem pro účely rigorózního řízení zpracoval i druhý díl věnující se témuž tématu. Ani přes tuto činnost se rozhodně nepovažuji za znalce v oboru, mám však za to, že svůj názor k danému tématu rozhodně vyslovit mohu. V této práci zhotovené pro soutěž „Právník roku“ (kategorie Talent roku) mám v úmyslu představit svůj pohled na danou problematiku, zejména pak v oblasti silných a slabých stránek právního řádu České republiky, kdy chci případnému čtenáři nabídnout ke zhodnocení návrhy změn právního řádu, které by mohly být přínosné. Nezakrývám, že mé absolventské práce mi byly velkou oporou a inspirací při tvorbě tohoto díla.

Představu o pojmu volební kampaň si každý právník i laik dokáže velmi zdařile vytvořit zcela bez pomoci. V tomto úvodu si dovoluji přednést svou vlastní definici, kdy **volební kampaň považuji za souhrn činností, procesů a vztahů subjektů usilujících o co možná nejlepší volební výsledek spojený s následnou politickou mocí, které mají za úkol posílit povědomí veřejnosti o kandidátovi, informovat voliče a přesvědčit je k odevzdání hlasu v jeho prospěch.**

Volební kampaň se může jevit jako nedůležité a okrajové téma, které příliš nezajímá zákonodárce, odborníky, natož laickou veřejnost. Při hlubším zamyšlení se však opak ukazuje být pravdou. Volební kampaň má totiž ve svém konečném důsledku vést k co nejlepšímu volebnímu výsledku, se kterým je spojeno vládnutí a moc. Kampaň je obrovsky nákladnou záležitostí, která po notný čas zaměstnává celou řadu subjektů, kdy vzhledem k frekvenci voleb kampaň nabývá vlastnosti permanentnosti a na své adresáty tak působí

takřka neustále. Logicky se tedy nabízí, že by se mělo jednat o otázku zásadní, která by jako styčná měla být řešena nejen ve volebních zákonech. Co se týče kvantitativy, je tento předpoklad možná i naplněn, na dalších rádcích pak bude možné ověřit, zda se to týká i otázky kvality.

Volební kampaň v poměrech České republiky upravuje řada právních předpisů, jejichž výčet počíná u Ústavy a Listiny základních práv a svobod (a mezinárodních smluv), na které navazují volební zákony (o volbách do Parlamentu ČR, o volbách do Evropského parlamentu, o volbách do zastupitelstev obcí, o volbách do zastupitelstev krajů, o volbě prezidenta republiky), neméně důležité jsou právní předpisy regulující média (o provozování rozhlasového a televizního vysílání, tiskový zákon, zákon o ČT a zákon o ČRo), přičemž se však alespoň dílčí úpravy volební kampaně dočkáme i v občanském zákoníku, trestních a přestupkových předpisech, v zákonu o právu shromažďovacím, o sdružování v po-

litických stranách a v politických hnutích a dále v celé řadě jiných předpisů (školský zákon, o vysokých školách, o vojácích z povolání apod.), kdy jsem ještě notný počet z nich vynechal, neboť by se z této práce stala práce kvalifikační, což zcela jistě není smyslem a účelem projektu, do kterého je přihlašována.

V práci se hodlám zabývat zejména volebními a mediálními zákony, byť se obávám, že tento svůj plán poruším a zabrousím i do obsahu právních předpisů jiných. O širokém výčtu právních předpisů, které volební kampaň upravují, ostatně svědčí i názor Nejvyššího správního soudu, kdy tento poznamenává, že ani v období volební kampaně nepanuje jakési „právní vakuum“, vyplňované výhradně volebním zákonem. I v období té nejzřetlivější fáze volební kampaně si všichni její aktéři musí neustále být vědomi toho, že se mohou dopustit porušení řady právních předpisů, a to nejen z oblasti volebního, nýbrž také třeba správního, občanského, mediálního či dokonce trestního práva.¹

(...)

Volební kampaň a její financování

Pro kandidáty pravděpodobně mnohem důležitějšími otázkami, vztahujícími se k volební kampani než ty, upravující jednotlivé vzorce chování v ní se vyskytnou, jsou ty, upravující její financování. Do přijetí zákona o volbě prezidenta republiky byl český právní řád v tomto směru spíše na slovo velmi skoupý. Základní pravidla se i nadále objevují v zákoně č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, který reguluje obecné otázky financování regulovaných subjektů a příspěvek na činnost, a zároveň v zákonech o volbách do Parlamentu ČR a Evropského parlamentu, které zakotvují příspěvek na úhradu volebních nákladů (tedy zejména těch vynaložených právě na volební kampaň).

V právních předpisech dále můžeme nalézt tzv. nepřímou finanční podporu. Za tu lze rozhodně označit již zmiňované poskytnutí bezplatného vysílání času ve veřejnoprávních médiích v rámci voleb do Poslanecké sněmovny a Evropského parlamentu, příp. využití vyhrazených plakátovacích ploch pro všechny druhy voleb. V zákoně o dani z příjmů je pak stanoveno, že od základu daně lze odečíst hodnotu darů poskytnutých politickým stranám a politickým hnu-

tím na jejich činnost, kdy jsou zároveň od daně osvobozeny členské příspěvky přijaté týmiž subjekty.² To však může vést k obcházení zákona, kdy je účelově zaměňován sponzorský dar a členský příspěvek.

Zákon č. 424/1991 Sb. zakazuje politickým stranám a hnutím samostatně podnikat,³ kdy tak mohou činit výlučně prostřednictvím třetích osob, a to pouze v oblastech velmi úzce vymezených, u kterých se ostatně ani zásadní zisk očekávat nedá (publikační činnost, prodej propagačních předmětů, pořádání kulturních akcí apod.).⁴ Dále jsou taxativně jmenovány příjmy stran a hnutí, kdy nad většinou z nich (členské příspěvky, příjmy z pronájmů, úroky z vkladů apod.)⁵ není třeba na tomto místě déle prodlévat. Problém může vyvstat v případě darů politickým stranám a hnutím. Tímto způsobem totiž může docházet (příp. dochází) k „privatizaci politiky“, kdy výměnou za dar kandidátovi následuje po volbách politické rozhodnutí příznivé pro tohoto dárce. Co se regulace darů stranám a hnutím týče, v právním řádu chybí zejména povinnost hradit tyto dary pouze bezhotovostně, což by dle mého názoru mělo za následek větší transparentnost financování uvedených subjektů tímto způsobem.

Pro kandidáty je zajímavý zejména příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na činnost strany a hnutí (tzv. příspěvek na činnost). Výdaje na kampaň zabírají v rozpočtech kandidátů významné místo, a proto i zásadní část předmětného příspěvku je za tímto účelem využívána. Tato forma podpory činěná státem se dělí na stálý příspěvek a příspěvek na mandát.⁶ Stálý příspěvek ve výši 6 000 000 Kč obdrží strany a hnutí, které ve volbách do Poslanecké sněmovny získají alespoň 3 % hlasů, příspěvek se navíc za každých započatých 0,1 % hlasů získaných nad uvedenou mez zvyšuje o 200 000 Kč, a to do dosažení limitu 10 000 000 Kč (při 5 % získaných hlasů).⁷ Příspěvek na mandát je určen opět pouze stranám a hnutím, jejichž člen kandidátní listiny je zvolen poslancem, senátorem, členem zastupitelstva kraje či členem zastupitelstva hl. m. Prahy.⁸

Za mandát poslance či senátora přísluší částka 855 000 Kč ročně, na mandát člena zastupitelstva kraje, příp. zastupitelstva hl. m. Prahy pak připadá částka 237 500 Kč.⁹ Státní podpora subjektů usilujících o úspěch ve volbách je zcela jistě důležitá, skutečně však nerozumím tomu, z jakého důvodu jsou podporovány pouze politické strany a politická hnutí a nikoliv i nezávislí kandidáti ucházející se o senátorské křeslo, neboť pro kandidáty je tak daleko výhodnější vystupovat jménem těchto subjektů, čímž je však popírán smysl horní komory Parlamentu, která by měla být protiváhou Poslanecké sněmovně, kdy tak vznikají dva orgány totožného složení, ve kterých hrají prim hnutí a zejména politické strany.

Zákony o volbách do Parlamentu ČR (pro volby do Poslanecké sněmovny) a Evropského parlamentu upravují **příspěvek na úhradu volebních nákladů**. Ten má primárně motivovat účast politických stran ve volbách. Větší počet kandidujících subjektů zvyšuje programovou i personální nabídku budoucí zvolené politické elity. Refundace volebních nákladů tak podporuje udržení plurality politických stran a vstup nových politických subjektů do politické soutěže.¹⁰

1 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. Vol 16/2013-62.

2 § 15 a § 20 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

3 § 17 odst. 2 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

4 Tamtéž, § 17 odst. 3.

5 § 17 odst. 4 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

6 § 20 odst. 2 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

7 § 20 odst. 6 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

8 Tamtéž, § 20 odst. 5.

9 Tamtéž, § 20 odst. 7.

V případě voleb do Poslanecké sněmovny získá předmětný příspěvek na úhradu volebních nákladů každý kandidát, který ve volbách získal alespoň 1,5 % z celkového počtu všech odevzdaných platných hlasů. Příspěvek na volební náklady činí 100 Kč za každý platný hlas odevzdaný takovému kandidátovi.¹¹

Právní úprava tohoto institutu prošla poměrně divokými změnami, které zjednal Ústavní soud a zákonodárce nedbající jeho doporučení. Postupně se tak měnil limit pro vznik nároku na příspěvek a konkrétní částka, která náleží za každý získaný hlas. Do 10. 11. 1999 každý kandidát, který ve volbách získal alespoň 3 % všech platných hlasů, obdržel za každý hlas 90 Kč.¹² Následně do 31. 7. 2000 neplatila klauzule o minimálním počtu získaných hlasů, výše příspěvku však zůstala stejná.¹³ Po další změně obdržel každý kandidát za získaný hlas 30 Kč, a to v případě zisku alespoň 2 % ze všech platně odevzdaných hlasů.¹⁴ Až do ledna roku 2002 pak zákon obsahoval ustanovení o předmětném příspěvku, nestanovoval však jakékoliv podmínky pro jeho získání.¹⁵ Současná právní úprava se ustálila k 29. 1. 2002.

Tyto změny přinesl Ústavní soud, který nejdříve nálezem č. 243/1999 Sb. zrušil podmínku zisku alespoň 3 % z celkového počtu platných hlasů, neboť dospěl k závěru, že požadavek na svobodnou volební konkurenci a rovnou šanci ve volební soutěži převažuje nad požadavkem na schopnost Poslanecké sněmovny přijímat rozhodnutí na základě většiny. Příliš vysokou klauzuli totiž může odradit kandidáta od účasti na volbách a konkurovat tak ostatním v politické soutěži. Potřeba dosáhnouti tak vysokého počtu hlasů dopadá nejvíce na ty kandidáty, kteří nemají objektivní možnost získat finanční prostředky z jiných zdrojů, což jim znemožňuje vést přiměřenou volební kampaň. Závěrem nálezu pak Ústavní soud doporučil zákonodárci stanovit požadovanou klauzuli ve výši cca 1 %.¹⁶ Zákonodárce však doporučení nedbal a klauzuli stanovil ve výši 2 %. Ta také byla poměrně záhy zrušena dalším z nálezů Ústavního soudu, jenž v něm odkázal na své prvotní rozhodnutí, kdy opětovně konstatoval porušení základních lidských práv a svobod (zejména ochrana svobodné soutěže politických sil a zajištění volné soutěže politických stran).¹⁷ Předmětné ustanovení se posléze ustálilo v současné podobě.

Rovněž i ve volbách do Evropského parlamentu je možné dosáhnout na příspěvek na úhradu volebních nákladů. V tomto případě zákonodárce ctil požadovanou hranici tak, jak ji za základním právům konformní posoudil Ústavní soud, když činí doporučené 1 %. Na předmětný příspěvek tak dosáhne více kandidátů, ti však obdrží méně než v případě voleb do Poslanecké sněmovny, a to 30 Kč za každý hlas.¹⁸

Ke zmíněným příspěvkům státu připomínám vysvětlení jejich podstaty Ústavním soudem, dle kterého *smyslem státního financování politických stran je podporovat rovnost příležitostí participovat na pluralitním demokratickém politickém systému*.¹⁹

O svých finančních záležitostech (tedy i o výdajích na volební kampaň) informují strany a hnutí veřejnost prostřednictvím výročních zpráv, které musí předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně.²⁰ Tyto zprávy jsou pro

každého přístupné v Kanceláři Poslanecké sněmovny.²¹ To dle mého svědčí o tom, že zákonodárce nemá zájem na skutečné kontrole financování uvedených subjektů, neboť pouze málokdo bude vážit cestu do předmětného místa, aby se s touto dokumentací seznámil, a to obzvláště v době, kdy dálkový přístup k informacím prostřednictvím internetu je velmi jednoduchý. Nezávislý kandidát navíc vůbec nemá povinnost informovat o svých výdajích na volební kampaň (a pochopitelně ani o svém dalším financování).

Jak jsem naznačil již výše, výraznou revoluci do právní úpravy volební kampaně v poměrech České republiky přinesl zák. č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky. Co se změn v otázce financování volební kampaně týče, **za zásadní lze považovat povinnost všech kandidátů zřídit si volební účet**. Tímto účtem musí projít veškeré finanční prostředky, které jsou využity na volební kampaň, přičemž se zároveň žádné jiné toky peněz na tomto účtu objevit nesmí. Kandidát (resp. jeho volební výbor) navíc musí do 60 dnů od vyhlášení výsledku volby na internetu zveřejnit (zajímavé, že v tomto případě to pro zákonodárce složité nebylo) a mandátovému a imunitnímu výboru Senátu zaslat veškeré účetnictví týkající se volební kampaně. Pokud kandidát všechny získané prostředky nevyužije, musí je využít např. k veřejně prospěšným účelům.²²

Na první pohled neméně důležité je stanovení limitu výdajů na volební kampaň, kdy se jedná o částku 40 000 000 Kč (včetně DPH). Kandidáti postoupivší do druhého kola volby mohou na svou kampaň utratit o dalších 10 000 000 Kč více.²³ Teprve čas a zkušenosti ukážou, jak moc bude uvedené ustanovení v praxi přínosné a zda jej budou kandidáti ctít, či jej budou obcházet. Je pravda, že v případě prvních voleb, které takto byly omezeny, byl volič i nadále obtěžován nepřilíhivě intelektuálně zdatnými prostředky, nicméně byl patrný přesun poměrně významné části kampaně na sociální síť (levná a inteligentnější forma kampaně), což by se však pravděpodobně odehrálo i bez uvedené změny právního řádu, neboť se celkově jedná o budoucnost volebních kampaní.

Díky zákonu o volbě prezidenta republiky doznal změn i soudní řád správní. Sám kandidát se tak cestou správního soudnictví může domáhat, aby bylo rozhodnuto ve vztahu

10 Syllová, J.; Kolář, P.; Kysela, J. et al. Parlament České republiky: podle stavu k 1. 5. 2007, 2. podstatně přeprac. vydání, Nakladatelství Linde Praha, a. s., Praha 2008, 477 stran ISBN 978-80-7201-697-6, str. 85–86.

11 § 85 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

12 Tamtéž, § 85, ve znění zákona č. 212/96 Sb.

13 Tamtéž, § 85, ve znění nálezu Ústavního soudu č. 253/1999 Sb.

14 Tamtéž, § 85, ve znění zákona č. 204/00 Sb.

15 Tamtéž, § 85, ve znění zákona č. 491/01 Sb.

16 Nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 1999, č. 243/1999 Sb.

17 Nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2001, č. 64/2001 Sb.

18 § 85 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

19 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 19. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 10/03.

20 § 18 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

21 Tamtéž, § 18 odst. 6.

22 Tamtéž, § 38.

23 § 37 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky.

k jinému kandidátovi o jeho porušení pravidel financování volební kampaně. Za takovéto protiprávní jednání je považováno *přijetí finančních prostředků nebo jiného plnění ocenitelného v penězích, u kterých není znám nebo uveden skutečný původ, překročení limitu výdajů na volební kampaň a porušení povinnosti vést o financování volební kampaně účetnictví nebo povinnost je zveřejnit.*²⁴

Je třeba měnit pravidla regulující volební kampaň?

Shora jsem provedl analýzu nejdůležitějších předpisů, které v českém právním prostředí upravují volební kampaň. Smyslem a účelem této práce má být zhodnocení právní úpravy této oblasti a případné navržené změn. Je vůbec změna pravidel regulujících volební kampaň potřebná? Snad smysluplná odpověď bude k nalezení níže v textu.

Mám za to, že **není vhodné a potřebné, aby každý druh voleb byl řešen zvláštním zákonem, neboť celá řada příslušných otázek (nejen co se volební kampaně týče) je upravena velmi podobným způsobem.** V první řadě tak doporučuji sjednotit celou problematiku voleb do jediného zákona, obsahujícího obecnou část společnou všem typům voleb, kdy jednotlivá specifika by byla zahrnuta ve zvláštní části. Právě volební kampaň je institutem, který by mohl být upraven jednotně pro všechny druhy voleb.

Samotná pravidla volební kampaně mohou být i nadále upravena velice stručně, neboť již na příkladu zákona o volbách do zastupitelstev krajů lze ilustrovat, že nestanovení výslovných práv a povinností rozhodně není na škodu. Základem by měla být „generální klauzule“ zahrnující povinnost vést volební kampaň čestně a poctivě, kdy veškeré zveřejňované informace musí být pravdivé (příp. alespoň nesmí být lživé). Pravda je, že takto výslovné ustanovení není bezpodmínečně třeba, neboť se skrývá již v čl. 22 Listiny (*Zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti.*), jak je však patrné z rozhodovací praxe soudů týkající se volební kampaně ve formě uplácení voličů, takovéto výslovné ustanovení není zcela jistě na škodu a bude moci ušetřit mnoho sporů a nejasností.

Rozhodně by i nadále měl platit zákaz zveřejňování výsledků předvolebních průzkumů v určitý čas. Uvedené s sebou nese množství velice negativních efektů, kdy cíleně dochází k ovlivňování rozhodování voličů (avšak nikoliv na základě kampaně, pouze výsledkem průzkumu), následkem čehož odevzdaný hlas rozhodně není odrazem voličovy vůle a přesvědčení. Předvolební průzkum tak slouží zejména ke zvýšení sledovanosti médií, které výsledky průzkumů v čase před volbami zveřejňují jako hlavní zprávu, a k přímému ovlivňování voličů samotnými kandidáty, kdy však do pozadí ustupuje jejich základní funkce, kterou je prostá informovanost. Zákaz vzhledem k uvedenému doporučuji prodloužit, kdy se nebráním lhůtě 30 dnů přede dnem voleb. Dle mého se neuplatní hlavní argument zastánců předmětných průzkumů, kdy jimi má být bráněno manipulaci s volebními výsledky,

neboť tato funkce je pro nespolehlivost průzkumů způsobem jejich neodbornou přípravou stejně značně omezená. Narušena nebude ani ochrana svobody projevu a právo na informace, neboť právo na volební výsledek odpovídající skutečné vůli voličstva dle mého názoru výrazně převládá nad podáním informace o pouhém odhadu výsledku těchto voleb založeném na názoru velice úzké skupiny voličů.

Posledním ustanovením, které by mělo zůstat v rejstříku pravidel regulujících volební kampaň, je **zákaz provádění cílené a aktivní agitace ve dny voleb ve volební místnosti a v jejím bezprostředním okolí,** neboť ta při přímém a bezprostředním působení na voliče může na poslední chvíli ovlivnit jeho vůli, kdy jím odevzdaný hlas neodpovídá jeho skutečné preferenci. Samozřejmě se uvedený zákaz musí vztahovat pouze na aktivní agitaci, nadále tedy nebude nutné strhávat plakáty vylepené na zdech lemujících cestu směřující k volební místnosti, zakázán však bude mitink kandidáta spojený s hudební produkcí a rozdáváním dáreků přede dveřmi volební místnosti.

Rozhodně se nedomnívám, že by mělo být zachováno právo starosty na vyhrazení ploch pro výlep volebních plakátů. Jedná se totiž o zcela zbytečné pravidlo. Pokud starosta či jakýkoliv jiný subjekt bude chtít uvedenou kampaň umožnit, může tak učinit, aniž by k tomu dostal jakési zmocnění či svolení obsažené v právním předpisu. Samozřejmě se tak musí díť za dodržení rovnosti kandidujících subjektů, což však řeší již Listina.

Stejným způsobem by mělo být naloženo s poskytnutím bezplatného vysílacího času ve veřejnoprávních sdělovacích prostředcích v rámci voleb do Poslanecké sněmovny a Evropského parlamentu a při volbách prezidenta republiky. Smysl tohoto oprávnění je sice více než zřejmý, kdy zákonodárce tímto chtěl všem kandidátům poskytnout možnost propagace v měřítku, na kterou by většina z nich především z finančních důvodů nedosáhla. Je však skutečností, že tato agitace má velice nízkou sledovanost, její dopad na výsledek voleb je dle mého názoru takřka nulový a zejména v případě voleb do Poslanecké sněmovny může kvalita jednotlivých příspěvků voliče od účasti u voleb spíše odradit (byť je pravdou, že i v tomto případě se jedná o kampaň, i když negativní pro samotného tvůrce).

Pokud by tato možnost prezentace i nadále měla být začleněna do právního řádu (neboť i já dokážu podat důvody, pro které by se tak mělo stát – umožnění agitace nemajetným a novým subjektům, zajištění plurality kandidátů, ochrana práva přístupu k voleným úřadům, právo na informace apod.), **měla by stávající právní úprava obsahovat možnost veřejnoprávního média z taxativně vymezených důvodů odmítnout odvysílat agitaci, a to pro její obsahovou závadlost.** Takto by nebyla zveřejněna např. agitace xenofobního charakteru popírající práva menšin z rasových důvodů, agitace potlačující rovnoprávnost občanů či agitace ohrožující mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobodu občanů. Dotčenému kandidátu by samozřejmě musela být dána možnost obrátit se v případě odmítnutí odvysílání příspěvku na soud, který by v krátké lhůtě rozhodl o oprávněnosti či neoprávněnosti tohoto kroku veřejnoprávního média. Pokud by jeho postup nebyl správný, musel by být příspěvek zveřejněn v náhradním termínu.

24 § 67 a § 68 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky.

Pokud bych měl vybrat média, která si skutečně zaslouží pro případ kampaně více regulace, jednalo by se o periodika územně samosprávných celků (zejména obcí), neboť ta se pravidelně stávají „hláskou troubou“ vládnoucí garnitury. V tomto případě by kterýkoliv člen zastupitelstva měl mít právo odpovědi na článek zveřejněný v takovémto médiu. Pokud by jeho vydavatel do určité lhůty (nejlépe v rámci následujícího vydání) vznesenému požadavku nevyhověl, mohl by se člen zastupitelstva obrátit na soud, který by o případné povinnosti rozhodl. Takovéto řízení by mělo být osvobozeno od povinnosti hradit soudní poplatek, avšak zbytečné a šikanozní návrhy by byly „trestány“ přiznáním náhrady nákladů řízení vydavateli (tedy zásadně právě územnímu samosprávnému celku).

Dále bych přistoupil ke kosmetické změně právního řádu znamenající **přesun zákazu zveřejňování anonymní kampaně, nyní obsažený v zákoně o regulaci reklamy, právě do volebního zákona, a to ze systematických důvodů a pro větší přehlednost.** Zároveň mám za to, že tzv. „podepisování“ prostředků volební agitace je velmi důležitým a přínosným pravidlem. Jakoukoliv takto neoznačenou agitaci by uživatel média či plochy, v rámci které byla anonymní kampaň zveřejněna (zprístupněna, rozšířena, odvysílána), měl odstranit a zároveň by za takovýto prohřešek měl být trestán pokutou.

Jakákoliv další pravidla bych nestanovoval, neboť takto skromnou a stručnou úpravu považuji za vhodnou. Ve zbytku by si každý, koho se tato problematika dotýká, měl vystačit s ústavními základy a mediálními zákony. Ostatně i současná podoba zákona o volbách do zastupitelstev krajů, který o volební kampani zásadně mlčí, o uvedeném svědčí, neboť jsem nezaznamenal, že by tato absence jakkoliv kampaně oproti jiným druhům voleb ovlivnila či poznamenala. Jakákoliv další pravidla by zvyšovala šance neúspěšných kandidátů na zvrácení voleb soudní cestou, a to pro sebe-menší prohřešek proti pravidlům volební kampaně, kdy by o výsledku voleb nerozhodovali sami voliči, ale až po konci hlasování státní orgány.

Další změny by se měly týkat financování volební kampaně. Zákon o volbě prezidenta republiky přinesl do České republiky nevidané novum, kterým je stanovení limitu výdajů vynaložených na volební kampaň. Tímto způsobem jsou tak doposud omezeni pouze kandidáti usilující o úřad prezidenta republiky, dá se však očekávat, že k obdobnému kroku zákonodárce přistoupí i v případě ostatních druhů voleb. Přímou se to nabízí pro volby do Poslanecké sněmovny, Senátu, Evropského parlamentu a krajských zastupitelstev. V rámci obecních zastupitelstev by takováto restrikce nalezla uplatnění pouze ve velkých obcích (např. statutární města), v případě vesnic a menších měst by to smysl nemělo, neboť prostředky vynakládané na kampaň jsou v těchto případech zanedbatelné.

Limity by měly být stanoveny nikoliv pouze formálně, ale ve výši kandidáty výrazně omezující tak, aby se opatření neminulo účinkem, kdy tímto opatřením by mělo dojít ke zvýšení šance na úspěch ve volbách i pro ne zcela majetné kandidáty, k omezení permanentnosti kampaně a k tlaku na kandidáty k využívání intelektuálně náročnějších forem kampaně, které jsou zpravidla levnější. Konkrétní výše limi-

tů by měla vycházet z reality, a to např. výpočtem vycházejícím z nákladů vynaložených na volební kampaň v rámci několika posledních voleb určitým počtem nejúspěšnějších kandidátů (určení by tedy zabralo delší čas, příp. by výše limitu mohla být dle zkušeností s proběhnuvšími volbami snižována či zvyšována).

Limity volební kampaně jsou dle mého názoru důležité zejména z toho důvodu, že umožňují uspět i kandidátům, kteří nevládnou značným finančním zázemím, kampaň se pak nemusí omezit na nákladné a zároveň bezduché plakátování a billboardování obsahující zcela bezobsažná hesla, kdy by kandidáti v rámci levnějších forem kampaně (setkávání s voliči či apod.) museli prokazovat kreativitu, inteligenci, nápaditost a chytrost, na základě kterýchžto vlastností by se volič mohl rozhodnout. **Se stanovením limitů se však musí pojit přijetí pravidel umožňující kontrolu financování volební kampaně.**

Především se musí jednat o povinnost zřídit volební účet, vést účetnictví o prostředcích vynakládaných na volební kampaň a povinnost veškeré tyto údaje řádně zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup. K tomu by však nemělo dojít až po ukončení volební kampaně, ale aktualizace údajů by měla probíhat v nejlepší možné on-line. Zřízení účtu, který bude zahrnovat veškeré příjmy a výdaje vynaložené na volební kampaň, a náležitě informování považuji za ještě důležitější pravidlo než samotné stanovení limitů nákladů (jeden institut bez druhého však nemá valnějšího významu).

Přikláním se i ke **změně principu vyplacení příspěvku na volební náklady.** Jeho primárním cílem je zajištění politické plurality, kdy je i nepřilíživému kandidátovi umožněna účast ve volebním klání, a to za jistoty, že v případě alespoň částečně úspěšného výsledku stát přispěje tomuto kandidátovi na volební kampaň, a byť ten třeba není zvolen, má snadnější úlohu při účasti ve volbách následujících. **Považuji za vhodné, aby kandidát, který svým výsledkem dosáhl stanovené hranice, získal příspěvek procentuálně nejvyšší, kdy by se toto finanční ohodnocení se zvyšujícím se volebním úspěchem proporcionálně snižovalo,** neboť tímto by skutečně byli podporováni malí, noví či netradiční kandidáti a příspěvek by nesloužil k obohacování politických matadorů, s čímž je v současnosti spojeno rozevírání nůžek mezi těmito skupinami kandidátů, a paradoxně je tak v současnosti popírán účel tohoto příspěvku.

Poslední změnou by pak mělo být **stanovení povinnosti poskytovat dary stranám a hnutím pouze bezhotovostní platbou.** Uvažovat by rovněž šlo o omezení výše členského příspěvku, neboť právě za ten může být dar vydáván, přičemž tak jednoduše může dojít k obcházení v současnosti stanovených pravidel. Nabízí se i hříšná myšlenka, zda by dary měly poskytovat právnické osoby, neboť samy nemají volební právo, nemohou se samy voleb účastnit a nemusely by je tedy ovlivňovat tímto způsobem. Samozřejmě si plně uvědomuji, že každý může poskytnout prostředky na volební kampaň oblíbenému kandidátovi, neboť se jedná o realizaci svobody projevu, kterážto by byla tímto institutem (a stejně tak i stanovením limitů) omezována.

K financování volební kampaně a jeho změnám již jen poznamenám, že **příspěvek na činnost by měl obdržet rovněž nezávislý kandidát, který uspěl v případě voleb do Senátu,**

neboť současná úprava je neodůvodněná, nespravedlivá a popírá smysl a účel horní komory Parlamentu.

Problémem posuzování souladnosti volební kampaně s právním řádem správním soudnictvím je, že tato ochrana je poskytována až po skončení voleb. Zcela jistě by nebylo na škodu zamyslet se nad zřízením orgánu, který by uvedené posuzoval již za trvání samotné kampaně, **či zda by nebylo možné zanést do správního řízení žaloby sloužící k ochraně volební kampaně**, jež by však musely být rozhodovány v rámci zrychleného řízení. Zauvažování nad uvedeným problémem by však vedlo k vydání samostatné práce.

Trestní právo sice nabízí teoretické řešení kampaně spočívající v přímém kupování přízně voličů, kdy však jeho praktickou uplatnitelnost není možné přeceňovat (viz poznámky v příslušné kapitole). Této aktivitě by však mohla zamezit velmi jednoduchá změna právního řádu, kdy by volební lístky nebyly zaslány každému z voličů již před volbami, ale ty by byly k dispozici až ve volební místnosti. Poptávka po zaplacení voliči za hlas, u něhož není možné zkontrolovat, jak s ním bylo naloženo, bude dle mého názoru mizivá. Uvedené by navíc přineslo pozitivní externalitu ve formě šetření životního prostředí a úspory prostředků na volby vynaložené. Jediným důvodem, který zaslání volebních lístků do schránek voličů v současnosti ospravedlňuje, je seznámení voliče s kandidáty, kdy se zároveň jedná o upozornění na blížící se volby, což však při současné míře kampaně a činnosti médií rozhodně nelze přehlédnout.

Závěrečné slovo

Smyslem a účelem této práce bylo seznámení případného čtenáře s právní regulací volební kampaně v poměrech České republiky. Analýza nejdůležitějších předpisů, které se tomuto tématu věnují, ústí v návrh změn, které by dle mého názoru mohly vést ke zkvalitnění právní úpravy tohoto institutu. Přínosným se mi rozhodně jeví, pokud k tomuto tématu vysloví svůj názor případně další osoby, neboť stará pravda praví, že vícero hlav více ví, kdy různé pohledy na tuto věc by mohly být značně inspirující.

Doufám, že kdokoliv, kdo přijde do styku s mou prací, bude obohacen o informace a poznatky na téma, se kterým sice každý přichází do velmi výrazného kontaktu, přičemž však skutečná znalost této problematiky je dle mého názoru nízká, a zároveň doufám, že toto obohacení neproběhlo příliš suchopárnou a nezajímavou cestou.

Děkuji každému, komu se podařilo udržet pozornost a zaujetí až k těmto řádkům.

✿ Autor je advokátním koncipientem v Břeclavi.

Text celé práce, kde najdete i rozbor právní úpravy volební kampaně v Listině základních práv a svobod, ve volebních a mediálních zákonech i v některých dalších zákonech (včetně zajímavé pasáže rozebírající závaznost předvolebních slibů) si můžete přečíst na www.bulletin-advokacie.cz.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, jako každým rokem, dovoluji si vás i letos pozvat na

26. ročník tradičního běžeckého závodu advokátů

„O PAROHY ARCIVÉVODY FERDINANDA“

kteří se uskuteční v sobotu 13. 6. 2015 na Konopišti.

Závod je, stejně jako minulé ročníky, určen nejen advokátům a jejich zaměstnancům, ale i jejich rodinným příslušníkům, přátelům a dalším příznivcům pohybu v přírodě. Závodí se v dětských i dospělých kategoriích. Přijďte si se svými rodinami a přáteli zasportovat, a poté posedět s kolegy v restauraci.

Program:

- 9:30 – 10:00 Přihlášky účastníků za letním divadlem vedle zámeckého rybníka na Konopišti
- 10:00 – 12:00 Běžecký závod okolo zámeckého rybníka a vyhlášení výsledků závodu
- 12:30 Společné posezení v restauraci

Případné ubytování a stravování si zajišťují a hradí účastníci sami. Startovné se nehradí.

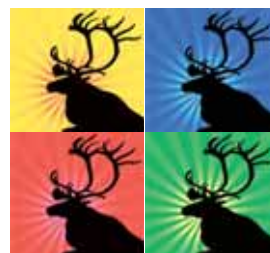
Pro ty z vás, kteří jste se závodu ještě neúčastnili a chystáte se zúčastnit v letošním roce, uvádím kategorie a délky tras:

- MUŽI – běží dvě kola okolo Konopištského rybníka v celkové délce cca 5,4 km
- ŽENY – běží jedno kolo okolo Konopištského rybníka v celkové délce cca 2,7 km
- STARŠÍ ŽÁCI (cca 12-15 let) – běží jedno kolo okolo Konopištského rybníka v celkové délce cca 2,7 km
- NORDIC WALKING – tuto kategorii jsme zavedli pro ty, kteří z různých důvodů nemohou běžet, jde tedy o „pěší“ kategorii – jedno kolo okolo Konopištského rybníka v celkové délce cca 2,7 km
- DĚTI od cca jednoho roku jsou rozděleny do kategorií NEJMENŠÍ, PŘEDŠKOLÁCI, MLADŠÍ ŽÁCI a běží dle věku jedno až dvě menší či větší kola po louce

Přihlášky prosím zasílejte elektronickou poštou na mou adresu: premus@pravni.cz

Těším se na vaši účast a přeji vám příjemné dny.

JUDr. ROMAN PREMUS, regionální představitel ČAK pro Středočeský kraj

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

ve čtvrtek 4. června 2015

1. **Rozhodování soudů v oblasti věcných práv v NOZ**
2. **Ochrana vlastnického práva v NOZ (vlastnické žaloby)**

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce NS

v úterý 15. září 2015

Dědické právo v NOZ

Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., člen rekodifikační a výkladové komise k NOZ

ve čtvrtek 11. června 2015

Ústavní soudnictví

Lektor: JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, advokát, emeritní soudce Ústavního soudu

ve středu 23. září 2015

Wolters Kluwer, a. s., U Nákladového nádraží 6, Praha 3

ASPI – systém právních informací – Naučíme vás, jak efektivně pracovat v systému ASPI.

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer, a. s. Využívání systému demonstrujeme na konkrétních praktických příkladech.

ve čtvrtek 18. června 2015

Pojistná smlouva v novém občanském zákoníku

Lektorka: JUDr. Erika Mačáková, LL.M., Ph.D., advokátka

ve čtvrtek 24. září 2015

Společnost s ručením omezeným

Lektor: JUDr. Jiří Janeba, advokát

ve čtvrtek 3. září 2015

Spoluvlastnictví (podílové) v novém občanském zákoníku (vybrané otázky)

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce NS

ve čtvrtek 8. října 2015

Důsledky porušení smlouvy podle (nového) občanského zákoníku

Lektorka: JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., advokátka, rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty, Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

ve čtvrtek 18. června 2015

Novinky v civilním procesu

Lektor: JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda MS v Praze

ve středu 24. června 2015

Katastr nemovitostí a nový občanský zákoník

Lektor: JUDr. Adam Zítek, Ph.D., advokát

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v hotelu International

ve středu 27. května 2015

Rodinné právo

Lektorka: Mgr. Ingrid Kovářová Kochová, Ph.D.,
soudkyně OS v Olomouci

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

v pondělí 8. června 2015

Etika a kárná odpovědnost advokáta

Lektor: JUDr. Bohuslav Sedlatý, předseda odvolací
kárné komise ČAK

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace: 542 514 401 – pí Tereza Quittová.

Pozvánka na celostátní turnaj advokacie v tenise

Mariánské Lázně 2015
4. 9. – 5. 9. 2015

Advokátní kancelář JUDr. Ladislava Jiráska
a Mgr. Roberta Šupa, s laskavým svolením a podporou
České advokátní komory, pořádají již XXIII. ročník
tradičního celostátního turnaje advokacie v tenise,
na který si vás tímto dovolujeme pozvat.

PROPOZICE:

1. Pořadatel: Advokátní kancelář Jirásek & Šup
Klíčová 199/2, Mariánské Lázně
e-mail: info@jiraseksup.cz
tel.: 00420 354673511,
mobil: 00420775673514

2. Místo konání: Tenisové dvorce Tenisového klubu
v Mariánských Lázních, U lesního pramene, Chopinova 85/1

3. Vrchní rozhodčí: Mgr. Marian Heres

4. Vypsání soutěže

1. dvouhra mužů do cca 44 let – bude upřesněno dle účasti
2. dvouhra mužů nad cca 44 let – dtto
3. čtyřhra mužů
4. dvouhra a čtyřhra žen
5. smíšená čtyřhra, bude-li zájem

5. Soutěže jsou otevřeny pro všechny členy a pracovníky
české a slovenské advokacie, ředitelství turnaje si vyhrazuje
právo úpravy vypsání soutěží podle počtu účastníků.

6. Přihlášky zasílejte e-mailem na: info@jiraseksup.cz

7. Vklady budou vybírány při prezenci ve výši **700 Kč** (zahrnuje
občerstvení a raut)

8. Prezence dne 4. 9. 2015.

Ubytování je zajištěno v hotelu Grandhotel Pacifik ****.
Informace na telefonu 354651300, nebo na e-mailu
pacific@badmarienbad.cz.

Pro zájemce je možné individuálně dohodnout prodloužení
pobytu, včetně léčebných kúr, rehabilitací, masáží apod.
za zvýhodněných podmínek.

Srdečně zveme všechny příznivce bílého sportu
do Mariánských Lázní.

JUDr. LADISLAV JIRÁSEK
ředitel turnaje

Mgr. MARIAN HERES
vrchní rozhodčí

Západočeský region České advokátní komory vás zve na 9. ročník golfového turnaje advokátů

„ADVO-CUP“

Turnaj proběhne dne **12. 6. 2015** na golfovém hřišti **Golf Club Benátky nad Jizerou** a je určen všem zájemcům z řad advokátů/advokátek a advokátních koncipientů/koncipientek.

Startovné činí 600 Kč, je splatné předem na účet č. 1111066103/0800 a je nevratné.

Přihlásit se je možné na <http://www.cgf.cz/TournamentDetail.aspx?IDTournament=444554728>, kde najdete i detaily turnaje.

Případné dotazy zasílejte na adresu kristyna.spurna@advokat.cz nebo radek.spurny@advokat.cz.

Těšíme se na vás!

Organizátoři: JUDr. Kristýna Spurná
JUDr. Radek Spurný

Dve podujatia na šachovniciach v Bratislave

A keď si Slovenská advokátska komora každý rok v apríli pripomína prijatie prvého zákona o nezávislom výkone advokácie na Slovensku v roku 1990, tohtoročné 25. výročie v sebe nesie pečať osobitosti. Členovia organizačného výboru sú veľmi radi, že práve tento rok sa podarilo zrealizovať výnimočnú ideu, s ktorou sa už dlhší čas pohrávali – zorganizovať medzištátny šachový zápas advokátov pred tradičným turnajom Advokát Chess Open Bratislava, kde sa už osem rokov stretávajú slovenskí aj českí hráči.

Zápasy s „bratmi Čechmi“ sa vždy nesú v priateľskom duchu, ale asi ako v každom športe, aj medzi šachistami cítiť rivalitu, vďaka ktorej turnaj každý rok okorení štipka napínavosti. V priateľskom bratskom súperení o šachový trón sa zrodila spomínaná myšlienka medzištátneho zápasu za účasti tímov šachistov oboch krajín. Predseda organizačného výboru JUDr. Blaha už v rámci vlaňajšieho turnaja načrtnol myšlienku hráčom z Českej republiky, ktorí ju prijali ako príjemnú a vítanú výzvu. **Zrejme sa nemohla**

Za ČAK hrá (sprava) Pavel Lev, za ním Petr Vaněk, za SAK hrajú IM Peter Petrán, IM Igor Gažík a Ivan Syrový.

Libuša Dočkalová v šachovej partii s Vlastimilom Loučkom.

naskytnúť vhodnejšia príležitosť zaviesť novú medzištátnu tradíciu, ako v roku, kedy obe komory oslavujú 25 rokov nezávislého výkonu advokácie.

I. medzištátny šachový zápas advokátov

Dňa 16. apríla 2015 sa pod záštitou hostiteľskej Slovenskej advokátskej komory a partnerskej Českej advokátskej komory prvýkrát zišli dve 5-členné reprezentačné družstvá šachistov, aby na pôde organizátora odohrali medzištátny zápas. Všetci hráči museli byť advokáti, pričom každý tím sa skladal z piatich pánov a jednej dámy – šachistky v snahe podčiarknuť skutočnosť, že ženy tvoria rovnocennú súčasť advokátskej obce. Tím Slovenskej advokátskej komory pod vedením nehrajúceho kapitána Antona Blahu tvorili IM Peter Petrán, IM Igor Gažík, Mario Castiglione, Ivan Syrový, Libuša Dočkalová a Ivan Pecník. Česká advokátska komora nominovala do reprezentačného tímu Pavla Leva, Petra Vaněka, Vlastimi-

Víťazný tím Slovenskej advokátskej komory v zložení (zľava) IM Igor Gažík, Ivan Pecník, Libuša Dočkalová, Mario Castiglione, IM Peter Petrán, nehrajúci kapitán Anton Blaha a Ivan Syrový.

la Loučka, Stanislava Sochora, Silviu Walterovú a Martina Pecha. Tím viedol hrajúci kapitán Michal Vávra.

Podujatie otvorili spoločne kapitáni súťažných tímov. JUDr. Blaha prečítal prítomným pozdrav predsedu Slovenskej advokátskej komory JUDr. Hreždoviča, ktorý potvrdil, že keď prvýkrát počul o zámere pripraviť podujatie tohto druhu, nadchol sa ním z jednoduchého dôvodu: s Českou advokátskou komorou má jej slovenský pendant dlhodobu nadštandardné vzťahy. Hráčom poprial, aby si v šachovom súperení príjemne zahrali a zasúťažili a najmä, aby v tejto krásnej hre upevnili priateľstvo, ktoré má v dnešných časoch mimoriadnu ľudskú hodnotu.

Po otvorení obe družstvá zasadli k šachovniciam a odohrali päť kôl. Symbolicky (a bez predchádzajúcej dohody) sa čierno-bielej kráľovskej hry česká strana zhostila oblečená v čiernom, kým slovenskí súperi v bielom. Najúspešnejším slovenským hráčom sa stal Mario Castiglione s maximálnym počtom bodov 5, z českej strany to bol Pavel Lev so ziskom 2,5 bodu.

Tím Českej advokátskej komory v zložení (zľava) Petr Vaněk, Vlastimil Louček, Silvie Walterová, Pavel Lev, Stanislav Sochor a hrajúci kapitán Michal Vávra.

Slovenský tím si počínal lepšie, napokon zvíťazil v pomere 4:1 s konečným skóre 15,5 : 9,5 bodov. Účastníci dostali medaily a slovenský tím získal aj putovný pohár víťazov, ktorý bude v najbližších mesiacoch vystavený na čestnom mieste v sídle Komory v Bratislave. Tento raz síce slovenskí šachisti zvíťazili jednoznačne, ale nemusí to tak byť vždy. Českí hráči sa už teraz tešia na odvetu, ktorá sa na ich pozvanie uskutoční v Čechách.

Benjamin Franklin kedysi povedal, že ak hráme šach, nemrháme časom, ale získavame a rozvíjame veľa vzácnych vlastností duševných, pre ľudský život veľmi užitočných. Šach podporuje v človeku pozitívne hodnoty – cibrí logiku, rozvíja disciplínu, ale aj skromnosť a priateľstvo. Organizačný výbor pevne verí, že priateľský zápas tieto hodnoty posilnil a sme veľmi radi, že vo vzťahu k českým advokátom nehovoríme iba o kolegoch, ale predovšetkým o priateľoch. Zostáva len zaželať si, nech sa pilotný ročník I. medzištátneho zápasu advokátov stane ďalšou priateľskou tradíciou medzi oboma partnerskými komorami.

VIII. ročník šachového turnaja Advokát Chess Open Bratislava 2015

Slovenská advokátska komora 17. – 18. apríla 2015 už ôsmy raz otvorila dvere šachistom z radov advokátov a koncipientov, sudcov, prokurátorov, notárov a exekútorov a ča-kateľov na výkon týchto povolání, ako aj podnikových práv-níkov, zástupcov akademickkej obce, študentov právnických fakúlt – jednoducho, absolventov práva v rôznych právnických profesiách na tradičnom podujatí **Advokát Chess Open Bratislava s podtitulom Ad Honorem JUDr. Júliusa Kozmu**. Turnaj, ktorý pred ôsmimi rokmi začínal za účasti skromného počtu ôsmich hráčov, si postupne získal renomé u nás aj za hranicami. Organizátori každý rok privítajú približne päťdesiat šachistov, medzi nimi nechýba početné zastúpenie najmä zo susednej Českej republiky, prichádzajú aj hráči z Maďarska a Poľska.

Účastníkov za hosťiteľskú organizáciu privítal člen predsedníctva Slovenskej advokátskej komory JUDr. Havlát. Pripomenul slová amerického šachového veľmajstra R. J. Fischera: „*Raz dáte súperovi lekciu vy, inokedy dá lekciu on vám.*“ Práve o tom je aj advokácia... Situácia na šachovnici aj pri zastupovaní klientov sa mení každým ťahom, každým úkonom. Figúrky sa menia, ale hra zostáva. Všetkým hráčom poprial dobré ťahy a správne rozhodnutia v atmosfére fair-play.

Prítomným sa prihovril aj JUDr. Blaha, predseda organizačného výboru šachového turnaja. Riaditeľ turnaja Ing. Štúrca zo šachového klubu Slovan dal hráčom posledné pokyny a zápolenie sa v plnom sústreďení v kolegiálnej, ale aj tak napínavej atmosfére mohlo začať.

Turnaj sa teší obľube, čoho dôkazom bolo štyridsať deväť registrovaných účastníkov. V portfóliu hráčov sa stretlo dvadsať advokátov, traja advokátski koncipienti, deväťnásť zástupcovia iných právnických profesií a hostia a siedmi študenti právnických fakúlt. Medzi účastníkmi bolo jedenásť hráčov z Českej republiky a jeden z Maďarska, organizačný výbor evidoval jednu medzinárodnú veľmajsterku, troch medzinárodných majstrov a troch majstrov FIDE.

V prvý súťažný deň šachisti odohrali štyri kolá. Každý rok tvorí súčasť turnaja aj odborná prednáška, ktorej sa v piatkový podvečer zhostil prof. JUDr. Čentěš, PhD., na tému „Trestné právo ako ultima ratio“. Prijemným sprestrením bolo aj obvyklé krátke spoločenské posedenie hráčov po skončení prvého súťažného dňa skôr, ako odišli načerpať sily na päť kôl druhého dňa.

V sobotné popoludnie po mnohých napínavých zápoleniach VIII. ročník turnaja Advokát Chess Open spoznal víťazov. **1. cenu – putovný pohár pre víťaza a pohár predsedu organizačného výboru – si odniesol mladý český koncipient Jan Příborský**, ktorý sa na turnaji zúčastnil druhý raz. Ďalšie tri miesta obsadili slovenskí účastníci. **2. priečka** patrila študentovi práva IM **Tamásovi Petényimu**. Na **3. mieste** sa umiestnil advokát **Mario Castiglione** a **4. cenu** prevzal advokát IM **Igor Gažík**. Darilo sa aj ďalším zahraničným účastníkom. **5. najlepším hráčom** sa stal nováčik turnaja **Stanislav Sochor**, advokát z Českej republiky. Na

Víťaz turnaja advokátsky koncipient Jan Příborský preberá putovný pohár z rúk riaditeľa turnaja Ing. Štúrca.

6. priečke sa umiestnil advokát FM **Csaba Bognár** zo susedného Maďarska.

Okrem šiestich najúspešnejších hráčov organizačný výbor ocenil aj víťazov osobitných kategórií. **Najlepším šachistom – advokátom sa stal Mario Castiglione, titul najlepšia šachistka patrí WGM Zuzane Borošovej**. Spomedzi neregistrovaných hráčov si prvenstvo odniesol tiež nováčik turnaja advokát **Miroslav Ondrej** a cena pre najlepšieho študenta – šachistu patrí aj tento rok IM **Tamásovi Petényimu**. Spomedzi účastníkov bola na záver vyžrebovaná **Andrea Briestenská** ako šťastná neocenená hráčka. K pestrosti udeľovaných cien prispeli dary sponzorov, najmä organizátorskej Slovenskej advokátskej komory a advokátov JUDr. Bžána a JUDr. Rabatina, knižnými poukazmi prispela spoločnosť **WOLTERS KLUWER**; vecné ceny venoval **Daniel Požár**. Turnaj sa prvý raz tešil z podpory mediálneho partnera – vydavateľstva **Šport Press**.

Ďalší ročník obľúbeného podujatia je za nami. Ceny sú rozdané, figúrky a šachovnice na rok odložené. JUDr. Blaha všetkým poďakoval, že prispeli nielen k bezproblémovému priebehu podujatia, ale ako vždy vytvorili veľmi príjemnú atmosféru, akoby sa pri partii šachu stretli priatelia, nie rivali. Azda práve v tom tkvie duch a čaro turnaja Advokát Chess Open Bratislava, pre ktoré naň každý rok zavítajú skalní účastníci, nováčikovia sa radi vracajú... Organizačný výbor sa čoskoro s chuťou pustí do prípravy IX. ročníka. Dúfame, že okrem známych uvidíme aj nové tváre a Advokát Chess Open Bratislava 2016 opäť rozšíri hráčsku základňu.

Dovidenia o rok, milí šachisti!

✿ Mgr. LUCIA STREČANSKÁ, Mgr. KATARÍNA MAREČKOVÁ,
odbor medzinárodných vzťahov SAK

WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

inzerce

Advokáti u prvorepublikových pracovních soudů

prof. JUDr. LADISLAV VOJÁČEK, CSc.

U en několik dní po vzniku republiky, 4. listopadu 1918, se ústředna odborových organizací „Odborové ústředí československé“ obrátila na Národní výbor československý a dožadovala se reformy živnostenských soudů, rozhodujících spory z pracovního (služebního) poměru. Zejména žádala výrazné rozšíření jejich působnosti a zvýšení jejich počtu.¹ Ministerstvo spravedlnosti hozenou rukavici zvedlo a na začátku června roku 1923 připravilo první koncept vládního návrhu zákona o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učňovského (o soudech živnostenských). Po letech přerušovaných příprav nakonec v roce 1931 spatřil světlo světa zákon č. 131 Sb. z. a n., o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učebního (zákon o pracovních soudech).²

První zveřejněný koncept vládního návrhu zákona o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učňovského z roku 1923 výslovně zakazoval zastupování stran advokáty (§ 21). Konstatováním, že „zastoupení advokáty není dovoleno“, navazoval na platnou úpravu, podle níž byli advokáti z řízení před živnostenskými soudy vyloučeni. Ti se tomu ovšem vehementně bránili, na posled jen krátce před rozesláním osnovy zainteresovaným institucím výbor Advokátní komory v Čechách.³ Odvolával se zejména na skutečnost, že do kompetence živnostenských soudů měly nově připadnout také pracovní spory obchodních pomocníků. Při nich šlo často o subtilní právní problémy a relativně vysoké peněžní částky, proto § 41 platného zákona o obchodních pomocnících z roku 1910 možnost nechat se v řízení před soudem zastoupit advokátem připouštěl. Výbor Advokátní komory zároveň mohl poukázat na nový rakouský zákon o živnostenských soudech (č. 229/1922 BGBl.), který připouštěl zastupování advokáty v pracovních sporech v hodnotě nad 10 000 rakouských korun.

Když Ministerstvo spravedlnosti žádalo o stanovisko ke zmíněnému konceptu různé zainteresované instituce, výbor Advokátní komory v Čechách neoslovilo. Ten se však

v listopadu 1923 sám zapojení do diskuse aktivně dožadoval. Stěžoval si přitom, že „všem příslušníkům těchto zaměstnání, zaměstnavatelům i zaměstnancům, chce osnova vzíti možnost, aby se ve svých sporech do rámce §u 1. osnovy spadajících dali v I. stolici zastoupiti svým důvěrníkem práva znalým, dle výcviku svého a dle předpisu advokátního řádu k zastupování stran před všemi úřady a soudy povoláním“.⁴

Zastupování stran advokáty před živnostenskými soudy považovaly za potřebné a prospěšné i jiné instituce. V písemných stanoviscích k předloženému konceptu vládního návrhu připouštělo fakultativní účast advokátů Ministerstvo unifikací (přímo na předcházející poradě na Ministerstvu spravedlnosti jeho zástupce ministerský rada Schrotz argumentoval tím, že na Slovensku tyto spory příslušely před řádné soudy, takže slovenským advokátům by se vzala významná část jejich působnosti⁵). Zastupování advokáty prosazovaly i Odborové sdružení československé, Obchodní komora v Banské Bystrici, Obchodní komora v Praze (s tím, že náklady ponese zastupovaná strana) a Jednota pro péči hospodářskou a kulturní. Ministerstvo obchodu ji také připouštělo, ale jen ve zvlášť výjimečných případech. V účasti advokátů při řešení pracovních sporů viděli především záruku ochrany práv zúčastněných.

Naopak vyloučení advokátů prosazovala stanoviska Ministerstva zásobování, Ministerstva zemědělství a Ústředny obchodních komor, prezentující názor většiny komor, které sdružovala.⁶ A k vyloučení advokátů se zřejmě přikláněli i ti, kteří se k němu výslovně nevyjádřili, neboť tím vlastně mlčky podpořili předložený návrh. Odpůrci zastupování stran advokáty se – bohužel na základě praktických zkušeností – obávali zejména umělého prodlužování sporů, jejich zdražování, případně i navození nerovnosti procesních stran.

Z uvedeného výčtu organizací je zřejmé, že v této otázce linie odlišných názorů výjimečně nevedla po jinak jasné ose zaměstnanci kontra zaměstnavatelé, resp. instituce hájící spíše zájmy zaměstnanců kontra instituce bližší zaměstnavatelům. Zde zřejmě rozhodovaly hlavně zkušenosti a individuální postoje osob, které se na tvorbě stanovisek podílely. Jisté tomu tak bylo proto, že tu nešlo o klasickou pracovníprávní záležitost, dotýkající se přímo pracovního poměru.

Na základě vznesených připomínek připravilo ministerstvo na jaře roku 1924 druhou verzi vládního návrhu, kterou opatřilo i důvodovou zprávou. Jeho § 21 vycházel z jiné filozofie než první verze: „Strany mohou se dáti před pracovním soudem zastupovati každou svéprávnou osobou, která jest schopna před soudem jednati [s pozdějším rukou psaným doplněním: „pokud není soudu známa jako pokoutník“, převzatým z námětu Ministerstva pro správu Slovenska]. Dá-li se strana zastupovati ve sporu, jehož předmět nemá hodnotu vyšší než 300 Kč, nepřísluší jí proti odpůrci nárok na náhradu nákladů z toho vzešlých“.⁷ Zákonodárce novým zněním reagoval na stanoviska dříve dotazovaných institucí. „Ustoupil“ v tom, že zastupování advokáty připustil, ale zároveň chtěl ustanovením o sporech s nízkou hodnotou zabránit neade-

1 Národní archiv, fond Ministerstvo spravedlnosti 1918-1945 (dále „MSpr“), kart. 585.

2 Text zákona s důvodovou zprávou a dalšími dokumenty z jednání parlamentních orgánů in Hlaváček, Jaromír (ed.): Pracovní soudy. Zákon ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n. o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učebního (o pracovních soudech) se sněmovními materiáliemi a rejstříky, nákladem společné ústředny svazů zaměstnaneckých Odborového sdružení československého, Praha 1931. Komentovaný zákon a prováděcí předpisy též in Freudenfeld, František – Kasanda, Jan: Pracovní právo republiky Československé, V. Linhart, Praha 1938, str. 738-786.

3 K tomu Přípis výboru Advokátní komory v Čechách Ministerstvu spravedlnosti z 1. září 1923; Národní archiv, fond MSpr, kart. 584.

4 Stanovisko výboru Advokátní komory v Čechách z 23. září 1923; Národní archiv, fond MSpr, kart. 584.

5 Úřední záznam z jednání o zákonu o živnostenských soudech z 25. června 1923; fond MSpr, kart. 584.

6 Texty stanovisek oslovených subjektů a sumarizující přehled připomínek (rukopis); Národní archiv, fond MSpr, kart. 584.

7 Vládní návrh. Zákon ze dne ... 1924 o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učebního (o soudech pracovních); Národní archiv, fond MSpr, kart. 584.

kvátnímu zdražování soudního řízení. Odvolal se také na již zmíněnou rakouskou úpravu.

Příprava zákona o pracovních soudech pak prošla řadou dalších peripetií, které nebudeme sledovat. Podstatné je, že účast advokátů už nebyla zpochybněna. Zároveň se k ní však zase pojilo omezení, ovšem motivované a pojaté poněkud jinak než v roce 1924. Zákon o pracovních soudech, jak jej v roce 1931 schválilo Národní shromáždění, tak v § 23 stanovil: „Strany mohou se dáti před pracovním soudem zastupovati každou svéprávnou osobou, která je schopna před soudem jednati. Ve sporech, jejichž předmět nemá hodnotu vyšší než 1000 Kč, jest vyloučeno zastoupení advokátem; ve sporech těchto nemohou advokáti stranu zastupovati ani jako funkcionáři podniků, které jsou ve sporu před pracovním soudem stranami“. Zatímco tedy předchozí podoba omezení akcentovala především ochranu před zdražováním pracovních sporů, v této podobě mělo omezení bránit hlavně jejich prodlužování (a druhotně i zdražování). V parlamentní diskusi se proti zastupování advokáty vyslovil německý nacionálně orientovaný poslanec Richard Köhler, naopak agrárník Josef Tůma konstatoval, že proti navrhovanému znění nemá námitek.

Hranice 1000 Kč se neopírala o exaktní fundament, ale byla výsledkem kompromisu (ministerstvo původně vycházelo z částky 500 Kč, zatímco Ministerstvo obchodu navrhovalo 2000 Kč⁸). Na jednání zástupců koaličních stran v únoru 1931 navrhoval senátor dr. Vladimír Fáček zrušení tohoto omezení nebo alespoň podstatné snížení hranice, ale bez úspěchu. V zřejmém voluntarismu při určování této důležité hranice vidím nejslabší prvek nové úpravy, i když na druhé straně ve fázi přípravy zákona bylo prakticky nemožné opřít se o konkrétní fakta. Bohužel jsem však nenašel doklady, že by se Ministerstvo spravedlnosti později pokusilo vhodnost nastavené hranice ověřit.

Z textu vypadla dřívější nesporně odůvodněná zmínka o pokoutnicích, proto se například zástupce Ministerstva unifikací dožadoval, aby jejich vyloučení výslovně zmínila alespoň důvodová zpráva.⁹

Druhý odstavec § 23 ukládal vládě, aby nařízením stanovila zvláštní sazby advokátských odměn při zastupování před pracovními soudy. Ministerstvo spravedlnosti však s přípravou tohoto vládního nařízení příliš nespěchalo, až svými průtahy přimělo poslance Johanna Greifa, Richarda Köhlera a další, aby koncem října 1932 ministra interpeleovali.¹⁰ Rychlé úpravy se dožadovali proto, že podle nich praxe rychle ukázala, jak neúnosná je pro mnohé zastupované zaměstnance finanční zátěž spojená s vedením sporu. Vláda pak příslušné nařízení vydala v listopadu 1932 (vl. nař. č. 170 Sb. z. a n., kterým se upravuje sazba odměn za zastupování advokáty v řízení před pracovními soudy a v řízení opravném). Existující stav však změnila jen nepatrně. Potvrdila totiž, že pro advokáty i před pracovními soudy v zásadě platí ustanovení vládního nařízení č. 95/1923 Sb. z. a n., kterým se ustanovují sazby pro výkony advokátů a jejich kanceláří, včetně připojeného sazebníku. Jen při hodnotě pracovního sporu nepřesahující 5000 Kč příslušel za některé úkony advokátům nárok na odměnu nižší o 20 % oproti řízení před řádným soudem.

O výklad na první pohled zcela jasného ustanovení § 23 odst. 1 o zastupování advokáty se v následujících letech roz-

hořely dva spory, resp. ve dvou případech se ukázalo, že soudy nepostupují jednotně. V roce 1933 šlo o to, zda ve sporech do 1000 Kč mohou strany zastupovat advokátní koncipienti, a v roce 1938, zda v takových sporech mohou zastupovat úředníci advokátních kanceláří. Zatímco některé soudy vnímaly angažmá advokátních koncipientů a úředníků advokátních kanceláří jako obcházení zákona, nakonec převážil názor, že zastupování těmi i oněmi je přípustné. V obou případech se také argumentovalo obdobně: výchozím konstatováním, že se strany mohou dát zastupovat „každou svéprávnou osobou“, a hledáním smyslu následného omezení. Někteří vyloučení advokátů v menších sporech spojovali se snahou zabránit účelovému zdražování sporu, případně i prodlužování procesu, jiní zase akcentovali nebezpečí nerovnosti stran. Při zastupování advokátními koncipienty i úředníky advokátních kanceláří ovšem účelové zdražování ani prodlužování sporu nehrozilo, protože obojí si mohli účtovat jen náklady jako jakákoliv jiná osoba. Také nebezpečí nerovnosti stran se nijak nezvyšovalo, protože straně nebylo možné zabránit, aby si opatřila informace od advokáta, navíc zaměstnanci se mohli nechat zastupovat tajemníky nebo úředníky odborových organizací. Možnost nechat se zastupovat úředníky advokátních kanceláří potvrdil i Nejvyšší soud v rozhodnutí ze 14. října 1937 (č. R III, 306/37; Vážný, č. 16440), aniž by však svůj názor jakkoliv zdůvodnil.

Mnozí příslušníci advokátského stavu se nechtěli smířit s tím, že se u pracovních soudů nemohou plně uplatnit. Napovídá tomu námět na novelizaci zákona o pracovních soudech z roku 1938, vycházející z požadavku správního výboru Advokátní komory v Bratislavě, aby bylo zrušeno „pre advokátov ponižujúce“ ustanovení o zákazu zastupování ve sporech s hodnotou pod 1000 Kč.¹¹

I když se to mnoha advokátům nelíbilo, omezení jejich účasti v pracovních sporech jen na závažnější případy mělo v prvo-republikových poměrech své racionální. A dostatečně sebevědomí a svědomití advokáti v něm rozhodně nemuseli vidět ani nic ponižujícího. U sporů s malou hodnotou prostě dominoval zájem na rychlém a levném řízení. Otázkou jen bylo, kde skutečně je optimální hranice, po jejímž překročení naopak spíše převáží zájem na kvalifikovaném právním zastoupení.

◆ Autor působí na katedře dějin státu a práva Právnické fakulty MU v Brně.

8 Přehled stanovisek jednotlivých ministerstev, 4. října 1930; Národní archiv, fond MSpr, kart. 589.

9 Stanovisko Ministerstva unifikací ze 14. července 1930; Národní archiv, fond MSpr, kart. 589.

10 Jak Ministerstvo spravedlnosti nespěchalo s přípravou tohoto předpisu, tak nespěchalo ani s odpovědí na poslancekou interpelaci. K tomu interpelace z 30. října 1932 (www.psp.cz, Digitální knihovna, NS RČS 1929-1935, Poslanecká sněmovna, tisk č. 2035/X.) a odpověď na ni z 26. května 1933 (www.psp.cz, Digitální knihovna, NS RČS 1929-1935, Poslanecká sněmovna, tisk č. 2294/XVIII.).

11 Námět na novelizaci zákona o pracovních soudech z 24. května 1938; Národní archiv, fond MSpr, kart. 588.

Právníkovy zápisky

Svému kolegovi ze studií, dnes advokátovi, jsem se chystal přát k životnímu jubileu. Protože je tvor netuctový, hledal jsem neobvyklou myšlenku, abych svou gratulaci okořenil. Inspiraci jsem našel v knize Černá labuť, kterou napsal Nassim Nicholas Taleb, přeložil Jan Hořínek, vydalo nakladatelství Paseka v roce 2011. Autor tam na straně 220 píše: *Skutečnost, že se v životě nevyhneme řadám drobných selhání, nám nepochybně působí jisté mentální a psychologické potíže.* Taleb pak poukazuje na jednoho ze svých kolegů, který chápal, že lidé se neúspěchu podvědomě brání, a měl k tomu rčení: **„Potřebujeme začít milovat prohry“**. Takový paradoxní výrok se docela dobře hodí pro advokáty, kteří se ve svém povolání nemohou některým neúspěchům vyhnout. Zároveň vědí, že dnešní prohra může znamenat příští vítězství.

V Talebově knížce jsem objevil i další postřeh zajímavý pro právníky. Na straně 382 autor píše: *Když si ctihodní němečtí soudci hodili před stanovením výše trestu kostkou a padlo vysoké číslo, ukládali, aniž by si to uvědomovali, tresty o polovinu delší.* Mohl by to být zajímavý doklad toho, jak neracionálně se lidé občas rozhodují. Jen si nejsem jist, zda Talebův údaj byl získán a ověřen vědecky věrohodným způsobem. Určitě nedoporučuji, aby rozhodovacím potížím ohledně výše trestu předcházela hod kostkou, i když některá soudní rozhodnutí navozují dojem, že cosi takto náhodného předcházelo verdiktu. Jindy ovšem se postup „pana nebo orele“ ukáže jako vhodný, jestliže na základě logického úsudku či intuice nejsme schopni dát přednost jedné či druhé z variant, mezi kterými váháme. Znam vedoucího katedry na právnické fakultě, který takto řešil volbu mezi sekretářkami, které mu nabízelo personální oddělení. Dnes si velmi pochvaluje výsledek náhodného výběru.

V přednáškách o právu proti nekalé soutěži pojmám konkurenční boj jako jev podmíněný mimo jiné biologicky. Proto se v mé knihovně objevila i komiksová publikace Genetika (autoři: Steve Jones, text a Boria van Loon, ilustrace; překlad Martin Kalous, Praha: Portál, 2003). Na straně 15 je čtenářům představen Francis Galton, který byl bratrancem Darwinovým. Hned první věta o tomto muži mne zaujala: *Byl bohatý jako většina viktoriánských vědců.* Text pokračuje následovně: *Na rozdíl od svého bratrance ukončil studia medicíny (i když praxi nikdy neprovozoval). Během studia chtěl na sobě vyzkoušet všechny léky podle abecedního pořádku. Vzdal to u projímavého krotonového oleje. Galton cestoval po Africe, jednou vjel na býkovi do domu náčelníka, aby ho vystrašil a přinutil k poslušnosti. Ten mu pak povolil, aby měřil hýždě jeho manželek námořním sextantem. Zajímal se o dědičnost ducha neboli nadání – jedním z příkladů byli soudci. Vypadalo to, že se objevují stále ve stejných rodinách. Je tedy možné, že nadání se předává z generace na generaci. Ale jak? Nemohlo by to opravdu být míšením krve. Zkoušel krevní transfuzi z černého králíka do bílého. Potomci stejně byli bílí.* Pokud by Galton působil v dnešní době

a studoval dědičnost ducha, mohl by si všimnout advokátských rodinných generací v naší zemi nebo například v Rakousku.

Objevila se u nás před časem reklama, která propagovala míchačku na beton a ve svém sloganu použila neobvyklé slovní spojení: *Upeč... třeba zeď*. Reklamní kreativec zřejmě znal oblíbenou písničku, která doporučovala „Dej cihlu k cihle...“. V reklamě pro společnost Bauhaus pak uplatnil částku z jejího textu, který vytvořil Zdeněk Svěrák. Ten se cítil dotčen ve svém autorském právu, žaloval a následovala dlouholetá právní tahanice o to, zda zmíněným sloganem došlo či nedošlo k porušení autorského práva. Na věci si opakovaně broušili svůj právní ostrovtip soudci všech instancí, znalci, právní teoretici i tvůrci diplomových prací. Konečný rozsudek vyzněl v tom smyslu, že autorské právo bylo dotčeno. S věcnou podstatou rozhodnutí jsem souhlasil a jen napsal, že se k němu dalo snáze a rychleji dospět na základě práva proti nekalé soutěži – šlo totiž o parazitní využití cizího výkonu.

Nedávno jsem zaznamenal reklamu, která propagovala houbový hamburger a operovala se sloganem *Srdce mého šampión*. Okamžitě jsem si připomenul film *Limonádový Joe*, kde „pěniče“ pěla *...a to je on, srdce mého šampión*. Pobavil jsem se, stejně jako několik mých právnických známých, kteří reklamu také zaregistrovali a byli k ní i jejímu prodejnímu heslu shovívaví. Sdílel jsem jejich stanovisko, i když v podstatě šlo o podobné počínání jako u sloganu, který propagoval míchačku betonu. V obou případech byl využit či zneužit úryvek z textu oblíbené písně a tím se parazitovalo na cizím výkonu. Uložil jsem si pak myšlenkové cvičení a hledal argumenty, jakými by se dal šampiónový slogan obhájit či „obájit“ u soudu. Především jsem si připomenul filozofickou poučku o tom, že jakýkoliv jev je totožný pouze sám se sebou, že podobnost není stejnost. Slogan *Upeč... třeba zeď* se mi zdál toporný a nepřilíš nápaditý na rozdíl od proměny slova *šampión* na *žampión*. Jestliže ve filmu *Limonádový Joe* šlo o parodii, pak zmíněná záměna slov byla parodií na druhou. Přinesla s sebou další smích, jako významnou životní hodnotu, která si zaslouží právní toleranci.

Recenzoval jsem sborník z konference na téma „Přiměřenost právní regulace“, kterou před časem pořádala Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva. Mimo jiné mne tam zaujalo přirovnání, které ve svém příspěvku použil Josef Baxa, předseda Nejvyššího správního soudu. Uvedl, že legislativní proces a připomínkové řízení v něm *„připomíná v dnešní podobě spíše dětskou hru ‚vadí, nevadí‘. Pokud mi něco vadí, ozvu se proti tomu, když mě to osobně či mé instituci nevadí, dále si toho nevšímám. Zjistíte, že tady vlastně není nikdo, kdo by si všiml práva jako celku.“* Potvrdil jsem si poznatek, že ve společenských vědách je přiléhavá metafora tím, čím je pokus ve vědách přírodních.

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

• „dopis, podání jsou zrcadlem kanceláře“? Píše se to v krátkém článku *Vzhled písemnosti adv. kanceláře*, publikovaném v r. 1929 v časopise *Česká advokacie*. Některá doporučení mají nadčasový charakter: „Nutno dbáti toho, aby písemnosti měly obvyklou formu, aby nebyly psány ani hustě, ani řídko, aby nebylo psáno těsně od kraje papíru ke kraji. Hustým písmem trpí čitelnost, roztaženým přehlednost. Přehlednosti jest zejména dbáti v soud. podáních, aby jednotlivé odstavce byly od sebe zřetelně odděleny.“ Další rady jsou pak spíše připomínkou toho, jak se psalo v advokátních kancelářích ještě koncem minulého století: „Stroj vyžaduje stálou péči, která bývá velmi často pomíjena. Ptejte se svých písárek, kolik času věnují týdně čištění stroje a jak je provádějí. Vyčištění typů nestačí. Stroj vyžaduje benzín a čistý strojní olej. Toto vše nutno občas připomenouti manipulačním silám v kanceláři, neboť často nejde o to, že by nedovedly pořádku vzorného čistopisu, nýbrž jen nedostatkem jejich pozornosti vysíláme písemnosti, které po vnější stránce nevyhovují.“

• primátorem Štýrského Hradce byl v letech 1885-1897 advokát? Syn pekaře a hostinského v Unterprenstättten, Ferdinand Portugall (1837-1901), vystudoval práva ve Štýrském Hradci a v r. 1864 byl jmenován advokátem ve Vídni. Do Štýrského Hradce se vrátil poté, kdy nabytí účinnosti advokátní řád z r. 1868. Záhy nato byl zvolen do městské rady, primátorem se stal poprvé 6. května 1885. Za jeho funkčních období prošlo město velkým rozvojem. Byla mimo jiné postavena radnice, dále budovy Technické univerzity, poštovní a telegrafní stanice či kasárna. Za Portugallova primátorství bylo ve Štýrském Hradci zavedeno elektrické osvětlení města a vybudována síť tramvajové dopravy.

• roční předplatné časopisu *Česká advokacie* činilo v roce 1929 100 Kč? Členové Jednoty advokátů československých jej měli zdarma, platili přitom členský příspěvek v obdobné výši. Jednota vedla účet č. 45.879 u Poštovního úřadu šekového v Praze, jejím pokladníkem byl Stanislav Hendrych.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Vladimír Papež: Ein kurzer Rückblick auf die Anwaltsgesetzgebung 3

Aktuelles

Intervention der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in Rechtsstreitigkeiten Michal Žižlavský 4
 Hinweis auf Probleme mit der Ausbildung der Rechtsanwälter Radim Miketa 5
 800 Jahre der Magna Charta Libertatum Stanislav Balík 7
 5. Jahrgang des Kongresses mit dem Thema Der Rechtsraum Ivana Cihlářová 10
 Einladung zu den XXIII. Karlsbader Juristentagen 16
 Ausgeschrieben wurde der 11. Jahrgang des Gesamtjustiz-Wettbewerbs Jurist des Jahres 2015 19
 Aktuell im Recht Hana Rýdlová 20

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zum Übergang der Strafverantwortung der juristischen Person auf den Rechtsnachfolger Jiří Jelínek 21
 Zur Diskussion über das Subjekt der Straftat der Legalisierung von Erträgen aus der Straftätigkeit Eduard Bruna 25
 Ankauf eines Unternehmens – zu einigen Voraussetzungen der Geltendmachung der Rechte aus mangelhafter Erfüllung
 Zdeněk Husták, Karel Marek 28
 Notare und ihre Position im Verfahren in Sachen des Handelsregisters Petr Hampel 32
 Zur Aufbewahrung der Betriebs- und Lokalisationsdaten in der Tschechischen Republik im Lichte der Entscheidung des
 Gerichtshofes der Europäischen Union Jiří Novák d.J. 36

Aus der Judikatur

Verfahrenskosten bei Eintreibung einer Bagatellforderung (Formularklage) 42
 Auferlegung einer Ordnungsstrafe gem. § 85b der Strafprozessordnung 44
 Ungültigkeit des Beschlusses der Generalversammlung, schikanierendes Verhalten 46
 Ersatz für Verfahrensverzögerungen, Beschwerden des Geschädigten 48
 Aus der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofes 52

Aus der Fachliteratur

Eva Barešová, Iveta Bláhová, Pavel Doubek, Bohumil Janeček, Lumír Nedvídek, Helena Šandová: **Katastergesetz. Kommentar**
 (Jan Dvořák) 54
 Daniel Novák: **Datenschutzgesetz und damit zusammenhängende Vorschriften. Kommentar** (Jiří Kolman) 55
 Karel Svoboda, Šárka Tlášková, David Vláčil, Jiří Levý, Miroslav Hromada und Koll.: **Gesetz über die Sondergerichtsverfahren.**
Kommentar (Jindřich Psutka) 56
 Miloš Olik, Martin Maisner, Radek Pokorný, Petr Málek, Martin Janoušek: **Gesetz über das Schiedsgerichtsverfahren**
und die Vollstreckung der Schiedssprüche. Kommentar (Petr Liška) 57
 Matěj Myška: **Öffentliche Lizenzen** (Jiří Kolman) 58
 Red.: **A Lawyer's Guide to Detecting and Preventing Money Laundering** (Eva Indruchová) 60
 Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt... 62

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Eine kommunistische Gewohnheit wird zur zweiten Natur 63

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Das Geschehen in den Regionen: Die Rechtsanwälte in Mittelböhmen Roman Premus 64
 Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 66
 Aus der Verhandlung des Vorstandes der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 67
 Der Elbe-Pokal der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 2015 – Federball-Turnier der Rechtsanwaltschaft
 in Tschechien Michal Vejlupek 68

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

3. Arbeit der Kategorie Talent des Jahres des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2014 Vojtěch Mihalík 69
 Einladung zum 26. Jahrgang des Laufwettbewerbs „Um das Geweih des Erzherzogs Ferdinand“ 74
 Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen
 Rechtsanwaltskammer 75
 Einladung zum Tennis-Turnier Tschechien in Marienbad 76
 Einladung zum 9. Jahrgang des Golf-Turnier der Rechtsanwälte „ADVO-CUP“ 77
 Wettbewerbe auf dem Schachbrett in Bratislava Lucia Strečanská, Katarína Marečková 77
 Rechtsanwälte bei den Arbeitsgerichten der Ersten Republik Ladislav Vojáček 80

Zum Schluss

Notizen eines Juristen Petr Hajn 82
 Eine Zeichnung von Lubomír Lichý 82
 Wissen Sie, dass... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84
 Zusammenfassung/Summary 85
 Table of Contents 86

Jiří Jelínek: Zum Übergang der Strafverantwortung der juristischen Person auf den Rechtsnachfolger

Der Artikel behandelt Probleme, die aus der Bestimmung des § 10 Abs. 1 Ges. Nr. č. 418/2011 Sb., über die Strafverantwortung der juristischen Personen und das Verfahren gegen sie, resultieren. Nach der zitierten Bestimmung geht die Strafverantwortung der juristischen Person auf alle ihre Rechtsnachfolger über. Es handelt sich um ein neues Prinzip des materiellen Strafrechts, welches das traditionelle persönliche strafrechtliche bzw. strafprozessuale Verhältnis so verändert, wie wir es aus der Strafverantwortung der physischen Personen kennen. Der Autor weist im Artikel darauf hin, dass die Fassung des § 10 Abs. 1 des zitierten Gesetzes einer breiten Konzeption des Übergangs der Strafverantwortung auf den Rechtsnachfolger zu Grunde liegt und gleichzeitig mit ihrer allgemeinen Diktion eine Menge Fragen hervorruft, die die Anwendungspraxis lösen muss. Der Autor macht auf diese strittigen Fragen im Artikel aufmerksam und analysiert sie. Er legt auch zahlreiche Anregungen zur Verbesserung der gültigen Rechtsregelung vor.

Eduard Bruna: Zur Diskussion über das Subjekt der Straftat der Legalisierung von Erträgen aus der Straftätigkeit

Mit Hinweis auf die veröffentlichte Literatur und Rechtssprechung kritisiert der Autor dieses Artikels die publizierte Ansicht, laut der als Täter der Straftat der Legalisierung von Erträgen aus der Straftätigkeit gem. § 216 des Strafgesetzbuches auch der Täter einer vorherigen (Grund)Straftat gelten kann, die der Straftat gem. § 216 des Strafgesetzbuches voranging. Der Autor vertritt die Auffassung, die nicht vereinzelt ist, dass nämlich als Täter der Straftat der Legalisierung von Erträgen aus der Straftätigkeit gem. § 216 nicht der Täter der Grundstrafat gelten kann, aus der jene illegalen Erträge stammen, und er begründet diese Auffassung.

Zdeněk Husták, Karel Marek: Ankauf eines Unternehmens - zu einigen Voraussetzungen der Geltendmachung der Rechte aus mangelhafter Erfüllung

Der Artikel widmet sich der Problematik der Ansprüche aus mangelhafter Erfüllung beim Vertrag über den Ankauf eines Unternehmens. Die Beurteilung der Mängel der Vertragserfüllung hat hier stets einen komplexen Charakter, denn jedes Unternehmen hat völlig einmalige Eigenschaften. Bei der Beurteilung, ob der Vertrag mangellos erfüllt wurde, oder nicht, kann nicht ohne weiteres von dem üblichen Zweck des Erfüllungsgegenstandes ausgegangen werden es ist angebracht, ausführliche Rechtsanalysen und Begutachtungen durch einen Sachverständigen bzw. anderen Experten durchzuführen. Es ist immer notwendig, die konkreten Umstände des Falls und den aus dem Vertrag resultierenden Zweck zu berücksichtigen. Dem einzigartigen Charakter des Erfüllungsgegenstandes und dem höheren fachlichen sowie zeitlichen Aufwand der Beurteilung der allfälligen Mängel sollte auch die Art der Geltendmachung der Ansprüche aus den Mängeln entsprechen. Diese Spezifika des Unternehmens müssen sehr qualifiziert und nicht leichtthin, sowohl im Rahmen des eigentlichen Vertragsabschlusses als auch bei Lösung der eventuellen Streitigkeiten, behandelt werden.

Petr Hampel: Notare und ihre Position im Verfahren in Sachen des Handelsregisters

Durch die gesetzliche Ermächtigung der Notare zur Vornahme der Eintragungen ins öffentliche Register (§ 108 Ges. Nr. 304/2013 Sb.) sind diese in Bezug auf die Führung des öffentlichen Registers und der dort eingetragenen Angaben

besonders wichtige Personen geworden. Der Artikel befasst sich mit der Position des Notars im Prozess der Vornahme eines Eintrags ins öffentliche Register, kategorisiert die einzelnen notariellen Niederschriften und behandelt die sogenannte dokumentarische notarielle Niederschrift, die mit ihrem Inhalt die durch das Gesetz Nr. 358/1992 Sb., Notarordnung, festgelegten Kriterien für notarielle Niederschriften nicht erfüllt. Es handelt sich um eine selbstständige Art der sogenannten dokumentarischen notariellen Niederschrift, die der Notar nur in dem Fall ausfertigt, wenn er einen faktischen Eintrag ins öffentliche Register vornehmen wird. Für andere Zwecke kann sie nicht verwendet werden. Zum Schluss beschäftigt sich der Artikel mit der Problematik der Notargebühren für die Vornahme der Einträge ins öffentliche Register.

JUDr. Jiří Novák d.J.: Zur Aufbewahrung der Betriebs- und Lokalisationsdaten in der Tschechischen Republik im Lichte der Entscheidung des Gerichtshofes der Europäischen Union

Der Artikel fasst in kurzer Form die Rechtsansicht des Gerichtshofes der Europäischen Union zusammen, die er in seiner Entscheidung über die vorläufigen Fragen Nr. C-239/12 und Nr. C-594/12 und im Hinblick auf die Richtlinie Nr. 2006/24/ES über die Datenaufbewahrung spezifiziert hat. Der Gerichtshof der Europäischen Union kam zum Schluss, dass die Richtlinie ungültig ist. Gegenstand des Artikels ist die Beurteilung der Gründe für die Ungültigkeit der Richtlinie, zu denen der Gerichtshof gekommen ist, in Bezug auf die tschechischen Rechtsvorschriften, die die Aufbewahrung der Betriebs- und Lokalisationsdaten regeln, die im Zusammenhang mit der Implementierung der Richtlinie angenommen wurden. Der Autor des Artikels kommt dabei zum Schluss, dass die Vorwürfe, die der Gerichtshof der Europäischen Union gegen die Richtlinie erhoben hat, in einigen Aspekten auch auf die tschechische Rechtsregelung bezogen werden können, und es ist somit ersichtlich, dass man auch bezüglich der Konformität der Aufbewahrung der Betriebs- und Lokalisationsdaten in der Tschechischen Republik und deren Behandlung mit dem Recht auf Privatheit und dem Datenschutzrecht Zweifel hegen kann.

Jiří Jelínek: On the passage of criminal liability of a legal entity to a legal successor

The article discusses the problems arising from § 10, par. 1 of Act No. 418/2011 Coll., on criminal liability of legal entities and proceedings against them. Pursuant to the cited provision, criminal liability of a legal entity passes to all its legal successors. This is a new principle of substantive criminal law, which changes the traditionally personal criminal-law or criminal-procedural relationship as we know it from criminal liability of natural persons. The author points out in the article that § 10 par. 1 of the cited Act establishes a broad concept of passage of criminal liability to a legal successor and at the same time its general wording raises a number of questions that will have to be addressed by application practice. The author points out these problematic issues in the article and analyses them. He also gives numerous suggestions to improve the legislation in force.

Eduard Bruna: On the discussion about the subject of the offence of legalization of proceeds from crime

The author, with reference to published literature and case law, criticises a published opinion according to which the offender of legalization of proceeds from crime pursuant to § 216 of the

Criminal Code can also be the offender of the preceding (basic) offence which preceded the offence pursuant to § 216 of the Criminal Code. The author is of the opinion, which is not unique, that the offender of legalization of proceeds from crime pursuant to § 216 cannot be the offender of the basic offence, from which the illegal proceeds originate, and he justifies this opinion.

Zdeněk Husták, Karel Marek: Purchase of a business - on some prerequisites of exercise of rights resulting from defective performance

The article deals with the issue of claims resulting from defective performance in the case of contract on the purchase of a business. The nature of assessment of defective performance is always very complex in this case since every business has unique properties. The assessment whether the performance was defective or not cannot therefore be based solely on the usual purpose of the subject of performance – a comprehensive legal analysis and verification by an expert should be carried out. It is always necessary to take into account the specific circumstances of the case and the purpose foreseen by the contract. The unique nature of the subject of performance and the higher demands on expertise and time in assessing possible defects should also correspond to the manner of asserting claims resulting from defects. One must approach these specifics of a business very competently and not superficially both in the contracting process and in the resolution of any disputes.

Petr Hampel: The notary and his position in the proceedings in the matters of the commercial register

The statutory authorization of notaries to make entries in a public register (§ 108 of Act No. 304/2013 Coll.) made them extremely important persons in relation to the administration of a public register and data recorded in it. The article deals with the position of a notary in the process of making an entry in a public register, categorizes the different types of notarial records and separately discusses an „underlying notarial record“, whose contents do not meet the criteria for notarial records stipulated by Act No. 358/1992 Coll., the Notarial Code. It is a separate kind of an underlying notarial record, which is made by a notary only in the event that an actual record in a public register is going to be made. It cannot be used for other purposes. Finally, the article deals with the issue of notary fees for making entries in a public register.

JUDr. Jiří Novák Jr.: On the retention of traffic and location data in the Czech Republic in the light of a decision of the Court of Justice of the European Union

The article briefly summarizes a legal opinion of the Court of Justice of the EU, explained in its preliminary rulings No. C-239/12 and No. C-594/12 and in relation to Directive 2006/24/EC on the retention of data. The Court of Justice of the EU has concluded that the directive is invalid. The subject of this article is an assessment of reasons of invalidity of the directive, as deemed by the Court of Justice, in view of the Czech legislation governing the retention of traffic and location data that was adopted in the implementation of the directive. The author concludes that objections raised by the court of Justice of the EU to the directive may be in certain respects applied also to Czech legislation. It is therefore obvious that one can doubt the concord of the retention of traffic and location data in the CR and access to them and the right to protection of personal data.

Leading Article

Vladimír Papež: **A brief look back at lawyer-related legislation** 3

Current News

Interventions of the CBA in litigations Michal Žižlavský 4
Note on the problems with education of lawyer’s apprentices Radim Miketa 5
800 years of Magna Carta Libertatum Stanislav Balík 7
5th year of the Legal Space congress Ivana Cihlářová 10
Invitation to the XXIII Carlsbad Legal Days 16
The 11th year of the Lawyer of the Year 2015 awards has been announced 19
Currently in law Hana Rýdlová 20

Legal Theory and Practice

Articles

On the passage of criminal liability of a legal entity to a legal successor Jiří Jelínek 21
On the discussion about the subject of the offence of legalization of proceeds from crime Eduard Bruna 25
Purchase of a business – on some prerequisites of exercise of the rights resulting from defective performance
 Zdeněk Husták, Karel Marek 28
The notary and his position in the proceedings in the matters of the commercial register Petr Hampel 32
On the retention of traffic and location data in the CR in the light of a decision of the Court of Justice of the EU
 Jiří Novák Jr. 36

Judicial Decisions

The costs of proceedings for the recovery of a petty claim (form claim) 42
Imposition of a procedural fine in proceedings pursuant to § 85 of the Crim. Code 44
Invalidity of a resolution of the General Meeting, vexatious behaviour 46
Compensation for delays in proceedings, complaints of the injured 48
Case law of the Court of Justice of the EU 52

Professional Literature

Eva Barešová, Iveta Bláhová, Pavel Doubek, Bohumil Janeček, Lumír Nedvídek, Helena Šandová: **Land Registry Law. Commentary**
 (Jan Dvořák) 54
 Daniel Novák: **Law on the Protection of Personal Data and Related Regulations. Commentary** (Jiří Kolman) 55
 Karel Svoboda, Šárka Tlášková, David Vláčil, Jiří Levý, Miroslav Hromada et al.: **Law on Special Legal Proceedings. Commentary**
 (Jindřich Psutka) 56
 Miloš Olik, Martin Maisner, Radek Pokorný, Petr Málek, Martin Janoušek: **Law on Arbitration Proceedings and Enforcement
 of Arbitrator’s Awards. Commentary** (Petr Liška) 57
 Matěj Myška: **Public licenses** (Jiří Kolman) 58
 Ed.: **A Lawyer’s Guide to Detecting and Preventing Money Laundering** (Eva Indruchová) 60
Bulletin of the Slovak Bar Association brings... 62

Legal Profession

Karel Čermák’s Column

Communist habit is a second nature 63

Czech Legal Profession

Events in the regions: Lawyers in Central Bohemia Roman Premus 64
Disciplinary practice Jan Syka 66
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors 67
CBA’s Elbe Cup 2015 – lawyers’ national tournament in badminton Michal Vejlupek 68

Information and Points of Interest

You should know

Work in the 3rd place of the 2014 Lawyer of the Year contest in the Talent of the Year category Vojtěch Mihalík 69
Invitation to the 26th year of traditional running race „Antlers of Archduke Ferdinand” 74
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association 75
Invitation to a national tennis tournament in Mariánské Lázně 76
Invitation to the 9th year of lawyers’ golf tournament „ADVO-CUP” 77
Chess-board events in Bratislava Lucia Strečanská, Katarína Marečková 77
Lawyers in interwar labour courts Ladislav Vojáček 80

Finally

Lawyer’s Diary Petr Hajn 82
Drawing by Lubomír Lichý 83
Did you know that... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84
Zusammenfassung/Summary 85
Table of Contents 86

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

<p>Kandidát by měl splňovat následující požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ velmi dobrá znalost platného práva ■ motivace k vysokému pracovnímu nasazení ■ výborná znalost anglického jazyka ■ předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou 				
<p>Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce. Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu: WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář k rukám Marty Krížkové a Kláry Koppové Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310 e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com</p>				
	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ (Chambers Europe 2013, 2009, 2008)</p>			
	<p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘ (epravo.cz 2013, 2012, 2011) a současně PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Nejlepší klientské služby (epravo.cz 2014, 2012) ■ Fúze a akvizice (epravo.cz 2014, 2013, 2012, 2011, 2010) ■ Právo hospodářské soutěže (epravo.cz 2014) ■ Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2013, 2012, 2011, 2010) ■ Telekomunikace a média (epravo.cz 2008) 			
	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)</p> <p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)</p> <p>NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)</p>			

Advokát Mgr. Martin Kašpar hledá do svého týmu zaměřeného na oblast právních vztahů k nemovitostem, vymáhání pohledávek a zastupování v občanském soudním řízení (zejména v dědictví, rozvodech a žalobách na plnění):

Advokátního koncipienta/ku

■ NABÍZÍME

- možnost seberealizace, získání cenných zkušeností a dovedností v advokátní kanceláři s generální praxí
- mladý a přátelský kolektiv
- odpovídající mzdové ohodnocení, možnost bonusů
- práce s inovativními technologiemi, používáme IS PRAETOR
- atraktivní pracovní prostředí v rodinné vile se zahradou

■ PRACOVNÍ NÁPLŇ

- vypracování smluvní dokumentace, žalob a jiných podání
- zastupování před soudy a správními orgány
- trestní agenda ex-offo
- příprava podkladů pro převody nemovitostí
- vedení projektů nemovitostní agendy
- samostatné jednání s účastníky

■ OČEKÁVÁME

- pečlivost s citem pro detail
- schopnost samostatné práce na svěřeném případu
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- organizační schopnosti a pro-aktivní přístup
- profesionální vystupování

Místo výkonu práce:

Praha 8 (v blízkosti metra „C“ Kobylisy)

Termín nástupu: dohodou

Pokud Vás tato nabídka zaujala, zašlete svůj životopis a motivační dopis na bendova@externihr.cz.

LIBERIS®

Vše na jednom místě
s unikátním systémem LIBERIS®!

 Komentáře autorů odborných publikací k paragrafům

 Srovnání problematiky z pohledu různých odborníků

 Osvětlení výkladu, souvislostí a pojmů paragrafu

 Databáze více než 300 zpracovaných právních titulů

www.codexisadvokacie.cz

V případě zájmu či dotazů nás neváhejte kontaktovat:

 CODEXIS® ADVOKACIE

klientske.centrum@atlasconsulting.cz

+420 596 613 333

Obchodní nabídka

UŠETŘETE ČAS SOBĚ I SVÝM KLIENTŮM PŘI HLEDÁNÍ DOMOVA.

PROJDETE SI SE MNOU VÝBĚROVÉ NEMOVITOSTI, V KLIDU A SOUKROMÍ,
ONLINE, PŘÍMO Z VAŠEHO POČÍTAČE.

VYSLECHNĚTE NÁZOR ARCHITEKTA, STAVITELE, MAKLÉŘE ČI SOUSEDŮ.

POHODLNĚ, HNED A KOLIKRÁT CHCETE.

www.exkluzivita.cz

...A ZA DOPORUČENÍ VÁM VYPLATÍM ROVNOU POLOVINU ZE SVÉ ODMĚNY.

*Využívám svých dvacetiletých zkušeností z oblasti marketingu a obchodu k tomu,
abych vám pomohl lépe žít.*

S úctou, Richard Watzke.

E-MAIL: RWATZKE@EXKLUZIVITA.CZ

TEL.: 776 627 101

NOVINKA C. H. BECK

Svoboda/Tlášková/Vláčil/Levý/Hromada a kol.

Zákon o zvláštních řízeních soudních

Komentář

- Komentář poskytuje výklad norem upravujících konkrétní zvláštní řízení v kontextu nové hmotněprávní úpravy, která je s procesními ustanoveními spjata daleko intenzivněji, než tomu bylo do 31. 12. 2013.
- Některá zvláštní řízení od 1. 1. 2014 doznala zásadních změn (např. řízení o osvojení), některá jsou zcela nová (např. řízení o prohlášení za nezvěstného).
- Kolektiv autorů tvoří erudovaní soudci, notáři, advokáti i akademici zabývající se civilním právem procesním.

*2015, vázané v plátně, 1 056 stran
cena 1 490 Kč, obj. číslo EKZ165*

DOPORUČUJEME

Nesporná řízení I

- Vícedílná monografie přináší ucelený výklad problémů, které jsou spojeny s interpretací aktuálních norem upravujících tzv. nesporná řízení.
- Neomezuje se jen na procesní úpravu zvláštních řízení, ale důsledně rozebírá i jejich hmotněprávní podstatu a kriticky se vyrovnává s již existující a často protichůdnou komentářovou literaturou.
- První díl je věnován proceduře přivolení k zásahu do integrity člověka, řízení ve věcech nezvěstnosti a smrti, nahrazení souhlasu zástupce advokátní komory s obsahem listiny, na niž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, řízení o úschovách a řízení o umoření listin.

Karel Svoboda

2015, brožované, 296 stran, cena 450 Kč, obj. číslo EPI83

Objednávejte na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1, tel.: 273 139 219, e-mail: beck@beck.cz